

**T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

DOKTORA TEZİ

**TÜRKİYE’DE SPOR HİZMET POLİTİKALARI: SAĞLIK VE ZİNDELİK
TESİSLERİ MODELİ**

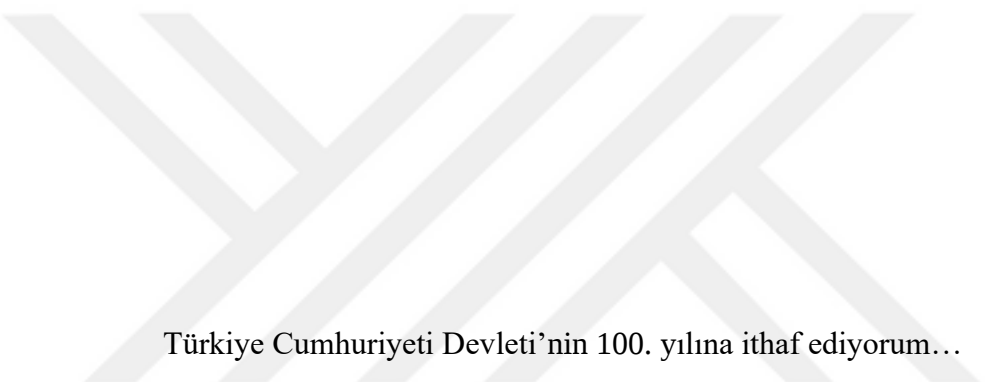
Görkem TURAÇ

**DANIŞMAN
Prof. Dr. Bilge DONUK**

Spor Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı

Spor Yönetim Bilimleri Programı

Aralık, 2023

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin 100. yılına ithaf ediyorum...

BÜTÇE DESTEKLERİ

TÜRKİYE’DE SPOR HİZMET POLİTİKALARI: SAĞLIK VE ZİNDELİK TESİSLERİ MODELİ

Bu tez çalışması için herhangi bir kurumdan bütçe desteği alınmamıştır.

TEŞEKKÜR

Doktora eğitimim boyunca akademik bilgi ve tecrübelerini benimle paylaşan, her aşamada beni destekleyen, teşvik eden, yapıcı tutum ve davranışlarıyla motivasyonumu artıran, akademisyen kimliğinin yanı sıra insana verdiği değer ve sosyal konulardaki duyarlılığından etkilendiğim, örnek kişilik özellikleri, insani vasıfları ve vizyonuyla kendime rol model aldığım, kıymetli tez danışmanım Prof. Dr. Bilge DONUK'a minnet ve teşekkürlerimi sunarım.

Tezin izleme komitesinde ve savunma jürisinde yer alarak araştırmaya katkı sunan Doç. Dr. Selçuk Bora ÇAVUŞOĞLU'na ve Dr. Öğr. Üyesi Bülent DURAN'a, savunma jürisinde yer alarak araştırmaya katkı sunan Doç. Dr. Mehmet Güven GÜNVER'e ve Doç. Dr. Gözde ERSÖZ'e teşekkür ederim.

Tez çalışmasının örneklem grubunu oluşturan, Türkiye'nin farklı illerinden araştırmaya gönüllü katılarak katkı sunan Gençlik Spor İl Müdürlerine ve Belediyelerin Spor Daire Başkanlarına/Müdürlerine, verilerin toplanma aşamasında katılımcılarla bir araya gelmemize vesile olarak destek sağlayan herkese şükranlarımı sunuyorum.

Doktora tez araştırmam süresince dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını ve asrın felaketi olarak kabul edilen 6 Şubat 2023 tarihinde memleketim Kahramanmaraş merkezli yaşanan depremlerden dolayı, iki defa tez araştırmasına ara vermek zorunda kaldığım günlerde çalışmaya devam etmem için teşvik eden, farklı alternatifler geliştiren, anlayışını ve desteğini en derinden hissettiğim hocalarıma, dostlarıma ve meslektaşlarıma çok teşekkür ederim.

Eğitim hayatım boyunca bana inanan, kararlarıma saygı duyan, beni maddi ve manevi destekleyen, motive eden, sabır ve anlayış gösteren, varlıklarından kıvanç duyduğum, sevgilerini her zaman hissettiğim anneme, babama ve kardeşlerime sonsuz minnet ve teşekkürlerimi sunarım.

Aralık 2023

Görkem TURAÇ

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

TEZ KABUL VE ONAYI.....	ii
BEYAN	iv
BÜTÇE DESTEKLERİ	vi
TEŞEKKÜR.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
ŞEKİL LİSTESİ	x
TABLO LİSTESİ.....	xii
SİMGE VE KISALTMA LİSTESİ	xiii
ÖZET	xiv
ABSTRACT	xvi
1. GİRİŞ.....	1
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	5
2.1. Spor Hizmeti Kavramı ve Kapsamı	5
2.1.1. Hizmet Kavramı	5
2.1.2. Hizmetin Özellikleri.....	6
2.1.3. Hizmetlerin Sınıflandırılması.....	8
2.1.4. Kamu Hizmeti Kavramı	10
2.1.5. Spor Hizmeti Kavramı	14
2.1.6. Spor Hizmetinin Özellikleri	14
2.1.7. Spor Hizmetlerinin Sınıflandırılması	17
2.2. Türkiye’de Spor Hizmet Politikaları.....	20
2.2.1. Politika Kavramı ve Hizmet Politikaları	20
2.2.2. Spor Hizmet Politikalarının Kapsamı	22
2.2.3. Anayasada Spor.....	24
2.2.4. Kalkınma Planlarında Spor Hizmet Politikaları.....	26
2.2.5. Hükümet Programlarında Spor Hizmet Politikaları	42
2.3. Spor Tesisi Kavramı ve Spor Hizmetlerinde Tesislerinin Önemi	56
2.4. Spor Genel Müdürlüğü ve Spor Hizmetleri	57

2.5. Yerel Yönetimler ve Spor Hizmetleri	60
3. YÖNTEM	63
3.1. Araştırmanın Modeli	63
3.2. Araştırmanın Problem Cümlesi ve Alt Problemler	63
3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	64
3.4. Araştırmanın Veri Toplama Yöntemleri	64
3.5. Araştırmanın Veri Toplama Araçları	64
3.5.1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	65
3.6. Araştırmanın Veri Analiz Yöntemi	66
3.7. Araştırmanın Varsayımları	67
3.8. Araştırmanın Kapsamı ve Kısıtları	68
3.9. Araştırmanın Etik Sorumluluğu	68
4. BULGULAR	70
4.1. Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Mevcut Durum	70
4.2. Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Öneriler	87
4.3. İlişkisel Analizler	105
5. TARTIŞMA	108
5.1. Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Mevcut Durumun Değerlendirilmesi	108
5.2. Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Önerilerin Değerlendirilmesi	113
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	121
KAYNAKLAR	128
EKLER	139
İNTİHAL RAPORU İLK SAYFASI	141
ETİK KURUL İZİN YAZISI	142
KURUM İZNİ YAZILARI	144
ÖZGEÇMİŞ	150

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa No

Şekil 2.1. Hizmetlerin Özellikleri.....	6
Şekil 2.2. Hizmetlerin Sınıflandırılması.....	8
Şekil 2.3. Kamu Hizmetinin Türleri.....	13
Şekil 2.4. Spor Hizmetlerinin Özellikleri.....	14
Şekil 2.5. Spor Hizmetlerinin Sınıflandırılması.....	17
Şekil 4.1. Temalar Gösterimi.....	70
Şekil 4.2. Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Mevcut Durum Temasına Ait Hiyerarşik Kod-Alt Kod Gösterimi.....	71
Şekil 4.3. Spor Hizmet Politikalarının Uygulayıcıları Kodunun Frekans Değeri.....	72
Şekil 4.4. Spor Tesislerinde Standardizasyon Kodunun Frekans Değeri.....	73
Şekil 4.5. Spor Hizmeti Veren Personellerin İstihdamı ve Eğitim Durumları Kodunun Frekans Değeri.....	74
Şekil 4.6. Kurumun Yetki ve Sorumlulukları Kodunun Frekans Değeri.....	76
Şekil 4.7. Bölgenin İklim ve Coğrafi Koşullarına Göre Spor Politikaları Kodunun Frekans Değeri.....	78
Şekil 4.8. Spor Hizmetleri için Kurum Bütçesinden Ayrılan Kaynaklar Kodunun Frekans Değeri.....	80
Şekil 4.9. Kurum Stratejik Planlarında Spor Hizmeti Kodunun Frekans Değeri.....	82
Şekil 4.10. Kurumun Spor Kulüplerine Sağladığı Destekler Kodunun Frekans Değeri.....	84
Şekil 4.11. Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Öneriler Temasına Ait Hiyerarşik Kod-Alt Kod Gösterimi.....	87
Şekil 4.12. Spor Hizmetlerinin Özelleştirilmesine İlişkin Görüşler Kodunun Frekans Değeri.....	88

Şekil 4.13. Sevk ve İdareye İlişkin Öneriler Kodunun Frekans Değeri.	89
Şekil 4.14. Fırsat Eşitliğine Yönelik Öneriler Kodunun Frekans Değeri.	90
Şekil 4.15. Kaynak Tahsisine Yönelik Öneriler Kodunun Frekans Değeri.	91
Şekil 4.16. İstihdam ve Eğitime İlişkin Öneriler Kodunun Frekans Değeri.	93
Şekil 4.17. Sportif Başarıya İlişkin Görüşler Kodunun Frekans Değeri.	95
Şekil 4.18. Sağlıklı Yaşamı Destekleyen Tesislere Yönelik Öneriler Kodunun Frekans Değeri.	96
Şekil 4.19. Gelecekte İnşa Edilecek Tesislere İlişkin Görüşler Kodunun Frekans Değeri.	98
Şekil 4.20. Kalkınma Planlarında Spor Hizmetlerine Yönelik Öneriler Kodunun Frekans Değeri.	101
Şekil 4.21. Kurumların Yetki ve Sorumluluklarına İlişkin Öneriler Kodunun Frekans Değeri.	102
Şekil 4.22. Kod Bulutu.	105
Şekil 4.23. Kod Haritası.	106
Şekil 4.24. İki Vaka Modeli.	107

TABLO LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 4.1. Katılımcılara Göre Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Mevcut Durum.86

Tablo 4.2. Katılımcılara Göre Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Öneriler. 104

SİMGE VE KISALTMA LİSTESİ

Kisaltmalar	Açıklama
AB	: Avrupa Birliği
GSİM	: Gençlik ve Spor İl Müdürü/Müdürlüğü
GSB	: Gençlik ve Spor Bakanlığı
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TDK	: Türk Dil Kurumu
İM1- İM28	: İl Müdürü 1 – İl Müdürü 28
YT1- YT16	: Yerel Temsilci 1 – Yerel Temsilci 16

ÖZET

[DOKTORA TEZİ]

[TÜRKİYE’DE SPOR HİZMET POLİTİKALARI: SAĞLIK VE ZİNDELİK TESİSLERİ MODELİ]

[Görkem TURAÇ]

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Spor Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı

Spor Yönetim Bilimleri Programı

[Danışman: Prof. Dr. Bilge DONUK]

[Turaç, G. (2023). Türkiye’de Spor Hizmet Politikaları: Sağlık ve Zindelik Tesisleri Modeli. İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Spor Yönetim Bilimleri ABD. Doktora Tezi. İstanbul.

Bu çalışmanın amacı Türkiye’de sporun kitlelere yayılması, spor kültürünün oluşturulması ve daha sağlıklı bir toplum için mümkün olduğunca daha çok kişinin spor hizmetlerinden yararlanmasını sağlayacak spor hizmet modelinin araştırılmasıdır. Araştırma verileri, Türkiye’deki yedi coğrafi bölgeden temsilen seçilen illerdeki yerel yönetimler (belediyeler, büyükşehir belediyeleri) bünyesinde faaliyet gösteren spor kurumlarının/birimlerinin temsilcileri (müdür, daire bşk. vd.) ve merkezi idareyi temsilen görev yapan gençlik ve spor il müdürleriyle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeden elde edilmiştir. Toplam 44 olan katılımcı sayısının 28’ini gençlik ve spor il müdürleri, 16’sını ise yerel yönetim temsilcileri oluşturmaktadır. Veriler MAXQDA 2022 paket programına aktarılarak analiz edilmiştir. Sonuç olarak, Türkiye’de spor hizmet politikaları kapsamında herkes için spor ve yaşam boyu spor ilkelerine bağlı olarak herkese fırsat eşitliği sunacak şekilde, vatandaşların spor istek ve ihtiyaçlarını karşılayan bir sistem içerisinde planlanmış spor tesisleri modelinin bulunmadığı,

halkın hareket ihtiyacının karşılanması ve sağlıklı bir toplumun oluşumu için sağlık ve zindeliğe yönelik olarak çerçeve bir plana ihtiyaç duyulduğu tespit edilmiştir. Spor hizmet politikaları kapsamında oluşturulacak bu çerçeve planın temel konusunun ise, sağlık ve zindeliğe yönelik olarak hizmet verecek bir spor tesisleri modelinin olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda, elde edilen sonuçlara göre sağlık ve zindeliğe yönelik olarak planlanacak spor tesisleri modeline ve Türkiye’deki spor hizmet politikalarına yönelik olarak önerilerde bulunulmuştur. |

Aralık 2023 , |150| sayfa.

Anahtar kelimeler: |Spor Hizmeti, Spor Politikaları, Spor Hizmet Modeli, Spor Tesisleri, Sağlık ve Zindelik |

ABSTRACT

[Ph.D. THESIS]

**[SPORT UTILITY POLİCİES İN TURKEY: HEALTH AND WELLNESS SPORTS
FACİLİTES MODEL]**

[Görkem TURAÇ]

İstanbul University-Cerrahpaşa

Institute of Graduate Studies

Department of Sport Management Sciences

Sport Management Sciences Programme

[Supervisor : Prof. Dr. Bilge DONUK]

[Turaç, G. (2023). Sport Utility Policies in Turkey: Health and Wellness Sports Facilities Model. Istanbul University- Cerrahpasa, Institute of Graduate Studies, Department of Sport Management Science. PhD Thesis. Istanbul.

The aim of this study is to spread sports to the masses in Turkey, to create a sports culture and to investigate the sports service model that will enable as many people as possible to benefit from sports services for a healthier society. The research data was collected from semi-structured interviews with representatives of sports institutions/units (managers, department heads, etc.) operating within the local governments (municipalities, metropolitan municipalities) in provinces selected to represent seven geographical regions in Turkey, and youth and sports provincial directors serving as representatives of the central administration. obtained from the interview. 28 of the participants are provincial youth and sports directors and 16 are local government representatives. The data was analyzed by transferring it to the

MAXQDA 2022 package program. As a result, within the scope of sports service policies in Turkey, there is no sports facilities model planned within a system that meets the sports demands and needs of citizens in a way that provides equal opportunity to everyone, in accordance with the principles of sports for all and lifelong sports, and that the people's need for movement is met and a healthy society is met. It has been determined that a framework plan for health and wellness is needed for the formation of the program. It has been concluded that the main subject of this framework plan to be created within the scope of sports service policies is the creation of a sports facilities model that will serve for health and fitness. In this context, according to the results obtained, suggestions were made for the sports facilities model to be planned for health and fitness and for sports service policies in Turkey. |

December 2023, [150] pages.

Keywords: Sports Service, Sports Policies, Sports Service Model, Sports Facilities, Health and Wellness |

1. GİRİŞ

Bu çalışmanın amacı Türkiye’de sporun kitlelere yayılması, spor kültürünün oluşturulması ve daha sağlıklı bir toplum için mümkün olduğunca daha çok kişinin spor hizmetlerinden yararlanmasını sağlayacak spor hizmet modelinin araştırılmasıdır.

Spor, bir toplumun bireylerini, eğitimini, ahlakını, iş gücünü, üretkenliğini, uluslararası saygınlığını, birlik ve beraberliğini etkileyen son derece önemli bir etken olarak kabul edilmekte ve toplumun tamamını ilgilendiren unsurlar içermektedir. Bu nedenle, toplumun genel politikaları oluşturulurken, sporun önemini ve etkisini göz önünde bulundurarak sağlıklı spor politikalarının tasarlanması büyük bir gerekliliktir.

Türkiye, 2022 yılı verilerine göre “85 milyon 279 bin 553 kişi nüfusu ile, nüfus büyüklüğüne göre 194 ülke arasında 18. sırada yer alırken, dünya toplam nüfusunun ise %1,1’ini oluşturmaktadır. Genç nüfus oranı dünya ortalaması, 2022 yılında %15,5 oldu. Türkiye’nin genç nüfus oranının %15,2 ile dünya genç nüfus ortalamasının hemen altında fakat AB ülkelerinden yüksek olduğu görülmektedir. Türkiye’nin çocuk nüfus oranının %26,5 ile AB üye ülkelerinin çocuk nüfus oranlarından daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Türkiye’nin yaşlı nüfus oranının ise %9,9’luk oran ile AB üyesi 27 ülkenin yaşlı nüfus oranlarından daha düşük olduğu görülmektedir” (www.data.tuik.gov.tr., 2023). Türkiye, sahip olduğu genç ve çocuk nüfusu ile son derece dinamik bir toplumdur. Bu genç nüfusu ilgilendiren konuların başında ise spor gelmektedir. Fiziksel aktivite ve spor alışkanlığının erken yaşlarda çocuklara bir yaşam tarzı olarak benimsetilmesi, onlara sağlıklı olmalarının yanı sıra, kendilerine olan güvenlerinin gelişmesi ve ileri yaşlarda daha sosyal bir yetişkin olarak hayatlarına devam edebilmeleri açısından önem arz etmektedir. Bireylerin yaşam biçimlerinin geniş toplum kesimlerini etkilediği ve zamanla değiştirdiği aşikardır. Bu nedenle erken yaşlarda bireylerde oluşturulan spor kültürünün zamanla toplumun geneline yayılması ve nihayetinde geniş toplum kesimlerini etkilemesi kaçınılmazdır. Erken yaşlarda oluşturulan spor kültürü, yetişkinlik döneminde sağlıklı yaşam tarzını benimsemiş bir toplumun oluşmasını sağlar. Bir toplumda spor kültürünün oluşturulması, o toplumun sağlıklı yaşlanma hedeflerine ulaşmasında önemli rol oynar. Yaşam süresinin giderek artması, yaşanan sağlıklı yılların süre ve kalitesinin fiziksel egzersiz yoluyla artırılması konusunu önemli hale getirmiştir. Fiziksel egzersiz yapmak yeme,

içme, barınma gibi temel bir ihtiyaç halini almıştır. Bu nedenle vatandaşların fiziksel ihtiyaçlarını karşılama konusunda olanak yaratmak ise sosyal devlet anlayışının bir parçası olmalıdır. Bu konuda devlet, çeşitli politikalar geliştirmeli ve uygulamalıdır. Fiziksel, sosyal, ruhsal iyilik halinin gelişmesi, vatandaşların bağımsız yaşayabilme yetisini sürdürebilmesi, mevcut yaşam kalitesinin korunması ve hatta daha iyi hale getirilmesi için gerekli olan spor hizmetini sağlamak için devlet politikalarına ihtiyaç vardır.

Türkiye’de spor hizmeti denildiğinde akla ilk gelen konu seyir sporları ve katılıma yönelik olarak gerçekleştirilen belirli süreli spor etkinlikleridir. Türk toplumunda spor kavramının, belirli branşlar üzerinden gerçekleştirilen bir unsur ve rekabete dayalı oyun olarak algılanması, sporun bir egzersiz olarak sağlık ve zindelik amacıyla yapılmasının önüne geçmiştir. Halbuki, sporun en temel amacı bireylerin sağlık ve zindeliklerini artırmak ve sağlıklı bir şekilde yaş almalarını sağlamaktır. Spora ilişkin devlet politikaları geliştirilirken de özellikle bu temel amaç üzerinden ilgili politikalar şekillendirilmelidir. Gerek seyir ve rekabete yönelik olarak gerçekleştirilen spor hizmetleri, gerekse belirli bir süreliğine halkın spor ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak düzenlenen spor etkinlikleri, ikincil spor hizmetleri kapsamına girmektedir (birincil spor hizmeti olarak değerlendirilen asli spor hizmetleri ve ikincil spor hizmetlerine ilişkin detaylı bilgiye “spor hizmetlerinin sınıflandırılması” bölümünde yer verilmiştir).

Bireylerin spora katılmaları ve sporun yaygınlaşarak toplumda spor kültürünün oluşması, dolayısıyla sağlıklı toplum hedefine ulaşılması, hükümetlerin uyguladıkları spor politikaları ile doğrudan ilişkilidir. Ülkemizde spor politikalarının yansıtıldığı yazılı belgeler (anayasa, hükümet programları, kalkınma planları vs.) incelediğinde spor politikalarının öncelik verdiği alanların amatör ve profesyonel sporcular, belirli süreli spor etkinlikleri, okul çağındaki çocuklara yönelik faaliyetler, gençler ya da engelli bireylere yönelik spor hizmet faaliyetleri, ulusal ve uluslararası organizasyonların sevk ve idaresine yönelik yapılan çalışmalar, seyir sporlarına ilişkin yapılan yatırımlar ve sporcu yetiştirilmesi için gerekli altyapı faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik çalışmaların öncelikli olduğunu söylemek mümkündür.

Sporu yöneten ve finanse eden devlet organları spor politikalarının belirlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Türkiye’de spor politikaları üzerine çalışan herkesin söyleyebileceği gibi spor politikalarına ilişkin düzenlemelerin asli spor hizmetlerine yoğunlaşarak vatandaşların egzersiz yapmasına olanak sağlanması gerekliliği açıktır. İkincil

spor hizmeti olarak kabul edilen seyir sporları ya da katılıma yönelik spor etkinliklerinin dışında vatandaşların hareket ihtiyacını karşılamaya yönelik spor hizmetleri sunulmalıdır. Halkın spor ihtiyacını karşılamak amacıyla sağlık ve zindeliğe yönelik spor tesislerinin inşa edilmesi ve işletilmesi konusu spor hizmet politikaları çerçevesinde ele alınmalıdır. Wenyun ve Henry, devletler ve hükümetlerin spor politikalarını sadece spor ihtiyacını karşılamak için değil, aynı zamanda bir ülkedeki bölgeler arasındaki dengesizlikleri gidermek ya da ülkenin geri kalmış bölgelerini modernleştirmek için de bir araç olarak kullandıklarını ifade etmişlerdir (Wenyun ve Henry, 2011). Bu bağlamda devletin spor hizmet politikaları kapsamında halka spor hizmeti sunmak için inşa edeceği spor tesislerini her bir vatandaşa fırsat eşitliği sunacak şekilde inşa etmeyi planlaması gerekliliği de açıktır.

Literatür incelendiğinde Türkiye’de yerel yönetimlerin spor hizmet politikalarını inceleyen birçok çalışma mevcuttur. Bu çalışmaların birçoğu farklı illerdeki belediyelerin spordan sorumlu yetkilileriyle yapılan yarı yapılandırılmış görüşme ve anketlerden oluşmaktadır. Örneğin Manisa Büyükşehir Belediyesinin spor politikasını inceleyen bir araştırma sonuçlarında, “kanun ve mevzuatla sınırlı yetki ve sorumluluklar çerçevesinde spor politikalarının var olduğu görülmüş olup, belediyenin yöre halkını spora teşvik etmek, istek ve ihtiyaçlarını karşılamak, tesis, malzeme ve ulaşım ile ilgili konularda destek sağladıkları” ortaya konmuştur (Kurt ve Onağ, 2019). Yine Doğu ve arkadaşlarının, yerel yönetimlerde eksiklik olarak görülen sporun standartlaştırıldığı bir politika çalışılarak uygulamaya geçilmesine katkı sağlamak amacıyla yapılan araştırmanın sonuçlarında Kocaeli Büyükşehir Belediyesi’nin ilgili birimlerinde görev yapan yöneticilerle yapılan görüşmeler neticesinde, amatör sporun yaygınlaştırılması, sporun toplumun tamamına ulaştırılması ve sağlıklı yaşam için spor fikri fikri ortaya çıkmıştır (Doğu ve Ark., 2013). Türkiye’de spor hizmet politikalarıyla ilgili yapılan araştırmalarda yerel yönetimlerin spor hizmet politikalarına ilişkin yapılan çalışmalar dışında, Cumhuriyet’in kuruluşundan bu yana hazırlanan hükümet programları ve kalkınma planları gibi spor hizmet politikalarının yansıtıldığı yazılı belgelerin incelendiği görülmektedir. Türkiye’de spor hizmetini sağlamakla görevli illerdeki merkez teşkilat ve yerel yönetim adına görevlendirilmiş temsilcilerin spor hizmet politikalarına ilişkin görüş ve önerileri ise merak konusu olmuştur.

Bu çalışmada, Türkiye’de mevcut spor hizmet politikalarına ilişkin eleştirel bir bakış açısı ortaya konmaya çalışılacak, sağlık ve zindeliğe yönelik olarak spor hizmet politikalarının

nasıl yapılanması gerektiği konusu genel hatlarıyla tartışılacak ve ulusal spor hizmet politikalarına yönelik yeni bir model ortaya konmaya çalışılacaktır.

Bu çerçevede; Türkiye’de devlet aygıtının spor hizmetine ilişkin mevcut politikası nedir? Türkiye’de spor hizmetlerini sunan yönetim sisteminin spor hizmetlerine ilişkin öngörüsü nedir? Vatandaşların fiziksel hareket ihtiyaçlarını karşılamaları, spor yapmaları ve sağlıklı yaşam hedeflerine ulaşmaları için spor hizmetlerinin sağlanmasına ilişkin bir çerçeve plan var mıdır? Bu soruların yanıtları aynı zamanda yakın gelecekte Türkiye’nin spor kültürü bakımından toplumsal yapısının nasıl olacağına dair öngörüler içermektedir/içermelidir.

Bu çalışma;

- Türkiye’de her vatandaşa fırsat eşitliği sunacak şekilde planlanmış, spor hizmet politikaları çerçevesinde spor hizmetinin halka arz edileceği bir tesis modelinin geliştirilmesi bakımından,
- Türkiye’de her ilde spor hizmetinin üretildiği kamu tesislerinin işletimine yönelik fikir oluşturması bakımından,
- Türkiye’de üniversitelerin spor bilimleri fakültelerinden mezun olan öğrencilerin istihdamına yönelik sorunlara çözüm üretilmesi açısından,
- Türkiye’de spor hizmetlerini yürüten merkezi idare ve yerel yönetimlerin yetki ve sorumluluklarının açık bir şekilde belirlenmesine yardımcı olacak bir çalışma olması açısından,
- Seçilen örneklemin (evreni) yüksek temsil gücü bakımından önem taşımaktadır.
- Ayrıca bundan sonraki araştırmalara ışık tutması açısından, çalışmanın önemi farklı bir boyut kazanmaktadır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Spor Hizmeti Kavramı ve Kapsamı

Bu bölümde araştırmamızın anahtar kelimelerinden biri olan “spor hizmeti” kavramını açıklamadan önce hizmet nedir, özellikleri nelerdir, hizmetler nasıl sınıflandırılır, sorularına yanıt aranacak, daha sonra spor hizmetlerinin bir kamu hizmeti olması gerekliliğinden hareketle “kamu hizmeti” kavramı açıklanacaktır. Daha sonra insan sağlığı ve refahı için son derece önemli olan spor hizmeti kavramı ve konusu ele alınarak, spor hizmetinin özellikleri açıklanacak ve spor hizmet faaliyetleri sınıflandırılacaktır.

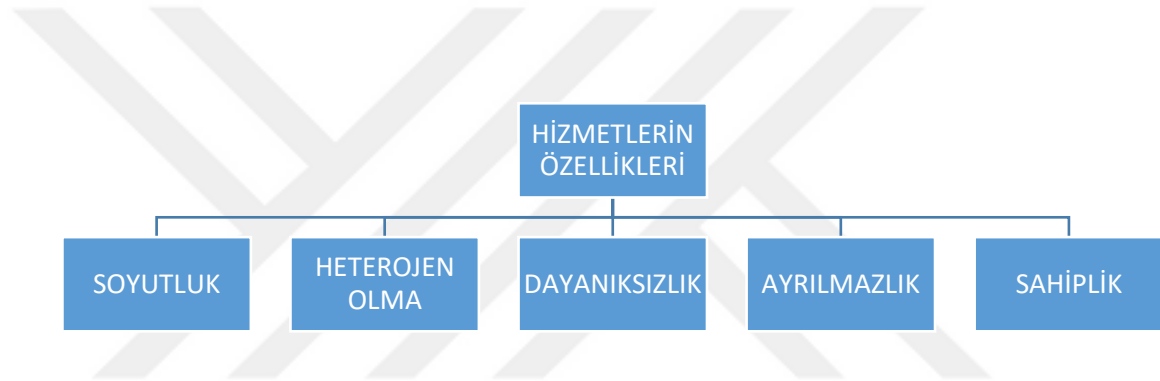
2.1.1. Hizmet Kavramı

Hizmet kavramı, genel olarak soyut özellikte olan, ihtiyaçtan kaynaklanan, hizmeti sunan ve hizmetten faydalanan kişi arasındaki iletişimden meydana gelen ve hizmet alanların sorunlarının çözüldüğü bir faaliyet olarak tanımlanmıştır (Grönross 1984). İktisat Terimleri Sözlüğü’nde ise hizmet kavramı, “ihtiyaçları karşılama ve tüketimi üretildiği anda başlayan özellikleri taşıyan her çeşit hareket” olarak tanımlanmıştır (www.tdk.gov.tr, Erişim Tarihi 06.01.2020). İlgili literatür incelendiğinde ise hizmetle ilgili birçok tanımlama bulunmaktadır. Araştırmacılar hizmetin değişik özelliklerinden faydalananarak çeşitli tanımlar yapmışlardır. Hizmetin farklı özellikleri kullanılarak birçok tanım yapmak mümkündür. Örneğin, “müşterinin talepleri doğrultusunda istek, ihtiyaç veya problemlerine çözüm üreten, belli bir yerde ve zamanda, müşteri, hizmeti sunan personel veya hizmet sunanın fiziksel kaynakların içerisinde oluşan ve sunulan, müşteri için bir değer veya fayda yaratan ekonomik faaliyetlerin bütünü olarak tanımlanabilir” (Koçoğlu ve Aksoy, 2012). Amerikan Pazarlama Birliği’nin yaptığı tanıma göre, “bir ürün satışa sunulurken veya ürünün satışıyla beraber yerine getirilen eylemler, açığa çıkan faydalar ve doyumluk” olarak da ifade edilebilir (Papatya vd., 2012). Hizmetle ilgili tanımların çeşitli şekillerde ifade edilmesi ve farklı açıklamalar içermesi, hizmet sektöründeki çeşitliliğin oldukça fazla olmasından kaynaklanabilmektedir.

2.1.2. Hizmetin Özellikleri

Hizmetin tanımından yola çıkarak spor hizmetini tanımlamak daha kolay olacaktır. Fakat hizmeti anlamak için özelliklerini bilmek ve bu özellikler sayesinde hizmetin ne olduğunu farklı bakış açılarıyla da kavramak gerekmektedir.

Hizmet sektöründeki çeşitlilik, hizmetin doğasında birtakım farklılıklar ve belirsizlikler meydana getirmektedir. Hizmetlerden biri, bir diğerine benzemezler ve onları fiziksel ürünlerden ayıran beş temel özelliği bulunmaktadır. Bu özellikler; soyutluk, heterojen olma, dayanıksızlık, ayrılmazlık ve sahiplik şeklinde sıralanmaktadır.

Şekil 2.1. Hizmetlerin Özellikleri.

Soyutluk özelliği; hizmetin en temel özelliklerinden bir tanesidir. “Maddi unsurlardan bağımsız olarak performans sınıfına dahil olan hizmet” (Midilli, 2011), “beş duyumuzla algılayamadığımız ve fiziki bir yönü olmayan üründür” (Eleren ve Kılıç, 2007). En temel özellikleri “kolaylıkla tanımlanılama, formülize edilemiyor olması ve zihinsel yönden tespitinin zor olmasıdır” (Öztürk, 2010). Bu özellik, “beraberinde birtakım problemleri de getirmektedir. Ürünlerin soyut olmaları nedeniyle taklit etmek kolaydır ve patentini korumak oldukça zordur. Markalamak zordur ve fiziksel ürünlerdeki gibi belirli bir standart oluşturmazlar” (İslamoğlu vd., 2006). Doğası gereği hizmet, “tüketiciye küçük miktarlar halinde deneme amaçlı sunulamaz, test ettirilemez ancak, hizmeti, tüketici ya kendi tecrübesine dayanarak veya tüketmiş olan başka bir tüketicinin bilgi ve tecrübesine başvurarak bilgi sahibi olunabilir. Herhangi bir şekilde teşhir edilmeleri çok zor ya da imkânsızdır. Hizmetlerden somut bir ürün veya çıktı elde etmek mümkün değildir” (Midilli, 2011). Hizmeti satın alan tüketici,

satın aldığı hizmeti değerlendirmek isterse aldığı hizmeti deneyimleyip tecrübe etmesi gerekmektedir. Bir başka sorun ise hizmetin depolanamaz olması ve talebe göre planlama yapmanın hemen hemen imkânsız olmasıdır. Olumlu ilişkilerin oluşturulması veya hizmetten sağlanan faydanın daha da belirginleştirilmesine yönelik çalışmalar, hizmet adına hizmetin somutlaştırılmasında önemli katkılar sağlamaktadır.

Heterojen olma özelliği; hizmetlerin çoğunlukla insanla ilişkili olmasından kaynaklanır. Hizmetler, performans açısından hizmetleri sunan kişilerden kaynaklı olarak, hizmet alanlardan başka hizmet alanlara göre değişir (Lee & Hing, 1995). Öte yandan, hizmetin heterojenliği, yalnızca hizmet sunucuları tarafından değil, hizmet satın alma alan bireyler tarafından da farklı performans ve diğer yönler açısından değerlendirmeye tabi olacaktır. Bu nedenle, hizmetin müşteri tipine bağlı olarak farklı şekillerde algılanabilen bir yapısı mevcuttur. Beklentiler ve önceki hizmet deneyimleri birbirinden farklıdır (Öztürk, 2010). Hizmeti satın alan tüketicinin hizmetle ilgili deneyimi, hizmet sürecini doğrudan etkiler. Tüketici, yeni bir hizmet aktarımında, daha benzer hizmetlerden edindiği deneyimleri göz önünde bulundurarak karar verir. Bu nedenle, hizmet sunumu, hizmet sunucusuyla müşteri arasındaki etkileşim tipi ve etkisine bağlı olarak değişebilir. Her hizmet kendine özgüdür ve standart talepler de buna göre şekillenir. Bu nedenle hizmetlerin kalitesi içerik açısından farklılık gösterir. Bu durum, hizmetin standartlaştırılmasını ve hizmetin standartlarının kontrol edilmesini zorlaştırır.

Dayanıksızlık özelliği; hizmetlerin üretildikleri anda tüketilmesinden kaynaklı depolanamama özelliğini ifade etmektedir (Eleren ve Kılıç, 2007). Bir hizmeti ileride daha sonra kullanmak ya da tüketmek amacıyla saklayabilmek mümkün değildir. “Hizmetin dayanıksız oluşu ve talebin düzensiz bir şekilde oluşması, hizmet işletmesi yöneticilerini arz ve talebi buluşturmak için tüketiciye sunacakları hizmetin planını yapmaya, fiyatlama ve satışa yönelik politikalarını belirlemeye doğru yöneltmektedir” (Erem, 2003).

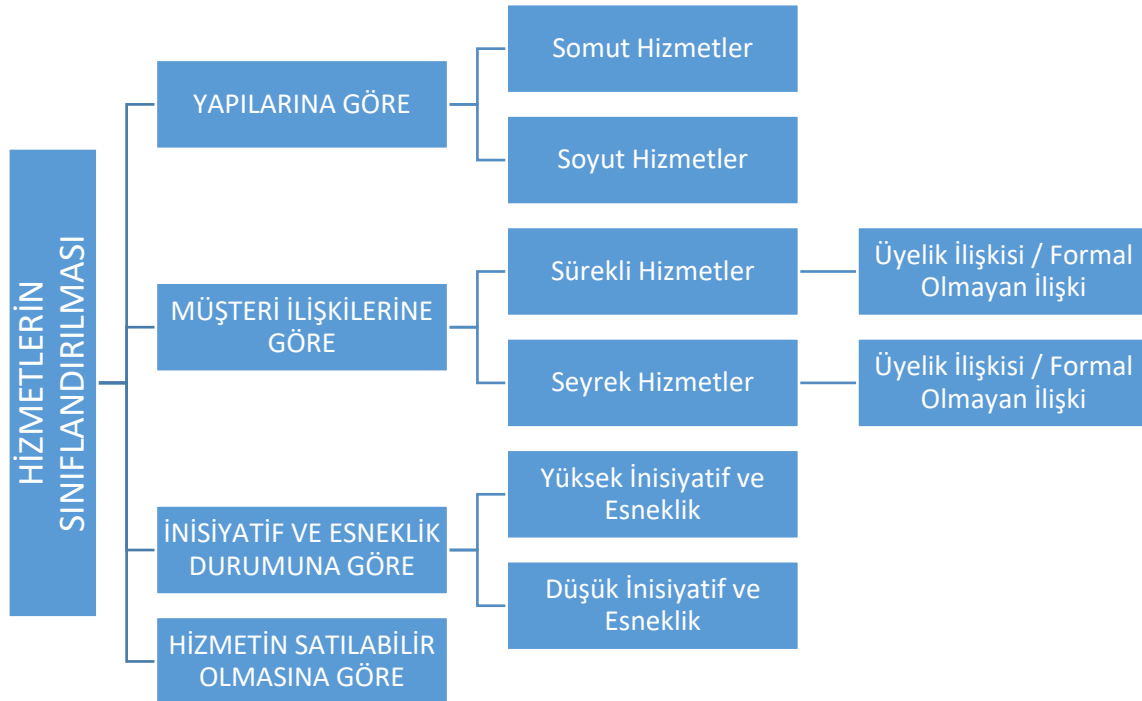
Ayrılmazlık özelliği; hizmetlerin satışa sunulduktan sonra üretimle beraber tüketilmesi eylemini ifade etmektedir. Yani hizmetin üretimi ile tüketimi aynı zaman diliminde gerçekleşmektedir. Genelde pazarlama aşamasında, hatta satışın hemen akabinde üretilir ve müşteriye sunulur. Bu özellik, hizmet sunanın ve hizmeti almak isteyen müşterinin, aynı anda ve aynı yerde olması gerekliliğini zorunlu hale getirir. Hizmet pazarlamasının genelinde hizmet sunan ve üretilen firma genellikle aynıdır. Bu nedenle, hizmetin aracısız dağıtımı mümkün olmaktadır. Bu durumda, müşterinin hizmetin üretildiği yerde bulunması ve hizmet almak

isteyen diğerlerinin üretim sürecini izleyebildiği bir ortamın mümkün olmasını sağlar. Hizmet üretim süreci açık ve şeffaf bir şekilde gerçekleşmiş olur (İslamoğlu ve diğ., 2006).

Sahiplik özelliği; “hizmetten faydalanmak için ödenen bedel, hizmeti kullanmak veya belirli bir süreliğine kiralamak için yapılır. Hizmet kullanıcıları olan müşteriler, aldıkları hizmeti devredemezler. Bu nedenle müşteri sunulan hizmeti ücret ödeyerek satın alıp kullanırken üreticiye birçok yönden bağımlı olmuştur” (Öksüz, 2010). Bir malı ücret ödeyerek satın alan kişi o mala sahip olurken, bir hizmet üretildiğinde hizmeti satın alan kişinin sahip olma hakkı yoktur, sahiplik hakkı üreticiden tüketiciye geçmez.

2.1.3. Hizmetlerin Sınıflandırılması

Hizmet sektörünü sınıflandırabilmek için farklı sektörlerde faaliyet gösteren hizmet türlerinin ortak özelliklerini ve birbirlerinden ayrıldıkları farklılıklarını ortaya koymak, hizmetin sınıflandırılmasını kolaylaştıracaktır. Hizmetlerin bu özelliklerinden yararlanarak bir genelleme yapıldığında hizmeti yapılarına göre, müşteri ilişkilerine göre, inisiyatif ve esneklik durumuna göre ve hizmetin satılabilir olmasına göre sınıflandırmak mümkündür.

Şekil 2.2. Hizmetlerin Sınıflandırılması.

Yapılarına göre hizmetler; hizmetin soyut ve somut olarak niteliklerini ön plana çıkaran hizmet sınıfıdır. Gerek soyut olarak gerekse de somut olarak hizmetin alıcısı insandır. Sağlık hizmetleri, restoranlar, yolcu taşımacılığı, güzellik salonları, spor salonları gibi insan vücuduna yönelik olan hizmetler somut hizmetlerdir. Sanat ve eğlence, medya ve televizyon, enformasyon hizmetleri, danışmanlık hizmetleri, eğitim hizmetleri, müzik konserleri, insanların inanç ihtiyaçlarını karşılayan din hizmetleri, telekomünikasyon hizmetleri gibi hizmetler insan zihnine yönelik olan hizmetler soyut hizmetlerdir. Nesnelere (fiziksel eşyalara) yönelik olan somut hizmetler de vardır. Tamir, tadilat ve bakım hizmetleri, taşımacılık hizmetleri, çöp atıkları ve geri dönüşüm, depolama hizmetleri, temizlik hizmetleri gibi hizmetler nesnelere yönelik hizmetlerdir fakat, nihayetinde bu nesneler de insana hizmet eden, onun refah seviyesini yükseltmek gayesiyle kullanılan nesnelerdir. Bilgi içerikli yine nesneler aracılığıyla insana hizmet eden soyut hizmetler de vardır. Muhasebecilik, bankacılık, veri işleme, sigortacılık, hukuk hizmetleri, programcılık, araştırmacılık, yazılım danışmanlığı gibi hizmetler, bilgiye yönelik soyut hizmetlerdir. Hizmeti sunan ile hizmeti alan (nesne ya da insan fark etmeksizin) aynı mekânda ise somut bir hizmetten bahsetmek mümkündür. Hizmeti alan zihnen hizmetin sunulduğu mekânda ise, ya da hizmeti sağlayanla aynı mekânda bulunmaksızın etkileşim halinde ise bu durumda da soyut bir hizmetten bahsetmek mümkündür.

Müşterilerine ilişkilerine göre hizmetler; hizmeti sağlayanla hizmet alanlar arasında sürekli veya seyrek olarak kurulan, aynı zamanda üyelik ilişkisi ya da formel olmayan ilişki şeklinde açıklanabilecek hizmetlerdir. Örneğin, bankacılık ve sigortacılık hizmetleri sürekli ilişkiyi gerektirirken, bir tiyatro üyeliği seyrek ilişkiyi gerektirebilir. Sürekli ya da seyrek olarak hizmet alan bir müşteri bu hizmetlerden üyelik yaptırmak suretiyle faydalanmaktadır. Buna üyelik ilişkisi denir. Üyelik yaptırmadan posta hizmeti, karayolu hizmeti ya da radyo hizmeti gibi hizmetlerden faydalanmak ise formel olmayan ilişkiyi ifade eder.

İnisiyatif ve esneklik durumuna göre hizmetler; hizmet sağlayıcısının sahip olduğu inisiyatif ve hizmetin niteliğinin sağladığı esneklik doğrultusunda hizmet alanların talep ve beklentilerine karşılık verme durumunu ifade eder. Güzellik merkezi, özel eğitim gibi hizmetlerde inisiyatif ve esneklik yüksek iken, kitlesel eğitim, sağlık ve toplu taşıma gibi hizmetlerde inisiyatif ve esneklik düşüktür.

Hizmetin satılabilir olmasına göre hizmetler; hizmetin satılabilir ya da satılamaz olması durumunu ifade etmektedir. Kâr amaçlı olmayan devlet tarafından vatandaşa sunulan

hizmetler kâr amacı gütmeyen, tamamen halkın ihtiyaç ve beklentileri doğrultusunda sunulan hizmetlerdir. Devlet tarafından sunulan hizmetler zaman zaman ekonomik ve politik sebeplere bağlı olarak değişebilir. Özel kurum ve kuruluşların halkın ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla belli bir bedel karşılığında sunduğu hizmetler ise kâr amacı güden satılabilir hizmetlerdir. Güzellik salonları, özel eğitim kurumları gibi kurumların sunduğu hizmetler, satılabilir hizmetler sınıfında yer alır.

2.1.4. Kamu Hizmeti Kavramı

Kamu hizmeti toplumsal hayat için gerekli olan, zorunlu ve toplumun tamamının istifadesine sunulması gereken hizmetler bütünüdür (Özdemir ve Torlak 1999). Kamu hizmetine dair en eski tanımlardan birini Rolland yapmış ve kamu hizmetinin bir işletme veya kurum tarafından hükûmetin yüksek idaresi altında yapıldığını ve halkın müşterek ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla tahsis edildiğini ifade etmiştir (Rolland, 1947). Gülan da bu tanımlı destekler bir ifadeyle kamu hizmetini, kamu için önemli olan müşterek ve genel bir ihtiyacın giderilmesi amacıyla, kamu tüzel kişileri veya bu kişilerin kontrol ve denetimi altındaki özel kesimler tarafından yürütülen faaliyetler olarak tanımlamıştır (Gülan, 1988). Günday da kamu hizmetine dair benzer bir tanım yaparak kamu hizmetinin siyasal kanallar yoluyla kamuya faydalı olarak değerlendirilen faaliyetleri, bir kamu kuruluşunun kendisi ya bu siyasal organların denetimi ve gözetimi altındaki özel kurumlar tarafından yürütülen faaliyetler olduğunu ifade etmiştir (Günday, 2003). Onar (1966) kamu hizmetini en genel tanımıyla “devlet veya kamuya ait diğer tüzel kişileri tarafından veya bu kurumların gözetim ve denetimleri altında genel ve kolektif gereksinimleri karşılamak ve tatmin etmek, kamuya fayda sağlamak için kamuya sunulmuş devamlı ve muntazam faaliyetler” olarak tanımlamıştır (Onar, 1966).

Sezer’e göre bir kamu hizmetinden bahsedebilmek için öncelikle hizmetin kamuya yönelik ve kamu yararına olması gerekir. Daha sonra ise hizmet arzının ya kamu kurum kuruluşları veya ilgili kamu kurumlarının yakın denetimi altında bulunan özel hukuk tarafından yürütülmesi gerekir (Sezer, 2008). Özay’a göre ise, kamu hizmetleri üç temel öge üzerine kurulmuştur. Birincisi ortada ortak ve karşılanmamış bir ihtiyaç bulunması gerekliliği, ikincisi bu ihtiyacın bir defaya mahsus giderilmesi sonucu bir tatmin oluşturmaya yönelik ihtiyacın süreklilik göstermesi. Üçüncüsü ise giderilmediği takdirde, daha doğrusu toplum ihtiyaçlarını karşılarlarken hizmet alanlar tatmin edilmediği, ihtiyaçları giderilmediği takdirde bir

huzursuzluğun ortaya çıkacağı, dolayısıyla kamu düzeninin bozulabilme ihtimalinin bulunması. (Özay, 1998).

Kamu hizmetlerine ilişkin birden çok tanımlama ve yaklaşım bulunmasına rağmen klasik olarak nitelenen kamu hizmeti anlayışının sahip olduğu bazı ilkeler ve tüm yaklaşımlar ortak noktada buluşturabilmektedir. Bunların en belirginleri; düzenlilik ve kesintisizlik, nesnellik ve eşitlik, değişkenlikle uyarlama ve son olarak bedelsizliktir (Batmaz, 2014). Kamu hizmetlerinin maliyeti esasen kolektif veri ödeyici kitlesi tarafından doğrudan veya dolaylı bir şekilde üstlenilmektedir. İnsanların üretimden aldıkları paylardan siyasi iktidar gücüyle (vergi gibi) bir karşılık alınmaktadır. Bir kamu hizmetinden faydalanıldığı anda belirli bir para vermek zorunda olunmayabilir. Ancak nihayetinde bu durum, o hizmetin faydalanıcısından hiçbir kaynak alınmadan finanse edildiği anlamına da gelmemektedir. Dolayısıyla her kamu hizmeti aslında bedellidir ancak doğrudan bir “para” karşılığı olmadığı belirtilebilir (Karahanoğulları, 2004). Aynı zamanda gelişen toplumun yeni ihtiyaçları doğrultusunda devlet birtakım reformlar yaparak halkın ihtiyaçlarını karşılarken yeni modeller geliştirebilir, bu doğrultuda kâr amacı gütmeyen mevcut hizmeti belli bir bedel karşılığında da yapabilir. Ayrıca kamu hizmetlerinin değişmeyen yegâne amacı kamusal yarar olduğundan, kamusal otorite kamu hizmeti sunmaya tevessül ederken tarafsızlığını elden bırakmamalıdır. Bireyler kamu hizmetlerine katılma ve yararlanma hakkına sahipken, kamu hizmetinin doğurduğu hak ve yükümlülüklerde de eşittirler (Günday, 2004).

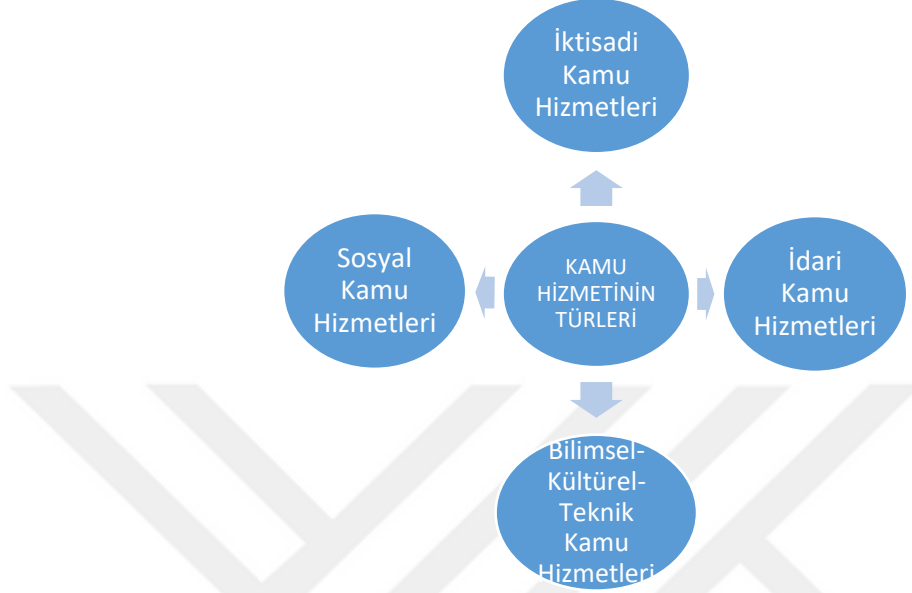
Toplumlar geliştikçe belli periyotlarda kamu hizmetleri noktasında devletin rolü de gelişim göstermelidir. Değişen ve gelişen toplumun ihtiyaçları da değişebilir. Bu gelişen toplumun yeni ihtiyaçları doğrultusunda devletin reformlar yaparak halkın ihtiyaçlarını karşılaması da zaruri bir gerekliliktir. Kamu hizmetinden faydalananlar “vatandaş”, “halk” veya “toplum” olarak tanımlanırken, mal ve hizmet kullanıcıları “müşteri” olarak ifade edilir. Kamu hizmetlerinde tarafsızlık ve eşitlik esas alınırken, müşterilere farklı imtiyazlar ve haklar sağlanabilir. Öte yandan kamu hizmetlerinin belli bir standartta sunulması, bir mal veya ürün kadar kolay değildir. Hizmetin ölçülmesinin imkanının olmaması ve üretildikleri anda eş zamanlı olarak tüketilmeleri nedeniyle kalite standartlarının belirlenmesi ve bu standartların korunması güç olabilir.

Genel anlayış olarak kamu hizmetinden bahsedebilmek için sunulan hizmetin birtakım özellikleri bulundurması gerekmektedir. Bu özellikler şu şekilde sıralanabilir; (Gözübüyük, 2010).

- Kamu hizmeti her bir bireye açık faaliyetler olup, bu faaliyetlerden faydalanmakta eşit davranılması esastır. Hizmetten faydalananların hakları ve imkanları dolaylı yoldan belli ölçüde sınırlandırılabilir.
- Kamu hizmeti kamuya yarar sağlamak amacıyla sunulan hizmettir ve dolaylı yollardan kamuya fayda sağlayan hizmetler, bu kapsama girmez.
- Bir hizmetin kamu hizmeti olarak kabul edilip edilmemesi, içinde bulunulan toplumun koşullarıyla doğrudan ilgilidir ve birtakım siyasi kararlar ile belirlenir.
- Bölgesel ya da yerel olarak veya ülkenin bütünüyle ilgili olan bir kamu hizmeti, o ülkedeki toplumun yalnızca belirli bir kesimine de hitap edebilir.
- Normalde kamu hizmeti, kamu kurum ve kuruluşları tarafından sunulur. Ancak kamu kurumlarının denetimi ve gözetimi altında bulunan ve özel kurumlar olarak faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar tarafından da kamu hizmeti sağlanabilir.
- Bir hizmetin kamu hizmeti olarak kabul edilebilmesi için sadece kamuya fayda sağlaması yeterli değildir, aynı zamanda söz konusu hizmetin ilgili kamu kurumu denetiminde gerçekleştirilmesi ve yürütülmesi gerekir.
- Kamu hizmetleri yapısı ve kural gereği süregündür fakat, belirli süreli veya geçici olarak da sunulması mümkündür.
- Benzer özellikler gösteren hizmetler kamu kurumları tarafından sunulurken aynı zamanda özel kurumlar tarafından da sunulabilir. Tekel olarak yürütülmesi gerekmez.
- Kamu hizmetlerinin genel ve önemli bir kısmı parasız ve ücretsiz olarak yapılır. Kar elde etmek amacıyla kurulmuş, iktisadi nitelik taşıyan kamu hizmetleri bu kapsamda değerlendirilmez, aksine paralı olması kuraldır.
- Kamu hizmetlerinin sunumu nesnel olarak gerçekleştirilir.
- Bir hizmetin ve faaliyetin, kamu hizmeti şeklinde kamu kurum ve kuruluşlarınca yürütülebilmesi için yasama organının izni gereklidir.
- Kamu hizmetleri sadece kamu hukukuna göre idare edilmez. Hizmetin özelliği ve niteliği dikkate alınarak zaman zaman özel hukuk kuralları da uygulanabilir.

Kamu Hizmeti Türleri

Kamu hizmetleri konuları bakımından dört kategoride ele alınabilir (Günday, 2004). Bunlar;

Şekil 2.3. Kamu Hizmetinin Türleri.

İktisadi kamu hizmetleri: toplumun bazı ihtiyaçlarının devlet tarafından özel hukuk kuralları içerisinde karşılandığı, başka bir tabirle devletin ekonomik yaşama müdahil olduğu kamu hizmeti türüdür. Bunlara en tipik örnek kamu iktisadi teşebbüsleri gösterilebilir.

İdari kamu hizmetleri: devlet tarafından geleneksel kamu hukukuna uygun olarak yürütülen nüfus işleri, tapu ve kadastro hizmetleri, bayındırlık gibi hizmetlerdir.

Sosyal kamu hizmetleri: adından da anlaşılabilirdiği gibi toplumun sosyal ihtiyaçlarıyla ilgili olan hizmetlerdir. Sosyal yardımlar, sosyal güvenlik sistemi, çalışma hayatının düzenlenmesi gibi faaliyetleri kapsamaktadır.

Bilimsel, kültürel ve teknik kamu hizmetleri: devletin bilim, kültür ve sanat alanlarına ilişkin yürüttüğü hizmetlerdir. Bu hizmetler nitelikleri gereği geleneksel idari kamu hizmetlerinin örgütlenme biçiminin dışında özerk kuruluşlar, bağımsız personeller, serbest usuller gibi daha geniş olanaklarla sunulan hizmetlerdir. Bilimsel araştırmalar, bale, müzik, tiyatro bunlara örnek gösterilebilir.

2.1.5. Spor Hizmeti Kavramı

Spor hizmeti, insanların fiziksel aktivite yapmalarını sağlamak, sağlıklı bir yaşam tarzı benimsemelerini teşvik etmek, profesyonel sporcuların gelişimsel spor programlarına katkıda bulunmak ve birçok insanın sporla ilgili hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olmak amacıyla profesyonel kurum ve kuruluşlar tarafından sunulan hizmetlerdir.

Bu hizmetler, spora ilişkin hizmet veren kurumlar veya organizasyonlar tarafından, spor tesislerinin inşa edilip işletilmesi, profesyonel sporcular yetiştirilmesi ve geliştirilmesi, spor etkinliklerinin organizasyonu gibi birçok farklı şekilde sunulabilir. Spor hizmetleri insanların ihtiyaçlarına göre çeşitlilik göstermektedir. İnsanların farklı ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik olarak kamu, özel sektör veya sivil toplum kuruluşları tarafından sunulan spor hizmetleri, “Spor Hizmetlerinin Sınıflandırılması” bölümünde amaçlarına göre sınıflandırılmıştır.

2.1.6. Spor Hizmetinin Özellikleri

Bir spor hizmetin özellikleri, o spor hizmetinin sınıfına, hizmetin verildiği alana ve spor hizmetinin amacına bağlı olarak değişebilir. Ancak, genel olarak spor hizmetlerin özellikleri aşağıdaki gibidir:

Şekil 2.4. Spor Hizmetlerinin Özellikleri.

1. Soyutluk Özelliği: Spor hizmetleri, somut bir ürün gibi elle tutulamaz. Bu nedenle, hizmetlerin kalitesi, müşterinin, spor seyircisinin ya da sporcuların deneyimlediği hizmeti tarif ettiği sözlü ifadelerle veya diğer spor hizmeti kullanıcılarının yorumları gibi dolaylı yollardan ölçülebilir. Örneğin, bir spor seyircisinin izlediği müsabakada

- hissettiği duygular elle tutulamaz fakat deneyimlerini sözlü olarak ifade etmek suretiyle başka insanlarla paylaşabilir.
2. Heterojenlik Özelliği: Spor hizmetleri genellikle standartlaştırılmaz ve kullanıcıdan kullanıcıya değişebilir. Her spor hizmeti alıcısı benzersizdir ve hizmetler, onların ihtiyaçlarına ve beklentilerine göre değişebilir. Spor hizmetleri, birçok farklı faktöre bağlı olarak değişebilir. Bunlar, spor hizmeti alan kimselerin ihtiyaçları, sunulan hizmetin türü, hizmet sağlayıcısı, hizmet verilen alan, sunulan hizmetin kalitesi ve hizmetin sunulduğu zamana bağlıdır. Örneğin, bir sağlık ve zindelik merkezinde kişisel eğitmen eşliğinde fitness yapan üyenin aldığı hizmetin kalitesi, hizmeti sunan eğitmenler arası bilgi ve tecrübe farkı nedeniyle farklılık gösterebilir. Üye her seansta aynı standartta hizmet alamayabilir. Spor hizmetlerinin kalitesi, hizmet sunucusunun performansına ve çevresel faktörlere (örneğin, müşteri kalabalığı veya zamanlama) bağlı olarak değişebilir. Hizmetlerin kalitesi, müşteri memnuniyeti açısından son derece önemlidir. Bu nedenle, hizmetlerin kalitesi müşteri/sporcu ihtiyaçlarına göre yüksek seviyede tutulmalıdır.
 3. Eş Zamanlılık Özelliği: Spor hizmetleri genellikle hizmet alıcısı ile hizmet sunucusu arasında eşzamanlı olarak gerçekleşir. Bu nedenle, spor hizmetinden faydalananların hizmet alırken deneyimledikleri duygusal durum, hizmetin kalitesini etkileyebilir. Bir grand slam müsabakasında tenisçilerin ortaya koyduğu oyun spor ürünüdür. Dolayısıyla bu ürün sporcular tarafından üretilirken aynı zamanda seyirciler tarafından eş zamanlı olarak tüketilir. Desteklediği sporcunun kazanması ya da kaybetmesi, hizmet alan seyircinin deneyimleri sonucu elde ettiği sonuç ve bu sonuçtan duyduğu memnuniyet nedeniyle hizmetin kalitesini belirler.
 4. İnteraktiflik Özelliği: Spor hizmetleri, hizmetten yararlanan kimselere interaktif bir şekilde sunulur. Bu nedenle, hizmet sunan kişilerin iletişim becerileri yüksek olmalıdır ve ilgili hizmetten faydalanmak isteyen bireylerin ihtiyaçlarına göre esnek olmalıdırlar. Örneğin, bir pilates eğitmeni hizmet sunarken üyelerle sürekli etkileşim halinde olması gerekir. Pilates eğitmeninin üyelerle kurduğu pozitif iletişim, üyelere sunulan hizmetin kalitesini artırır.
 5. Kişisellik Özelliği: Spor hizmetleri, insanların ihtiyaçlarına ve beklentilerine uyacak şekilde kişiselleştirilebilir. Hizmetlerin en önemli özelliklerinden biri, memnuniyeti sağlamaktır. Hizmetlerin sunumu, kullanan kimselerin ihtiyaçlarına göre yapılmalı ve memnuniyet sağlanmalıdır. Hizmetler, özel ihtiyaçları ve talepleri karşılamak için de

tasarlanır. Bu nedenle, kişiye özel hizmetlerin sunulması onlara kendini özel hissettirir ve kişiselleştirilmiş bir deneyim sunar. Örneğin, çok amaçlı bir spor tesisinde müşterinin ilgi ve ihtiyaçlarına göre kişiselleştirilmiş bir program hazırlanarak memnuniyet sağlanabilir.

2.1.6.1. Spor Hizmetlerini Diğer Hizmetlerden Ayıran Özellikleri

Spor hizmetleri, diğer hizmetlerden çeşitli açılardan farklılık gösterir. Farklılık gösteren bazı özellikleri şunlardır:

1. Fiziksel Aktiviteye Odaklıdır: Spor hizmetleri, genellikle fiziksel aktiviteye yöneliktir. Bu nedenle, spor hizmetleri sağlayıcıları, müşterilerine fiziksel olarak aktif bir yaşam tarzı benimsemelerine yardımcı olacak aktiviteler sunarlar. Spor hizmetleri, insanların fiziksel aktivitelerini artırmayı hedefleyen hizmetlerdir. Diğer hizmetler ise bu tür bir fiziksel aktivite gerektirmez.
2. Sağlık ve Zindelik Amaçlıdır: Spor hizmetleri, genellikle sağlıklı bir yaşam tarzı ve zindelik hedeflerine yöneliktir. Bu nedenle, spor salonları ve fitness merkezleri gibi spor hizmetleri sağlayıcıları, müşterilerine sağlıklı bir yaşam tarzı benimsemelerine ve fiziksel uygunluklarını artırmalarına yardımcı olacak hizmetler sunarlar. İnsanların daha sağlıklı bir yaşam tarzı benimsemelerine yardımcı olmayı amaçlar. Diğer hizmetlerde, bu tür bir sağlık ve zindelik odaklılık olmayabilir.
3. Yüksek Enerji ve Rekabet: Spor hizmetleri, zaman zaman yüksek enerjili ve rekabetçi bir ortamda gerçekleşir. Bu nedenle, spor salonları ve fitness merkezleri gibi spor hizmeti sağlayıcıları, müşterilerinin fiziksel becerilerini ve dayanıklılıklarını geliştirmelerine yardımcı olacak hizmetler sunarlar.
4. Profesyonel Yönetim: Spor hizmetleri profesyonel spor yöneticiliği gerektiren bir alandır. Spor hizmetleri, bu alanda profesyonel olan bir yönetim tarafından sunulur. Spor salonları ve fitness merkezleri gibi spor hizmetleri, müşterilerinin ihtiyaçlarına göre özelleştirilmiş hizmetler sunan profesyonel spor yönetimi aracılığı ile yürütülür. Spor tesislerinin yönetimi diğer hizmet sektörlerinden farklı bir işletim sistemine sahiptir.
5. Ekipman ve Tesisler: Spor hizmetleri, özel ekipmanlar ve tesisler gerektirebilir. Bu nedenle, spor salonları ve fitness merkezleri gibi spor hizmeti sağlayıcıları, müşterilerine ihtiyaçlarına uygun ekipman ve tesisler sunarlar.

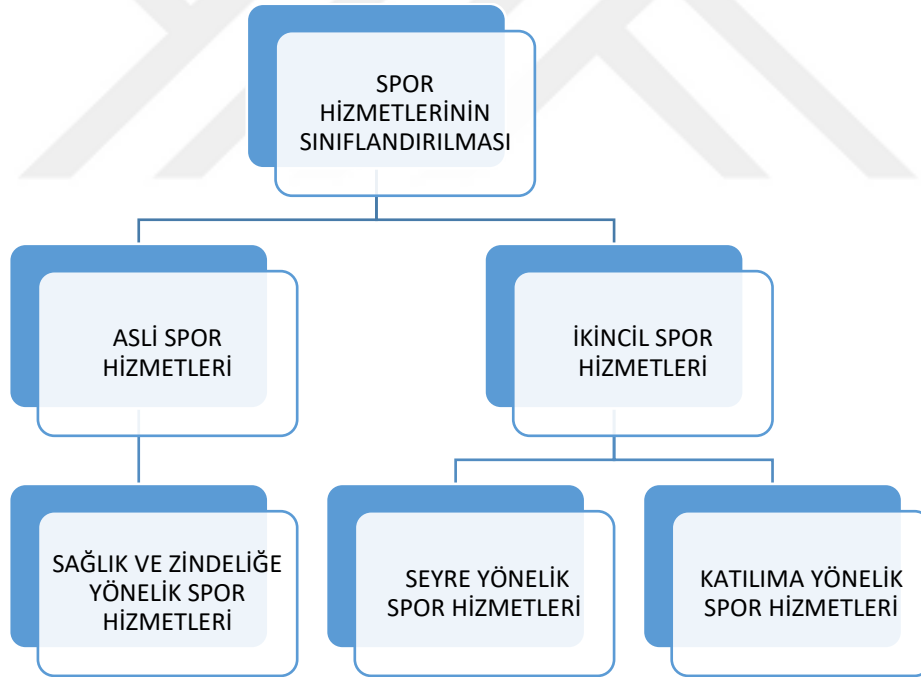
6. İnteraktif Olma: Spor hizmetinden yararlananlar ile hizmeti sunanların doğrudan etkileşimde bulunabildiği, geri bildirim alabildiği ve tepki verdiği bir süreci içerir.
7. Kişisel olma: Kişiselleştirilmiş spor hizmetleri ile spor hizmeti sunucusu hitap ettiği kitlenin ilgisini artırmayı ve genel olarak daha iyi bir kullanıcı deneyimi sunmayı hedefler.

Bu özellikler, spor hizmetlerini diğer hizmetlerden ayıran bazı farklılıklardır. Ancak, bu farklılıkların her biri tüm spor hizmetlerinde aynı şekilde mevcut olmayabilir.

2.1.7. Spor Hizmetlerinin Sınıflandırılması

Spor hizmetleri, toplumun farklı ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik olarak kamu, özel sektör veya sivil toplum kuruluşları tarafından sunulan hizmetlerdir. Spor hizmetleri amaçlarına göre iki grupta incelenmektedir;

1. Asli (temel) spor hizmetleri
2. İkincil spor hizmetleri

Şekil 2.5. Spor Hizmetlerinin Sınıflandırılması.

Asli Spor Hizmetleri:

“Asli spor hizmeti” terimi, bireylerin genel sağlık ve zindeliklerini artırmak, fiziksel aktiviteye teşvik etmek, egzersiz yapmalarını sağlamak ve toplumda spor kültürünü oluşturmak için sunulan temel spor hizmetlerini ifade eder. Bu hizmetlerin, toplumda düzenli fiziksel egzersiz bilincinin oluşması, sporun geniş kitlelere yayılması, sağlıklı yaşam tarzının teşvik

edilmesi ve toplumun aktif bir şekilde gündelik hayatlarında spora yer vermesi hususunda teşvik edilmesi amaçlanmaktadır. Sağlık ve zindeliğe yönelik olarak halka sunulan spor hizmetleridir.

Kamu kurum ve kuruluşları tarafından halka açık spor tesislerinde veya parklarda düzenlenen fiziksel aktivite faaliyetleri, spor bakanlığına bağlı komplekslerde veya belediyeler tarafından işletilen spor merkezlerinde sunulan hizmetler, asli spor hizmetlerine örnek olarak verilebilir. Halka ücretsiz veya uygun oranlarda ücretlerle egzersiz yapma imkânı sunar. Kamu kurumlarına ait tesislerde spora yeni başlayanlar, gençler, yetişkinler ve geriatri grupları için profesyoneller tarafından hazırlanan, egzersizin içeriklerini öğretme ve yönlendiren egzersiz programları asli spor hizmetleri olarak sunulmaktadır.

Sağlık ve Zindeliğe Yönelik Spor Hizmetleri

Sağlık ve zindeliğe yönelik spor hizmetleri, bireylerin hareket ihtiyaçlarını karşılayarak sağlıklarını korumak, fiziksel olarak formda kalmalarını sağlamak ve genel refahlarını artırmak için sunulan spor hizmetlerini ifade eder. Bu hizmetler, bireylerin yaşam tarzlarını iyileştirmeyi, düzenli egzersiz yapmaya teşvik etmeyi ve sağlıklı bir yaşam sürdürmelerini desteklemeyi amaçlar.

Sağlık ve zindeliğe yönelik asli spor hizmeti sınıfında olması nedeniyle genellikle kamu kurum ve kuruluşları tarafından vatandaşa sunulması beklenen temel hizmetlerdendir. Bu bilinçle hareket eden merkezi veya yerel yönetim organları tarafından sağlıklı yaşam tarzının teşvik edilmesi ve vatandaşların fiziksel hareket ihtiyacının karşılanması için halka ücretsiz veya uygun oranlarda ücretlerle egzersiz yapma imkânı sunulmaktadır.

Spor salonları, fitness merkezleri, genellikle birçok spor ve egzersiz seçeneği sunan kapalı alanlardır. Kardiyo egzersizleri, ağırlık antrenmanları, grup egzersizleri, yoga, pilates gibi çeşitli sportif aktiviteleri içerir. Fitness merkezlerindeki eğitmenler, kişilerin spor rutinlerini belirlemelerine, doğru formda egzersiz yapmalarına ve hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olurlar. Profesyonel antrenörler veya egzersiz uzmanları tarafından hazırlanan kişiye özel egzersiz programları, bireylerin hedeflerine ve fiziksel durumlarına uygun olarak hazırlanır. Bu programlar genellikle kardiyo egzersizleri, direnç antrenmanları, esneme hareketleri ve denge egzersizlerini içerir. Fitness ve kardiyo merkezlerinde veya spor salonlarında, kondisyon aletleri, serbest ağırlıklar ve kardiyo makineleri gibi ekipmanlarla donatılmış alanlar bulunur. Burada bireyler, egzersiz programlarına uygun olarak güçlendirme, kas yapma ve kardiyo

egzersizleri yapabilirler. Bu tür egzersizler, vücut kompozisyonunu iyileştirir, dayanıklılığı artırır ve kalp sağlığını destekler. Bireylere bu hizmetleri sunan özel kurum ve kuruluşlar, sağlık ve zindeliğe yönelik olan spor hizmetlerine katkı sunmaktadırlar.

İkincil Spor Hizmetleri:

"İkincil spor hizmeti" terimi, asli spor hizmetlerine ek olarak sunulan, seyre yönelik ve katılıma yönelik olan spor hizmetlerini ifade eder. Organizasyon yoluyla sporun seyirciyle buluşturulması, sporcuların spor hizmetine ilişkin ihtiyaçlarının karşılanarak verimlerinin artırılması, spor etkinlikleri aracılığıyla bireylerin sosyalleşmesi ve hareket ihtiyaçlarının karşılanması, spor etkinliklerini izlemekten keyif alan bireylerin taleplerinin karşılanması gibi spor hizmetleri ikincil spor hizmetlerine örnektir. İkincil spor hizmetlerinin sporla ilgili belirli süreli hizmetleri ifade ettiği de söylenebilir. Bu hizmetlerle sporcuların verimlerinin artırılması, spor etkinlikleri ile ilgili taleplere cevap verilmesi veya sporla ilgili ihtiyaçların karşılanması amaçlanmaktadır.

Seyre Yönelik Spor Hizmetleri

Seyre yönelik spor hizmetleri, profesyonel sporcuları veya spor etkinliklerini izlemekten keyif alan bireylerin taleplerini karşılamak amacıyla sunulan hizmetlerdir. Bu hizmetler, spor etkinliklerinin takip edilmesini kolaylaştıran, eğlence ve heyecan sunan olanaklar sağlar.

Spor etkinliklerinin yayını seyre yönelik spor hizmetlerine örnektir. Televizyon kanalları, spor etkinliklerinin canlı yayınlarını sağlar. Bu yayınlar, futbol, basketbol, tenis, golf, Formula 1 gibi popüler spor etkinliklerini naklen yayınlar. Bireyler, evlerinden veya herhangi bir yerden bu yayınları izleyerek spor etkinliklerini takip edebilir ve favori takımlarını veya sporcularını destekleyebilirler. Spor etkinliğinin yapıldığı alandan (stadyum vs.) seyircilerin takım veya sporcu performanslarını takip etmeleri de yine seyre yönelik spor hizmetlerini kapsamaktadır. Seyre yönelik spor hizmetleri, bireylerin spor etkinliklerini izlemelerine ve keyif almalarına yönelik olarak sunulan hizmetlerdir.

Katılıma Yönelik Spor Hizmetleri

Katılıma yönelik spor hizmetleri, bireylerin aktif olarak spor etkinliklerine katılmalarını sağlayan spor hizmetlerini kapsamaktadır. Bu hizmetler, bireylere fiziksel hareket imkânı sağlamak, sağlıklı yaşam tarzını teşvik etmek, spor sayesinde sosyalleşmeye katkı sunmak ve

sporun kitlelere yayılmasını sağlamayı amaçlar. Bireylerin aktif bir yaşam tarzı benimsemelerini, fiziksel aktivitelerini artırmalarını ve sağlıklarını geliştirmelerini destekler.

Katılıma yönelik spor hizmetleri ile çocukların spor yapmaya teşvik edilmesi ve onlara çeşitli spor faaliyetlerine katılma fırsatı sunulması bu hizmet türüne örnektir. Bu hizmetin sunulması ile çocukların belirli bir spor branşında düzenli olarak antrenman yapmaları ve yarışmalara katılmaları sağlanmaktadır. Futbol, basketbol, voleybol, yüzme, atletizm gibi çeşitli spor dallarında kendilerini geliştirmelerine, takım çalışmasını öğrenmelerine ve sosyal etkileşimlerini artırmalarına katkı sunulmaktadır.

2.2. Türkiye’de Spor Hizmet Politikaları

Bu bölümde politika ve hizmet politikaları kavramları açıklanarak, spor hizmet politikalarının kapsamı irdelenmiştir. Türkiye’de spor hizmet politikalarının temelini Anayasa, yasalar, kalkınma planları ve hükümet programları oluşturmaktadır. Bu kapsamda spor hizmetlerinin gerek anayasada gerekse kalkınma planları ve hükümet programlarında ne şekilde yer aldığı incelenmiştir.

2.2.1. Politika Kavramı ve Hizmet Politikaları

Politika, toplumun yönetimini düzenleyen ve karar alma süreçlerini belirleyen bir sistemdir. İnsanların farklı fikir, değer ve çıkarları olduğu için politika var olur. Politikalar, toplumun ihtiyaçlarını karşılamak, kaynakları adaletli bir şekilde dağıtmak, düzeni sağlamak ve çatışmaları çözmek için bir araçtır. Aynı zamanda toplumun refahını artırmak, insan haklarını korumak, kamu düzenini sağlamak, ekonomik büyümeyi teşvik etmek gibi amaçlara ulaşmak için de çeşitli politikalar belirlenir. Politikalar belirlenirken toplumun çıkarlarını temsil eden liderlerin seçilmesi, yasaların yapılması ve uygulanması ve nihayetinde kamu politikalarının oluşturulması gibi süreçlerden geçer.

Politika kavramı Colebatch tarafından “hükümetler tarafından belirlenmiş bazı amaç ve hedeflere ulaşmak için hazırlanmış bir eylem planı” olarak tanımlanmış, politikayı “yaşamımızı organize etme şeklimizi gösteren bir fikir” olarak değerlendirmiştir (Colebatch, 2002). Politika kavramının kapsamı oldukça geniş olabilir ve ekonomi, savunma, eğitim, sağlık, çevre, spor gibi birçok alana yönelik politikalar üretilebilir. Bu politikalar, hükümetler, sivil toplum kuruluşları ve diğer kişiler tarafından belirlenebilir ve uygulanabilir. Politika aynı zamanda, toplumun genel çıkarlarını hedefleyen yasal ve kurumsal düzenlemeleri de ifade eder.

Politikalar, genellikle bir ülkenin veya toplumun yönetim organları tarafından belirlenir. Bu organlar, hükümetler, yasama organları (parlamentolar), yürütme organları (başkan, başbakan veya kabine gibi) ve yargı organlarından oluşabilir. Bütün bu organlar, toplumun çıkarlarını temsil eden kişiler veya gruplar aracılığıyla politika yapma sürecine katılırlar.

Politikaların belirlenmesinde etkili olan aktörler de vardır. Politik partiler, akademisyenler ve uzmanlar, sivil toplum kuruluşları, seçmenler ve halk politikaların belirlenmesinde önemli aktörlerdir. Politik partiler siyasi partileri, toplumun çeşitli kesimlerini temsil eder ve politika oluşturma sürecine katkıda bulunurlar. Partiler, belirli politik fikirler, değerler ve hedefler etrafında birleşen insanlar tarafından oluşturulur ve politikalarını bu temel üzerine inşa ederler.

Sivil toplum kuruluşları, farklı konularda uzmanlaşmış gruplar veya çıkar temsilcileri olarak politika oluşturma sürecine katılır. Bu kuruluşlar, insan hakları, çevre koruma, eğitim, sağlık ve diğer sosyal konularla ilgili politikaların geliştirilmesinde etkili olabilirler. Akademisyenler ve uzmanlar, politika oluşturma sürecinde, bilimsel çalışmaları ve uzmanlıklarıyla politika yapımcıların karar alma sürecine katkıda bulunurlar. Bu kişiler, politika önerileri sunabilir, analizler yapabilir ve politika yapımcılara danışmanlık yapabilirler. Demokratik sistemlerde seçmenler, politika yapma sürecinde etkili olurlar. Seçimler aracılığıyla, seçmenler politika yapımcılara yönelik tercihlerini ifade eder ve politikaların belirlenmesinde önemli bir rol oynarlar. Halkın çeşitli kesimleri, protestolar, mitingler, kamuoyu yoklamaları ve diğer katılım yöntemleri aracılığıyla politika yapımcıları etkileyebilir. Bu aktörler arasındaki etkileşim ve mücadele, politikaların belirlenmesinde karmaşık bir süreci ortaya çıkarır. Politikalar genellikle tartışma, müzakere ve uzlaşma yoluyla oluşturulur ve toplumun çıkarlarını yansıtmak için çeşitli etkileşimlerden geçer.

Politikalar devletlerin taşıyıcısıdır çünkü devletin varlığı, toplumun ihtiyaçlarının ve çıkarlarının korunması, düzenlenmesi ve idare edilmesi amacına dayanmaktadır. Devlet, toplum ihtiyaçlarını ve çıkarlarını koruma, düzenleme ve idare etme amacıyla vardır. Devlet, bir ülkenin iç ve dış politikalarını belirler ve uygular. Bu politikalar, refahı artırmak ve mutlu bir yaşam elde etmek için belirlenir ve uygulanır.

Politikalar olmadığında, karar verme sürecinde sorunlar yaşanabilir ve kaos ortaya çıkabilir. Politikalar, sosyal ve ekonomik olarak refahı artırmak için belirlenir. Örneğin, sağlık politikaları, insanların daha sağlıklı bir yaşam sürmelerine yardımcı olabilir. Eğitim politikaları, insanların eğitim önlemlerini artırmaya yardımcı olabilir. Ekonomi politikaları, alım gücünü

artırarak insanlara yüksek yaşam standartları oluşturmak için gerekli adımları atabilir. Spor politikaları, sağlıklı ve spor kültürünün tabana yayıldığı toplumları oluşturabilir. O halde sağlık politikaları olmadan, sağlık hizmetleri eşit şekilde sunulamayabilir ve mevcut sağlık sistemleri daha yaygın hale gelebilir. Eğitim politikaları olmadan, eğitim kalitesi düşebilir ve insanlar iş bulmakta zorluk yaşayabilir. Ekonomi politikaları olmadan, ekonomik krizler daha yaygın hale gelebilir ve insanların yaşam standartları kötüleşebilir. Spor politikaları olmadan, insanlarda spor kültürü oluşmaz, dolayısıyla sağlıklı nesillerin yetişmesi ve sportif alanda başarılar elde edilmesi mümkün olmayabilir.

Devlet hizmet politikaları, refahı artırmaya ve ihtiyaçları karşılamaya yönelik kamu hizmetleriyle ilgili ilkeler ve yaklaşımları belirler. Devlet hizmet politikaları eşit ve adil erişim fırsatı sunmalıdır. Hizmetler sosyal, ekonomik, coğrafi veya diğer unsurlardan etkilenmeden herkes için erişilebilir olmalıdır. Devlet hizmet politikalarını belirlerken halkın ihtiyaç ve beklentilerini temel almalı, vatandaş odaklı bir yaklaşım benimsemelidir.

Devlet, vatandaşların eğitim, sağlık, barınma, gıda, su, temiz hava, ulaşım, enerji ve güvenlik gibi temel ihtiyaçlarını karşılamalıdır. Ayrıca, yardımcı hizmetler olarak erişim, sosyal güvenlik, adalet hizmetleri, spor hizmetleri ve çevre koruma gibi diğer önemli hususlar da devlet hizmet politikaları kapsamında yer almalıdır. Devlet hizmet sunarken, hizmetlerin erişilebilirliği ve kalitesi de büyük önem taşımaktadır. Devletin hizmet politikası, hizmet sağlayıcılar tarafından kolayca erişilebilirliğin sağlanması ve kalitenin korumasına yönelik olmalıdır. Ayrıca bu hizmetlerin etkili bir şekilde değerlendirilmesi ve sürekliliği de önemlidir. Hizmet politikaları, ihtiyacı karşılama, refahı artırma ve toplumun genel çıkarlarını göz önünde bulundurmak için tasarlanmalıdır. Vatandaşların hizmetlerden etkili bir şekilde yararlanmalarını sağlamak için yeterli kaynaklara ve altyapıya sahip olmalıdır. Sonuç olarak, devlet hizmet politikaları, halkın isteklerini karşılamaya odaklanmalı, hizmetlerini ve erişilebilirliğini artırmalı ve vatandaşların güvenini kazanacak şekilde şeffaflık çerçevesinde bu hizmetleri sürdürmelidir.

2.2.2. Spor Hizmet Politikalarının Kapsamı

Spor, insanlar için hayatın önemli bir parçası ve sağlıklı yaşam tarzının temelini oluşturan bir unsurdur. Spor hizmet politikaları, bu nedenle sağlıklı bir toplum yönetimi için önemlidir. Spor hizmet politikaları, toplumun bütün kesimlerinin aktiviteye teşvik edilmesi, sporun yaygınlaştırılması ve sporun erişilebilir olması için alınacak kararları ve uygulanacak eylemleri belirleyen genel ilkelerdir. Spor hizmet politikaları, ülkede spor kültürünün

oluşturulması ve halkın hareket ihtiyacının karşılanması gibi amaçlara dayanan önemli bir kamu politikasıdır. Spor hizmet politikalarının oluşturulması ve uygulanması için birçok neden vardır. Spor hizmeti, insan sağlığı ve refahı için son derece önemlidir. Temel olarak, düzenli olarak egzersiz yapmak sağlıklı bir yaşam tarzının temellerini oluşturur ve obezite, kalp hastalığı, diyabet gibi birçok hastalık riski azalır. Spor yapmak, fiziksel sağlığı korumak, kalp damar sistemini korumak, kas kütlelerini artırmak, kilo kontrolü sağlamak ve stresi azaltmak gibi birçok fayda sağlar. Bu nedenle, bireylerin spor kültürünün oluşması ve spor yapma alışkanlığının artması, toplumun sağlığına olumlu etki eder. Spor toplumsal bütünleşmeyi sağlar ve sosyal bağları güçlendirir. Spor hizmet politikaları, gençlerin spora erişimini kolaylaştırma ve spora ilgi duymalarını teşvik etmek için önemlidir. Spor yapmaları onlara disiplin, takım çalışması, liderlik ve hedef belirleme gibi kişisel özelliklerini geliştirmelerine yardımcı olur. Bunun yanı sıra spor, gençlerin sosyal bağlarını güçlendirir ve zararlı alışkanlıklardan uzak durmalarına da yardımcı olur.

Spor hizmet politikaları, spor yapılarının organize edilmesi, finansmanı, tesislerin inşası ve bakımı, sporcuların eğitimi ve kuralların belirlenmesi, sporun toplumda teşvik edilerek yaygınlaştırılması gibi konuları kapsar. Bu politikalar, yerel veya ulusal olmak üzere farklı düzeylerde uygulanabilir. Spor hizmet politikalarının sürdürülmesi sırasında birçok sorunla karşılaşılabilir. Örneğin, spor tesislerinin inşası ve bakımı için yeterli finansmanın sağlanamaması veya vatandaşların hareket ihtiyacını karşılayabileceği spor alanları için yeterli kaynak ayrılamaması gibi. Ayrıca, bazı spor etkinliklerine özel ilgi grupları tarafından hükmedilmesi diğer kişilerin katılımını sınırlayabilir. Ya da gelişmiş kentlerde vatandaşlara sunulan spor hizmetine erişim ile daha kırsal yerleşim yerlerindeki veya küçük kentlerdeki spor hizmetine erişim aynı olmayabilir. Bu nedenle, spor hizmet politikaları, yapıldığı gibi, adil bir şekilde de uygulanmalıdır. Sporun teşvik edilmesi için yeterli kaynak ayırmalı, spor tesisleri, hizmetleri ve ekipmanları herkesin erişebileceği şekilde planlanmalıdır. Farklı kesimlerden, her yaş grubundan insanların spor etkinliklerine katılımı teşvik edilmeli ve sağlıklı yaşam gayesiyle sporun teşviki için çaba harcanmalıdır.

Spor politikaları spor yapıları, sporcular ve spor endüstrisi gibi konuları kapsayan bir dizi hükümet politikaları ve yasalarını ifade eder. Spor politikaları, amatör ve profesyonel spor kurumlarının evleri, spor salonları, spor tesisleri gibi spor yapılarının inşası, insanların spora teşvik edilmesi için spor eğitim programları ve spor tesisleri gibi birçok farklı alanı içermektedir. Ayrıca spor politikaları, sporcuların hakları, doping gibi spor etiği, spor hakları,

özgürlük ve çeşitliliği gibi konuları da içermektedir. Spor politikaları, sporun sosyal, ekonomik ve kültürel olarak yönetilmesine yardımcı olur, ulusal ve uluslararası platformlarda ülkelere her bakımdan katkı sağlar.

Spor politikalarının hedefleri arasında, gençlerin sporla ilgilenmesini teşvik etmek, sporun eğitimdeki rolünü artırmak, sporun ekonomik maliyetlerini optimize etmek, sporun sosyal faydalarını artırmak, sporda ayrımcılığı önlemek ve spor kültürü oluşturmak yer alır. Spor yöneticileri, ülkedeki ve uluslararası arenadaki spor kurumları, spor federasyonları, sporcular, antrenörler ve diğer gruplarla iş birliği yaparlar. Spor politikaları, sporun yönetimine yönelik sınırların belirlenmesi ve uygulanması ile ilgili de katkıda bulunmalıdır.

Spor hizmetleri, toplumların bedensel ve zihinsel sağlığına katkıda bulunarak, insanların daha mutlu, sağlıklı ve üretken bir yaşam sürdürmelerine yardımcı olur. Spor hizmet politikalarının da sağlıklı bir toplum oluşumu ve sosyal bütünleşme için önemli olduğu aşîkardır. Ancak, uygulama sırasında dikkatli ve adil bir yaklaşım benimsenmeli ve bütün vatandaşlara fırsat eşitliği sunacak bir spor hizmet politikası belirlenmelidir.

2.2.3. Anayasada Spor

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda spor hakkına 1921, 1924 ve 1961 anayasalarında yer verilmemiştir. İlk olarak 1982 yılında yapılan ve hala yürürlükte olan Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda spora yer verilmiştir. Spor, 1982 Anayasasının Üçüncü Bölümü olan "Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler" bölümünün "Gençlik ve Spor" başlığı altında yer almaktadır. Yani Anayasaya göre spor sosyal bir haktır. Bu başlık altındaki ilgili maddeler 58. (Gençliğin Korunması) ve 59. (Sporun Geliştirilmesi ve Tahkim) maddeleridir. "59. Maddenin kenar başlığı "B. Sporun geliştirilmesi" iken, 17/3/2011 tarihli ve 6214 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir" (Anayasa, 1982).

IX. Gençlik ve spor

A. Gençliğin korunması

MADDE 58- "Devlet, istiklâl ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müsbet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusunda ve Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetişme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır. Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır" (Anayasa, 1982).

B. Sporun geliştirilmesi ve tahkim

MADDE 59- “Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur.

(Ek fıkra: 17/3/2011-6214/1 md.) Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz” (Anayasa, 1982).

1982 Anayasası'nın 17, 42, 48 ve 49. maddelerinde doğrudan spor hakkı ile ilgili ifadeler yer verilmemiş olsa da içerik bakımından spor hakkına da işaret edilmiş ve spor temel bir hak olarak devletin himayesine bırakılmıştır.

MADDE 17- “(Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı) Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir” (Anayasa, 1982). Bu maddedeki “maddi ve manevi varlığı koruma ve geliştirme” ifadesi insanın duygusal ve fiziksel sağlığını spor yoluyla koruma ve geliştirme olarak da yorumlanabileceği için dolaylı olarak spor hakkına vurgu yaptığı söylenebilir.

MADDE 42- “(Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi) Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir” (Anayasa, 1982. Bu maddedeki “eğitim ve öğrenim hakkı” bireylerin fiziksel, zihinsel ve sosyal olarak gelişmelerini sağlayan, sağlıklı bir yaşam tarzını teşvik eden ve sporla ilgili becerileri geliştiren bir eğitim süreci olan spor eğitimi hakkını da kapsamaktadır.

MADDE 48- “(Çalışma ve sözleşme hürriyeti) Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir. Özel teşebbüsler kurmak serbesttir. Devlet, özel teşebbüslerin milli ekonominin gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürümesini, güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayacak tedbirleri alır” (Anayasa, 1982). Bu maddeye göre herkes spor alanında faaliyet gösteren bir işe girebilme veya sporla ilgili bir mesleği icra etme hakkına sahiptir. Bu hak, bireylerin ilgi ve yeteneklerine bağlı olarak spor sektöründe kariyer yapma imkânı sağlar.

MADDE 49- “(Çalışma hakkı ve ödevi) Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir”.

“(Değişik: 3/10/2001-4709/19 md.) Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır” (Anayasa, 1982). Bu maddede devlet çalışanların yaşam seviyesini artırmak ve çalışma hayatını geliştirmek için gerekli tedbirleri almakla sorumlu tutulmuştur. Buna göre işverenler, istihdam ettikleri çalışanların verimlerini artırmak, fiziksel sağlıklarını korumak ve iyi bir çalışma ortamını desteklemek için çeşitli uygulamalar yapmaktadırlar. Bu uygulamalarla çalışanların hareket ihtiyaçlarının karşılanması için spor imkânı sunulması, sağlıklı ve mutlu bir çalışma ortamı oluşturmak için gerekli tedbirlerin alınması hedeflenmektedir. Böylece hareketsizlik sorunu minimize edilmiş olur, stres azaltılır ve motivasyonun artması sağlanır.

2.2.4. Kalkınma Planlarında Spor Hizmet Politikaları

Türkiye'de 1963 yılından günümüze kadar ekonomi, sağlık, spor, eğitim, ulaşım, sosyal güvenlik, adalet gibi konularda ülkenin gelişmesi ve kalkınması amacıyla devlet tarafından kalkınma programları hazırlanmaktadır. Bu programlar 2011 yılına kadar 1960 yılında kurulan Devlet planlama Teşkilatı tarafından hazırlanmaktaydı. 2011 yılında Kalkınma Bakanlığı sorumluluğuna geçmiş ve son olarak da 2018 yılında Cumhurbaşkanlığına bağlı olan Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanmaktadır. Kamuda uygulanacak beş yıllık kalkınma programlarını belirleyen plandır. 1963 yılından günümüze kadar hazırlanmış 11 adet 5 yıllık kalkınma planı bulunmaktadır.

Bu bölümde günümüze kadar hazırlanmış olan kalkınma planlarında, Türkiye'deki spor hizmetlerine ilişkin hangi konulara değinildiği ve bu konular içerisinde asli spor hizmeti olarak nitelendirdiğimiz sağlık ve zindeliğe yönelik spor hizmetlerine nasıl ve ne ölçüde yer verildiği incelenmiştir.

Birinci beş yıllık kalkınma planı döneminde (1963-1967) “Millî tasarrufu artırmak, yatırımları toplum yararına, gerektirdiği önceliklerle yöneltmek ve iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı demokratik yollarla gerçekleştirmek üzere Birinci Beş Yıllık (1963-1967) Kalkınma Plânı hazırlanmış” (www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari, Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023) olup, planlı kalkınma döneminin ilki olan bu planlamada spora yer verilmemiştir.

İkinci beş yıllık kalkınma planı döneminde (1968-1972) sporun, ekonomik ve sosyal olarak kalkınmanın başlıca unsuru olduğu, beden ve ruh sağlığının gelişiminde önem arz ettiği vurgulanmıştır. Bu dönemde hazırlanan kalkınma planında spor hizmeti ile ilgili spor

kulüplerinden spor tesislerine, sporun yönetimi ve organize edilmesinden spor alanındaki yatırımlara kadar pek çok konuya değinilmiştir. Beş yıllık süreç içerisinde yapılacak planlama şu şekilde sıralanmıştır;

- “Sihhatli ve sağlam bir kuşak yetiştirilmesinde spor ana eğitim araçları arasında kabul edilecek, spor yapabilecek yaştaki kişileri yalnız seyirci olmak durumundan kurtaracak ve aktif olarak spor faaliyetlerine katarak beden ve ruh sağlığına yardım edecek imkânlar yaratılacak, beden çalışması fikir çalışması ile ahenkli kılınacaktır. Devletin seyir sporunu, düzenleyici rolü geliştirilerek sporla ilgili faaliyetleri topluma yönelten, okul ve halk sporuna öncelik veren bir nitelik kazanacaktır. Beden eğitimi yansırı kişilere farklı yetişme imkânları veren çeşitli spor dallarının dengeli gelişmesi teşvik edilecek, güreş, atıcılık, okçuluk ve binicilik gibi geleneksel spor dalları desteklenecektir. Spor tesislerinin yurt üzerindeki ve çeşitli spor dallarına göre dağılımındaki dengesizlikleri ortadan kaldıracak önceliklerin tanımlanmasında ağırlığı seyir sporu yerine kitle sporuna verecek bir yatırım politikası izlenecektir. Spor kulüplerinin değişik spor dallarında amatör faaliyet göstermeleri ve çok sayıda kişinin spor ve kültür faaliyetlerine aktif olarak katılmasına imkân hazırlayıcı kuruluşlar haline gelmeleri teşvik edilecektir” (www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023).

Spor hizmet ve faaliyetlerine ilişkin mevcut sorunlar ise şu şekilde sıralanmıştır;

- “Devlet- spor ilişkileri: 1938 yılında kurulan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 1942- 1960 yılları arasında Millî Eğitim Bakanlığına ve bu tarihler dışında Başbakanlığa bağlı olarak faaliyet göstermiştir. «Yurttaşın fizik ve moral kabiliyetlerinin ulusal ve inkılâpçı amaçlara göre geliştirilmesini sağlayıcı» spor faaliyetlerini yürütmekle yükümlü olan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 1938- 1948 yılları arasında sporu bir eğitim unsuru olarak yürütmüş, gençliği ve halkı spor yapmaya özendirecek faaliyetlerde bulunmuştur. Bu dönemden sonra toplumun genel spor bilgisi gelişir ve spora ilgisi artarken, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü halk sporu faaliyetlerinden seyir sporunu düzenleyen bir kuruluş durumuna geçmiştir. Bunun 192 sonucu futbolda profesyonellik kabul edilirken amatör spor dallarının korunması için gerekli tedbirlerin alınamaması olmuştur” (www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023).

- “Bugün yurt sporu plansız yürütülmekte, okul sporu ihmal edilmektedir. Spor öğretmenleri sayıca ve nitelikçe yetersizdir. Her kademedeki elemanlar sistemsiz yetişmektedir. Spor- Toto gelirleri iyi kullanılmamakta, yer yer gereksiz yapı işleri için harcanmaktadır. Spor sağlığı ihmal edilmektedir. Amatör spor gelişmemektedir. Bu aksaklıkların yansira profesyonel kulüplerin gelirlerinin belirli bir oranını amatör spor dallarına ayırmaları zorunluluğu Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün kontrolü dışında kalmıştır. Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğüne bağlı federasyonun genellikle sınırlı çalışma imkânlarına sahiptir. Millî Eğitim Bakanlığı, okul sporunun geliştirilmesi yolunda belirli bir program uygulamamakta, beden eğitimi derslerinde ve bu dersler dışında öğrencilerin beden kabiliyetlerini değerlendirmek, yeterince gelişmemiş olanlara özel eğitim vermek gibi metotlar kullanılmamaktadır. Üniversite spor kuruluşlarına gereken rehberlik sağlanamamaktadır. Kişilerin «sağlığını koruyacak ve boş zamanlarını değerlendirecek tesisleri yapmak veya yapılmasına yardım etmekle» yükümlü olan mahallî idarelerin bu yöndeki faaliyetleri, içinde bulundukları malî şartlar sonucu, çok sınırlı kalmaktadır. Spor konusunda Millî Eğitim Bakanlığı, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü ve mahallî idareler arasında iş birliği yoktur. Görevli kuruluşların bu yeterli olmayan hizmetlerine rağmen Türkiye’de spora karşı ilgi ve gençliğin spor yapma gücü artmaktadır. Ancak yukarıda açıklanan nedenlerle bu ilgi büyük ölçüde belirli spor dallarına yönelmektedir. Türkiye’de kalkınma çabasının çeşitli sektörlerde gerektirdiği harcamaların ağırlığına rağmen spora ayrılan kaynaklar ve kamunun katkısı da önemli bir seviyededir” (www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023).
- “Spor kulüpleri: Türkiye’de spor kulüpleri iki şekilde kurulmuşlardır. Beden Terbiyesi Kanununa göre kurulan kulüpler, teşkilâtça kurulan gençlik kulüplerini, resmî kuruluşlara bağlı kulüpleri, ordu spor güçlerini ve özel kuruluşların gençlik kulüplerini kapsamaktadır. Cemiyetler Kanununa göre kurulan kulüpler, gençlik spor kulüpleri ve ihtisas kulüpleridir. 1966 yılında Türkiye’de 1486 spor kulübü bulunmaktaydı. Bu kulüplerin büyük kısmı sınırlı imkânları olan, kulüp bina ve tesisleri olmayan kuruluşlardır. Bu kulüplere kayıtlı sporcu sayısı 160 000 in üstündedir. Ancak bu tescil edilmiş sporcuların ne ölçüde aktif durumda oldukları belirsizdir. Daha geniş imkânlara sahip kuruluşlar, genellikle profesyonel futbol şubesi bulunan kulüplerdir. Ancak bu kulüplerin futbol dışındaki spor dallarına

ilgileri yeterli olmamakta ve sporcu yetiştirme fonksiyonları gelişmemektedir. Kulüplerin başarısının büyük ölçüde belirli bir spor dalındaki takımının aldığı sonuçlarla ölçülmesi kulüplerin diğer fonksiyonlarının yeter ilgi görmemesi sonucunu doğurmaktadır. Bu eğilim kulüp bütçelerinin yaklaşık olarak yüzde 80'inin personel masrafı olarak tüketilmesine yol açmaktadır” (www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023).

- *“Spor tesisleri: Memleket sporunun gelişmesi, büyük ölçüde toplumun aktif olarak spor yapabileceği tesislerin varlığına ve bu anlayışla işletilmesine bağlıdır. Spor yatırımları genellikle seyir sporunun gerektirdiği büyük ve masraflı tesislere yönelmektedir. Bu tür tesislere olan ihtiyaç açıktır, ancak uygulamada büyük tesislere verilen ağırlığın kitleye yönelmiş bir spor politikası ile bağdaşmadığı ve eş kapasiteli büyük tesislerin ekonomik bakımdan anlamlı olmayan kapasiteler yarattığı görülmektedir. Bu tesislerin büyüklüğü işletme masraflarını artırdığı için genellikle, maç günleri dışında kapalı tutulmaları spor yapacak çok sayıda kişinin doğrudan doğruya faydalanması imkânını ortadan kaldırmaktadır” (www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023).*

Kalkınma planı çerçevesinde uygulanacak organizasyona yönelik, yatırımların dağılımı ve spor tesislere yönelik olarak uygulanacak politikalar ise şu şekildedir;

Organizasyon; “spor sorununun çözülmesinde bu konunun tümüne yön verecek bir kuvvetli idarenin gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Ancak, sadece yeni bir kuruluşun çözüm için yeterli olacağı düşünülemez. Bugünkü Beden Terbiyesi Kanunu bu konuda çeşitli yetkiler getiren bir nitelikteyken, istenen başarının sağlanamamış olması üzerinde durulmaya değer bir husustur. Sorunun çözümü doğrudan doğruya sorumlu kuruluşun yetki ve sorumluluklarının dengelenmesine, bunları olumlu yönde kullanacak imkânlarla sahip kılınmasına ve spor alanında sorumluluk taşıyan diğer kamu ve özel kuruluşlarla ilişkisinin iyi düzenlenmesine bağlıdır. Bu anlayış içinde ve ilkelerde açıklanan bir spor politikasını geliştirip yönetmek amacıyla Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü yeniden düzenlenecektir. Böylece spor faaliyetlerinin düzenlenmesi, programların yürütülmesi, tesislerin gereken ilgiyi görmesi yeterli bir teşkilatlanmasıyla, gerçekleştirilecektir” (www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023). “Spor sağlığı konusu, spor programlarının gelişmesine paralel olarak genişleyen bir hizmet niteliğinde spor işlerini yönetecek merkezî kuruluş içinde geliştirilecektir” (www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023).

Yatırımların dağılımı ve spor tesisleri; “Spor yatırımlarına ayrılacak kaynaklar bölgeler, spor dalları ve hizmet sağlayacakları gruplar arasında dengeli dağılım sağlayacak bir öncelikler sırası ile kullanılacaktır. Bu amaçla, çok sayıda seyirci barındıran tesisler yanında, yatırımlar önemli oranda çeşitli spor dallarının gelişmesine ve spor yapanların sayısının artırılmasına imkân verecek küçük semt tesislerine yöneltilecektir. Millî Eğitim Bakanlığı ile iş birliği yapılarak bu tesislerin okullarla ilişkili olarak kurulması, her gün öğrencilerin ve halkın yararlanmasına imkân verecek bir şekilde işletilmesi, tesisleri kullananların bir ölçüde işletme masraflarına katılmaları sağlanacaktır. Tesisler çevrenin özelliğine uygun çeşitlilikte olacaktır. Gençliğin boş vakitlerini iyi değerlendirmek amacıyla, semt spor tesislerinin spor dışındaki sosyal faaliyetlere de zemin hazırlayacak şekilde gelişmesi ve ilişkili oldukları okulun bina imkânlarından da yararlanılarak birer gençlik ve kültür merkezi niteliğine kavuşturulması desteklenecektir. Her kademede ve çeşitli amaçla yapılan spor tesislerinde hizmeti sağlayacak asgarî maliyet üzerine çıkılmayacaktır. Aynı yerleşme yerinde eşdeğer kapasiteli tesisler yapımından, kullanılmayan kapasite yaratılmasından ve kamu kaynaklarının belli kulüpler için kullanılmasından kaçınılacaktır. Spor tesislerinin bakım ve işletilmesinde modern işletmecilik esasları uygulanacaktır” (www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023).

Üçüncü beş yıllık kalkınma planı döneminde (1973-1977) ikinci planda yer alan programlarla ilgili bir değerlendirme yapılarak spor hizmeti yatırımlarının seyir sporlarına yönlendirilerek kaynakların etkin kullanılmadığı yönünde bir eleştiri getirilmiştir. Yurt genelindeki spor tesisleriyle ilgili bir envanter çalışması yapılarak bu tesislerin ülke genelindeki dağılımları tespit edilmiştir. Bu çalışmanın sonuçlarına göre yapılan tesislerin %81’inin futbol seyircisine hitap ettiği ortaya konmuştur. İkinci planda yer alan programlarla ilgili eksiklikler şöyledir;

“İkinci Planda halk ve okul sporunun, amatör sporun geliştirilmesini öngören ve spor kulüplerinin faaliyetlerini düzenleyici ilke ve tedbirlerin getirilmesine rağmen, uygulamada sistemli bir çaba gösterilmemiştir. Ayrıca, Planda halk ve okul sporunun yönlendirilmesinde spor yatırımların etki bir araç olarak kullanılacağı öngörülmüş, ancak, bu dönemde yapılan yatırımların yarışmaya dönük seyircili spor tesislerine, özellikle Akdeniz Olimpiyat tesislerine ayrılması sonucu yatırımlardan beklenen yarar sağlanamamıştır” (www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023). “İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminde spor tesislerinin yurt düzeyinde dağılımı tespit etmek üzere bir envanter çalışması yapılarak, il bazında spor tesislerinin sayılan ve durumları ortaya konmuştur. Bu envanter sonuçlarına göre

1969 yılında Türkiye'de toplam olarak 1306 spor tesisi, 1618 spor kulübü ve 50 bine yakın sporcu bulunmaktadır. Spor tesislerinin yarattığı seyirci kapasitesi 1,2 milyondur. Spor tesislerinin yapımında seyir sporunun, özellikle futbolun tercih edilmesi sonucu yaratılan kapasitenin %81'i futbol seyircisine hizmet etmektedir. 1972 yılında ise kulüp sayısı 1759, lisanslı sporcu sayısı 64.650 olarak saptanmıştır. Bu sporcuların 35 bini futbol, 3,2 bini atletizm, 9,5 bini basketbol, 4,2 bini güreş, 3,9 bini voleybol, 1,3 bini yüzme, geriye kalanları ise çeşitli dallarda faaliyet göstermektedir" (www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023).

İkinci plan dönemindeki gelişmeler uzun vadeli planlarda da etkili olmuştur. Buna göre;

"Sosyal ve ekonomik kalkınmanın temel unsuru olan insan gücünün beden ve ruh sağlığının geliştirilmesinde spor büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle spor yapabilecek yaştaki kişileri seyirci olmak durumundan kurtararak aktif olarak spor yapmalarını sağlamak gerekmektedir. Uzun dönemde spor faaliyetleri seyir sporundan kitle sporuna dönüştürülerek okul ve halk sporuna ağırlık verilecektir. Toplumun beden ve ruh sağlığını geliştirmek için beden eğitimi ve sporun günlük faaliyetler içine girmesi için imkânlar arttırılacak, bu konuda tüm kamu ve özel kuruluşların katkıları sağlanacaktır. Üçüncü Plan döneminde yatırım açısından ağırlık kazanacak olan konu, spor yapma isteğinde olan herkese bu imkânı verecek olan spor tesislerinin yapımı ve bu tür tesislerin seyircili spor tesisleri ile dengeli bir biçimde gerçekleştirilmesidir" (www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023). Spor ile ilgili hizmetlere ayrılan yatırımlar eğitim bölümünde gösterilmiştir. İkinci plan döneminde yaşanan gelişmelerden sonra üçüncü kalkınma planında yer verilen maddeler aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

"Spor faaliyetlerine katılmanın yaygınlaştırılmasında ve sporun geliştirilmesinde eğitimin ve eğitim kurumların etkili bir araç olarak kullanılması esastır. Bu nedenle, okul içi beden eğitimi ve spor faaliyetlerine önem verilecek, bu amaçla Gençlik ve Spor Bakanlığı gerekli tedbirleri alacak, okullarda beden eğitimi ders saatleri arttırılacaktır.

Gençlik ve Spor Bakanlığınca Spor konusunda yetenekli elemanların yetiştirilmesi amacıyla yeterli sayıda beden eğitimi öğretmeni, öğretim görevlisi, antrenör, monitör, spor yöneticisi ve sağlığı uzmanı yetiştirilmesine öncelik verilecektir.

Her türlü spor araç ve gereçlerinin yurt içinde uluslararası standartlarla yapım imkânları geliştirilerek desteklenecektir. Spor araç ve gereçlerinin standartlaştırılması çalışmaları, Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Türk Standartları Enstitüsünce yürütülecektir.

Spor yatırımlarının yurt düzeyine dağılımında dengesizlikleri giderici tedbirler alınacak ve tesislerin yapımında yerleşim birimleri ölçeklerine uyumlu hizmet standartları göz önünde bulundurulacaktır. Spor tesislerinin yapımında çok yönlü kullanım esas alınacak, mevcut spor tesislerinden öncelikle geni halk kitlelerinin, amatör sporcuların ve öğrencilerin yararlanılması sağlanacaktır. Kamu eliyle yapılmış ve yapılacak olan spor tesislerinin spor kulüplerini kiralanması konusu öncelikle ele alacak, bu konu ile ilgili mevzuatta değişiklikler yapılarak, tesislerin en fazla üç yıl süreyle ve rayiç fiyatla kiralanması sağlanacaktır.

Spor kulüplerinin faaliyetleri ile ilgili hukukî değişiklikler ve düzenlemeler gerçekleşinceye kadar, kulüplerin amatör faaliyetini artırıcı yönde tedbirler alacak, spor kulüplerinin sosyal ve kültürel alanlarda da çalışmalar yapmaları teşvik edecektir.

Özellikle çok sayıda kişinin katılabileceği atletizm, yüzme ve cimnastik gibi temel spor dalları ile güreş ve diğer geleneksel spor faaliyetlerinin geliştirilmesine ağırlık verilerek desteklenecektir.

Sporun gelişmesini engelleyen profesyonellik teşvik edilmeyecek, Devlet'in her türlü özendirme tedbirleri yalnız amatör kulüpler için uygulanacaktır. Kamu kuruluşlarına bağlı profesyonel kulüpler amatörlüğe dönüştürülecektir.

Üçüncü Plan döneminde Uluslararası bir spor organizasyonunun gerçekleştirilmesine çalışacaktır” (www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023).

Dördüncü beş yıllık kalkınma planı döneminde (1979-1983) sporun küçük yaşlardan itibaren kitlelere yayılması ve yapılan spor ile ilgili yatırımlardan sadece bir kesimin değil geniş halk kitlelerinin faydalanması hususu vurgulanmıştır. Dördüncü döneme ilişkin maddeler şöyledir;

- *“Ekonomik ve toplumsal kalkınmanın temel ögesi olan insanın beden ve ruh sağlığını geliştirmek üzere, sporun bir seyir ve gösteri aracı olmaktan çok okullardan başlayarak örgütlü ve bilimsel bir biçimde kitlelere yayılması temel ilkedir.*
- *Beden eğitimi ve sporun küçük yaşlardan başlayarak, toplumun bütün kesimlerine yayılması sağlanacaktır. Tüm spor dallarında ve her yaş kademesinde sağlıklı ve başarılı*

sporcu yetiştirmek amacıyla, bölgelerin özelliklerine göre, temel spor dallarında «spor eğitimi plan ve programları» yapılacak ve ulusal düzeyde yürütülecektir.

- *Eğitim kurumlarının spor faaliyetlerine katılmada etkili bir araç olması nedeniyle, öncelikle okul içi beden eğitimi ve spor faaliyetlerine gereken önem verilecek ve geliştirilmesi için etkili önlemler alınacaktır. Eğitim kurumlarına ve kamu kuruluşlarına ait spor tesis ve salonları hizmet dışı zamanlarda açık tutulacak, okul içi ve okul dışı gençlerin yararlanması sağlanacaktır.*
- *Spor yatırımlarında, geniş halk kitlelerinin yararlandırılması konusuna ağırlık verilecektir. Bu amaçla, spor ve saha tesislerinin kurulmasında çok amaçlılık ilkesi göz önünde tutulacak, bu tür yatırımların gençlerin yoğun olarak bulundukları yükseköğretim kurumlarına yönlendirilmesi sağlanacaktır.*
- *Kamu eliyle yapılmış ve yapılacak olan spor tesislerinin spor kulüplerine kiralanması konusu yeniden ele alınacak ve bu tesislerin kısa süreli ve günün fiyatlarıyla kiralanması sağlanacaktır.*
- *Profesyonel futbol şubeleri olan amatör spor kulüplerinin kuruluş ve işleyişleri yeniden incelenecek, uygulamada görülen aksaklıklar giderilecek, profesyonelliğin amatör sporu engelleyici bir etmen olması önlenecektir. Ayrıca, amatör spor kulüplerinin profesyonel spor faaliyetlerinde bulunan şubelerinin dernek statüsünden çıkarılan, şirketleşmeleri sağlanacaktır.*
- *Gerekli girişimlerle, amatör spor kulüplerinin amatör faaliyetleri desteklenecektir. Kamu kuruluşlarına dayalı profesyonel futbol kulüplerinin amatörlüğe dönüşmesi sağlanacaktır.*
- *Spor araç ve gereçlerinin, uluslararası standartlara uygun olarak, yurt içinde üretimi özendirilecektir.*
- *Toplu işyerlerinde ve yerleşme merkezlerinde spor merkezlerinin kurulmasına ve her yaşta spor olanaklarının geliştirilmesine önem verilecektir. Sporcuların toplumsal güvenlik kapsamına alınmalarına yönelik çalışmalar hızlandırılacaktır” (*www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari*., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023).*

Beşinci beş yıllık kalkınma planı döneminde (1985-1989) beden eğitimi ve spora ilişkin ilke ve politikalarda amatör sporun teşviki, iş yerlerinde beden eğitimi ve spora imkân tanınması, şehir imar planlarında spor alanları ve yeşil sahalara yer verilmesi gibi hususlar aşağıdaki gibi yer almıştır;

- “Bedenen ve ruhen sağlıklı bir toplumun gelişmesinde, beden eğitimi ve spor faaliyetleri mühim bir unsurdur.
- V. Plan döneminde beden eğitimi ve sporun yaygınlaştırılması ve amatör sporun teşviki esastır.
- Amatör sporda istenilen seviyeye ulaşılabilmesi için, geleneksel spor dallarının daha da geliştirilmesine ve milletlerarası seviyede başarı gösterecek sporcuların yetiştirilmesine ağırlık verilecek; Türk güreşinin geliştirilmesi için özel tedbirler alınacak, bu husustaki teşebbüsler desteklenecektir. Kamu ve özel sektör kuruluşlarında çalıştırılan işçi sayısının belli bir nispeti kadar sporcu istihdam eden kuruluşlar teşvik edilecektir.
- Sporun semtlere ve köylere yayılabilmesi için basit, ekonomik tesisler, özel idare ve belediyelerin iş birliği ve katkılarıyla gerçekleştirilecektir.
- Kamunun yanında, özel sektör tarafından da spor tesislerinin yapılması teşvik edilecektir.
- Kitle sporuna ehemmiyet verilecek ve bunun için gerekli şartlar hazırlanacaktır.
- Beden eğitimi ve spor alanında gerekli insan gücünün yetiştirilmesine ağırlık verilecek; üniversitelerin beden eğitimi ve spor bölümlerinden mezun olanların, beden eğitimi öğretmeni olarak vazife yapmaları sağlanacak; her spor dalında antrenör yetiştirilmesine ehemmiyet verilecektir.
- Şehir imar planlarının hazırlanışında spor alanlarına ve yeşil sahalara ağırlık verilecek; mevcut planlarda bu maksatla tahsis edilmiş yerlerden süratle istifade edilebilmesi için gerekli çalışmalar yapılacak ve uygulanacaktır.
- Spor malzemelerinin imalatı teşvik edilecek; yurt içinde imal edilemeyen veya imali ekonomik olmayan spor malzemelerinin ithali kolaylaştırılacak ve muafiyet imkânları sağlanacaktır.
- Okullarda spor ve spor eğitimine ağırlık verilecektir.
- İşyerlerinde beden eğitiminin yapılması sağlanacaktır.
- Spor tesisleri süratle tamamlanacak ve yaygınlaştırılacaktır” (www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023).

Altıncı beş yıllık kalkınma planı döneminde (1990-1994) beden eğitimi ve sporla ilgili ilke ve politikalara sosyal hedef ilke ve politikalarının içerisinde yer verilmiştir. Bu dönemde seyir sporundan ziyade aktif sporun desteklenmesi ve teşvik edilmesi öncelenmiş ve spor tesislerinin çok yönlü kullanımı konusu gündeme getirilmiştir.

- “Sağlıklı bir nesil yetiştirilmesinde beden eğitimi ve spor temel eğitim araçlarından kabul edilecek, beden ve ruh sağlığını geliştirmek gayesiyle sporun günlük faaliyetler içine girmesi için her yaştaki kişilerin seyirci durumundan kurtarılarak aktif spor yapmalarını sağlayacak imkanlar artırılacak ve amatör sporda uluslararası seviyede başarı gösterecek sporcuların yetiştirilmesi ve desteklenmesine önem verilecektir.
- Beden eğitimi ve spor alanında, eğitim, sağlık, bilim ve teknolojiye yeniliklerin takibi ve uygulanması konularına öncelik verilecektir.
- Spor tesisleri çok yönlü kullanılabilecek şekilde yapılacak ve bütün tesislerin tam kapasiteyle kullanılmasını sağlayacak düzenlemeler gerçekleştirilecektir.
- Özellikle şehir imar planlarının hazırlanmasında yeşil alan, spor tesisleri ve çocuk oyun alanları için kişi başına düşen alan büyüklüğünün gelişmiş ülkeler standartlarına uygun olması sağlanacaktır.
- Spor yapmak isteyen herkese açık olmak kaydıyla, düşük maliyetli ve basit spor tesislerinin mahalli idarelerin katkıları ile semtlere ve köylere kadar yaygınlaştırılması çalışmalarına devam edilecektir.
- Geleneksel spor dallarının daha da geliştirilmesi için gereken tedbirler alınacaktır.
- Sporla ilgili mevzuat yeniden düzenlenecek, profesyonelliğe müsait olan dallarda, profesyonellik teşvik edilecektir.
- Spor Eğitim, Sağlık ve Araştırma Merkezleri, arşiv ve dokümantasyon bölümleriyle de desteklenerek yaygınlaştırılacak, bu merkezlerde kullanılacak araç ve gereçlerin standardizasyonu sağlanacaktır.
- Spor dalları itibarıyla master plan çalışmaları yapılacaktır.

Spor istatistiklerinin uluslararası standartlara uygun ve düzenli hale getirilmesi sağlanacaktır” (www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023).

Yedinci beş yıllık kalkınma planı döneminde (1996-2000) hazırlanan kalkınma planının insan kaynaklarının geliştirilmesi bölümünde spor alanındaki yetişmiş iş gücü ihtiyacı vurgulanmış, beden eğitimi ve spor alt başlığında ise insanların boş zamanlarını değerlendirmeleri için gerekli olan çok amaçlı spor tesislerinin kırsala kadar yayılması gerekliliği ifade edilmiştir. Yedinci beş yıllık kalkınma planının ilgili bölümleri aşağıdaki gibidir.

Mevcut Durum; “Spora ayrılan kaynakların artırılması, tesislerin rasyonel kullanılması, sporla ilgili insan gücü ihtiyaçlarının karşılanması, yeni bir yapılanmaya gidilmesi, özel

sektörün, mahalli idarelerin ve spor kulüplerinin rolünün ve katkısının artırılması ihtiyacı devam etmektedir.

Ekonomik ve sosyal gelişmişlik düzeyinin artmasıyla birlikte boş zamanların değerlendirilmesi kalkınmış ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de giderek önem kazanmakta, toplumsal ve bireysel bir ihtiyaç haline gelmektedir. Boş zamanların değerlendirilmesine ilişkin olarak organizasyon, mevzuat düzenleme, yönlendirme, fiziki imkân ve rehber insan gücü konularındaki yetersizlikler varlığını korumakta, bu alanlarda düzenleme ihtiyacı önem arz etmektedir”.

Beden Eğitimi ve Spor: “Bedenen ve ruhen sağlıklı bir toplum yetiştirilmesinin temel unsurlarından biri olan sporun geniş kitlelerce yapılması teşvik edilecek, yoğunluk tek dal yerine olimpiik sporların tüm alanlarına yöneltilecek, devletin ağırlığı azaltılırken özel kesimin katkısı artırılacak ve tesislerin rasyonel kullanımı sağlanacaktır.

Boş Zamanların Değerlendirilmesi: Boş zamanların değerlendirilmesini yaşamın bir parçası haline getirmek temel ilkedir. Boş zamanların değerlendirilmesinde eğitim ve organizasyon faaliyetlerini yürütecek insan gücünün yetiştirilmesi amacıyla üniversitelerde rekreasyon ana bilim dalı tesis edilecektir. Boş zamanların değerlendirilmesinde kullanılacak alan ve tesisler, çocuk, genç, ev hanımları, yaşlı, yalnız yaşayanlar, özürlü ve benzeri gruplar tarafından değişik zamanlarda istifade edilebilir şekilde geliştirilecektir. Toplumun her kesiminin boş zamanları değerlendirme faaliyetlerine katılabilmesi için çok amaçlı tesislerin mahalli idarelerin yardımı ile semtlere, uydu kentlere ve kırsal kesime kadar yaygınlaştırılması çabaları sürdürülecektir” (www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023).

Sekizinci beş yıllık kalkınma planı döneminde (2001-2005) bilim sosyal ve ekonomik sektörlerle ilgili gelişme hedef ve politikaları çerçevesinde insan kaynağının geliştirilmesine ilişkin birtakım değişiklikler yapılması planlanmıştır. Bu minvalde gençlik hizmetlerinin daha verimli bir şekilde yapılabilmesi için Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün yeniden yapılandırılması bu dönemdeki kalkınma planında yer almıştır. Beden eğitimi ve spora ilişkin mevcut durum, ilke ve politikalar ise aşağıdaki gibidir.

Mevcut Durum

- “1999 yılı sonu itibarıyla 328 stadyum, 365 spor salonu, 31 kapalı yüzme havuzu, 25 açık yüzme havuzu, 757 futbol sahası hizmete sunulmuştur. Aynı yıl sonunda 178.448 sporcu, 15.391 antrenör, 20.277 hakem, 5.437 spor kulübe, mevcuttur. 787. 2000 ve 2004 yılı

Olimpiyat Oyunlarının İstanbul'da yapılması yönündeki girişimlere rağmen netice alınamamıştır. Gelecekte Olimpiyat Oyunlarının İstanbul'da yapılması amacıyla alt yapı yatırımlarına başlanmıştır. 2000 yılı Dünya Satranç Olimpiyatı'nın ev sahipliğini ülkemiz üstlenmiş olup, Çalışmalar sürdürülmektedir.

- *Uluslararası GAP Su Sporları Şenlikleri düzenlenerek yöre halkının Çeşitli dallardaki sporlara olan ilgilerinin artırılması sağlanmıştır.*
- *Uluslararası Olimpiyat Komitesince (IOC) tam akreditasyona sahip kılınması için Türkiye Doping Kontrol Merkezi gerekli modern cihazlarla donatılmıştır.*
- *Sporun bilimsel esaslar dahilinde yapılabilmesinin önemli unsurlarından birisi olan yazılı ve görsel yayın hizmetlerinin Çeşitlendirilerek Çoğaltılması ve yaygınlaştırılması, bilimsel spor yayınlarının Türkçeye Çevrilmesi ve basımı Çalışmalarına devam edilmiştir.*
- *Bireylere sağlıklı bir kişilik kazandırma yönünde gelişmeler sağlamak amacıyla; insana değer veren, insan ilişkileri ve yaratıcılığını geliştiren, yaygın spor anlayışına ve performans sporuna yönelik gerekli spor eğitim politikalarına ve hukuki düzenlemelere ihtiyaca bulunmaktadır.*

Amaçlar, ilkeler ve Politikalar

- *Beden eğitimi ve sporun bütün nüfusun bir alışkanlığı ve rahatlıkla ulaşabileceği hizmet alt yapısına sahip bir yaşayış tarzı haline getirilmesi esastır.*
- *Bedenen ve ruhen sağlıklı bir toplum yetiştirilmesinin temel unsuru olan sporun, toplumumuzun tam kesimlerine düzenli spor yapma alışkanlığı kazandırmak suretiyle yaygınlaştırılması, sporun ve spor altyapısının bütün dallar itibarıyla ilke genelinde dengeli dağılımı, sporcu ve spor elemanlarının eğitim ve istihdam sorunlarının giderilmesi, tesis sayılarının artırılması ve rasyonel kullanılması sağlanacaktır.*
- *Spor tesisleri ve faaliyetlerinin, spor elemanlarının hizmetini eğitimlerinin, mali ve idari açıdan tam bağımsız spor kulüpleri, federasyonlar ile özel teşebbüs ve mahalli idareler tarafından yapılması veya işletilmesi sağlanacak, kamu kesiminin görevi ise denetlemek, yönlendirmek, teşvik etmek ve bu alandaki bilim ve teknolojiye yenilikleri takip etmek olacaktır.*
- *Olimpiyat Oyunları için gerekli alt yapının oluşturulması Çalışmalarına devam edilecektir.*
- *Turizm amaçlı sportif faaliyetlerin artırılması ve yaygınlaştırılması için gerekli altyapı ve tanıtım faaliyetlerine önem verilecek, bu alanda istihdam edilecek spor elamanlarının yetiştirilmesi konusunda programlar uygulanacaktır.*

- Kulüp ve federasyonların kurumsallaşması ve kendi kendini finanse eden bir yapıya dönüşmeleri sağlanacaktır.
- Her okula bir beden eğitimi ve spor öğretmeni, her kulübe bir eğitimli spor yöneticisi, her spor dalında ve her kulüpte yeterli eğitilmiş antrenör istihdam edilmesi ve spor alanlarının artırılmasını sağlayacak teşvik ve yönlendirmeler yapılacaktır.
- Okulların spor alt yapı imkanları geliştirilecek ve yeni okullar spor alt yapısını da dikkate alacak şekilde planlanacaktır.
- Okullar da dahil olmak ,zere kamuya ait spor tesisleri mesai saatleri dışında halkın kullanımına açılacaktır.

Hukuki ve Kurumsal Düzenlemeler

- Spor sisteminin yeniden yapılandırılması için gerekli yasal düzenlemeler gerçekleştirilecektir
- Spora ayrılan kaynakların artırılması için sponsorluk uygulamalarının yaygınlaştırılması amacıyla gerekli mevzuat düzenlemeleri gerçekleştirilecektir.
- Sporcu sağlığı konusundaki eksikliklerin giderilmesi ve etkin denetim sağlanması için mevcut mevzuat yeniden düzenlenecektir” (www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023).

Dokuzuncu beş yıllık kalkınma planı döneminde (2007-2012) spora yer verilmemiş olup, sadece gençlik ile ilgili ifadeler bu dönemin kalkınma planında yer almıştır.

Onuncu beş yıllık kalkınma planı döneminde (2014-2018) spora ilişkin durum analizi yapılarak mevcut durum ortaya konmuş, daha sonra amaç ve hedefler doğrultusunda politikalar oluşturulmuştur. Bu politikalar kalkınma planının ikinci bölümünü oluşturan nitelikli insan ve güçlü toplum başlığında yer almaktadır. Spor, nitelikli insan kaynağının ve güçlü toplumun temeli olarak değerlendirilerek bu hedef doğrultusunda spor hizmetlerinin kalitesinin artırılması ve her vatandaşa ulaştırılması hususu vurgulanmıştır.

Durum Analizi

- “Spor alanında tesisleşme, lisanslı sporcu, antrenör ve kulüp sayılarında önemli gelişmeler sağlanmış, spor federasyonlarının statüsü güçlendirilmiş ve hizmet sunumunda etkinliği artırmak amacıyla merkez ve bağlı teşkilatlar yeniden yapılandırılmıştır.

- 2006-2012 döneminde amatör spor branşlarında görevli antrenör sayısı 3,2 kat artarak 156 bine, bu branşlarda kayıtlı lisanslı sporcu sayısı yüzde 98 artışla 3,5 milyona ve spor kulübü sayısı yüzde 55 artarak 11 bin 695'e ulaşmıştır.
- Erzurum, Trabzon ve Mersin'de yapılan büyük ölçekli olimpik spor tesisleri başta olmak üzere muhtelif spor tesislerinin ülke geneline yaygınlaştırılmasına devam edilmiş, ülkemiz önemli uluslararası müsabakalara ev sahipliği yapmıştır. Olimpik spor tesislerinden azami ölçüde fayda sağlayabilmek amacıyla bu tesislerin sporcu yetiştirmede etkin olarak kullanılmaları ve farklı organizasyonlara ev sahipliği yapmaları önem arz etmektedir.
- Fiziki ve beşerî altyapının güçlendirilerek ülke genelinde dengeli dağılımının sağlanması, spor eğitiminin iyileştirilmesi, sporda etğin geliştirilmesi, başarılı sporcuların yetiştirilmesi ve sporun bir yaşam tarzı olarak benimsetilerek geniş kitlelere yaygınlaştırılması önemini korumaktadır.

Amaç ve Hedefler

Sağlıklı ve hareketli bir yaşamın gereği olarak toplumda spor yapma kültürünün yerleştirilmesi, spor hizmetlerinin kalitesi ve çeşitliliği artırılarak sporun geniş kitlelere yaygınlaştırılması ve başarılı sporcular yetiştirilmesi temel amaçtır.

Politikalar

- Vatandaşların fiziksel hareketliliğini teşvik edecek programlar geliştirilecek, uygun rekreasyon alanları oluşturulacaktır.
- Erken çocukluk eğitiminden başlamak üzere tüm eğitim kademelerinde spor eğitimi içerik ve uygulama olarak iyileştirilecektir.
- Spor tesislerinin yapımı ve işletiminde başta kamu-özel iş birliği modeli olmak üzere alternatif finansman ve işletme modelleri hayata geçirilecektir.
- Kamuya ait tüm spor tesislerinin bütün vatandaşların kullanımına açık olması sağlanacaktır.
- Başarılı sporcu yetiştirmek amacıyla elit sporcu seçme, yönlendirme ve normlandırma sistemleri geliştirilecek, gerekli fiziki ve beşerî altyapı imkânları oluşturulacak, Olimpik Sporcu Kamp Eğitim Merkezleri kurulacaktır.
- Sporcu sağlığı merkezleri, hizmet kalitesi ve çeşitliliği artırılarak yaygınlaştırılacak, spor hekimi ihtiyacının giderilmesine yönelik tedbirler alınacaktır.

- *Eğitim başta olmak üzere sporun her alanında teknoloji kullanımı yaygınlaştırılacak, federasyonlar ve özel sektörün iş birliği sağlanarak bu alandaki Ar-Ge çalışmaları artırılacaktır.*
- *Sporda şiddetin ve etik olmayan davranışların azaltılması için gerekli önlemler alınacaktır” (www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023).*

Onbirinci beş yıllık kalkınma planı döneminde (2019-2023) spora ilişkin oluşturulan amaçlar, politika ve tedbirler aşağıdaki gibi ifade edilmiştir.

“Sporun bir yaşam alışkanlığı haline geldiği, talep eden herkesin spor faaliyetlerine eriştiği, uluslararası şampiyonalarda başarı elde eden, prestijli spor organizasyonlarına ev sahipliği yapan ve böylelikle sporun her dalında dünya çapında rekabet edebilen bir seviyeye ulaşmak temel amaçtır.

Politika ve Tedbirler

- *Erken yaşlardan itibaren spor eğitimi verilecek; örgün eğitimde beden eğitimi ve spor derslerinin niteliği artırılacak; mahallinde spor imkânları geliştirilerek her yaştan vatandaşların sportif faaliyetlere düzenli katılımı teşvik edilecektir.*
- *Halkın spora olan ilgisini artıracak proje ve kampanyalar geliştirilecek, spor tesislerine erişim imkânları iyileştirilecektir.*
- *Spor eğitimi, okul öncesinden başlayarak ilk ve ortaöğretim kademelerinde yaygınlaştırılacak, okul spor müsabakaları faaliyet çeşitliliği ile okul spor kulübü sayısı artırılarak çocukların farklı spor branşlarına yönlendirilmesi sağlanacaktır.*
- *Başta engelli vatandaşlar olmak üzere herkesin sportif faaliyetlere katılımı teşvik edilecektir.*
- *Engelli bireylerin spora katılımına yönelik antrenör-öğretmen yeterlilikleri geliştirilecek; zenginleştirilmiş eğitim materyalleri, görsel ve yazılı dokümanlar hazırlanarak uygulamaya konulacaktır.*
- *Okul ve mahalle spor kulüplerinin dijital ortamda da entegrasyonu ile bu kulüplerin izleme ve değerlendirme işlemi kolaylaştırılacak ve performans göstergelerinin doğrulanabilir olması sağlanacaktır.*
- *İlköğretim çağındaki öğrencilere yönelik yetenek taraması ile öğrenciler, sportif anlamda başarılı olabileceği branşlara yönlendirilecek, elit sporcu yetiştirilmesi sağlanacak ve yaşam boyu aktif spor katılımını teşvik edecek branş yönlendirmesi yapılacaktır.*

- *Elit kategorisinde yer alma potansiyeli taşıyan sporcuları seçme, yönlendirme ve normlandırma sistemleri geliştirilecektir.*
- *Ülke genelinde uygulanacak standart yetenek tarama modeli oluşturulacaktır.*
- *Eğitim kurumlarındaki sportif faaliyetler yeniden düzenlenerek yetenekli sporcuların bireysel gelişimi desteklenecektir.*
- *Coğrafi konum, iklim ve demografik yapıyı dikkate alan ulusal düzeyde spor tesislerinin yapımı ve etkin kullanılması sağlanacaktır.*
- *Tesislerin yapımı ve özellikle etkin işletimine dair modeller geliştirilecektir.*
- *Eğitim kurumları ile kamuya ait spor tesislerinin Gençlik ve Spor Bakanlığı koordinasyonunda ortak kullanıma ve vatandaşların erişimine açılması sağlanacaktır.*
- *Spor alanına ait veri setleri yeniden yapılandırılarak veri kalitesi artırılacak ve uluslararası karşılaştırmalara imkân veren bir veri altyapısı oluşturulacaktır.*
- *Uluslararası düzeyde rekabet gücüne sahip yüksek katma değerli spor ürünleri geliştirmeye yönelik çalışmalar başlatılarak ülkemizin dünya spor endüstrisinden aldığı pay artırılacaktır.*
- *Spor endüstrisi ve teknolojileri alanındaki çalışmalar desteklenecektir.*
- *Spor endüstrisinde faaliyette bulunan firmaların bilişim teknolojileri ve e-ticaret uygulamalarının sundukları imkânlardan faydalanılması suretiyle rekabetçi bir yapıya kavuşturulmaları sağlanacaktır.*
- *Spor sektöründe mal ve hizmet üretiminde uluslararası kriterlere uygun rekabet şartlarını yerine getirecek marka ve kalite konusunda Ar-Ge çalışmaları gerçekleştirilecektir.*
- *Sporcu sağlığı merkezleri, hizmet kalitesi ve çeşitliliği artırılarak yaygınlaştırılacak, spor hekimi ihtiyacının giderilmesine yönelik tedbirler alınacaktır.*
- *Sporcu sağlığı merkezleri konusunda bölgeler itibarıyla mevcut durum ve ihtiyaç tespiti çalışması yapılacak, ihtiyaca göre yeni merkezlerin kurulması sağlanacaktır.*
- *Spor hekimi ihtiyacı tespit edilerek yeterli sayıda uzman hekimin yetiştirilmesi sağlanacaktır.*
- *Spor turizminin uzun vadeli ve sağlıklı gelişmesini sağlamak üzere bölge potansiyelini ve rekabet gücü yüksek spor branşlarını dikkate alan Türkiye Spor Turizmi Stratejisi hazırlanarak ülkemizin dünya spor turizm pazarından alacağı pay artırılacaktır.*
- *Spor turizmine elverişli bölgelerin ve alanların tespiti ve değerlendirilmesi için kapsamlı bir envanter analiz çalışması hazırlanarak spor turizmi yol haritası oluşturulacaktır.*

- Geleneksel spor dallarının uluslararası düzeyde tanıtımının yapılması ve Türkiye'nin spor organizasyonlarına ev sahipliği yapması suretiyle spor turizminin gelişmesi sağlanacaktır.
- Sporun bir iş kolu ve meslek haline getirilerek kayıt dışı istihdamın önlenmesi amacıyla spor sektöründe mesleki yeterlilikler ve alt meslek tanımları belirlenecek, sporun birincil iş kolu rolü güçlendirilecektir.
- Milli sporcuların ortaöğretim ve yükseköğretim kademesine geçişlerini kolaylaştırıcı düzenlemeler yapılacaktır.
- Spor liselerinin ve spor bilimleri fakültelerinin öğretim programları güncellenerek spor alanında istihdam imkânları iyileştirilecektir.
- Sporla profesyonel olarak ilgilenen bireylerin spor yaşamları sonrasında aktif ve verimli bireyler olarak spora veya başka alanlara katkı vermeleri için mesleki rehberlik uygulamaları oluşturulacaktır.
- Antrenörlüğe ilişkin eğitimler mevzuat, yöntemler, eğitim sonrası sınav ve değerlendirme süreçleri yeniden düzenlenecek ve antrenörlüğün niteliği artırılacaktır.
- Antrenörlük kariyer sistemi hayata geçirilecektir" (www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023).

2.2.5. Hükümet Programlarında Spor Hizmet Politikaları

Türkiye'de Cumhuriyetin ilanından 2018 yılına kadar 65 hükümet kurulmuş olup, 2018 yılında başkanlık sistemine geçilmesiyle birlikte 66. ve 67. hükümetler devlet başkanı tarafından kurulmuştur. Bu bölümde günümüze kadar kurulmuş olan 67 hükümetin programlarında yer alan spora ilişkin maddeler irdelenecektir.

Ali Fethi Okyar başkanlığında görev yapan V. İcra Vekilleri Heyeti'nin (14.08.1923-27.10.1923), hükümet programında bireylerin ruhen ve bedenen gelişebilmeleri için uygulanacak bir takım programdan bahsedilmiştir. "bir terbiye-i bedeniye Darülmuallemi'nin açılması, izcilik teşkilatına ehemmiyet-i mahsusa verilmesi, programlar ile mekteplerin teşkilatı, tedricen içtima-i esasata tevfiğ olunması" (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi: 11 Ekim 2022) gibi ifadeler hükümet programında yer almıştır.

V. İcra Vekilleri Heyeti'nden ve Cumhuriyetin ilanından sonra I. Bayar Hükümetine (1937) kadar kurulan hükümetlerin (I. İnönü Hükümeti (30.10.1923-06.03.1924), II. İnönü Hükümeti (06.03.1924-22.11.1924), Okyar Hükümeti (22.11.1924-03.03.1925), III. İnönü Hükümeti (03.03.1925-01.11.1927), IV. İnönü Hükümeti (01.11.1927-27.09.1930), V. İnönü

Hükümeti (27.09.1930- 04.05.1931), VI. İnönü Hükümeti (04.05.1931-01.03.1935), VIII. İnönü Hükümeti (01.03.1935-01.11.1937)) hükümet programlarında spora ilişkin herhangi bir maddeye yer verilmemiştir.

I.Bayar Hükümeti'nin (01.11.1937-11.11.1938), hükümet programında yer alan sporla ilgili ifadeler şu şekildedir; “Millî kültür kadrosu içinde mütalaasını zarurî gördüğümüz sporu, profesyonel şampiyon yetiştirmek için istemiyoruz. Spor, okullarımız gibi, sahnemiz gibi millî kültürümüzün, bir cüzüdüdür. Büyük gaye. Türk vatandaşını fikir ve düşünce itibari ile kuvvetli vücut itibari ile kuvvetli ve tam sıhhatli, seciyeli gürbüz, güzel insan olarak yetiştirmektir. Nasıl ki memleketimizde okumak yazmak bilmeyen tek vatandaşın kalmasını istemiyorsak sevdiği ve bütün hayatınca tatbik edeceği lâakal bir sporu olmayan vatandaş da kalmamalıdır. Salim bir kafa ancak sağlam bir vücutta olabilir sözü Türk Atasözüdür. Yine bu mülâhaza iledir ki bütün vatandaşlarda verim kudretini muhafaza için muntazam çalışma hafta ve yıl tatillerinden muntazam istifade ve seyahat zevkinin inkişafına taraftarız. Spor bir merkeze bağlayıp teşkilâtlandırmak ve muhtelif spor teşekkül ve hareketlerini o vasıta ile idare etmek için yüksek huzurunuzda bir kanun layihasıyla geleceğiz” (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:11 Ekim 2022). Bu ifadeler Ali Fethi Okyar başkanlığında görev yapan V. İcra Vekilleri Heyeti'nin (14.08.1923-27.10.1923), hükümet programından sonra bir hükümet programında yer alan spora ilişkin ilk ifadeler olmuştur. Sporla ilgili hedeflerini kurulacak olan bir teşkilat üzerinden gerçekleştireceğini beyan etmiş ve 1938 yılında Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nü kurulmuştur.

Saydam Hükümeti (25.01.1939-09.07.1942), II. Saydam Hükümeti (03.04.1939-09.07.1942), I. Saraçoğlu Hükümeti (09.07.1942-09.03.1943), II. Saraçoğlu Hükümeti (09.03.1943-07.08.1946) dönemlerinde hükümet programlarında spora ilişkin maddelere yer verilmemiştir.

Peker Hükümeti (07.08.1946-10.09.1947) dönemine kadar hükümet programlarında sporla ilgili konulara yer verilmemiş fakat spor kurumları ile ilgili önemli gelişmeler yaşanmıştır. 1922'de Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı kurulmuş, 1936'da Türk Spor Kurumuna dönüştürülmüş, 1932'de Gazi Muallim Beden Terbiyesi kurulmuştur. Peker Hükümeti döneminde ise “Her türlü spor faaliyetleri, okullar ve kulüpler için öğretici kadroyu yetiştirecek olan yüksek beden terbiyesi enstitüsünün açılmasına çalışacağız. Kapalı ve açık beden terbiyesi

ve spor sahaları kurulması işinde teşebbüs alacağız” (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:11 Ekim 2022) ifadeleri ile hükümet programında spora yer verilmiştir.

1947 yılından 1961 yılına kadar kurulan hükümetlerin (I. Saka Hükümeti (10.09.1947-10.06.1948), II. Saka Hükümeti (10.06.1948-16.01.1949), Günaltay Hükümeti (16.01.1949-22.05.1950), I. Menderes Hükümeti (22.05.1950-09.03.1951), II. Menderes Hükümeti (09.03.1951-17.05.1954), III. Menderes Hükümeti (17.05.1954-09.12.1955), IV. Menderes Hükümeti (09.12.1955-25.10.1957), V. Menderes Hükümeti (25.10.1957-27.05.1960), I. Gürsel Hükümeti (30.05.1960-05.01.1961), II. Gürsel Hükümeti (05.01.1961-20.11.1961)) hükümet programları incelendiğinde bu programlarda spora yer verilmediği görülmektedir.

Koalisyon olarak kurulan VIII. İnönü Hükümeti’nin (20.11.1961-25.06.1962) hükümet programında “başbakanlığa bağlı müessesler arasında olan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü için mütehassısların (uzmanların) eliyle takip edilen programın tatbikine çalışılacağı” (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022) beyan edilmiştir.

Koalisyon IX. İnönü Hükümeti (25.06.1962-25.12.1963) hükümet programında spora yer verilmezken, X. Koalisyon İnönü Hükümeti (25.12.1965- 20.02.1965) programında “Beden eğitimi alanında daha yeterli teşkilatlanma çalışmaları hızlandırılacak ve yurdun bütün il ve ilçelerinde gençliğin yararlanabileceği spor alan ve tesislerini süratle tamamlamaya çalışılacaktır” (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022) ifadeleri yer almaktadır.

Koalisyon Ürgüplü Hükümeti (20.02.1965-27.10.1965) “Sporumuz her dalını çağdaş seviyede bulundurmak için mevzuatta ve okul dışı spor faaliyetlerinde bulunan amatörlerle daha yakından ilgilenmek, kaliteli sporcu yetiştirmek ve mevcutlardan daha çok faydalanmak hususlarına dikkat edeceğiz” (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022) ifadeleriyle hükümet programında spora kısaca değinmiştir.

I. Demirel Hükümeti (27.10.1965-03.11.1969) sporun gelişmesi için mahalli idareler ve devletin daha etkin çalışması konusunu gündeme getirerek “Spor hem eğitim hem de beden sağlığı bakımından çok önemli bir vasıta. Gençliğin ruh ve beden eğitiminde, spordan daha geniş şekilde faydalanması gerektiğine kanıyız. Vatandaşların, her yaşta spor faaliyetlerinde bulunabilmeleri için, devlet ve mahalli idarelerimizin daha fazla gayret göstermesi lazımdır. Bunun için güreş, ve binicilik gibi milli sporlarımızla birlikte, gençliğin ve halkın spor ihtiyaçlarını karşılayacak tesisler genişletilecek ve yayılacaktır. Amatör sporculuk teşvik

edilecektir” (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022) ifadelerine programda yer vermiştir.

II. Demirel Hükümeti (03.11.1969-06.03.1970) döneminde ilk defa “Spor Bakanlığı” kurularak bakan olarak İsmet Sezgin atanmıştır. “Bu arada sporla ilgili meseleler üzerinde de önemle durduğumuzu belirtmek isteriz. Sporun ruh ve beden eğitimi bakımından değerli bir vasıta olduğuna inanıyoruz. Her yaşta herkesin sporla ilgisini teşvik amacıyla lüzumlu tesisler inşa edilecek bedeni ruhi ve fikri gelişmeler için bir çalışma sistemi kurulacaktır. Beden Terbiyesi Kanunu değiştirilecek, Türk sporuna bütünüyle ve modern anlamda hizmet imkânları vermenin tedbirleri alınacaktır. Gayemiz sporun kanun, nizam, ahlak ve disiplin ölçüleri içinde gelişmesini sağlamak, amatör sporu da kitlelere yaymak suretiyle gençliğin moral ve fizik gücünü artırmak olacaktır” (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022) ifadeleri ile hükümet programında sporla ilgili planlamalar açıklanmıştır.

III. Demirel Hükümeti (06.03.1970-12.03.1971) döneminde hazırlanan hükümet programında spora ilişkin maddelere fazla yer verilmemiş olup kısaca “hükümetimiz, bir taraftan Milli Eğitim hizmetleri çerçevesinde okul içi ve okul dışı eğitim programlarıyla, diğer taraftan gençlik ve spor hizmetleri çerçevesinde zaman değerlendirici spor ve kültür faaliyetleriyle, Türk gençliğinin bu istikametteki maddi ve manevi gelişme ihtiyaçlarına cevap vermek kararındadır” (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022) ifadelerine yer verilmiştir.

I. Erim Hükümeti (26.03.1971-11.12.1971) dönemi hükümet programında gençliğin temel sorunları üzerinde durulacağı bildirilmiş fakat spor ile ilgili ifadeler yer verilmemiştir.

II. Erim Hükümeti (11.12.1971-22.05.1972) döneminde de I. Erim Hükümeti döneminde olduğu gibi sporla ilgili planlara yer verilmemiş olup tek cümlede “Türkiye’de sporun geliştirilmesine ve yaygın hale getirilmesine gereken önem verilecektir” (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022) ifadesi kullanılmıştır.

Melen Hükümeti (22.05.1972-15.04.1973), hükümet programında gençlik ve sporun sorunları başlığı altında spora yer verilmiş ve bu sorunlar “gençlik ve sporun eğitime, uzmanlaşmayı sağlayıcı yeterli sayı ve nitelikte eleman teminine etkin bir organizasyon sağlanmasına ve milli spor dallarımızın geliştirilmesine öncelik ve ağırlık verilecektir” (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022) şeklinde ifade edilmiştir.

Talu Hükümeti'nin (15.04.1973-26.01.1974) hükümet programında sosyal hukuk devleti anlayışına sahip gençlerin yetiştirilmesinden bahsedilmişse de spora ilişkin maddelere yer verilmemiştir.

I. Ecevit Hükümeti (26.01.1974-17.11.1974), bir koalisyon hükümeti olarak kurulmuştur. Hükümet programında yer alan ifadeler ise şöyledir; “sporda gençliğin ve halkın beden ve ruh sağlığının geliştirilmesine yardımcı olunması esas alınarak seyir sporundan çok kitle sporuna profesyonel spordan çok amatör spora ve bu meyanda okul için spora ağırlık verilecektir. Okul içi ve dışı gençliğin spor, izcilik, beden eğitim, boş zamanları değerlendirme ve gönüllü olarak toplum kalkınmasına hizmet imkanları geliştirilecektir. Güreş, atıcılık, okçuluk, binicilik ve cirit gibi geleneksel spor dalları ile jimnastik, atletizm ve yüzme gibi spor dallarına önem ve öncelik verilecektir” (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022).

Sadi Irmak Hükümeti'nin (17.11.1974-31.03.1975) hükümet programında spor bir kamu görevi olarak görülmüştür. Sosyal ve ekonomik bir hak olarak spor ihtiyacına vurgu yapılmıştır. Sporla ilgili kurumlar arasında bir bütünlük olması gerekliliği hususu ise açıkça belirtilmiştir. Ayrıca bu dönemde Ankara 19 Mayıs, İstanbul Anadolu Hisarı ve Manisa Gençlik ve Spor Akademileri açılmıştır. Hükümet programında yer alan spora ilişkin ifadeler ise şu şekildedir; “Türk sporunun aynı zamanda milli birlik ve bütünlüğü güçlendirecek şekilde yurt içinde yayılması ve yurt dışında şerefli yerini alması için beden eğitimi ve spor hizmetlerinin düzenlenip desteklenmesi önemli bir kamu görevi olmaktadır. Bu nedenle, gençlik ve spor sorunları Atatürk ilkeleri ve Türk Milli Eğitiminin amaç ve temel uygulamaları doğrultusunda ele alınacak; başta milli eğitim sistemi olmak üzere sosyal ve ekonomik diğer ilgili kesimler ile çağımızın ve ülkemizin ihtiyaçlarına ve şartlarına uyan sistemli bir yaklaşımla bütünleştirilecektir. Çeşitli kurumlar arasındaki ilişkiler bu bütünlük içinde düzenlenecek ve bugüne kadar yapılan çalışmalar bu görüşle değerlendirilerek Gençlik ve Spor Bakanlığı Kuruluş ve Görevleri Kanununun çıkarılmasına çalışılacaktır. Yine aynı görüşle, gençlik ve spor hizmetleri için gerekli sayıda ve nitelikte insan gücünün yetiştirilmesinde çağdaş bilim ve tekniğin geniş ve sonsuz katkısını getirecek olan Gençlik ve Spor Akademisinin kurulması sağlanacak ve akademi, mevcut spor alan ve tesislerinin geniş imkânlarından yararlanılarak, deneme niteliğinde başlamak üzere ve en kısa zamanda faaliyete geçirilecektir. Gençlik ve spor hizmetlerinin en önemli sorunlarından biri olan kaynak ihtiyacının artırılmasıyla ilgili vakıf ve benzeri mali tedbirler araştırılacak, bu ihtiyacın devlet

gelirleri dışında ek kaynaklarla da sağlanmasına ve takviyesine çalışılacaktır” (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022).

IV. Demirel Hükümeti (31.03.1975-21.06.1977) hükümet programında yer verdiği spora ilişkin ifadeler şöyledir; “Milli eğitimde, gençliğin bedeni gelişmesi için okul için spor teşvik edilecektir. Gençliğin her dalda kitle sporuna ve özellikle geleneksel sporlara yönelmesi teşvik edilecektir. İlgili teşkilat kanunlarının gerekli şartlara uygunluğu temin edilecek, Gençlik ve Spor Akademilerinin ihtiyaçlarının karşılanmasına ve yenilerinin açılmasına çalışılacaktır. Gençlerimizin huzur ve güven içinde derslerine çalışabileceği, spor yapabileceği, istirahat edebileceği, her türlü sosyal imkânlarla sahip yurtlara, tesislere, burs ve krediye yeterli ölçüde kavuşmaları sağlanacaktır” (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022).

II. Ecevit Hükümeti (21.06.1977-21.07.1977) seyir sporlarının yanı sıra haklı spor yapmasının önemini geçmiş dönemlerdeki Ecevit Hükümet Programlarında olduğu gibi bu hükümet programında da bir kez daha vurgulamıştır. “Spor kuruluşları bütün yurtda yaygınlaştırılırken bunlardan kültür ve sanat çalışmalarında da yararlanılması sağlanacaktır. Profesyonel seyir sporu geliştirilirken, halkın spor yapmasına, okul içi spora ve genellikle amatör spora büyük önem verilecektir. Amatör kulüpler devletçe desteklenecektir. Sporun örgütlenmesinde demokratik yöntemlere ve denetime etkinlik kazandırılacaktır. Profesyonel sporun iç düzeni sağlam ve sağlıklı kurallara bağlanacak, profesyonel sporcuların hakları korunarak toplumsal güvenlikleri sağlanacaktır” (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022).

V. Demirel Hükümeti (21.07.1977-05.01.1978) hükümet programında tesisleşmeye vurgu yaparak “İlim, kültür, sanat ve spor alanında üstün başarı gösteren kabiliyetli kişiler, maddi ve manevi bakımdan teşvik edilecek, kabiliyetlerinin geliştirilmesine önem verilecektir. Gençlerimizin, yurt, burs, dinlenme ve spor ihtiyaçlarını karşılayan tesisler kuracağız. Mevcutları ise, tam kapasite ile çalıştıracacağız. Gençlerimizin boş zamanlarının sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerle değerlendirilmesine önem vereceğiz. Üstün fizik ve moral kabiliyetlere sahip nesillerin yurt kalkınması ve savunmasındaki önemli yerini nazara alarak sporun yurt sathında ve yaygın kitle sporu halinde geliştirilmesi yolunda geniş çapta altyapı tesislerini süratle kurup, ikmal edeceğiz. Türk sporunun her alanda gelişmesi için insan gücü, tesis, araç ve gereç, açığımızı süratle gidereceğiz. Amatör sporu destekleyici ve özendirici, profesyonel sporu yönlendirici bir tutum ve davranış içinde düzenlemeler yapacağız” ifadelerine yer vermiştir (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022).

III. Ecevit Hükümeti (05.01.1978-12.11.1979) spor hizmetlerinin öncelikli olarak beden ve ruh sağlığını geliştirmeye yönelik olarak yapılması gerekliliğini vurgulayarak hükümet programında “Yaşamını çalışarak kazanmakla birlikte toplumsal güvenlikten yoksun bulunanların, bu arada film, tiyatro, musiki ve sahne sanatkarlarıyla sporcuların sosyal güvenlik kapsamına alınmaları sağlanacaktır. Sporu, her şeyden önce beden ve ruh sağlığı yönünden, insan kişiliğini geliştirici ve eğitici bir etkinlik olarak değerlendiren Hükümetimiz, okul ve kitle sporuna büyük önem verecektir. Hükümetimiz sporla ilgili tüm dallarda başarıya ulaşmanın temel koşulunu, beden eğitiminin ve sporun, ciddi ve bilimsel yollarla, küçük yaşlardan başlayarak ve bütün topluma yaygın olarak geliştirilmesinde görmektedir. Gençlik ve Spor Akademileri, Türk gençliğinin ve sporcunun tüm gereksinmelerini karşılayacak biçimde yeniden düzenlenecektir. Ata sporumuz güreş, bilimsel yöntemlere kavuşturulacaktır. Profesyonel sporun da temeli ve kaynağı olan amatör spor devletçe desteklenecektir. Amatör ve profesyonel sporcularımızın sağlıklı yaşam koşullarına, profesyonel sporcularımızın yeterli geçim olanaklarına ve sosyal güvenliğe kavuşturulmaları, insanlık onurunun olduğu kadar sporda başarının da gereğidir. Profesyonel sporun iç düzeni sağlam ve sağlıklı kurallara bağlanacaktır. Profesyonel sporcuların sendikalaşması özendirilecektir” ifadelerine yer vermiştir (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022).

VI. Demirel Hükümeti’nin (12.11.1979-12.09.1980) programında “Spor, sosyal bir ihtiyaç olarak yeni bir görüşle ele alınacak, her yıl yeni spor tesislerinin yapılması sağlanacak, spor eğitimi ders olarak ilkokul, ortaokul ve liselerde yer alacaktır” (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022) şeklinde spor yer almıştır.

Bülent Ulusu Hükümeti (20.09.1980-13.11.1983) hükümet programında “Gençliğin boş zamanlarının kıymetlendirilmesinde ve toplum sağlığında büyük yeri olan toplu spor faaliyetlerinin yurt sathına dengeli bir şekilde yayılıp gelişmesi sağlanacaktır. Bu maksatla geniş kitleler tarafından kullanılabilir semt spor tesislerinin, yapımına önem ve öncelik verilecektir. Bu tesisler ve imkanlar bütün gençliğin hizmetine eşit şartlarda sunulacaktır” ifadelerine yer vermiştir (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022). Aynı zamanda bu dönemde 12 Eylül 1980 darbesinden sonra yeni bir anayasa yapılmış ve bu anayasanın 59. Maddesinde spora ilişkin ifadeler yer verilmiştir.

I.Özal Hükümeti (13.12.1983-21.12.1987) programında spora ilişkin birçok konu ile birlikte, ilk kez imar planlarında spor alanlarına yer verilmesi hususunu dile getirmiş ve yurt dışına malzeme üretilip ihraç etme yoluyla dışa açılma politikasını bir kez daha dile getirmiştir.

İlgili hükümet programı şu şekildedir; “Gençlerimizin ruh, fikir ve beden yönünden mükemmel şekilde gelişmesini sağlamak hedefimizdir. Bu maksatla okul içi eğitim ve öğretime ilaveten, okul dışında fikir, sanat, spor ve folklor faaliyetlerinin yapılmasını sağlayacak tedbirler büyük önemi haizdir. Bütün okullarda başlıca spor faaliyetlerinin yapılmasına imkân verecek modern tesislerin kurulması öncelik taşımaktadır. Disiplinli, zorluklara dayanıklı, kötü alışkanlıklardan arınmış, sağlıklı bir toplumun teşekkülünde spor faaliyetleri önemli bir unsurdur. Sporun geliştirilmesi için alınacak bazı temel tedbirler şunlardır: Spor tesisleri süratle tamamlanacak ve yaygınlaştırılacaktır. Kitle sporuna önem verilecek ve bunun için gerekli şartlar hazırlanacaktır. Uzun süreden beri arzu ettiğimiz ve milletçe alıştığımız başarılarını göremediğimiz Türk güreşi için özel tedbirler alınarak, bu konuda hiçbir fedakarlıktan kaçınılmayacaktır. Üniversitelerin beden eğitimi ve spor bölümlerinden mezun olanların, beden eğitimi öğretmeni olarak görev yapmaları sağlanacak ve her alanda antrenör yetiştirilmesine önem verilecektir. Şehir imar planlarının hazırlanışında spor alanlarına, yeşil alanlara ağırlık verilecek, mevcut planlarda bu maksatla tahsis edilmiş yerlerden süratle faydalanılması için gerekli çalışmalar yapılacak ve uygulanacaktır. Spor malzemeleri imalatı teşvik edilecek, yurt içinde imal edilemeyen veya imali ekonomik olmayan spor malzemelerinin ithali kolaylaştırılacak ve muafiyet imkanları sağlanacaktır” (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022).

II. Özal Hükümeti (21.12.1987-09.11.1989) döneminde federasyonların özerkleşmesi konusu gündeme gelmiş ve futbol federasyonu bağımsız bir kurum haline gelmiştir. Bu dönemde yaşanan diğer gelişmeler ise şöyledir; “Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun çıkarılarak sporumuza yenilikler getirilmiş, ilave kaynaklar sağlanmıştır. Gençlerimizin ruh, fikir ve beden yönünden mükemmel şekilde gelişmelerini sağlamak hedefimizdir. Bu maksatla formal eğitim ve öğrenime ilaveten, okul içinde ve okul dışında fikir, kültür ve sanat, spor ve folklor faaliyetlerinin yapılmasına imkân verecek modern tesislerin kurulması öncelik taşımaktadır. Disiplinli, zorluklara dayanıklı, kötü alışkanlıklardan arınmış, sağlıklı bir toplumun oluşmasında spor faaliyetleri önemli bir unsurdur. Hükümetimiz spora büyük ehemmiyet vereceğini, geçici değil, kalıcı ve köklü tedbirlerle Türk sporunu geliştireceğini açık ve seçik bir şekilde ilan etmiştir. Bu amaçla yepyeni bir spor kanunu hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur. Şehirlerimiz, kasabalarımız tanınmayacak şekilde güzelleşti, imar edildi. Parklar, bahçeler, spor tesisleri, ıslıl ıslıl sokaklar, alt yapı yatırımları, köylere kadar uzanmaya başlayan kanalizasyon şebekeleri ve gelecek

yüzyıla göre planlanan beldeler, hep hükûmet icraatımızın sonuçlarıdır” (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022).

Akbulut Hükümeti (09.11.1989-29.06.1991) programında “Gençlerimizin ruh, fikir ve beden yönünden mükemmel şekilde gelişmelerini sağlamak hedefimizdir. Bu maksatla formal eğitim ve öğretime ilaveten, okul içinde ve okul dışında fikir, kültür ve sanat, spor ve folklor faaliyetlerinin yapılmasına imkân verecek modern tesislerin kurulması öncelik taşımaktadır” cümlesi ile yer almıştır” (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:16 Ekim 2022) şeklinde spora kısaca değinilmiştir.

Yılmaz Hükümeti (29.06.1991-24.11.1991) “Son yıllarda gerçekleştirilmiş bulunan ve Türk sporunun atılım yapması sonucunu doğuracak alt yapı ve tesis yatırımlarına ağırlık vermeye devam edilecek ve bunların bütün yurt sathına yaygınlaştırılması temin edilecektir” cümlesinde yerini bulmuştur (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:16 Ekim 2022) ifadeleri ile alt yapıya vurgu yapmıştır.

VII. Demirel Hükümeti (25.11.1991-29.06.1993) “Halen tespit edilmiş olan sporda öncelikli illerimiz yeniden gözden geçirilecek, bu illerin iklim şartları, sporcu potansiyeli, nüfusu ve sosyal yapısı dikkate alınarak daha sağlıklı bir tespit yapılacaktır. İllerimizin bu özelliklerine göre tesis planlaması ve dağılımı sağlıklı bir şekilde düzenlenecektir. Ülkemiz sporu ve sporcusunun sporda ileri gitmiş, çağdaş, ülkelerin düzeyine çıkartılabilmesi için bunları yetiştirecek olan antrenör ve hakemlerimizin en üst düzeyde eğitimleri sağlanacaktır. Ülkemizde sporun daha geniş kitleye yaygınlaştırılması için gerekli önlemler alınacaktır. Kulüplerimizin yapısal durumları değiştirilerek ekonomik ve idari yönden ileri ülkelerin düzeyine çıkaracak bir yapıya kavuşturulacaktır. Amatör spor bütün olanaklar kullanılarak teşvik edilecek, okul aile ve kulüp üçgeni içinde daha da yaygınlaştırılacak, spor tesislerinin yapımında, bu tesislerin çok yönlü ve rasyonel kulamlar esas alınacaktır” (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:16 Ekim 2022) ifadelerine yer vermiştir.

Çiller Hükümeti (29.06.1993-20.09.1995) “Gençlerin yapıcı ve yaratıcı yeteneklerini ortaya çıkarmak üzere kişilik, düşünce ve beden yönünden gelişmelerini sağlayacak okul içi ve dışı, düşünce, kültür, sanat ve spor faaliyetleri desteklenecektir” (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:16 Ekim 2022) şeklindeki ifadeleri ile spora kısaca değinmiştir.

II. Yılmaz Hükümeti (12.03.1996-03.07.1996) daha önce Özal Hükümeti’nin ifade ettiği şehir imar planlarında spor alanları konusuna tekrar vurgu yapmıştır. “Bedenen ve ruhen

sağlıklı bir toplum yetiştirilmesi için spora gerekli önem verilecektir. Beden eğitimi ve spor alanında eğitim, sağlık bilim ve teknolojiye yeniliklerin takibi ve uygulanması konularına öncelik verilecektir. Özellikle şehir imar planlarının hazırlanmasında spor alanlarına ve yeşil alanlara ağırlık verilmesi ve tesis sayısının artırılması için mahalli idarelerle iş birliğine gidilecektir. Sporun her dalda geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için gereken çaba gösterilecektir” (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:20 Ekim 2022).

Erbakan Hükümeti (03.07.1996- 07.07.1997), “Bedenen ve ruhen sağlıklı bir toplum yapısına ulaşmak amacıyla beden eğitimi ve spor geliştirilecektir” ifadelerini kullanmıştır (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:20 Ekim 2022).

III. Yılmaz Hükümeti (07.07.1997-12.01.1999) spora ilişkin maddeleri gençlik ve spor başlığı altında ele almıştır. “Toplumsal temeli oluşturan ve geleceğin güvencesi olan gençlerin eğitimleri yanında boş zamanlarını değerlendirmeleri ve spor ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik her türlü olanak harekete geçirilecektir. Gençlerimizin boş zamanlarını kendi istek ve yetenekleri doğrultusunda sosyal ve kültürel faaliyetlerle değerlendirmelerine yönelik çalışmalara ağırlık verilecek, sporun kitlelere yayılması, amatör spor ve sporcularımız ile elit sporcularımızın, sporda çağdaş düzeyi yakalayabilmeleri amacıyla; okul, aile, kulüp, yurt dışındaki vatandaşlarımız, kamu ve özel teşebbüs ile işbirliği geliştirilecek ve bu amaca yönelik gerekli yasal düzenlemelerle, tesis, malzeme, eğitim, sağlık ve sosyal güvenlik alanlarındaki bütün tedbirler alınacak ve ayrıca bu amaçla gençlik merkezleri ve gençlik kamplarının yaygınlaştırılması sağlanacaktır. Sporun geniş kitlelere yayılması teşvik edilecek, doğanın sunduğu spor olanaklarından herkesin yararlanması için gerekli önlemler alınacaktır. Bedensel engellilerin toplumsal yaşamında sporun da yer alabilmesi için gereken her türlü önlem alınacaktır. Spor kulüplerinin kendi tesislerine kavuşturulması için politikalar oluşturulacak, devlet spor kulüplerinin tesis yapmasını teşvik edecektir. Sporcuların sağlık ve sosyal güvenlikleri sağlanacak, spor dallarına yönelik yetenek tespiti ve seçimine özel önem verilecek, sporcu performansını geliştirmek amacıyla araştırma merkezleri kurulacaktır. Spor federasyonları ve spor adamları ile kulüp temsilcilerinden oluşan ve kendi dinamiği içinde özerk bir yapıya kavuşturulacaktır” (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:20 Ekim 2022) ifadelerine yer verilmiştir.

IV. Ecevit Hükümet (12.01.1999-04.06.1999) Programında spora ilişkin maddelere yer verilmemiştir.

V. Ecevit Hükümeti (04.06.1999-23.11.2002) programında spor tesislerinin sayısının yerel yönetimler desteğiyle artırılmasını gündeme getirilmiş. Şöyle ki; “Kamu elindeki spor alanlarının, ticarî hizmet işletmesine dönüştürülmesine izin verilmeyecektir. Tüm yörelerimizde, semt ve kent spor düzenlemeleri ucuz, sağlam ve sağlıklı olarak gerçekleştirilecektir. Yerel yönetimlerin de desteğiyle, gençliğin spor etkinliklerinden yararlanacağı alan ve mekân sayısı artırılabilecektir. Özel imar düzenlemeleriyle, semt spor ve oyun alanları açılacaktır. Amatör sporculuk ve bu amaçla kurulan tesisler tüm yurda yaygınlaştırılacak ve bunun için gerekli devlet desteği sağlanacaktır. Profesyonel kulüplerin de amatör sporculuğa katkısı artırılabilecektir. Belirli amatör spor dallarında etkinlik gösteren gençlerin, doğal afetlerle ilgili kurtarma çalışmalarına gönüllü katılmaları desteklenecektir” ifadeleri yer almıştır (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:20 Ekim 2022).

Gül Hükümeti (18.11.2002-19.03.2003) programında merkezi yönetim koordine edici, denetleyici olması, yerel yönetimlerin spor faaliyetleri konusunda teşvik edilmesi, spor teşkilatının yeniden yapılanması üzerinde durulmuştur. “Ülkemizin zengin turizm potansiyeli harekete geçirilerek dünya turizm pastasında önemli bir yer tutan iş-kongre, fuar, spor ve kültür turizmi alanlarında, dinlence turizminde edindiğimiz konuma gelmemizi sağlayacak bir hamle başlatılacaktır. Gençlik kesimine sunulan hizmetlerde fırsat eşitliğine, gençlerin kişilik, düşünce ve beden yönünden sağlıklı gelişmelerine dikkat edilecek, kültür, sanat ve spor faaliyetleri teşvik edilecektir. Gençlik ve spor hizmetlerinde merkezi yönetimin düzenleyici, koordine edici, denetleyici bir rol üstlenmesi, hizmetlerin esas olarak gönüllü kuruluşlar ve özel sektörün iş birliği ile yerel yönetimlerce yürütülmesi sağlanacaktır. Spor federasyonları idari ve mali özerkliğe kavuşturulacak ve spor teşkilatı yeniden yapılandırılacaktır. Yerel yönetimlerin gençlere yönelik kültür, sanat, spor, folklor, okuma ve araştırma faaliyetleri ile özel sektörün bu alana yatırım yapması teşvik edilecektir” (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:20 Ekim 2022) ifadeleri hükümet programında yer almıştır.

I.Erdoğan Hükümeti (19.03.2003-2007) hükümet programında “Ülkemizin zengin turizm potansiyeli harekete geçirilerek, dünya turizm pastasında önemli bir yer tutan iş-kongre, fuar, spor ve kültür turizmi alanlarında, dinlence turizminde ülkemizin zengin turizm potansiyelini geliştirecek adımlar atılacaktır. Dünyanın ve Türkiye’nin gelişen ve değişen şartları dikkate alınarak yeni bir spor politikası oluşturulacaktır. Sporun her dalında uluslararası standartları yakalamak için her türlü destek verilecektir” ifadeleri yer almıştır (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:20 Ekim 2022).

II. Erdoğan Hükümeti (29.08.2007-2011) hükümet programında spor ile ilgili bir düzenleme bulunmamaktadır.

III. Erdoğan Hükümeti (61. Hükümet, 2011-2014) döneminde mevcut bakanlıklara Gençlik ve Spor Bakanlığı da eklenerek vatandaşa daha kapsamlı bir spor hizmeti sunulması amaçlanmıştır. Gençlik hizmetlerinin tamamı ve spor hizmetleri bu bakanlık bünyesinde faaliyet göstermeye başlamıştır. Hükümet programında yer verilen spora ilişkin ifadeler ise şöyledir; “Geleceğimiz olan gençlerimize çok daha kapsamlı hizmetleri ulaştırmak ve sporu toplum hayatımıza daha yaygın bir şekilde dahil etmek için yeni oluşturduğumuz Gençlik ve Spor Bakanlığını büyük bir enerji ile çalışacağız. Eğitim hizmetlerini kapsamlı bir yaklaşımla ele alıp, çocuklarımızın barınma, spor ve kültürel faaliyetlerine yönelik altyapı hizmetlerini de güçlendirdik. Bu çerçevede, 747 adet yeni pansiyon, 920 adet yeni spor salonu ve 6.146 adet yeni okul kütüphanesini hizmete açtık. İlköğretim ve ortaöğretimde, tüm iller itibarıyla, sınıflarda azami 30 öğrencinin eğitim görmesini sağlayacak şekilde derslik yapımına devam edeceğiz. Bu hedefe paralel olarak, okul binalarını mimari olarak kolay erişilebilir, yeterli oyun, spor ve kültürel alanlara sahip fonksiyonel mekânlar olarak tasarlayıp inşa edeceğiz. Ülke gençliğine özgü ve daha yoğun bir hizmet sunacak Gençlik ve Spor Bakanlığını kurduk. Sporu sadece boş zamanları değerlendirme aracı olarak değil, aynı zamanda sosyalleşmenin ve sağlıklı bir toplum olmanın da önemli bir aracı olarak görmekteyiz. Toplumumuzun bütün katmanlarının spor ile tanışması, spor faaliyetlerine aktif olarak katılması yönünde büyük yatırımlar yaptık. Çocuklarımızın, gençlerimizin, yaşlılarımızın, kadın-erkek demeden bütün vatandaşlarımızın spor yapabilmesi için büyük, yaygın ve çeşitli spor tesisleri açtık. 2002'den bu yana tesis sayısını yüzde 500, sporun tesisleşmesi için ayrılan kaynağı yüzde 600, lisanslı sporcu sayısını yüzde 1000 oranında artırdık. 4.366 amatör milli sporcumuza verilen aylık burs miktarını 3 kat artırarak karşılıksız burs miktarını 2011'de 720 TL'ye çıkarttık. Her alanda olduğu gibi, spor alanında da her geçen gün dünyadaki etkinliğimizi artırıyoruz. Bu çerçevede, uluslararası şampiyonalara ve üniversite oyunlarına başarılı bir şekilde ev sahipliği yaptık. Bundan sonra da bu tür organizasyonlara ülkemizin ev sahipliği yapması için her türlü girişimi yürüteceğiz. Spor yapma kültürünü benimsemiş, seyirci olmanın ötesine geçerek sporu gündelik hayatının bir parçası haline getirebilmiş nesillerin yetişmesini hedefliyoruz. Spor eğitimini okul öncesine yaygınlaştıracak ve çocuklarımızın eğitim alırken farklı spor branşlarıyla uğraşmasını sağlayacağız. 4-8 yaş arası çocukları yetenek taramasından geçirerek uygun spor dallarına yönlendireceğiz. Başarılı sporculara sağlanan burs imkânlarını daha da artıracacağız. Sadece konut değil, okulu, spor salonu, yurdu, pansiyonu, sağlık ocağı, hastanesi,

camisi, kütüphanesi, engelsiz yaşam merkezi gibi sosyal donatılarıyla mahalleler inşa ettik. Dicle kenarında kuracağımız bu yaşam merkezi, günlük yaşamın, ticaretin, eğitimin, sporun tabii bir bütünlük içinde kucaklaştığı çok farklı bir alan olacak” (www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:20 Ekim 2022).

I. Davutoğlu Hükümeti (62.-63. Hükümet, 2014-2015) döneminde yayımlanan hükümet programında spora yapılan yatırımlardan bahsedilmiş ve artık uluslararası organizasyonlara ev sahipliği yapılması konusuna değinilmiştir. İlgili programdaki maddeler şöyledir; “Sporu sadece boş zamanları değerlendirme aracı olarak değil, aynı zamanda sosyalleşmenin ve sağlıklı bir toplum olmanın da önemli bir aracı olarak görmekteyiz. Hükümet olarak hedefimiz, sağlıklı ve hareketli bir yaşamın gereği olarak toplumda spor yapma kültürünün yerleştirilmesi, spor hizmetlerinin kalitesi ve çeşitliliği artırılarak sporun geniş kitlelere yaygınlaştırılmasıdır. Bu kapsamda, spor faaliyetlerine aktif olarak katılması yönünde büyük yatırımlar yaptık. Çocuklarımızın, gençlerimizin, yaşlılarımızın, kadın-erkek demeden bütün vatandaşlarımızın spor yapabilmesi için büyük, yaygın ve çeşitli spor tesisleri açtık. Lisanslı sporcu sayımızı 17 kat artırdık. Amatör milli sporculara verilen aylık burs miktarını 2014’te 900 TL’ye çıkarttık. Her alanda olduğu gibi, spor alanında da her geçen gün dünyadaki etkinliğimizi arttırıyoruz. Bu çerçevede, uluslararası şampiyonalara ve üniversite oyunlarına başarılı bir şekilde ev sahipliği yaptık. Bundan sonra da bu tür organizasyonlara ülkemizin ev sahipliği yapması için her türlü girişimi yürüteceğiz. Spor eğitimini okul öncesine yaygınlaştıracak ve çocuklarımızın eğitim alırken farklı spor branşlarıyla uğraşmasını sağlayacağız. 4-8 yaş arası çocukları yetenek taramasından geçirerek uygun spor dallarına yönlendireceğiz. Sporda şiddetin ve etik olmayan davranışların azaltılması için gerekli önlemleri alacağız ve kararlılıkla uygulayacağız. Başarılı sporculara sağlanan burs imkanlarını daha da arttıracacağız” (www.resmigazete.gov.tr/, Erişim tarihi:21 Ekim 2022).

II. Davutoğlu Hükümeti (64. Hükümet, 25.11.2015-24.05.2016) dönemi hükümet programında yıllar içerisinde inşa edilen spor tesislerinin âtıl kalmaması konusu ve yetenek taraması yoluyla alt yapıdan sporcu yetiştirilmesi hususuna dikkat çekilmiştir. 64. Hükümet Programında spora ilişkin maddeler şöyledir; “Hükümet olarak sporu sağlıklı bir toplum olmanın ve sosyalleşmenin önemli bir aracı olarak görmekteyiz. Spor yoluyla nesillerimizin kötü alışkanlıklardan uzak bir ortamda yaşam kalitelerini artırmanın yanı sıra, önemli bir hizmet alanında yeni iş imkânları oluşturabileceğimizi değerlendiriyoruz. Ayrıca spor, insanımızın özgüvenini artırma ve ülkemizin uluslararası alanda daha iyi temsil edilmesini

sağlama gibi önemli etkilere sahiptir. Bu yaklaşımla, 64. Hükûmet döneminde toplumumuzda spor yapma kültürünü yerleştirmeyi, spor hizmetlerinin kalitesi ve çeşitliliğinin artırılarak sporu geniş kitlelere yaygınlaştırmayı, sporun her dalında daha fazla iş ve gelir imkânları oluşturmayı hedefliyoruz. Milletimizin spor ile ilişkisini izleyici olma konumundan çıkarıp aktif katılımcı bir konuma dönüştürmeyi öncelikli görüyoruz. Önümüzdeki dönemde spor alanında insan kaynağına ve altyapıya yatırım yapmaya devam edecek, yeni dönemde bugüne kadar oluşturduğumuz birikimin üzerine katma değeri yüksek daha nitelikli ulusal ve uluslararası organizasyonlar ile mevcut altyapılarımızın etkin kullanımını sağlayacağız. Büyük yatırımlar ile oluşan tesislerin âtıl kalmaması ve verimli bir şekilde çalıştırılarak istihdam ve katma değer üretmesi için özel sektörün öncülük edeceği yeni işletme modellerini hayata geçireceğiz. Geliştireceğimiz spor altyapısı ve spor yapma kültürü ile uluslararası etkinliklerde daha başarılı sonuçlara imza atılmasını hedeflemekteyiz. Yeni dönemde sporcu sayımızın ve sportif niteliklerimizin artırılması birinci önceliğimiz olacaktır. İllerimizde yer alan spor tesislerinin eğitim kurumlarıyla entegrasyonuna yönelik çalışmalar yapılacaktır. İllerimizde insan sermayesi analizi ve taramaları yapılarak il bazında uygun spor branşlarında ihtisaslaşma desteklenecektir. Eğitimin her kademesinde spor eğitimi çeşitlendirecek, okullarda modüler bir anlayış içerisinde farklı spor branşlarının icrasına imkân verecek fiziki ve beşerî altyapıyı güçlendireceğiz. Eğitim kurumlarının sportif altyapısından halkımızın da azami düzeyde istifade etmesi için çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Yaşam alanlarına yakın uygun yerlerde çok amaçlı, uygun maliyetli spor tesisi projelerini hayata geçireceğiz. Sportif yeteneklerin erken yaşta tespitine yönelik çalışmalar yapacağız. Sporcu öğrencilere desteğimizi artıracacağız. Uluslararası düzeyde başarılı sporcular yetiştirebilmek için sporcu seçme ve yönlendirme sistemlerini geliştireceğiz, uygun fiziksel altyapıyı oluşturacak ve yeterli donanımına sahip antrenör desteği sağlayacağız. Sporun aynı zamanda önemli bir istihdam alanı olduğunun bilinciyle geleneksel ve yeni spor mesleklerini tanımlayarak sertifikalandırma ve bu alanlarda nitelikli eğitim imkânlarını artırma konusunda gerekli programları oluşturacağız. Ülkemizdeki 40'ın üzerindeki Sporcu Kamp Eğitim Merkezleri'nde, ulusal ve uluslararası müsabakalarda ülkemizi temsil edebilecek sporcular yetişmesini sağlayacağız. Asgari 30 ilde, yetenekli ve başarılı sporcularımızın yetiştirilmesini sağladığımız Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezleri'nin (TOHM) sayısını artıracacağız. Başta spor altyapısı görece zayıf olmak üzere, ihtiyaç duyulan yerlerde yeni spor tesislerine yatırım yapmaya devam edeceğiz. Bölgesel kalkınma perspektifi de dikkate alınarak spor turizmini geliştirme konusunda yeni adımlar atacak, bu yörelerde tesis ve insan altyapısını gelir getirici bir anlayış içerisinde geliştireceğiz.

Yerel yönetimlerin spor alanındaki sorumluluklarını artıracak, spor alanında kamu, özel, üniversite gibi farklı kesimler arasında iş birliğinin geliştirilmesini destekleyeceğiz” (kutuphane.tbmm.gov.tr/, Erişim tarihi:21 Ekim 2022).

Yıldırım Hükümeti (65. Hükümet, 24.05.2016-10.07.2018) döneminde 64. dönem Davutoğlu Hükümeti döneminde yayınlanan hükümet programında yer alan spor ile ilgili maddelerden bir kısmı, birebir aynı olarak 65. Hükümet Programında tekrar yer almıştır.

66. ve 67. Hükümet, Cumhurbaşkanlığı Hükümet sistemine geçilmesiyle birlikte Cumhurbaşkanı seçilen Recep Tayyip Erdoğan tarafından kurulmuştur. Cumhurbaşkanlığı sisteminde Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programları yayınlanmıştır.

2.3. Spor Tesis Kavramı ve Spor Hizmetlerinde Tesislerinin Önemi

Spor alanları ve spor tesisleri, spor hizmetlerinin fiziksel mekânlarını oluşturarak sporun gelişiminde önemli bir rol oynarlar. Bu tesisler, çeşitli spor türlerine ve amaçlarına hizmet etme görevi üstlendiğinden, farklı tasarım ve işlevlere sahip çeşitli yapılar şeklinde inşa edilirler. Bu çeşitlilik, günümüzde farklı biçimlerde ve ölçeklerde spor tesislerinin inşa edilmesine yol açmaktadır.

Spor tesisleri, sporun kalitesini artırmak ve tanıtımını yapmanın ötesinde, insanların boş zamanlarını daha anlamlı bir şekilde geçirmelerine olanak sağlamalıdır. Sporun sadece rekabet amacı gütmekle kalmayıp aynı zamanda kişisel gelişim amacını taşıdığı göz önüne alındığında, rekreasyon tesislerinin toplumun temel ihtiyaçlarına hizmet ettiği ve tesislerin çeşitli özelliklerinin kullanımını artıracakı öngörülmektedir (Ceyhun, 2008). Günümüzde spor tesisleri, kullanıcılarını ön planda tutarak onların memnuniyetini sağlamayı amaçlayan bir hizmet sunmaktadır. Kullanıcı memnuniyeti, spor tesislerinin diğer sektörlerde olduğu gibi tekrar müşteri çekmek ve hizmetler ile ürünleri yüksek kalitede sunmak açısından büyük bir öneme sahiptir (Girginer ve Şahin, 2007). Herkesin spor aktivitelerini gerçekleştirebileceği tesislerin bulunduğu bir ülke, o ülkedeki sportif faaliyetlerin ve sporun kalitesinin artmasına katkı sağlayacaktır. Bu artan kalite, toplumun sağlığını artırarak kalkınmaya önemli bir katkı sunacaktır. Sporun gelişmesi ile birlikte, yeni tesislere olan talep gün geçtikçe arttığından, günümüzde yeni spor tesisleri inşa etme gerekliliği ortaya çıkmaktadır (İç, 2017).

Spor tesisleri, her yaş grubundan insanın sağlıklı bir yaşam sürdürebilmesi için kamu veya özel kuruluşlar tarafından inşa edilen, çeşitli spor branşlarının icra edilebildiği ya da sağlık ve zindelik amacıyla vatandaşların hareket ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak inşa edilmiş mekanlar olarak tanımlanabilir. Spor ürün ve hizmetlerinin üretildiği yerlere "tesis" adı verilirken, sporcuların branşlarına özgü aktivitelerini ve antrenmanlarını gerçekleştirebildiği, yarışma öncesi ve sırasında ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri binalar, sahalar ve alanlara ise "spor tesisi" denir. Spor tesisleri, ulusal ve uluslararası yarışmalara uygun olmasının yanı sıra, tuvaletler, duşlar, soyunma odaları, tribünler gibi gerekli donanımlara sahip olmalıdır (İç, 2017). Güçlü (1998) tarafından öne sürülen perspektife göre, sporun icra edilebileceği çeşitli mekanlar (örneğin ormanlar, koşu parkurları, spor salonları, parklar vb.) spor tesislerinin bir parçasıdır. Özel ve kamu sektörünün spor tesislerine olan desteğinin artması, özel sektördeki yatırımların artış göstermesi, spor tesislerinin yönetimine olan önemi vurgulamıştır. Bu bağlamda, spor etkinliklerinin icra edilebileceği her tür mekân (örneğin ormanlar, koşu parkurları, stadyumlar vb.) spor tesisleri kavramı içinde değerlendirilmektedir.

Türkiye’de kurulan spor tesisleri gerek kamu gerekse özel kuruluşlar tarafından kurulan tesisler, sadece ‘Özel Beden Eğitimi ve Spor Tesisleri Yönetmeliği’ maddelerine istinaden faaliyette bulunmaktadır. Bu yönetmeliğin 4. maddesi incelendiğinde spor tesislerinin, “Gerçek veya tüzel kişiler tarafından beden eğitimi ve spor çalışmaları yapmak amacıyla açılan yerler” olarak ifade edildiği görülmektedir. Madde 8’de ise, “Spor çalışmaları yapılacak tesislerin boyutları ve nitelikleri faaliyette bulunulacak spor dallarının özelliklerine göre ilgili federasyonlarca tespit edilir. Ancak, bir tesiste birden fazla spor dalında faaliyette bulunmak istenmesi halinde; her spor dalı için ayrı, benzer spor dallarında aynı mekânların kullanılması ve kullanılacak mekânların ilgili federasyonlarca tespit edilen ölçülerde olması zorunludur” ifadeleri yer almaktadır (www.mevzuat.gov.tr, Erişim tarihi: 11 Ocak 2022). İlgili yönetmeliğin 9. maddesinde ise, spor tesis ve işletmelerinin taşıması gereken özellikler belirtilmiştir.

2.4. Spor Genel Müdürlüğü ve Spor Hizmetleri

Türkiye’de bakanlıklar, ülke çapında kamu hizmetleri sunarken vatandaşların sağlık, eğitim, ulaşım, güvenlik gibi alanlardaki sosyal hak ve menfaatlerini korumaya çalışırlar. Niteliklerine ve verecekleri hizmetlerin sınıflandırılmasına göre ayrılan bu bakanlıklar, uzmanlaşmış kuruluşlardır. Her bakanlık, belirlenen alanlardaki yasal düzenlemelerin verdiği yetki ve sorumlulukların etkin ve ekonomik bir şekilde yerine getirilmesini sağlamaktadır. 2011

yılından bu yana bakanlık olarak faaliyet gösteren Gençlik ve Spor Bakanlığı, spor hizmetlerini kendisine bağlı bir müdürlük olan Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğünün merkez ve taşra teşkilatları aracılığıyla yürütmektedir.

Gençlik ve Spor Bakanlığı, “Anayasa başta olmak üzere kanunlarla ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle verilen görevleri yürütmek üzere, merkezi Ankara’da olan ve merkeze bağlı taşra teşkilatı Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinden oluşan, merkez teşkilatı genel bütçeli, merkeze bağlı taşra teşkilatı ise özel bütçeli olan bir kamu kuruluşudur” (Sayıştay, Erişim Tarihi: 10 Ocak 2023). “Gençlik ve Spor Bakanlığının görev, yetki ve sorumlulukları 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Gençlik ve Spor Bakanlığı başlıklı Yedinci Bölümünün 184 ila 2016/A maddeleri arasında düzenlenmiştir” (Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi., Erişim Tarihi: 10 Ocak 2023). “Bakanlığın taşra teşkilatı 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Gençlik ve Spor Bakanlığı bölümünün 202’nci maddesi ile Ortak Hükümler bölümünün 508’inci ve 509’uncu maddelerine dayanılarak hazırlanan Gençlik ve Spor Bakanlığı Taşra Teşkilatının Kuruluşu, Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönerge kapsamında düzenlenmektedir” (gsb.gov.tr, Erişim Tarihi: 10 Ocak 2023).

Gençlik ve Spor Bakanlığının spordan sorumlu birimi olan Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü görev, yetki ve sorumluluğunu “3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu hükümlerine ve 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 189’uncu maddesindeki düzenlemeler ile Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü Görev, Yetki ve Sorumluluk” Yönergesine göre yürütmektedir (Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Erişim Tarihi: 10 Ocak 2023). Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü görev ve sorumluluklarını bünyesinde yer alan okul sporları daire başkanlığı, spor eğitimi ve araştırmaları daire başkanlığı, spor etkinlikleri daire başkanlığı, spor federasyonları daire başkanlığı, spor kulüpleri daire başkanlığı, sporcu sağlığı, performansı ve hizmet kalite standartları daire başkanlığı, sporcu yetiştirme daire başkanlığı, yönetim hizmetleri daire başkanlığı birimleri aracılığıyla yürütmektedir. Müdürlüğün görev ve yetkileri ise şu şekilde sıralanmıştır:

Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri

- “Spor alanında uygulanacak temel politikaların tespiti amacıyla gerekli çalışmaları yapmak, spor tesisleri ihtiyacını tespit etmek ve planlamak,

- Spor kültürünün geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve özendirilmesini sağlamak ve bu konuda her türlü tedbiri almak,
- Sporcu yetiştirilmesi ve spora ilgiyi artırmaya yönelik çalışmaları yürütmek, başarılı sporculara ve çalıştırıcılarına ayni ve nakdi yardım yapmak veya yapılmasını sağlamak, ödüllendirmek, uluslararası yarışmalarda Türkiye'yi temsil edip derece alan sporculara aylık bağlanması ve Milli Sporcu Belgesi verilmesiyle ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- Engelli bireylerin spor yapabilmelerini sağlamak ve yaygınlaştırmak üzere; spor tesislerinin engellilerin kullanımına uygun olmasını sağlamak, spor eğitim programları ve destekleyici teknolojiler geliştirmek, gerekli malzemeyi sağlamak, engelli bireylere yönelik bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları ile yayınlar yapmak, spor adamları yetiştirmek, engelli bireylerin spor yapabilmesi konusunda ilgili diğer kuruluşlarla iş birliği yapmak,
- Okul dışı spor faaliyetleri ile diğer spor alanlarında faaliyetler düzenlemek, bunların gelişmesini sağlamak, imkânlar ölçüsünde bu faaliyetlere ait araç, gereç ve benzeri ihtiyaçları temin etmek,
- Spor müsabakalarında uluslararası kuralların ve her türlü talimatın uygulanmasını sağlamak,
- Okul dönemindeki çocuklara yetenek taraması yapılarak, sporcu olabilme potansiyeli taşıyanları belirlemek ve yeteneklerine uygun spor dallarına yönlendirmek,
- Her türlü spor tesisi ve eğitim merkezlerinin kurulması, işletilmesi ve ad verilmesi ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- Sporcu sağlığının korunması ve geliştirilmesi ile ilgili politikaların tespit edilmesi amacıyla gerekli çalışmaları yapmak, bu konuda gerekli tedbirleri almak, sağlık araştırma merkezlerinin kurulmasına yönelik iş ve işlemleri yürütmek, sporcuların genel sağlık taramalarını yapmak veya yaptırmak, sağlık kayıtlarını tutmak, sporcu sağlığını tehdit eden maddelerle mücadele konusunda bilgilendirme yapmak ve bu amaçla kurum ve kuruluşları desteklemek,
- Sporcuların sigortalanması işlemlerini yapmak veya yaptırmak,

- Görev alanıyla ilgili konularda ulusal ve uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapmak,
- Spor idarecisi, çalıştırıcısı, spor elemanları ve hakemlerin eğitilmesini ve yetiştirilmesini sağlamak,
- Spor dallarının belirlenmesini tayin ve tespit etmek, spor federasyonlarının kurulmasına ve faaliyetlerinin sona erdirilmesine ilişkin iş ve işlemleri yapmak,
- Bağımsız spor federasyonlarının kuruluş işlemleri ve genel kurulları ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- Federasyonlara ve spor kulüplerine yardım yapmak ve bütçeleri ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- Ülkemizde faaliyeti olan ancak herhangi bir federasyona bağlı olmayan spor dallarının yaygınlaştırılması, faaliyetlerinin düzenlenmesi ve bu spor dallarında kulüplerin faaliyette bulunması için gerekli tedbirleri almak,
- Spor federasyonları ve kulüplerinin yurtiçi ve yurtdışındaki müsabakalara katılmalarına veya yurtiçi ve yurtdışında müsabaka düzenlemelerine izin verilmesine ve sonuçlarının değerlendirilmesine ilişkin iş ve işlemleri yapmak,
- Sporcu, spor kulüpleri ve spor anonim şirketlerinin sicil, tescil, lisans, vize ve aktarma ile ilgili iş ve işlemlerini yürütmek ve bu konuda federasyonlarla koordinasyonu sağlamak,
- Özel spor tesislerinin kuruluşuna ilişkin izin, ruhsat ve benzeri hizmetleri yürütmek, standartlarını belirlemek ve bu kuruluşların denetimini yapmak,
- 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Kanunda Bakanlığa verilen görevleri yerine getirmek,
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak” (shgm.gsb.gov.tr/, Erişim tarihi: 10 Ocak 2023).

2.5. Yerel Yönetimler ve Spor Hizmetleri

Spor hizmetlerinin vatandaşlara ulaştırılmasında en etkin kurumların başında yerel yönetimler gelmektedir. Gelişmiş ülkeler spor hizmetlerinin sunumunu vatandaşların sağlıklı

yaşam sürmesinin bir aracı olarak kurumsallaştırmışlardır. Vatandaşa spor hizmeti sunmak gelişmişliğin göstergesidir. Son yıllarda Türkiye’de yerel yönetimler spor hizmetlerine çok önem vermeye başlamışlardır. Özellikle büyükşehir belediyeleri, büyükşehir statüsünde olmayan belediyelere göre bulundukları yetki alanı içerisinde vatandaşların temel hizmet ihtiyaçlarını karşılamamanın yanı sıra vatandaşların hareket ihtiyacını karşılamak için spor hizmeti sunmaktadırlar. Spor hizmeti sunmak için spor tesisleri yapmak ve işletmek için gerekli kaynağa sahip olan belediyelerin spor hizmetlerini vatandaşlarla buluşturma noktasında azami ölçüde çaba gösterdikleri söylenebilir. Dünyada gelişmiş ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de yerel yönetimler, ülkenin farklı şehirlerinde spor faaliyetlerini teşvik etmek, altyapıyı geliştirmek ve vatandaşlara spor olanakları sunmak amacıyla önemli bir rol oynamaktadır.

Türkiye’de devlet aygıtı, sporun toplumun genel refahına katkı sağlayan bir araç olduğu düşüncesiyle, yerel yönetimlerin isleyişlerinin belirlendiği kanunlarda sporla ilgili görev ve sorumluluklara yer vermektedir. 5393 sayılı Belediye Kanunu’nda belediyeler, gençlik ve spor hizmetleri konusunda açıkça gör evli kılınmıştır. Bu kanunda “Gençlik ve spor,, hizmetlerini yapar veya yaptırır.Gerektiğinde, öğrencilere, amatör spor kulüplerine malzeme verir ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclisi kararıyla ödül verebilir.Spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesine; bu çerçevede arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptıрма, kiralama veya tahsis etmeye karar vermek” görevini yerine getirmek yükümlülüğü vardır” ifadelerine yer verilmiştir (www.mevzuat.gov.tr/, 10 Ocak 2023).

Aynı kanunun üçüncü bölümünde “belediyeler, iskân bölgeleri imar planları sınırları içerisinde gençlerin spor ve oyun alanları (semt spor sahaları) ihtiyacını karşılamak üzere belediyeler kanununun gereği yapılan uygulamalarla “oyun alanları” gibi tescile tabii alanlar ayırmakla yükümlüdür” maddesi yer almaktadır (www.mevzuat.gov.tr/, 10 Ocak 2023). Ayrıca “bir “belediye meclisi” spor tesis, işletme ve şirketleri için de özelleştirme kararı alabilmektedir” (www.mevzuat.gov.tr/, 10 Ocak 2023) maddesine yer verilmiş olup bu maddeye göre belediyelerin iştiraki olarak hizmet veren şirketler bulunmaktadır.

5302 sayılı İl özel idaresi kanununa göre “il özel idareleri gençlik ve spor hizmetlerini yerine getirmeleri konusunda görevli ve yetkililerdir. Ayrıca bu kanuna göre gençlik ve spor

faaliyetlerine destek olmak isteyen diğ er kuruluşlar ilgili ödenekleri il özel idaresine aktararak destek olabilmektedirler” (www.mevzuat.gov.tr/, Erişim Tarihi: 10 Ocak 2023).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel araştırma yöntemi ile yapılmıştır. Araştırmada öncelikle kavramlara yönelik ilgili literatür taranmış; yerli ve yabancı yazındaki araştırmalar incelenerek çalışmaya teorik bir taban hazırlanmıştır. Literatür taramasının tamamlanması ve gerekli kavramsal altyapının oluşturulması üzerine, araştırma yöntemlerinden nitel araştırma yöntemi uygulanmıştır.

3.2. Araştırmanın Problem Cümlesi ve Alt Problemler

Problem Cümlesi

Türkiye’de spor hizmeti politikaları kapsamında herkes için spor ve yaşam boyu spor ilkelerine bağlı olarak herkese fırsat eşitliği sunacak şekilde, vatandaşların spor istek ve ihtiyaçlarını karşılayan bir sistem içerisinde planlanmış spor tesisleri modeline ilişkin görüşler nelerdir, sorusu araştırmanın problem cümlesidir.

Alt Problemler

Ana problem altındaki başlıca alt sorular şu şekilde sıralanabilmektedir:

1. Türkiye’de devlet bir kamu görevi olarak her yörenin nüfus yoğunluğu ve demografik özelliklerine göre spor hizmeti ihtiyacını karşılayabilecek spor tesislerine ilişkin görüşler nelerdir?
2. Türkiye’de her ilde spor hizmetinin üretilmesini sağlayacak tesislerin inşa edilmesi için kaynak ihtiyacına ilişkin görüşler nelerdir?
3. Türkiye’de kamu kurum ve kuruluşları tarafından spor hizmetinin sunulduğu tesislerin işletimine yönelik bir standardizasyon var mıdır?
4. Türkiye’de spor hizmeti veren kamu kurum ve kuruluşlarına ait spor tesislerinde istihdam edilen spor eğitmeni, antrenör ve spor yöneticilerinin eğitim durumları nedir?
5. Türkiye’de spor hizmetlerini yürüten merkezi idare ve yerel yönetimlerin yetki ve sorumlulukları net bir şekilde belirlenmesine ilişkin görüşler nelerdir?
6. Türkiye’de her vatandaşa fırsat eşitliği sunacak şekilde planlanmış bir spor hizmeti politikasına ilişkin görüşler nelerdir?

3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evreni Türkiye’deki iller, örneklem grubu ise yedi coğrafi bölgeden temsilen seçilen illerdeki yerel yönetimler (belediyeler, büyükşehir belediyeleri, il özel idaresi) bünyesinde faaliyet gösteren spor kurumlarının/birimlerinin temsilcileri (müdür, daire bşk. vd.) ve merkezi idareyi temsilen görev yapan gençlik spor il müdürleridir. Araştırma grubu maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Bu yöntemle Türkiye’nin 7 coğrafi bölgesinin her birinde yer alan iller arasından, o bölgenin nüfus yoğunluğu ve refah seviyesi en yüksek ve en düşük illerinin örneklem grubuna dahil edilmesi öncelenmiştir. Araştırma 34 farklı ilde 44 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların 28’i Gençlik ve Spor İl Müdürü (gençlik ve spor il müdürlerinin 10’u büyükşehir belediyesi statüsünde faaliyet gösteren illerde görev yapmaktadırlar), 16’sı ise yerel yönetim temsilcisinden (yerel yönetim temsilcilerinin 8’i büyükşehir belediyesi statüsünde faaliyet gösteren illerde görev yapmaktadırlar) oluşmaktadır.

3.4. Araştırmanın Veri Toplama Yöntemleri

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak, yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüm aracı olarak kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu nitel araştırma uzmanları ve spor bilimcilerin görüşü alınarak hazırlanmıştır. Hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorular, Türkiye’deki yedi coğrafi bölgeden temsilen seçilmiş olan illerdeki yerel yönetimler (Belediyeler, Büyükşehir Belediyeleri, İl Özel İdaresi) kapsamında faaliyet gösteren spor kurumlarının temsilcileri (Spor Daire Başkanı, Gençlik ve Spor Müdürü, Spor Hizmeti veren A.Ş. statüsündeki yerel yönetim iştiraklerinin genel müdürleri) ve Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın illerdeki temsilcileri olarak görev yapan Gençlik ve Spor İl Müdürleri ile yapılan görüşmede katılımcılara yönlendirilmiştir. Katılımcıların yanıtları katılımcıların tercihleri doğrultusunda, not alma veya ses kaydı alma gibi yöntemlerle kayıt altına alınmıştır. Yapılan görüşmede ilgili görüşmeler gizlilik ve güvenlik çerçevesinde yapıldıktan sonra ses kayıtları veya notlar bilgisayar ortamına aktararak yazılı hale getirilmiş ve tasnif edilmiştir.

3.5. Araştırmanın Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından hazırlanan ve 13 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu Türkiye’deki spor hizmet politikalarıyla ilgili katılımcılardan bilgi almaya, görüş ve önerilerini

tespit etmeye yönelik olarak, nitel araştırma uzmanları ve spor bilimcilerin görüşü alınarak hazırlanmıştır.

Katılımcıların tamamına hazırlanan onam formu sunularak imzalatılmıştır. Bu onam formunun katılımcı tarafından imzalanması, araştırmaya gönüllü olarak katılım sağlamayı kabul ettiği anlamına gelmektedir.

3.5.1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

1. Türkiye’de her vatandaşa fırsat eşitliği sunacak şekilde planlanacak bir spor hizmeti politikası hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
2. Bölge özelinde değerlendirildiğinde spor hizmetlerinin sevk ve idaresinin yerel yönetimler tarafından mı, merkezi yönetim tarafından mı yoksa ortaklaşa mı yürütülmesi gerektiğine ilişkin görüşleriniz nelerdir?
3. Bölgenin nüfus yoğunluğu ve demografik özellikleri dikkate alınarak spor hizmeti ihtiyacını karşılayabilecek spor tesisleri modeli inşa edilmesine ilişkin görüşleriniz nelerdir?
4. Spor hizmetinin sunulduğu halihazırda mevcut olan ve gelecekte inşa edilecek olan tesislerin işletimine yönelik bir standardizasyon oluşturulması için neler yapılması gerektiğine dair görüşleriniz hakkında bilgi veriniz.
5. Spor hizmeti veren kurumunuza ait spor tesislerinde istihdam edilen spor eğitmeni, antrenör ve spor yöneticilerinin eğitim durumları ve istihdam sürecine yönelik görüşleriniz nelerdir?
6. Spor hizmetlerini yürüten merkezi idare ve yerel yönetimlerin yetki ve sorumlulukları ile ilgili net bir şekilde görev ayırımı yapılması durumunda, kurumunuzun yetki ve sorumlulukları hangi konularda genişletilmeli veya sınırlandırılmalıdır?
7. Bölgenin iklimi ve coğrafi koşulları dikkate alınarak yöreye has oluşturulması gereken spor hizmet politikaları hakkında görüşleriniz nelerdir?
8. Spor hizmetlerine ilişkin konuların kalkınma planlarında ne şekilde yer alması gerektiği ile ilgili görüşleriniz hakkında bilgi veriniz.

9. Bölgede spor hizmetinin üretilmesini sağlayacak tesislerin inşa edilmesi için yeterli kaynak sağlanmakta mıdır?
10. Kurum bütçesinden bölgede spor hizmet faaliyetlerinin gelişimine yönelik ayrılan kaynaklar hakkında bilgi veriniz.
11. Kurumunuz stratejik planlarındaki bölgesel spor hizmet politikaları hakkında bilgi veriniz.
12. Kurumunuzun ildeki diğer spor kulüplerine sağladığı destekler hakkında bilgi veriniz.
13. Spor hizmetlerinin özelleştirilmesi hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

3.6. Araştırmanın Veri Analiz Yöntemi

Araştırmada görüşmelerden elde edilen ses kayıtları yazıya aktarılarak tasnif edilmiştir. Yazılı görüşmeden elde edilen veriler MAXQDA 2022 programına aktarılmıştır. “Ara yüzü Türkçe olan, görsel analiz araçlarının yoğun bir şekilde kullanıldığı, temel istatistiksel analizlere ek olarak karma araştırma yöntemlerinde de kullanılabilen MAXQDA programı, elde yapılan analizlere göre verilerin daha sistematik bir şekilde çözümlenmesini sağlamaktadır” (Kuckartz ve Radiker, 2019). MAXQDA 2022 programına aktarılan verilerin analizinde tümevarımcı bir yaklaşım benimsenmiştir. Veriler tekrar tekrar okunmuş ve ilk kodlar oluşturulmuştur. Birbiri ile ilişkili kodlar temalar altında toplanarak isimlendirme yapılmıştır. Elde edilen temalar okuyucuların anlayabileceği şekilde bir dil ile açıklanmıştır. Son olarak ise araştırmacı, elde edilen bulgulara anlam kazandırmak amacıyla bulguları yorumlamış ve çeşitli görseller ile desteklemiştir.

Nitel araştırmalarda veri analizi; “verilerin hazırlanıp organize edilmesini, kodlanmasını ve kodların bir araya getirilerek temalara indirgenmesini, daha sonra verilerin şekiller, tablolar veya bir tartışma şeklinde sunulmasını içermektedir” (Creswell, 2018). Bu araştırmada elde edilen veriler tematik analiz ve içerik analizi yöntemleri çerçevesinde incelenmiştir.

Tematik analiz, “elde edilen verilerdeki temaların belirlenmesi, analiz edilmesi ve raporlanması için kullanılan bir yöntem olup verilerin en küçük boyutlarda düzenlenmesini ve betimlenmesini sağlamaktadır” (Boyatzis, 1998). Tematik analizin aşamaları şu şekilde sıralanabilir (Braun ve Clarke, 2019):

- “Veriye aşına olunması, verinin yazıya geçirilmesi ve tekrar tekrar okunması
- İlk kodların oluşturulması
- Kodların temalar altında toplanması
- Her temanın açıkça tanımlanması ve isimlendirilmesi
- Çarpıcı alıntıların seçilmesi, verilerin analiz edilerek araştırma sorusu ile ilişkilendirilmesi ve analizlerin raporlaştırılması” (Braun ve Clarke, 2019).

İçerik analizi, “çeşitli dokümanların içeriğinin sistematik, objektif ve mümkünse nicel olarak incelenmesidir” (Robert ve Bouillaget, 1995, aktaran Bilgin, 2006). “İçerik analizinin temel amacı, toplanan verilerin açıklanmasına yardımcı olacak kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Tematik analiz ile katılımcıları tanıtıcı bulgular değerlendirilirken, içerik analizi ile katılımcıların görüşlerinin içerikleri sistematik olarak incelenir” (Karataş, 2015). “İçerik analizinin aşamaları şu şekilde sıralanabilir:

- Araştırma hedeflerinin belirlenmesi
- Örneklemin oluşturulması
- Kod ve kategorilerin saptanması
- Kod ve kategorilerin frekanslarının nicel olarak belirlenmesi, gerekli ise kategoriler arası ilişkilerin çözümlenmesi, değerlendirme, çıkarsama ve yorumlama yapılması” (Bilgin, 2006).

3.7. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmanın evrenini Türkiye’deki iller, örneklemini ise yedi coğrafi bölgeden temsilen seçilen illerdeki yerel yönetimler (belediyeler, büyükşehir belediyeleri, il özel idaresi) bünyesinde faaliyet gösteren spor kurumları/daire başkanlıkları/müdürlükleri ve merkezi idareyi temsilen faaliyet gösteren gençlik ve spor il müdürlükleri oluşturmuş olup, evren ve örneklemin yüksek temsil gücü nedeniyle elde edilen sonuçlar bu evren çerçevesinde yorumlanarak tüm Türkiye için genel kabul varsayılmıştır.

3.8. Araştırmanın Kapsamı ve Kısıtları

- Çalışmanın uygulama kısmı Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesinden temsili olarak seçilmiş illerde bulunan Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri ve yerel yönetimler (Belediyeler, Büyükşehir Belediyeleri, İl Özel İdaresi) kapsamında faaliyet gösteren spor kurumlarını kapsamaktadır.
- Çalışma, Türkiye'deki spor hizmet politikalarını merkezi yönetim ve yerel yönetimlerin sunmuş olduğu spor hizmetlerinin araştırılması ile sınırlıdır.
- Çalışma, spor hizmeti veren kamu kurum ve kuruluş temsilcilerinin spor hizmet politikaları hakkındaki genel görüşlerinin ortaya konulması ile sınırlıdır.
- Bu araştırma doktora tez süresi ile sınırlıdır.

3.9. Araştırmanın Etik Sorumluluğu

Araştırmanın örneklemini oluşturan katılımcıların yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorulara içtenlikle ve rahat bir şekilde cevap verebilmeleri ve katılımcıların kamu idaresini temsil etmelerinden dolayı verilen yanıtlara katılımcının kimliğinin anlaşılmasına neden olacak herhangi bir il, makam, mevki ya da görev tanımı yapılmamış olup bu bilgiler kodlanarak asılları araştırmacıda arşivlenmiştir. Araştırma içerisinde katılımcıların isim veya kişisel bilgilerine kesinlikle yer verilmemiştir. Elde edilen veriler ve oluşturulan metinler araştırma içeriğine uygun olarak tasnif edilerek kullanılmıştır. Görüşmelerin bazıları Covid-19 Pandemi salgını nedeniyle katılımcıların uygun görmesi halinde çevrimiçi platformda yapılarak video kaydı alınmıştır. Yüz yüze gerçekleştirilen görüşmelerde ses kayıt cihazı ya da not alma yöntemi ile kayıt altına alınmıştır. Verilerin bazıları Kahramanmaraş merkezli depremler nedeniyle e-posta ve mesaj uygulamaları yoluyla toplanmıştır. Kayıt altına alınan görüşmeler cd/dvd/harddisk ortamına aktarılacak suretiyle muhafaza edilmektedir. Görüşmelerden elde edilen verilerin imhası tezin yayımlanmasından beş yıl sonra kurulacak en az üç kişiden oluşan imha komisyonu tarafından düzenlenecek iki nüsha tutanakla tespit edilip, başkaları tarafından görülüp incelenmesi mümkün olmayacak şekilde özel makinelerle kıyılarak imha edilecektir.

Araştırmaya katılım sağlamak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için katılımcılardan beklenen, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, sorulara içtenlikle yanıt vermeleridir. Bu nedenle katılımcıların tamamına hazırlanan onam formu sunularak imzalatılmıştır. Bu onam formunun katılımcı tarafından imzalanması, araştırmaya gönüllü olarak katılım sağlamayı kabul ettiği anlamına gelmektedir. İlgili onam formunda katılımcının araştırmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına sahip olduğu katılımcıya bildirilmiştir.

Veriler toplanırken yapılan görüşmede katılımcılara yöneltilen sorularda katılımcıların ruhsal sağlıklarını tehdit edici ya da katılımcı için olumsuzluk yaratacak sorular yer almamaktadır.

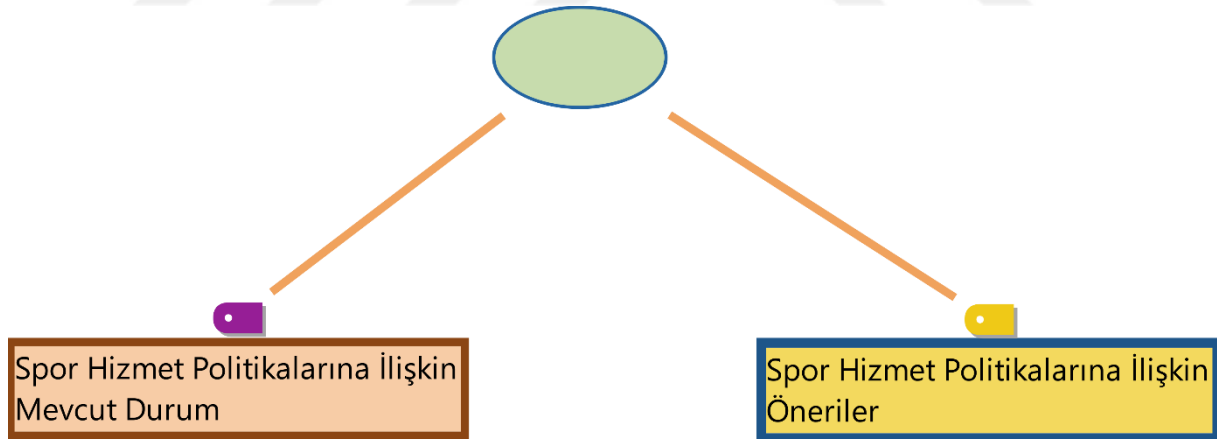
Çalışmada ölçek vb. kullanım izin gerektiren materyaller kullanılmamıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

4. BULGULAR

Araştırmanın amacı kapsamında görüşmelerden elde edilen veriler sınıflandırılarak verilerin içerik analizi yapılmıştır. Bu aşamada veriler, araştırmacı tarafından okunmuş ve araştırmanın amacı dikkate alınarak iki ana tema, bu temalar altında ise çeşitli kategoriler ve geçici kodlar oluşturulmuştur. Aynı anlama gelen yanıtlar ortak bir kod altında toplanmıştır. Birinci temanın altında 8 kategori ve bu kategorilerin altında toplam 31 kod oluşturulmuştur. İkinci temanın altında ise 10 kategori ve bu kategorilerin altında 37 kod oluşturulmuştur. Kodların daha iyi açıklanması için görüşmeye katılanların yanıtlarından örnek alıntılara yer verilmiştir.

Araştırmanın nitel kısmında araştırma problemine açıklık getirmesi adına yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular bu başlık altında sunulmuştur. Çalışmaya toplamda 44 katılımcı dahil olmuştur. Katılımcılar iki grupta toplanmış olup Gençlik ve Spor İl Müdürleri İM11-İM28, Yerel Temsilciler YT1-YT16 olarak kodlanmıştır.

Çalışma Şekil 1’de görüldüğü üzere 2 tema altında toplanmıştır. Bunlar; Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Mevcut Durum, Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Önerilerdir.

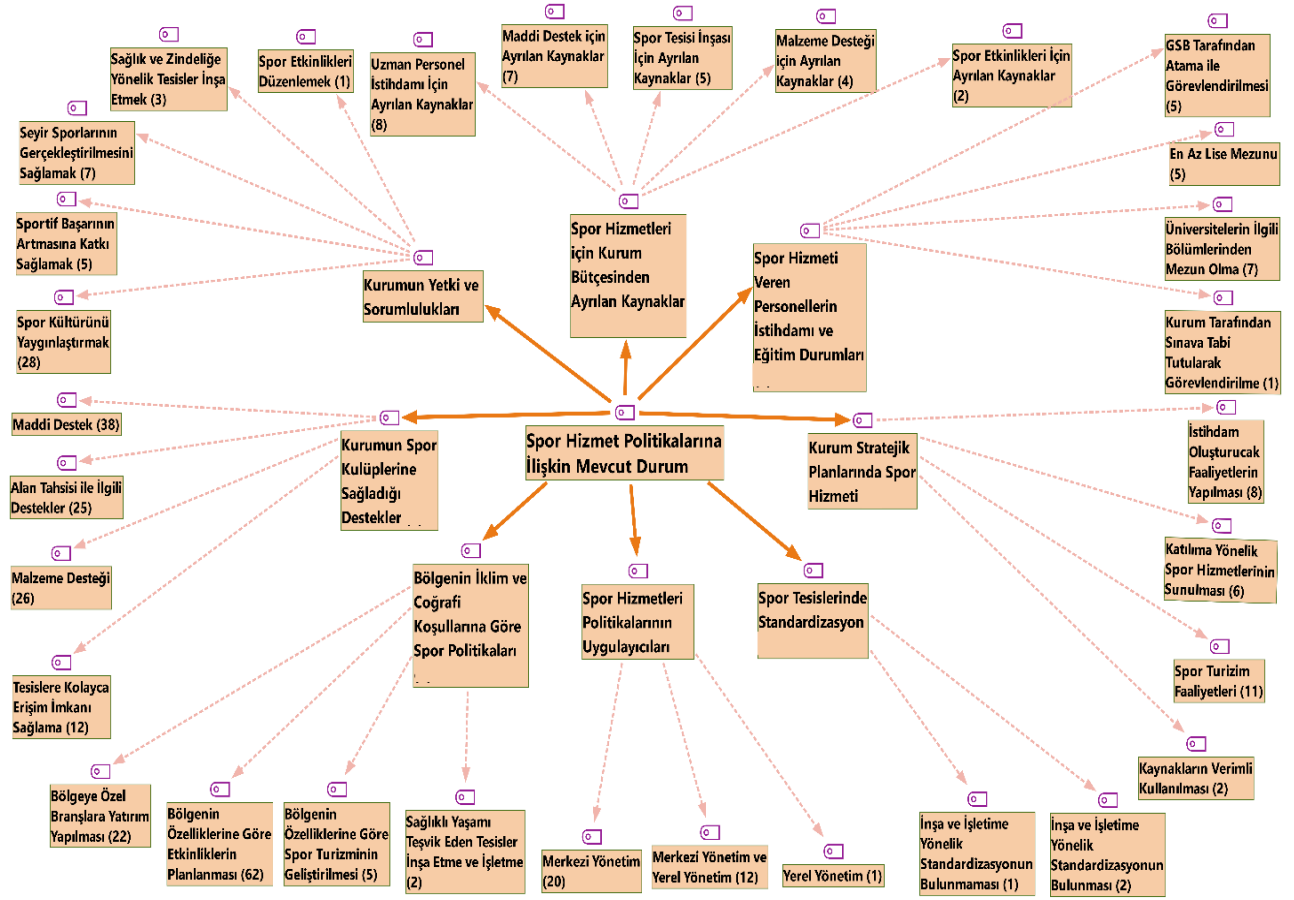

Şekil 4.1. Temalar Gösterimi.

4.1. Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Mevcut Durum

Araştırma kapsamında ele alınan ilk tema olan “Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Mevcut Durum” temasına ait 8 kategori oluşturulmuştur. Bunlar; spor hizmetleri politikalarının uygulayıcıları, spor tesislerinde standardizasyon, spor hizmeti veren personellerin istihdamı ve eğitim durumları, kurumun yetki ve sorumlulukları, bölgenin iklim ve coğrafi koşullarına göre

spor politikaları, spor hizmetleri için kurum bütçesinden ayrılan kaynaklar, kurum stratejik planlarında spor hizmeti, kurumun spor kulüplerine sağladığı desteklerdir.

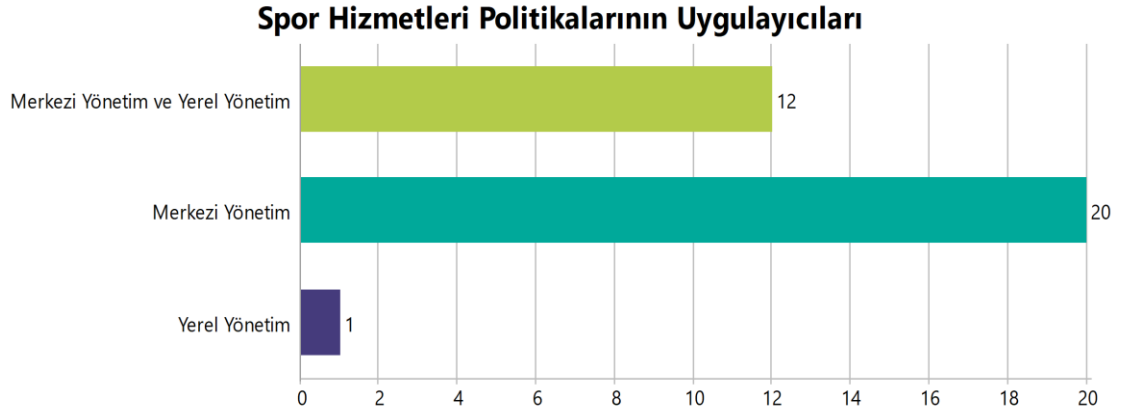

Şekil 4.2. Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Mevcut Durum Temasına Ait Hiyerarşik Kod-Alt Kod Gösterimi.

Spor Hizmet Politikalarının Uygulayıcıları

Spor Hizmet Politikalarının Uygulayıcıları kategorisi altında 3 kod oluşturulmuştur. Bunlar; merkezi yönetim, merkezi yönetim ve yerel yönetim ve yerel yönetimdir.

Spor Hizmet Politikalarının Uygulayıcıları kategorisinde katılımcılar merkezi yönetim ile ilgili yoğun olarak görüş bildirmişlerdir. Katılımcılar mevcut durumda spor hizmetleri politikalarının merkezi yönetim tarafından idare edildiğini belirtmiştir.

Şekil 4.3. Spor Hizmet Politikalarının Uygulayıcıları Kodunun Frekans Değeri.

Konuyla ilgili İM2, İM5 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir:

“Merkezi yönetim tarafından uygulanmaktadır” (İM2).

“Merkezi yönetim tarafından idare edilmektedir” (İM5).

Spor Hizmet Politikalarının Uygulayıcıları kategorisinde katılımcıların görüş bildirdikleri bir diğer kod merkezi yönetim ve yerel yönetim olmuştur. Katılımcılar mevcut durumda spor hizmetleri politikalarının merkezi yönetim ve yerel yönetim tarafından ortaklaşa idare edildiğini belirtmiştir. Konuyla ilgili İM1, İM8, kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Mevcut durumda yerel yönetim ve merkezi yönetim birlikte çalışmaktadır” (İM1).

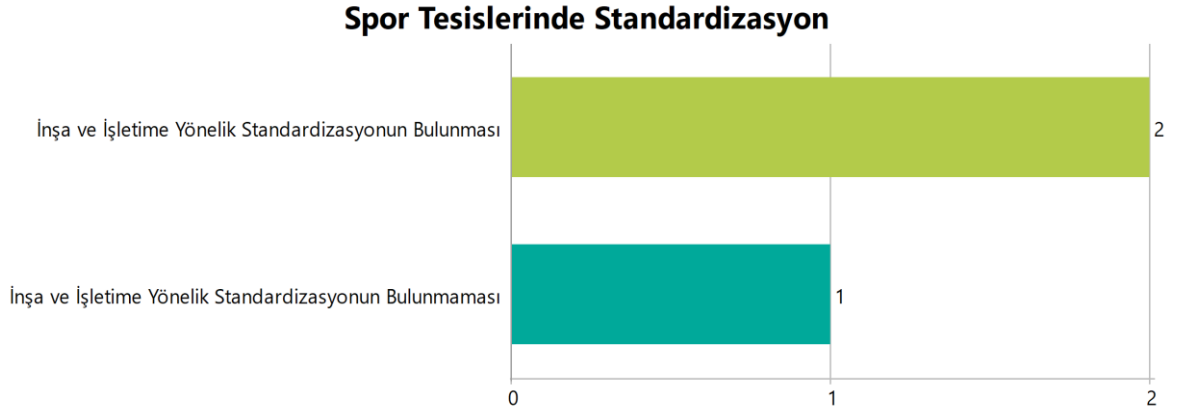
“Yerel yönetim ve merkezi yönetim birlikte çalışmaktadır” (İM8).

Spor Hizmet Politikalarının Uygulayıcıları katılımcılar ayrıca yerel yönetim kodundan bahsetmişlerdir. Katılımcılar mevcut durumda spor hizmetleri politikalarının yerel yönetim tarafından idare edildiğini belirtmiştir Konuyla alakalı YT11 kodlu katılımcı şundan bahsetmiştir:

“Yerel yönetim ilgilenmektedir” (YT11).

Spor Tesislerinde Standardizasyon

Spor Tesislerinde Standardizasyon kategorisi altında 2 kod oluşturulmuştur. Bunlar; İnşa ve İşletime Yönelik Standardizasyonun Bulunması, İnşa ve İşletime Yönelik Standardizasyonun Bulunmamasıdır.

Şekil 4.4. Spor Tesislerinde Standardizasyon Kodunun Frekans Değeri.

Spor Tesislerinde Standardizasyon kategorisinde katılımcılar İnşa ve İşletime Yönelik Standardizasyonun Bulunması ile ilgili yoğun görüş bildirmişlerdir. Katılımcılar mevcut durumda tesislerde gerekli standartların sağlandığını belirtmişlerdir. Konuyla ilgili İM5, İM22 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir:

“GSB tesislerinde halihazırda bir yönetim ve işletme standardizasyonu bulunmaktadır. Tesis amirliğince gerekli planlama ve koordinasyon ile tesisler yönetilmektedir” (İM5).

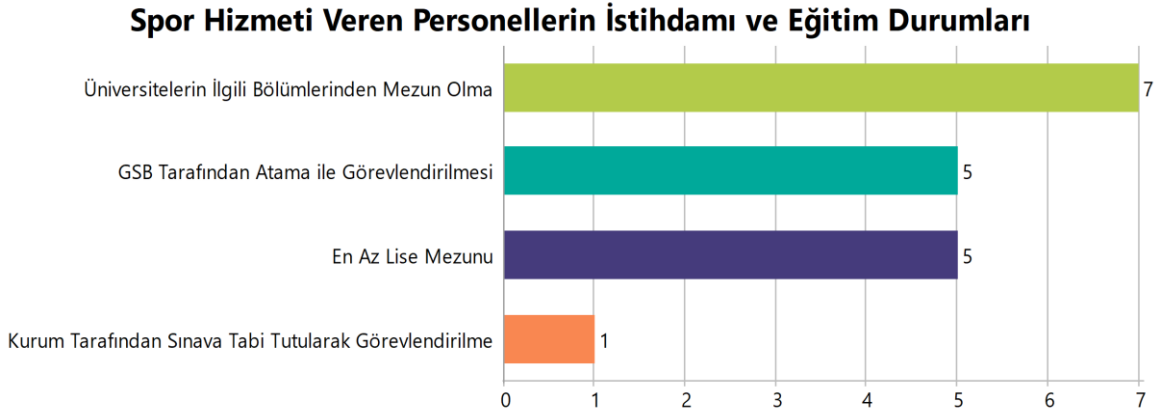
“Olimpik bir tesis düşünüldüğünde bir standardizasyon oluşturulabilir zaten spor branşlarının kendine özgü belli kriterleri standartları bulunmakta” (İM22).

Spor Tesislerinde Standardizasyon kategorisinde katılımcıların görüş bildirdikleri bir diğer kod İnşa ve İşletime Yönelik Standardizasyonun Bulunmaması olmuştur. Katılımcılar mevcut tesislerde fonksiyonel kullanımların olmadığını belirtmiştir. Konuyla ilgili İM7 kodlu katılımcı şunlardan bahsetmiştir:

“Ülkemizde en temel problem spor mimarisi devasa tesisler var ama tesislerin ergonomik kullanımları mümkün değil” (İM7).

Spor Hizmeti Veren Personellerin İstihdamı ve Eğitim Durumları

Spor Hizmeti Veren Personellerin İstihdamı ve Eğitim Durumları kategorisi altında 4 kod oluşturulmuştur. Bunlar; üniversitelerin ilgili bölümlerinden mezun olma, GSB tarafından atama ile görevlendirilme, en az lise mezunu, kurum tarafından sınava tabi tutularak görevlendirilmedir.

Şekil 4.5. Spor Hizmeti Veren Personellerin İstihdamı ve Eğitim Durumları Kodunun Frekans Değeri.

Spor Hizmeti Veren Personellerin İstihdamı ve Eğitim Durumları kategorisinde katılımcılar üniversitelerin ilgili bölümlerinden mezun olma ile ilgili yoğun olarak görüş bildirmişlerdir. Katılımcılar mevcut durumda tesislerde çalışan personellerin üniversitelerin ilgili bölümlerinde mezun olduklarını belirtmişlerdir. Konuyla ilgili İM7, İM17 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir:

“Üniversitelerden mezun olan gençlere yönelik sosyal politikalar gereği istihdamlar sağlanıyor” (İM7).

“Spor hizmetlerinde istihdam edilen spor eğitmeni, antrenör ve spor yöneticileri üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor bölümü mezunu olup, kadrolu, sözleşmeli memur ve işçi kadrolarında istihdam edilmektedir” (İM17).

Spor Hizmeti Veren Personellerin İstihdamı ve Eğitim Durumları kategorisinde katılımcıların görüş bildirdikleri bir diğer kod GSB tarafından atama ile görevlendirilme olmuştur. Katılımcılar mevcut personellerin GSB tarafından atama ile görevlendirildiklerini belirtmiştir. Konuyla ilgili İM21, İM22 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir:

“Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde farklı statülerde istihdam edilen yaklaşık 5 binden fazla antrenör, bir bu kadar da spor yöneticisi görev yapmaktadır. Bakanlığımızın merkez ve taşra teşkilatında kurumsal bir çerçevede istihdam sağlandığı görülmektedir. Mevcutta bulunan ve istihdam sağlanacak antrenörler için Antrenör Eğitimi Yönetmeliği 14/12/2019 tarihli ve 30978 sayılı Resmî Gazete ’de yayımlanarak revize edilmiştir. Bu durum özellikle antrenörlerin gelişimi için oldukça önemlidir. Tüm

antrenörleri ve antrenör olacakları etkileyen bu durum beraberinde Bakanlığımızın antrenör alımı politikalarına da yansımıştır” (İM21).

“Spor Eğitmeni, Antrenör, Spor Yöneticileri, Spor Bilimleri Fakültelerinin ilgili bölümlerinden 4 yıllık eğitimini tamamlayıp mezun olan, Bakanlık ilanıyla açılan alımlarda gerekli şartları sağlayan adayların başvurusu ve kazananlarından oluşmaktadır” (İM22).

Spor Hizmeti Veren Personellerin İstihdamı ve Eğitim Durumları kategorisinde katılımcılar ayrıca en az lise mezunu kodundan bahsetmişlerdir. Mevcut personellerin eğitim durumlarının en az lise mezunu olduklarını aktarmış. Konuyla alakalı İM5, İM11 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir:

“En az lisans mezunu olan personeller istihdam edilmektedir...” (İM5).

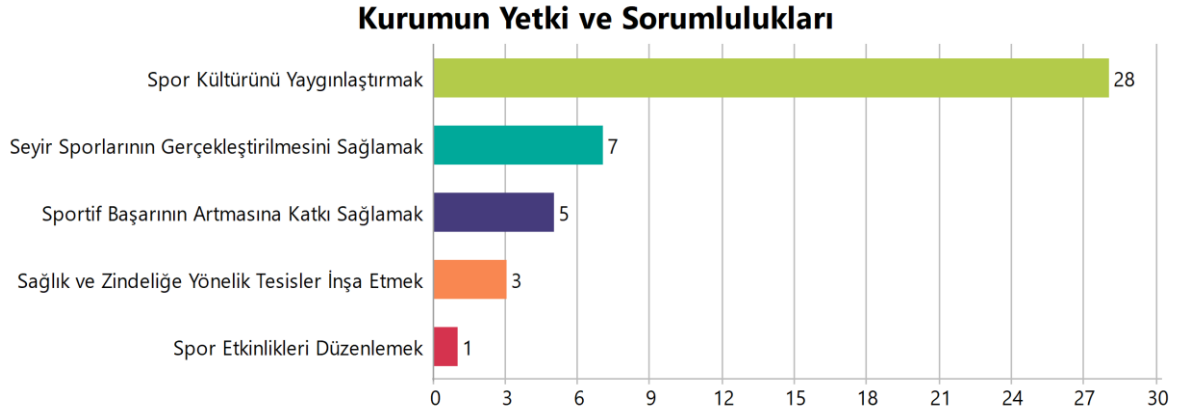
“Kurumumuzda istihdam edilen spor eğitmeni, antrenör ve spor yöneticileri en az lise mezunu olmakla birlikte ön lisans, lisans ve yüksek lisans mezunlarından oluşmaktadır...” (İM11).

Spor Hizmeti Veren Personellerin İstihdamı ve Eğitim Durumları kategorisinde katılımcıların görüş bildirdikleri bir diğer kod kurum tarafından sınava tabi tutularak görevlendirme olmuştur. Katılımcılar mevcut personellerim kurum tarafından sınava tabi tutularak işe alımının gerçekleştiğini belirtmiştir. Konuyla ilgili İM12 kodlu katılımcı şunlardan bahsetmiştir:

“Kurumumuzda istihdam edilen spor eğitmeni ve antrenörler branşlarıyla alakalı üniversite mezunları içerisinde seçilerek istihdam edilmektedirler. Özellikler son yıllarda sporun ulaşılabilirliğinin ve tesislerin artmasıyla bu alımlar artmıştır. Bu da daha çok insanımıza spor yaptırabilme imkanını sağlamıştır. Kurumdaki spor yöneticileri de yine üniversite mezunları içerisinde sınavla kurumda istihdam edilmesinden sonraki süreçlerde DMK'na göre sınavla idareci kadrolarına atanabilmektedirler...” (İM12).

Kurumun Yetki ve Sorumlulukları

Kurumun Yetki ve Sorumlulukları kategorisi altında 5 kod oluşturulmuştur. Bunlar; spor kültürünü yaygınlaştırmak, seyir sporlarının gerçekleşmesini sağlamak, sportif başarının artmasına katkı sağlamak, sağlık ve zindeliğe yönelik tesisler inşa etmek, spor etkinlikleri düzenlemek olmuştur.

Şekil 4.6. Kurumun Yetki ve Sorumlulukları Kodunun Frekans Değeri.

Kurumun Yetki ve Sorumlulukları kategorisinde katılımcılar spor kültürünü yaygınlaştırmak ile ilgili yoğun olarak görüş bildirmişlerdir. Katılımcılar kurumların önemli görevlerinden biri olarak spor kültürünü yaygınlaştıracak tüm aksiyonların alınması gerektiğinden bahsetmişlerdir. Konuyla ilgili İM4, YT9 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir:

“Sporun geliştirilmesi ve tabana yaygınlaştırılması, Sporun günlük yaşamın bir parçası haline getirilmesi, tüm kamu ve özel kurumların katkısının sağlanması, okullarda beden eğitimi ders saatlerinin arttırılması, spor konusunda yetenekli elemanların yetiştirilmesi, gençlik ve spor bakanlığınca, beden eğitimi öğretmeni, antrenör, spor yöneticilerinin sayılarının artırılması gibi hususların spor hizmetlerine ilişkin kalkınma planlarında yer almalıdır...” (İM4).

“Devlet politikalarını yapılandırma sürecinde kitlelerin sağlık, ekonomik, eğitim gibi politikalarının yanı sıra spor politikalarına da ağırlık vermek zorundadır. Kalkınma programları ve yerel yönetim yasaları bir bütün olarak incelendiğinde spor hizmetlerinin yerelde yaygınlaşması için devletin sözde değil uygulamaya yönelik kalıcı spor politikalarını oluşturması ve harekete geçirmesi gerekmektedir...” (YT9).

Kurumun Yetki ve Sorumlulukları kategorisinde katılımcıların görüş bildirdikleri bir diğer kod seyir sporlarının gerçekleşmesini sağlamak olmuştur. Katılımcılar kurumların mevcut seyir sporlarının gerçekleştirilmesine katkı sağladıkları belirtmiştir. Konuyla ilgili İM16, YT15 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir:

“İlimizde gerçekleştirilecek tüm spor faaliyetlerinin ve etkinliklerinin hazırlık aşamasında organizasyon sorumluluğunu üstlenen kulüp, şirket veya müsabaka

organizatörü kurum, ilimizde bulunan Federasyon İl Temsilciliklerimizin bilgisinde Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü kanalıyla başvuruda bulunarak yazılı izinlerin alınması kaydıyla spor faaliyetini gerçekleştirmelidir” (İM16).

“Kurumumuzda, futbol, Basketbol, Hentbol, Karate, Teakwando, Sayokan, Geleneksel Türk Okçuluğu, Oryatiring, voleybol branşların da hizmet vermekteyiz. Bununla birlikte, sokak futbolu, sokak basketbolu, doğa yürüyüşleri, ilkokullar arası ve mahalleler arası futbol turnuvası, liseler arası voleybol turnuvalarıyla ilimiz sporuna katkı sağlıyoruz.” (YT15).

Kurumun Yetki ve Sorumlulukları kategorisinde katılımcılar ayrıca sportif başarının artmasına katkı sağlamak kodundan bahsetmişlerdir. Katılımcılar kurumların mevcut sporcuların başarılarının artması için gerekli çalışmaların yapıldığını ek olarak mevcut durumun geliştirilmesi gerektiğini bildirmiştir. Konuyla alakalı İM5, İM16 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir:

“Yetenek taraması ile her çocuğun yeteneğini keşfetmek, başarılı olacağı spor branşına yönlendirmek, programlı ve disiplinli bir çalışma sürecine dahil ederek lisanslı sporcu olmasını sağlamak, şartları sağlanan bütün branşları aktif tutarak sporcu yetiştirmek, il merkezi, ilçe, belde ve köylerde saha çalışmaları ile sporu tabana yayarak spor hassasiyeti oluşturmak, her vatandaşın spor hizmetlerine kolay ve adil bir şekilde ulaşımını sağlamak, ulusal ve uluslararası müsabakalarda başarı elde edecek sporcular yetiştirmek....” (İM5).

“İlimizi ve 39 ilçemizi kapsayan spor hedeflerinin gerçekleştirilmesi için bir spor yol haritası çizilmelidir. Hem spora erişiminin daha güçlü bir şekilde sağlanması, hem de spor kulüplerinin artarak lisanslı sporcu sayısının artması ve sporun ülkemizde gelişmesi çerçevesinde stratejik yaklaşımlarımızı geliştirmek durumundayız...” (İM16).

Kurumun Yetki ve Sorumlulukları kategorisinde katılımcıların görüş bildirdikleri bir diğer kod sağlık ve zindeliğe yönelik tesisler inşa etmek olmuştur. Katılımcılar mevcut tesislere ek olarak kişilerin sağlığını olumlu etkileyecek tesislerin inşa edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Konuyla ilgili İM11, YT9 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir:

“İnsanların sağlıklı bir şekilde yaşamalarına destek olmak için her yaştan vatandaşın kullanabileceği tesisler yapılmalıdır...” (İM11).

“Bölgenin nüfus yoğunluğu dikkate alınarak spor hizmeti ihtiyacının karşılanabilecek spor tesisleri; bir bölgenin yoğun olup olmadığına bakılmaksızın her bölgede yeteri

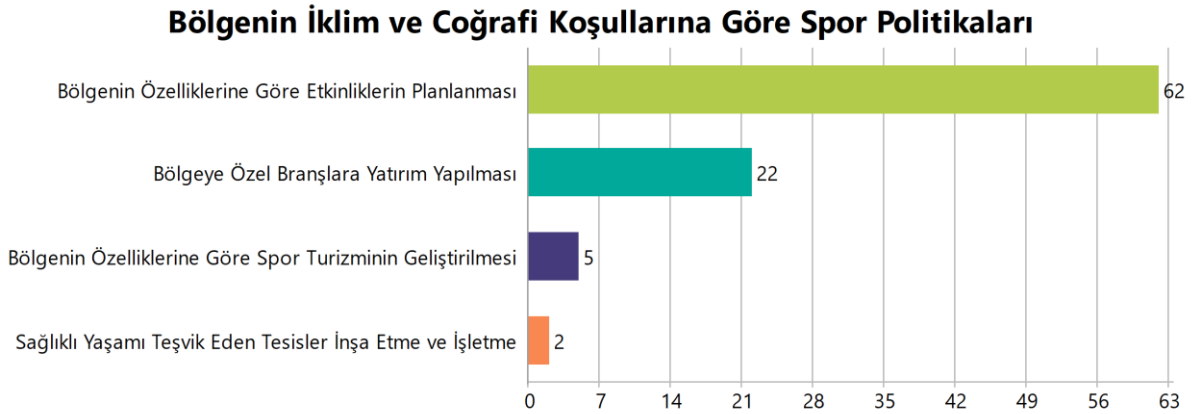
kadar spor merkezlerinin veya tesislerinin olması gerekmektedir. Spor tesislerinin varlığı sağlıklı yaşam kalitemizi artırmak için spor yapmaya, spor yapmak için de gerekli spor tesislerinin hayata geçirilmesi gerekmektedir. Gençlerimizin kötü alışkanlıklardan uzaklaşıp spor yapmaya teşvik edilmesi spor tesislerinin varlığına ve çeşitliliğine bağlıdır...” (YT9).

Kurumun Yetki ve Sorumlulukları kategorisinde katılımcılar ayrıca spor etkinlikleri düzenlemek kodundan bahsetmişlerdir. Katılımcılar spor etkinlerinin düzenlemesi için yerel yönetimlerin yetkilendirilmesi gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla alakalı İM21 kodlu katılımcı şunlardan bahsetmiştir:

“Bakanlık, ulusal ve uluslararası düzeyde spor etkinliklerinin düzenlenmesi ve desteklenmesi konusunda yerel yönetimleri yetkilendirilebilir” (İM21).

Bölgenin İklim ve Coğrafi Koşullarına Göre Spor Politikaları

Bölgenin İklim ve Coğrafi Koşullarına Göre Spor Politikaları kategorisi altında 4 kod oluşturulmuştur. Bunlar; bölgenin özelliklerine göre etkinliklerin planlanması, bölgeye özel branşlara yatırım yapılması, bölgenin özelliklerine göre spor turizminin geliştirilmesi, sağlıklı yaşamı teşvik eden tesisler inşa etme ve işletmedir.

Şekil 4.7. Bölgenin İklim ve Coğrafi Koşullarına Göre Spor Politikaları Kodunun Frekans Değeri.

Bölgenin İklim ve Coğrafi Koşullarına Göre Spor Politikaları kategorisinde katılımcılar bölgenin özelliklerine göre etkinlikler planlanması kod ile ilgili yoğun görüş bildirmişlerdir. Katılımcılar, mevcut durumda bölgenin özelliklerine göre etkinliklerin yapılması gerektiğinden bahsetmişlerdir. Konuyla ilgili İM1, YT16 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir:

“Bölgenin özelliklerine göre planlanacak politikalar mevcut imkanların daha etkin ve verimli olmasını sağlayacağı gibi ekonomik ve sürdürülebilir olacaktır” (İM1).

“Bölgenin iklimi, coğrafi koşulları insanlar üzerindeki fiziksel ve mentol olarak etkilediği gibi, yapılması düşünülen spor branşında elverişli bir ortam oluşturmaktadır. Bu sebeple iklim ve coğrafi koşullara uygun spor faaliyetlerine önem verilmelidir” (YT16).

Bölgenin İklim ve Coğrafi Koşullarına Göre Spor Politikaları kategorisinde katılımcıların görüş bildirdikleri diğer bir kod bölgeye özel branşlara yatırım yapılması olmuştur. Katılımcılar, bölge konumunun yapılacak sporlar için önemli bir unsur olduğunu dolayısıyla yapılacak yatırımların önemine dikkat çekmiştir. Konuyla ilgili, İM2, İM3 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Dolayısıyla bölgemizde kano, yelken, kürek, yüzme gibi su sporları başta olmak üzere izcilik, kros vb. atletizmin birçok alt branşı için elverişli konumdadır. Gerek yerel yönetimlerce gerekse merkezi yönetim eliyle yapılacak yatırımların bu branşlar öncülüğünde olması hem bölge halkı hem de spor adına faydalı olacaktır” (İM1).

“Bölgenin beşerî, coğrafik özellikleri dikkate alınarak hem kitlesel başarı hem de yönlendirici spor branşlarına olan yönelimi akılda tutularak spor hizmetleri sunulmaktadır. Yani futbol gibi, Atletizm gibi, Badminton gibi, masa tenisi gibi branşlara olan ilgi ve kabiliyetin fazla olduğu bu tarz branşların desteklenmesi ve yaygınlaştırılması politikası yürütülmektedir” (İM3).

Bölgenin İklim ve Coğrafi Koşullarına Göre Spor Politikaları kategorisinde katılımcıların görüş bildirdikleri diğer bir kod bölgenin özelliklerine göre spor turizminin geliştirilmesi olmuştur. Katılımcılar, mevcut durumda bölgenin konumu dikkate alınarak spor turizminin geliştirilmesi gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili İM4, İM27 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Doğu Anadolu Bölgesi Bingöl ili coğrafik ve yeryüzü şekilleri, tabii yapısı ve bitki örtüsü bakımından oldukça zengin bir bölgedir. Buna paralel özellikle doğa sporları, geleneksel sporlar, kış sporları potansiyeli oldukça yüksektir. Bingöl’ün spor Hizmet Politikaları çerçevesinde hak ettiği payı alması için öncelikle ilde yapılabilecek spor turizm çeşitleri tespit edilerek turizm potansiyeli belirlenme çalışmaları yapılmalıdır. Bu çalışmalar kapsamında spor turizmi ile ilgili yatırım planlanması hayata geçmelidir” (İM4).

“Bölgeye ulusal ve uluslararası büyük organizasyonların alınması ayrıca dünyanın en büyük göllerden olan Van gölünde spor turizmine katkıda bulunacak su sporlarına gerekli önemin verilip olması ve hakkettiği önemin verilmesi” (İM27).

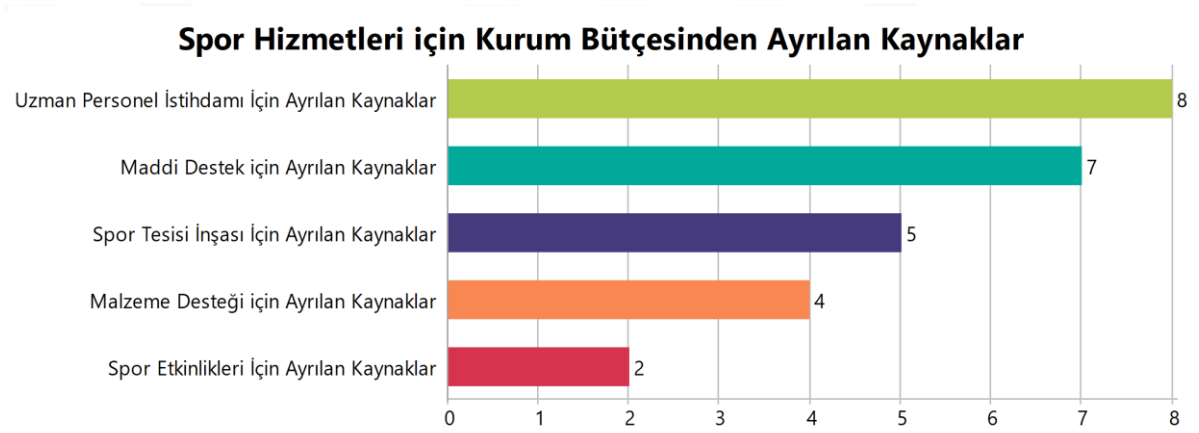
Bölgenin İklim ve Coğrafi Koşullarına Göre Spor Politikaları kategorisinde katılımcıların görüş bildirdikleri diğer bir kod sağlıklı yaşamı teşvik eden tesisler inşa etme ve işletme

olmuştur. Katılımcılar mevcut duruma ek olarak kişilerin sağlıklı yaşamına destek olacak tesislerin inşa edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Konuyla ilgili İM11 kodlu katılımcı şundan bahsetmiştir;

“İnsanların sağlıklı bir şekilde yaşamalarına destek olmak için her yaştan vatandaşın kullanabileceği tesisler yapılmalıdır” (İM11).

Spor Hizmetleri için Kurum Bütçesinden Ayrılan Kaynaklar

Spor Hizmetleri için Kurum Bütçesinden Ayrılan Kaynaklar kategorisi altında 5 kod oluşturulmuştur. Bunlar; uzman personel istihdamı için ayrılan kaynaklar, maddi destek için ayrılan kaynaklar, spor tesis inşası için ayrılan kaynaklar, malzeme desteği için ayrılan kaynaklar, spor etkinlikleri için ayrılan kaynaklardır.

Şekil 4.8. Spor Hizmetleri için Kurum Bütçesinden Ayrılan Kaynaklar Kodunun Frekans Değeri.

Spor Hizmetleri için Kurum Bütçesinden Ayrılan Kaynaklar kategorisi altından yoğun olarak görüş bildirilen kod uzman personel istihdamı için ayrılan kaynaklar olmuştur. Katılımcılar kurumların mevcut kulüplere uzman personel istihdamı sağladıklarından bahsetmiştir. Konuyla ilgili, İM4, İM13 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Gerek tesisleşme gerekse uzman personel sağlama noktalarında gerekli destek sağlanmaktadır” (İM4).

“İldeki Spor kulüplerine malzeme ve antrenör desteği sağlanmaktadır” (İM13).

Spor Hizmetleri için Kurum Bütçesinden Ayrılan Kaynaklar kategorisi altından görüş bildirilen diğer kod maddi destek için ayrılan kaynaklar olmuştur. Katılımcılar, mevcut spor kulüplerine kurumların maddi destek sağladıklarından bahsetmiştir. Konuyla ilgili, İM21, İM26 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“2002-2021 yılları arasında Bakanlık tarafından 30.950 spor kulübüne 332.917.465 TL nakdi yardım yapılmıştır. 2023 yılında nakdi olarak kulüp yardımları ulusal düzeyde devam etmektedir” (İM21).

“Spor kulüplerine yıllık ayni ve nakdi yardımlar yapılmakta” (İM26).

Spor Hizmetleri için Kurum Bütçesinden Ayrılan Kaynaklar kategorisinde görüş bildirilen diğer kod spor tesisi inşası için ayrılan kaynaklar olmuştur. Katılımcılar, tesislerin kullanımı ve inşası için gerekli kaynakların ayrıldığını belirtmiştir. Konuyla ilgili İM4, İM14 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Kurumumuz ilimizdeki spor kulüplerine Bakanlığımız desteği ile her yıl değişen miktarlarda nakdi yardım ve malzeme desteği sunmaktadır. Bununla birlikte kulüplerimize tesis ve personel desteği sağlanmaktadır” (İM4).

“Kurumumuz spor kulüplerine çeşitli şekillerde destek sağlamaktadır. Bu destekler arasında mali destek, tesis kullanımı, ulaşım desteği, Antrenör desteği sporun farklı branşlarında teknik eğitim, ekipman temini, organizasyon desteği, tanıtım ve pazarlama imkanları gibi unsurlar içermektedir” (İM14).

Spor Hizmetleri için Kurum Bütçesinden Ayrılan Kaynaklar kategorisinde görüş bildirilen diğer kod malzeme desteği için ayrılan kaynaklar olmuştur. Katılımcılar mevcut durumda spor kulüplerine malzeme desteğinin sağlandığını belirtmiştir. Konuyla ilgili İM21 kodlu katılımcı şundan bahsetmiştir;

“Bu kapsamda sporun yaygınlaştırılması sporcu ve spor kulübü sayısının artırılması amacıyla 2022 yılı bütçesinden 102.351.216 TL tutarında spor malzemesi yardımı yapılmıştır. Bakanlıkça yürütülen sponsorluk faaliyetleri ile ilgili gerekli talimatların hazırlanması, sponsorluk resmi internet sayfası üzerinden sponsorluk ile ilgili bilgi” (İM21).

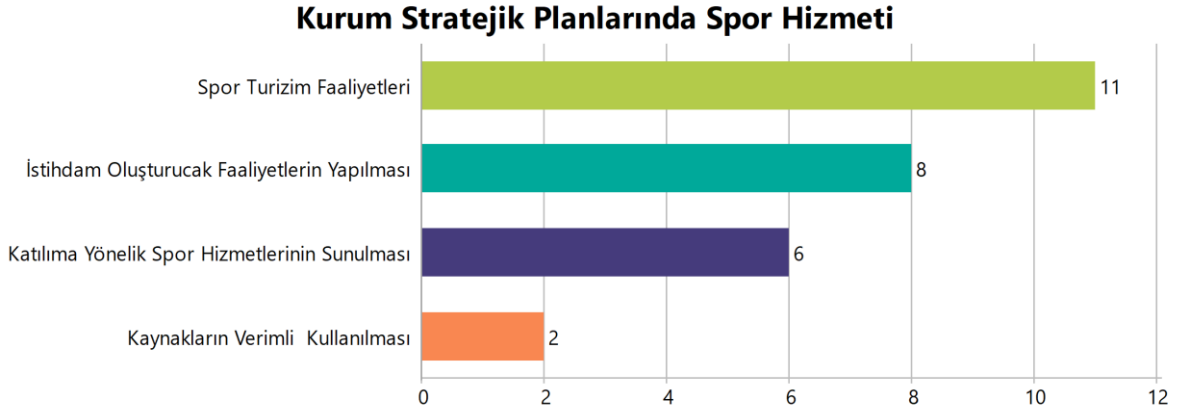
Spor Hizmetleri için Kurum Bütçesinden Ayrılan Kaynaklar kategorisinde görüş bildirilen diğer kod spor etkinlikleri için ayrılan kaynaklar olmuştur. Katılımcılar, mevcut duruma ek olarak spor etkinliklerinin arttırılabileceğini buna bağlı olarak diğer unsurlarında canlanabileceğini belirtmiştir. Konuyla ilgili İM21 kodlu katılımcı şundan bahsetmiştir;

“Spor turizmi ve etkinliklerin desteklenmesi: Kalkınma planlarında spor turizmi ve spor etkinliklerine yönelik destekleyici politikalar ve önlemler belirlenmelidir. Spor etkinlikleri, ulusal ve uluslararası düzeyde çekim gücü oluşturabilir ve turizmi canlandırabilir. Bu nedenle,

spor turizmi için altyapının geliştirilmesi, spor etkinliklerinin teşviki ve tanıtımına yönelik çalışmalar önem taşır’’(İM21).

Kurum Stratejik Planlarında Spor Hizmeti

Kurum Stratejik Planlarında Spor Hizmeti kategorisi altında 4 kod oluşturulmuştur. Bunlar; Spor turizm faaliyetleri, istihdam oluşturacak faaliyetlerin yapılması, katılıma yönelik spor hizmetlerinin sunulması, kaynakların verimli kullanılmasıdır.

Şekil 4.9. Kurum Stratejik Planlarında Spor Hizmeti Kodunun Frekans Değeri.

Kurum Stratejik Planlarında Spor Hizmeti kategorisi altında en yoğun görüş bildirilen kod spor turizm faaliyetleri olmuştur. Katılımcılar spor turizminin spor hizmetleri arasında önemli bir yeri olduğundan bahsetmiştir. Konuyla ilgili İM8, İM21 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Futbol asla sadece futbol değildir sözüne paralel olarak spor sadece spor değildir. Spor kültürdür, dış politikada soft powerdir, endüstrisi, sağlıktır, gençlerin özgüvenli eğitimidir, fiziksel ruhsal gelişimdir, turizmdir, dış ticaret açığının kapatılmasında ekonomik güçtür vb. birçok şey eklenebilir. Dolayısıyla her alanda dikkate alınması gereken bir objedir” (İM8).

“Kalkınma planlarında spor turizmi ve spor etkinliklerine yönelik destekleyici politikalar ve önlemler belirlenmelidir. Spor etkinlikleri, ulusal ve uluslararası düzeyde çekim gücü oluşturabilir ve turizmi canlandırabilir. Bu nedenle, spor turizmi için altyapının geliştirilmesi, spor etkinliklerinin teşviki ve tanıtımına yönelik çalışmalar önem taşır” (İM21).

Kurum Stratejik Planlarında Spor Hizmeti kategorisi altında görüş bildirilen diğer kod istihdam oluşturacak faaliyetlerin yapılması olmuştur. Katılımcılar, mevcut duruma ek olarak

yapılan politikaların yapılırken istihdam unsurunun göz önünde bulundurularak harekete geçilmesi gerektiğini belirtmiştir. Konuyla ilgili İM4, İM6 katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Sporun geliştirilmesi ve tabana yaygınlaştırılması, Sporun günlük yaşamın bir parçası haline getirilmesi, tüm kamu ve özel kurumların katkısının sağlanması, okullarda beden eğitimi ders saatlerinin arttırılması, spor konusunda yetenekli elemanların yetiştirilmesi, gençlik ve spor bakanlığınca, beden eğitimi öğretmeni, antrenör, spor yöneticilerinin sayılarının artırılması gibi hususların spor hizmetlerine ilişkin kalkınma planlarında yer almalıdır” (İM4).

“Son kalkınma planında İçerik olarak; Erken yaşlarda spor eğitiminden Uluslararası düzeyde rekabet gücüne sahip katma değeri yüksek spor ürünleri geliştirmeye, Antrenörlük kariyer sisteminden sporun iş kolu ve meslek haline getirilmesine, spor tesisleri yapımından mahalle ve okul spor kulüplerinin artırılmasına, spor turizminden sporcu sağlığına kadar çeşitli ve zengin içerikli politikalar ve tedbirler belirlenmiş olsa da ülkelerin gelişmişlik düzeyinin önemli göstergelerinden ve uluslararası platformda saygınlık göstergesi olan Spor'un Kalkınma Planlarında tali değil Ana başlık olarak yer alması ve plana daha zenginleştirilmiş hedefler konulması gerektiğini düşünüyorum”(İM6).

Kurum Stratejik Planlarında Spor Hizmeti kategorisi altında görüş bildirilen diğer kod katılıma yönelik spor hizmetlerinin sunulması olmuştur. Katılımcılar kurumların bölgenin özellikleri dikkate alınarak etkinlikler planlaması, yapılan tesislerin katılıma yönelik olması gerektiğini belirtmiştir. Konuyla ilgili İM4, kodlu katılımcı şunlardan bahsetmiştir;

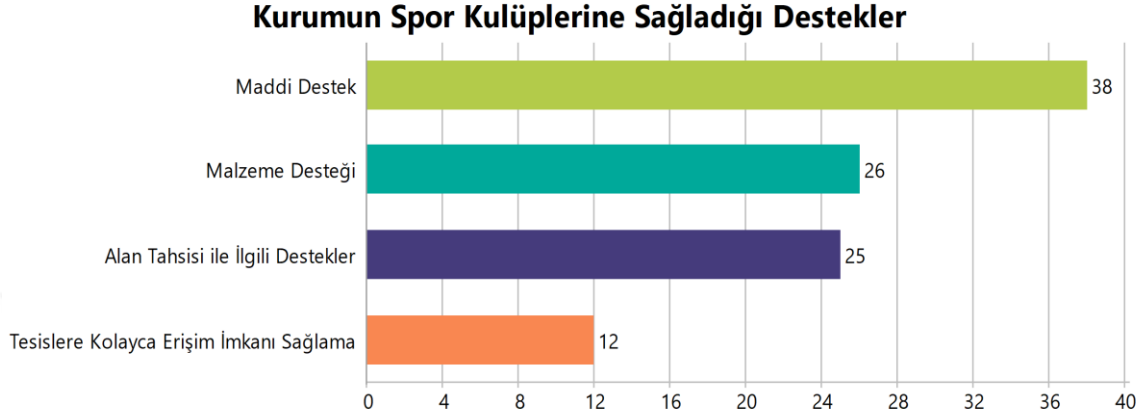
“Bölgemizin nüfus yoğunluğu ve demografik özelliklerini göz önünde bulundurursak illerdeki spor faaliyetleri, sporcu sayısı, sosyoekonomik durum ve ulaşılabilirlik kriterleri göz önüne alındığında yerine ve mevsimsel şartlara göre branşına uygun spor tesislerinin inşa edilmesi görüşündeyim” (İM4).

Kurum Stratejik Planlarında Spor Hizmeti kategorisi altında görüş bildirilen diğer kod kaynakların verimli kullanılması olmuştur. Katılımcılar mevcut durumda kaynakların verimli kullanılması gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili İM9 şundan bahsetmiştir;

“Spor toplumsal bir olgu olduğundan kalkınma planlarında spor hizmetlerine kısa, orta ve uzun vadeli planlamalar ile eldeki kaynakların etkin ve verimli kullanılmasını sağlayacak düzeyde önem verilmelidir” (İM9).

Kurumun Spor Kulüplerine Sağladığı Destekler

Kurumun Spor Kulüplerine Sağladığı Destekler kategorisi altında 4 kod oluşturulmuştur. Bunlar; maddi destek, malzeme desteği, alan tahsisi ile ilgili destekler, tesislere kolayca ulaşma imkânı sağlamadır.

Şekil 4.10. Kurumun Spor Kulüplerine Sağladığı Destekler Kodunun Frekans Değeri.

Kurumun Spor Kulüplerine Sağladığı Destekler kategorisi altında görüş bildirilen en yoğun kod maddi destek olmuştur. Katılımcılar, mevcut durumda kurumların spor kulüplerine maddi olarak desteklediğini belirtmiştir. Konuyla ilgili YT15, YT16 şunlardan bahsetmiştir;

“Sivas Belediyesi olarak 40 Amatör Kulübe, ayni ve nakdi yardım yapılmaktadır” (YT15).

“Her belediyede olduğu gibi belediyemizde de mücavir sınırları içerisinde bulunan amatör spor kulüplerine nakdi ve ayni yardımlar aralıksız yapılmakta. Tesislerin kullanımı ücretsiz bir şekilde sağlanmaktadır” (YT16).

Kurumun Spor Kulüplerine Sağladığı Destekler kategorisi altında görüş bildirilen diğer kod malzeme desteği olmuştur. Katılımcılar kurumların spor kulüplerine malzeme desteği sağladıklarını belirtmiştir. Konuyla ilgili YT14, YT15 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“İlk ve Orta dereceli okullarımıza ‘hareketli ol sağlıklı kal’ sloganı ile çeşitli spor malzemeleri yardımı, Okul Bahçelerine hareketli oyun alanları çizimi için boya malzemesi yapılmıştır” (YT14).

“Antrenman ve müsabakalar için servis hizmeti, Spor malzemesi verilmesi (Eşofman, Yağmurluk, Şort, Tişört, Ayakkabı, Anarog, maç top, antrenman topu gibi malzemeler temin edilmektedir” (YT15).

Kurumun Spor Kulüplerine Sağladığı Destekler kategorisi altında görüş bildirilen diğer kod alan tahsisi ile ilgili destekler olmuştur. Katılımcılar kurumların spor kulüplerine gerekli antrenman alanlarını tahsis ettiğini belirtmiştir. Konuyla ilgili YT3, İM24 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Elimizde bulunan tesislerin ücretsiz bir şekilde halka açılması ve etkin kullanılması amaçlanmaktadır” (YT3).

“İlimizdeki spor kulüplerine, Spor Toto Başkanlığı tarafından ayrılan nakdi yardımların aktarımı ve kulüplere çalışma yeri temini noktasında destek verilmektedir.” (İM24)

Kurumun Spor Kulüplerine Sağladığı Destekler kategorisi altında görüş bildirilen diğer kod tesislere kolayca erişim imkânı sağlama olmuştur. Katılımcılar, mevcut kurumların spor kulüplerinin antrenman merkezlerine ulaşımının sağlandığını belirtmiştir. Konuyla ilgili İM14, İM24 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Kurumumuz spor kulüplerine çeşitli şekillerde destek sağlamaktadır. Bu destekler arasında mali destek, tesis kullanımı, ulaşım desteği, Antrenör desteği sporun farklı branşlarında teknik eğitim, ekipman temini, organizasyon desteği, tanıtım ve pazarlama imkanları gibi unsurlar içermektedir” (İM14).

“İlimizdeki spor kulüplerine, Spor Toto Başkanlığı tarafından ayrılan nakdi yardımların aktarımı ve kulüplere çalışma yeri temini noktasında destek verilmektedir” (İM24).

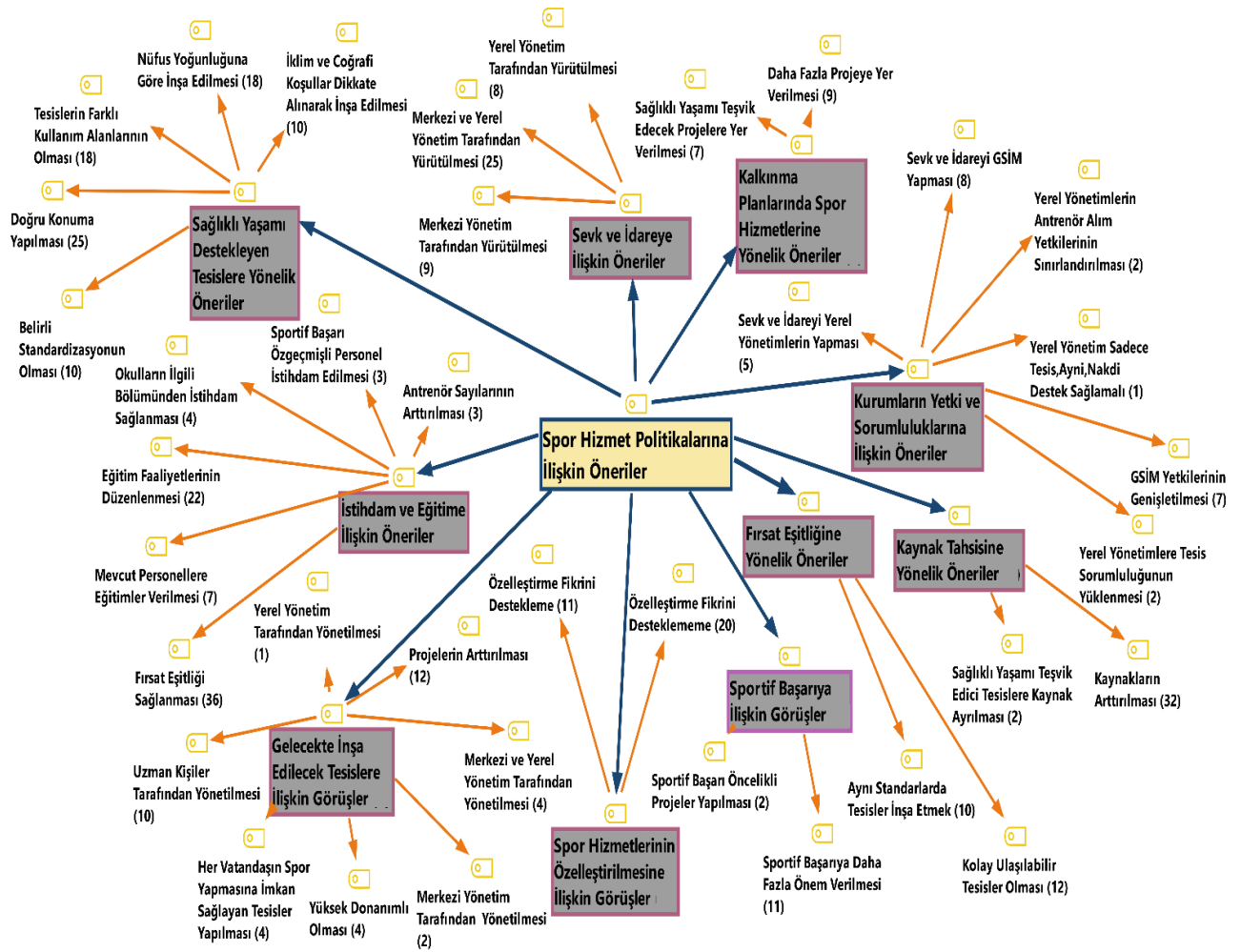
Tablo 4.1. Katılımcılara Göre Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Mevcut Durum Tablosu.

Kod Sistemi	İl Müdürleri	Yerel Temsilciler	TOPLAM
▼ Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Mevcut Durum			0
▼ Spor Hizmetleri Politikalarının Uygulayıcıları			0
Merkezi Yönetim ve Yerel Yönetim	7	5	12
Merkezi Yönetim	13	7	20
Yerel Yönetim		1	1
▼ Spor Tesislerinde Standardizasyon			0
İnşa ve İşletme Yönelik Standardizasyonun Bulunması	2		2
İnşa ve İşletme Yönelik Standardizasyonun Bulunmaması	1		1
▼ Spor Hizmeti Veren Personellerin İstihdamı ve Eğitim Durumları			0
Üniversitelerin İlgili Bölümlerinden Mezun Olma	6	1	7
GSB Tarafından Atama ile Görevlendirilmesi	5		5
En Az Lise Mezunu	4	1	5
Kurum Tarafından Sınava Tabi Tutularak Görevlendirilme	1		1
▼ Kurumun Yetki ve Sorumlulukları			0
Spor Kültürünü Yaygınlaştırmak	18	10	28
Seyir Sporlarının Gerçekleştirilmesini Sağlamak	5	2	7
Sportif Başarının Artmasına Katkı Sağlamak	3	2	5
Sağlık ve Zindeliğe Yönelik Tesisler İnşa Etmek	1	2	3
Spor Etkinlikleri Düzenlemek	1		1
▼ Bölgenin İklim ve Coğrafi Koşullarına Göre Spor Politikaları			0
Bölgenin Özelliklerine Göre Etkinliklerin Planlanması	39	23	62
Bölgeye Özel Branşlara Yatırım Yapılması	12	10	22
Bölgenin Özelliklerine Göre Spor Turizminin Geliştirilmesi	5		5
Sağlıklı Yaşamı Teşvik Eden Tesisler İnşa Etme ve İşletme	1	1	2
▼ Spor Hizmetleri için Kurum Bütçesinden Ayrılan Kaynaklar			0
Uzman Personel İstihdamı İçin Ayrılan Kaynaklar	7	1	8
Maddi Destek için Ayrılan Kaynaklar	6	1	7
Spor Tesisi İnşası İçin Ayrılan Kaynaklar	5		5
Malzeme Desteği için Ayrılan Kaynaklar	4		4
Spor Etkinlikleri İçin Ayrılan Kaynaklar	2		2
▼ Kurum Stratejik Planlarında Spor Hizmeti			0
Spor Turizm Faaliyetleri	7	4	11
İstihdam Oluşturucu Faaliyetlerin Yapılması	8		8
Katılıma Yönelik Spor Hizmetlerinin Sunulması	6		6
Kaynakların Verimli Kullanılması	2		2
▼ Kurumun Spor Kulüplerine Sağladığı Destekler			0
Maddi Destek	25	13	38
Malzeme Desteği	15	11	26
Alan Tahsisi ile İlgili Destekler	20	5	25
Tesislere Kolayca Erişim İmkânı Sağlama	7	5	12
TOPLAM	238	105	343

Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Mevcut Durum teması katılımcılara göre incelenmiştir. Buna il müdürleri bölgenin özelliklerine göre etkinlikler yapılması, maddi destek, alan tahsisi ile ilgili destekler, spor kültürünü yaygınlaştırmak, malzeme desteği kodu üzerine yoğunlaşmıştır. Yerel temsilciler ise bölgenin özelliklerine etkinliklerin yapılması, maddi destek, malzeme desteği, bölgeye özel branşlara yatırım yapılması, spor kültürünü yaygınlaştırmak olmuştur.

4.2. Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Öneriler

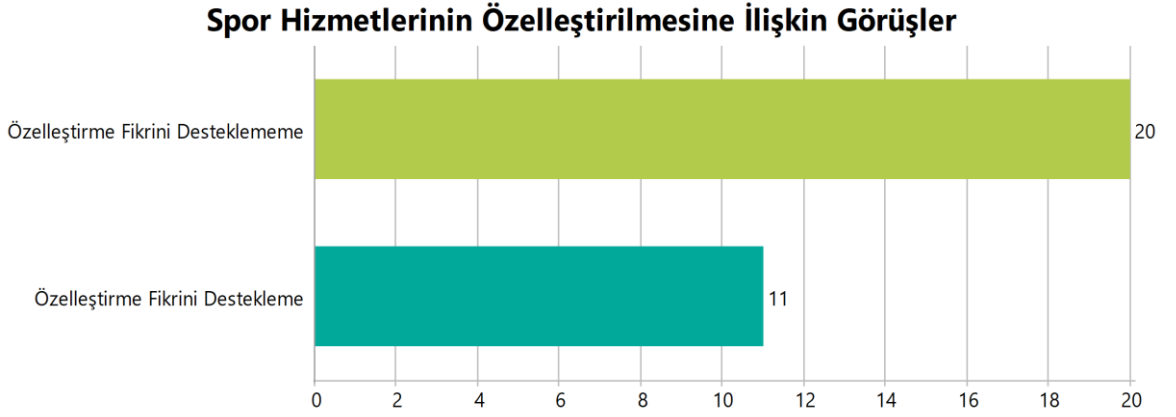
Araştırma kapsamında ele alınan ikinci tema olan “Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Öneriler” temasına ait 10 kategori oluşturulmuştur. Bunlar; spor hizmetlerinin özelleştirilmesine ilişkin görüşler, sevk ve idareye ilişkin öneriler, fırsat eşitliğine yönelik öneriler, kaynak tahsisine yönelik öneriler, istihdam ve eğitime ilişkin öneriler, sportif başarıya ilişkin öneriler, sağlıklı yaşamı destekleyen tesislere yönelik öneriler, gelecekte inşa edilecek tesislere yönelik görüşler, kalkınma planlarında spor hizmetlerine yönelik öneriler, kurumların yetki ve sorumluluklarına yönelik önerilerdir.

Şekil 4.11. Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Öneriler Temasına Ait Hiyerarşik Kod-Alt Kod Gösterimi.

Spor Hizmetlerinin Özelleştirilmesine İlişkin Görüşler

Spor Hizmetlerinin Özelleştirilmesine İlişkin Görüşler kategorisi altında 2 kod oluşturulmuştur. Bunlar özelleştirme fikrini destekleme, özelleştirme fikrini desteklememedir.

Şekil 4.12. Spor Hizmetlerinin Özelleştirilmesine İlişkin Görüşler Kodunun Frekans Değeri.

Spor Hizmetlerinin Özelleştirilmesine İlişkin Görüşler kategorisinde katılımcılar spor hizmetlerini özelleştirme fikrini desteklememe ile ilgili yoğun olarak görüş bildirmişlerdir. Katılımcılar spor hizmetlerinin özelleştirme fikrine karşı olduklarını belirtmişlerdir. Konuyla ilgili YT10, YT15 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir:

“Spor hizmetlerinin toplumun her kesiminden bireylerine ulaşabilmesi açısından özelleştirilmesi politikasının doğru olmayacağı kanaatindeyiz” (YT10).

“Spor evrenseldir. Her vatandaşımız yararlanması için kesinlikle özelleştirme olmamalıdır...” (YT15).

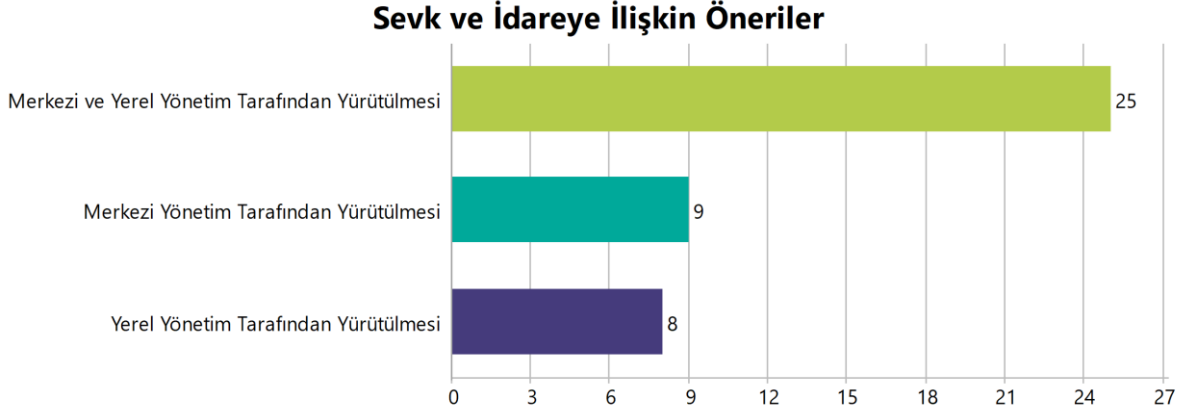
Spor Hizmetlerinin Özelleştirilmesine İlişkin Görüşler kategorisinde katılımcıların görüş bildirdikleri diğer kod özelleştirme fikrini destekleme olmuştur. Katılımcılar spor hizmetlerinin özelleştirme fikrini desteklediklerini belirtmişlerdir. Konuyla ilgili İM14, İM16 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir:

“Rekreatif ve Turizm amaçlı yapılan branşlarda Devlet desteği ve denetimi sağlanarak spor hizmeti özelleştirilebilir” (İM14).

“Spor hizmetlerinin özelleştirilmesi ile spor faaliyetlerinden daha çok verim alınabilir. Spor Girişimcilere sağlanacak imkanlar ile Gençlerin gelişimine katkıda bulunarak çocuklarımızın üst düzey sporcu olarak yetiştirilmeleri sağlanarak sporcularımızdan daha fazla verim ve başarı alınabilir” (İM16).

Sevk ve İdareye İlişkin Öneriler

Sevk ve İdareye İlişkin Öneriler kategorisi altında 3 kod oluşturulmuştur. Bunlar; merkezi ve yerel yönetim tarafından yürütülmesi, merkezi yönetim tarafından yürütülmesi, yerel yönetim tarafından yürütülmesidir.

Şekil 4.13. Sevk ve İdareye İlişkin Öneriler Kodunun Frekans Değeri.

Sevk ve İdareye İlişkin Öneriler kategorisinde katılımcılar merkezi ve yerel yönetim tarafından yürütülmesi ile ilgili yoğun olarak görüş bildirmişlerdir. Katılımcılar, sevk ve idareye ilişkin merkezi ve yerel yönetim tarafından ortaklaşa gerçekleştirilmesi gerektiğini bildirmişlerdir. Konuyla ilgili YT8, YT10 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir:

“Şu anda ülkemizde yerel yönetimler ve merkezi yönetim koordineli gitmeli yoksa aynı kulvarlarda etkisiz ve verimsiz bir çalışma yapılmış olur. Spor çok renkli bir dünya. Bu şekilde sporun her rengine nüfuz edebiliriz” (YT8).

“Bölgede yapılması planlanan spor hizmetlerinin yerel ve merkezi yönetim ortaklığında yapılmasının gerek maddi gerekse de daha fazla insana ulaşılabilmesi açısından güçlü bir yapı oluşmasına katkıda bulunacağını düşünüyoruz...” (YT10).

Sevk ve İdareye İlişkin Öneriler kategorisinde katılımcıların görüş bildirdikleri bir diğer kod merkezi yönetim tarafından yürütülmesi olmuştur. Katılımcılar sevk ve idareye ilişkin çalışmaların merkezi yönetim tarafından yürütülmesi gerektiğini belirtmiştir. Konuyla ilgili İM20, YT3 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir:

“Spor hizmetleri kapsamında yapılan organizasyonların tamamen Merkezi idare koordinesinde yapılmalı...” (İM20).

“Sevk ve idare konusunda merkezi yönetimin tarafından yürütülmesi uygundur...”
(YT3).

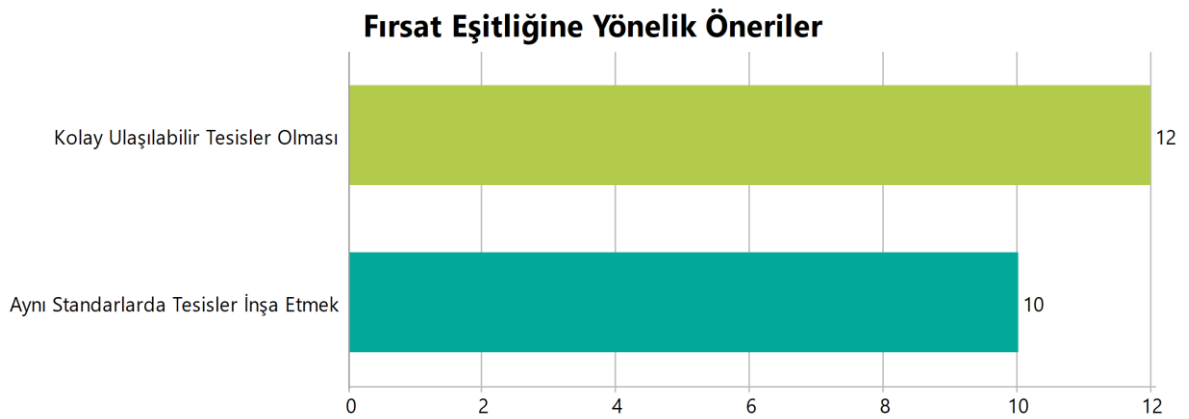
Sevk ve İdareye İlişkin Öneriler kategorisinde katılımcılar ayrıca yerel yönetim tarafından yürütülmesi kodundan bahsetmişlerdir. Katılımcılar sevk ve idareye ilişkin hizmetlerin yerel yönetim tarafından koordine edilmesi gerektiğini bildirmiştir. Konuyla alakalı İM4, YT14 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir:

“Sevk ve idare bakımından Spor Hizmetlerini Bölge özelinde değerlendirdiğimizde özelde zaman kazanma ve maliyet gibi durumlardan ötürü yerel yönetimlerinin idaresi fayda sağlayacaktır...” (İM4).

“Günümüz Devlet yapılanmasında, Spor Hizmetleri Merkezi Yönetim tarafından yürütülmektedir. Ancak; Son yıllarda özellikle Büyük Şehir Belediyeleri, bunun yanı sıra Üniversitelerde Spor Daire Başkanlıkları, bazı İl Belediyelerinde de Spor Müdürlükleri kurularak, spor hizmetlerinin tabana yayılması sağlanmıştır. Bu hizmetlerin yürütülmesinde yerel dinamiklerin daha verimli olacağına dair örnekler vardır. Dolayısıyla spor Hizmetlerinin Yerel Yönetimler tarafından yürütülmesi uygun olacaktır...” (YT14).

Fırsat Eşitliğine Yönelik Öneriler

Fırsat eşitliğine yönelik öneriler kategorisi altında 2 kod oluşturulmuştur. Bunlar; kolay ulaşılabilir tesisler olması, aynı standartlarda tesisler inşa etmektir.

Şekil 4.14. Fırsat Eşitliğine Yönelik Öneriler Kodunun Frekans Değeri.

Fırsat eşitliğine yönelik öneriler kategorisinde katılımcılar kolay ulaşılabilir tesisler olması ile ilgili yoğun olarak görüş bildirmişlerdir. Katılımcılar yapılan tesislere kolay ulaşım

imkanlarının olması gerektiğini belirtmiştir. Konuyla ilgili İM10, YT16 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir:

“Spor hizmeti herkesin kolaylıkla erişebileceği şekilde planlanmalıdır. Fiziksel olarak tesislere, parklara ve spor alanlarına erişim sağlanmalıdır” (İM10).

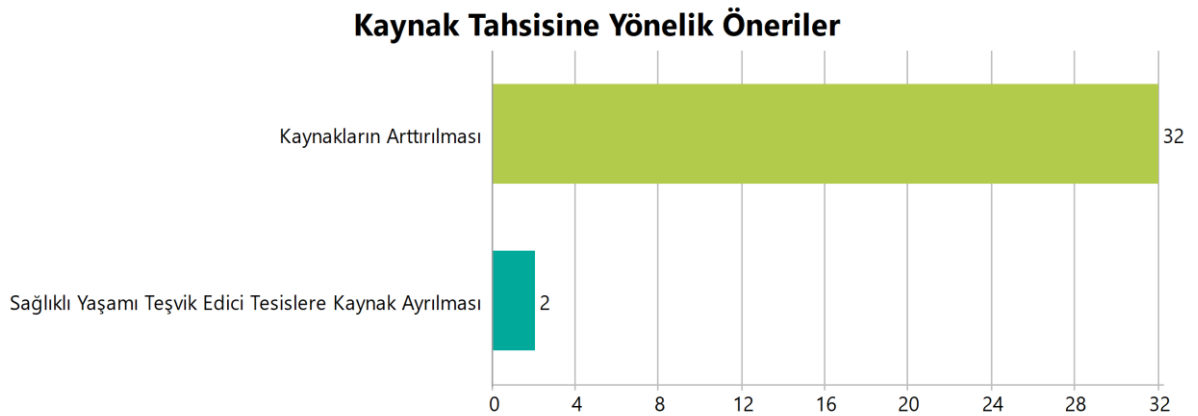
“Sporda fırsat eşitliği olması adına öncelik olarak vatandaşların spor alanlarına ulaşılabilirliği artırılması gerekmektedir...” (YT16).

Fırsat eşitliğine yönelik öneriler kategorisinde katılımcıların görüş bildirdikleri bir diğer kod aynı standartlarda tesisler inşa etmek olmuştur. Katılımcı spor hizmetlerinin gerçekleştirildiği tesislerin belirli bir standartta olması gerektiğini bildirmiştir. Konuyla ilgili İM11 kodlu katılımcı şunlardan bahsetmiştir:

“Spor hizmetlerinin sunulduğu tesislerin işletilmesinde standart bir programlar oluşturulmalı ve Türkiye’nin her yerinde bu standart program uygulanmalı. Sadece günümüzde mevcut olan tesisler değil gelecekte de inşa edilecek tesisler içinde bu programlarda gerekli planlamalar yapılmalıdır; bütün bu planlamalarda sürdürülebilirlik şarttır” (İM11).

Kaynak Tahsisine Yönelik Öneriler

Kaynak Tahsisine Yönelik Öneriler kategorisinde 2 kod oluşturulmuştur. Bunlar; kaynakların artırılması, sağlıklı yaşamı teşvik edici tesislere kaynak ayrılması şeklindedir.

Şekil 4.15. Kaynak Tahsisine Yönelik Öneriler Kodunun Frekans Değeri.

Kaynak Tahsisine Yönelik Öneriler kategorisinde kaynakların artırılması kodu ile ilgili yoğun görüş bildirilmiştir. Katılımcılar, spor hizmetlerinin gerçekleştirilmesi için daha fazla

kaynak ayrılması gerektiğini bildirmişlerdir. Konuyla ilgili YT7, YT15 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Yerel yönetimlerin spor malzemesi alımlarında daha kaliteli malzeme almak için şartları genişletilmeli. İhale veya doğrudan temin yoluyla almamalı” (YT7).

“Coğrafi yapı ve iklimsel olarak kapalı spor salonu sayısının artması, Kapalı futbol sahasının artması gerekir. Ancak futbol sahası yetersizdir” (YT15).

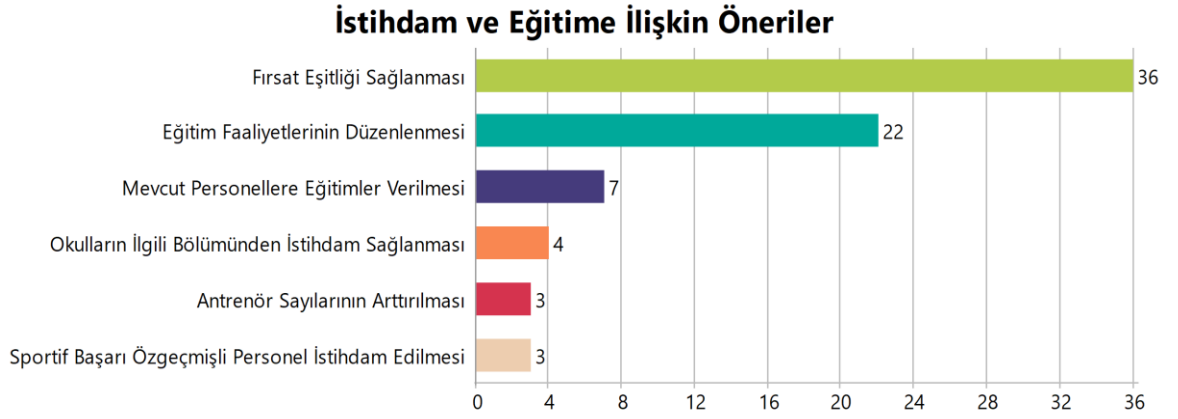
Kaynak tahsisine yönelik öneriler kategorisinde görüş bildirilen diğer kod sağlıklı yaşamı teşvik edici tesislere kaynak ayrılması olmuştur. Katılımcılar, kişilerin sağlıklı yaşam aktivitelerini gerçekleştirebileceği tesislerin olması gerektiğini ve bu tesislere kolayca ulaşmak istediklerini belirtmiştir. Konuyla ilgili İM10, YT9 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir.

“Fiziksel olarak tesislere, parklara ve spor alanlarına erişim sağlanmalıdır. Spor hizmetlerinin geliştirilmesi için uygun altyapı ve kaynaklar sağlanmalı ve bu kaynaklar tüm bölgeler ve toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde dağıtılmalıdır. Dezavantajlı gruplar, kadınlar, gençler ve yaşlılar gibi gruplar için özel program ve destek sağlanmalıdır. Fırsat eşitliği sunan bir spor hizmeti politikası her bireyin spor yapma imkanına sahip olmasını sağlar. Bu da toplumun genel sağlık, sosyal bağlar ve refahı için önemli bir adımdır” (İM10).

“Spor tesislerini inşa edeceğimiz alan öncelikle açık, ferah ve geniş bir alanda yer alması gerekmektedir. Etrafında fabrikaların ve şehrin gürültüsünden uzak bol oksijenli yerler seçilmesi hususuna dikkat edilmeli. Futbol sahası, kort tenisi sahaları, koşu ve yürüyüş yapılacak alanlar, yüzme havuzları olacak şekilde insanların sosyal yaşantılarına katkı sağlanacak tesislerin yapılması gerekmektedir” (YT9).

İstihdam ve Eğitime İlişkin Öneriler

İstihdam ve eğitime ilişkin öneriler kategorisinde 6 kod oluşturulmuştur. Bunlar; fırsat eşitliğinin sağlanması, eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi, mevcut personellere eğitimler verilmesi, okulların ilgili bölümünden istihdam sağlama, antrenör sayılarının arttırılması, sportif başarı özgeçmişine sahip personel istihdam edilmesidir.

Şekil 4.16. İstihdam ve Eğitime İlişkin Öneriler Kodunun Frekans Değeri.

İstihdam ve eğitime ilişkin öneriler kategorisinde katılımcılar fırsat eşitliğinin sağlanması ile ilgili yoğun görüş bildirmişlerdir. Katılımcılar, kişilerin diledikleri zaman spor hizmetlerinden kolayca yararlanması gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili YT5, İM2 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Türkiye’de bütün vatandaşlara spor hizmetinin eşit bir şekilde ulaştırılması gerekir” (YT5).

“Adaletli ve bilinçli erişim, adaletli ve bilinçli kullanım konularında her kullanıcı, paydaş ve katılımcının bilgilendirilmesi sürdürülebilir ve eşit fırsat olanakları sağlayan spor politikalarının uygulanmasında değerlendirilebilir etkenlerdir” (İM24).

İstihdam ve eğitime ilişkin öneriler kategorisinde katılımcıların görüş bildirdikleri diğer kod eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi olmuştur. Katılımcılar spora ilişkin eğitimlerin eksiliğinden bahsederek düzenlemesi gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili İM1, İM3 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Spor liseleri, donanım ve mevzuat olarak yeniden planlanmalı” (İM1).

“Yine kendi branşlarında aldıkları eğitimin eğitim sisteminden kaynaklı eksik olduğunu düşünmekteyim. Bunun için her meslekte olduğu gibi bu mesleklerde de çeşitli kontrollerin yapılması gerektiğini düşünüyorum. İstihdam sürecinde yani işe alınırken mesleki yeterliliklerini sorgulayacak objektif bir değerlendirme sürecinden geçmeleri gerektiğini düşünüyorum” (İM3).

İstihdam ve eğitime ilişkin öneriler kategorinde katılımcılar görüş bildirdikleri diğer kod mevcut personellere eğitimler verilmesi olmuştur. Katılımcılar, mevcut personellerin gelişimi için gerekli eğitimlerin verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Konuyla ilgili İM8, YT9 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Öncelikle üniversitelerden yetişen gençlerimiz gelecekte çalışacakları kuruma intibak sürelerini azaltmak ve verimlerini arttırmak için üniversitelerde okudukları bölümlerin ders içeriklerinin sahaya göre belirlenmesi stajlarının daha uzun süreli uygulamaya yönelik olması ve nitelikli yapılması Baş antrenörlük sistemine geçilmesi , Gençlik ve Spor Bakanlığı EYS ve Milli Eğitim Müdürlüğü Halk eğitim müdürlüğü bünyesinde açılan kursların yaygınlaşması , Federasyonların antrenörlük kurslarını daha sık ve yüksek kontenjan ile açmaları”(İM8).

“Sürekli antrenörlerin, eğitimcilerin kendilerini her zaman geliştirmeleri ve çeşitli eğitimlerle ve seminerlerle desteklenmeli ve performanslarını her zaman arttırmalıdır” (YT9).

İstihdam ve eğitime ilişkin öneriler kategorisinde görüş bildirilen diğer kod okulların ilgili bölümünden istihdam sağlanması olmuştur. Katılımcılar spor hizmetlerine ilişkin istihdamların okulların ilgili bölümlerinden sağlanması gerektiğini belirtmiştir. Konuyla ilgili İM13, İM16 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Spor hizmeti veren yerlerdeki istihdam şekilleri kesinlikle BESYO mezunlarından olmalı; bu planlamalar Üniversitelerle iş birliği içinde planlanmalıdır” (İM13).

“Gençlik ve Spor Bakanlığı işe alım sürecinde spor yöneticisi, spor eğitmeni ve antrenör olarak istihdam sağlayacağı kişilerde öncelikle Üniversitelerin Beden eğitimi ve Spor Yüksekokulu mezunu olan kişilerden seçilmesini doğru buluyorum. Antrenör işe alım sürecinde aranan en az 2.kademe antrenör belgesi aranması şartı, spor faaliyetlerinin alanında uzman kişilerce sporculara aktırılması yönünden önemli buluyorum. Aynı zamanda Bakanlığımızın yeni projesi olan EYS'nin başarılı olacağına inanıyorum” (İM16).

İstihdam ve eğitime ilişkin öneriler kategorisinde katılımcılar görüş bildirdikleri diğer kod antrenör sayılarının artırılması olmuştur. Katılımcılar mevcut antrenörlere ek olarak antrenör sayılarının artırılması gerektiğini belirtmiştir. Konuyla ilgili İM1 kodlu katılımcı şundan bahsetmiştir;

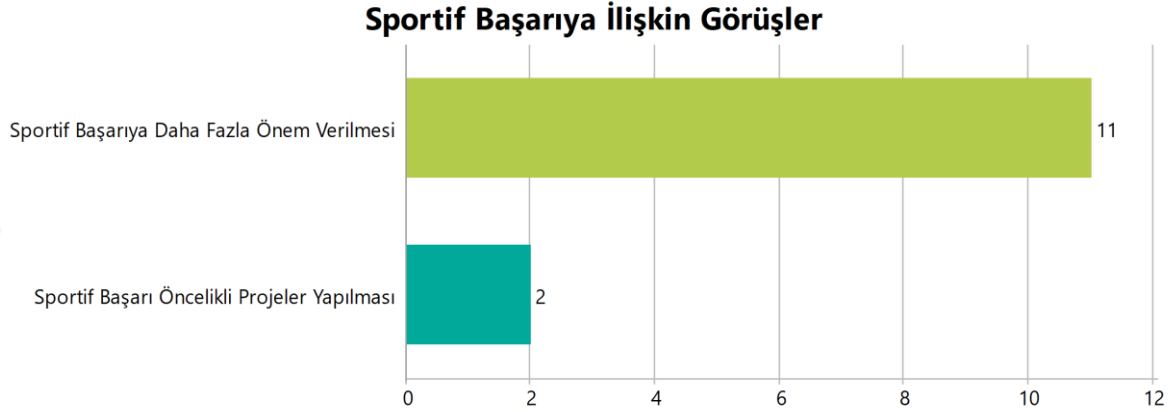
“İlimize yeni antrenman tesislerinin kazandırılması, antrenör sayısının artırılması ve performans amaçlı çalışmaların desteklenmesi gibi çalışmalar yürütülmektedir” (İM1).

İstihdam ve eğitime ilişkin öneriler kategorisinde katılımcılar ayrıca sportif başarı özgeçmişe sahip personel istihdam edilmesi kodundan da bahsetmiştir. Katılımcılar antrenör olan kişilerin geçmişlerinde sportif başarılarının olması gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili YT7 kodlu katılımcı şundan bahsetmiştir;

“Kesinlikle branşında uzun yıllar lisanlı olarak mücadele etmiş ve branşında en üst düzey Antrenörlük belgesi olması gerekir. Gerekirse A Milli sporcular sporu bıraktıklarında Antrenörlük yaptırılabilir” (YT7).

Sportif Başarıya İlişkin Görüşler

Sportif Başarıya İlişkin Görüşler kategorisinde 2 kod oluşturulmuştur. Bunlar sportif başarıya daha fazla önem verilmesi, sportif başarı öncelikli projeler yapılmasıdır.

Şekil 4.17. Sportif Başarıya İlişkin Görüşler Kodunun Frekans Değeri.

Sportif Başarıya İlişkin Görüşler Kategorisinde katılımcılar sportif başarıya daha fazla önem verilmesi ile ilgili yoğun görüş bildirmişlerdir. Katılımcılar, sporcu yetiştirilmesinde sportif adımlar atılması gerektiğini buna ek olarak sportif başarının sağlanması için gerekli adımların atılması gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili İM6, İM23 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Nüfus yoğunluğu ve demografik özellikler dikkate alınarak spor tesisleri yapılmasının, yapılacak tesislerin daha düşük maliyetle daha yüksek verimli olarak kullanılması, işletilmesinin sürekliliğinin sağlanması ve yetenekli sporcuların yetenekli olduğu spor dallarında eğitim alarak başarılı sporcular olarak yetiştirilmesinde, ülkemizin spor potansiyelinin ve sportif başarısının artırılması yönüyle önemli olduğunu düşünüyorum” (İM6).

“Uzun ve kısa dönem kalkınma planlarına ilişkin sporu tabana yaymak ve daha geniş kitlelere ulaştırmak sporun alt yapısı güçlendirilmeli lisanslı sporcu sayıları arttırılması ve kalıcı spor politikaları güçlendirilmeli” (İM23).

Sportif Başarıya İlişkin Görüşler kategorisinde katılımcıların görüş bildirdikleri diğer kod sportif başarı öncelikli projeler yapılması olmuştur. Katılımcılar, sportif başarıyı ön plana

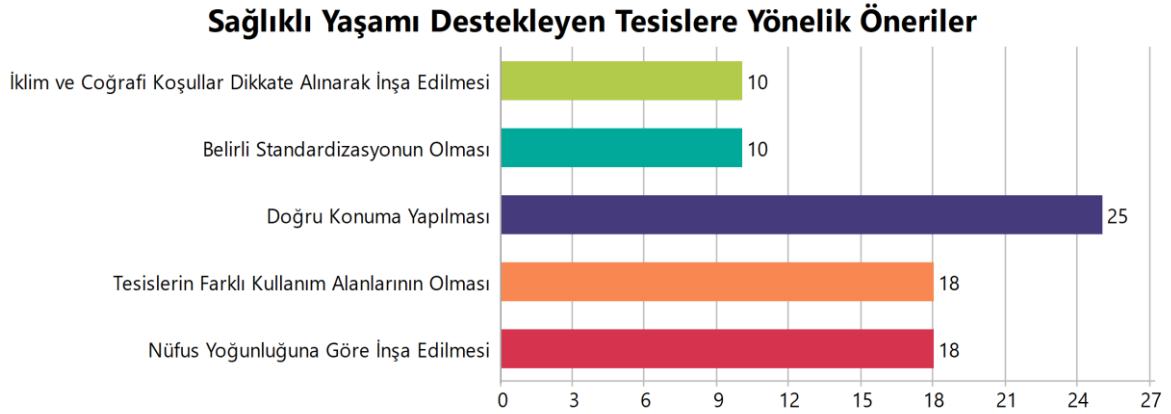
çıkarmak davranışların uygulanması gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili İM1, İM2 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Kesinlikle doğru bir yaklaşımdır. Ayrıca sportif başarı ve yetkinliklerde ele alınmalıdır. Tip proje uygulamasından uzak durulmalıdır” (İM1).

“Sportif yetenek taraması gibi projelerin sonuç odaklı çalışmalarının takibinin yapılması” (İM2).

Sağlıklı Yaşamı Destekleyen Tesislere Yönelik Öneriler

Sağlıklı Yaşamı Destekleyen Tesislere Yönelik Öneriler kategorisinde katılımcılar 5 koddan bahsetmiştir. Bunlar; doğru konuma yapılması, tesislerin farklı kullanım alanlarının olması, nüfus yoğunluğuna göre inşa edilmesi, iklim ve coğrafi koşullar dikkate alınarak inşa edilmesi, belirli standardizasyonun olması şeklindedir.

Şekil 4.18. Sağlıklı Yaşamı Destekleyen Tesislere Yönelik Öneriler Kodunun Frekans Değeri.

Sağlıklı Yaşamı Destekleyen Tesislere Yönelik Öneriler kategorisinde katılımcılar doğru konuma yapılması ile ilgili yoğun görüş bildirmişler. Katılımcılar tesislerin kişilerin kolayca ulaşılabilir olduğu konuma yapılması gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili İM8, YT13 katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Her türlü imkân düşünülerek “spora ulaşımın” sağlanması. Antrenör, tesis, kulüp vb. etkenlerin ulaşılabilir olması” (İM8).

“Sporda fırsat eşitliğindeki en büyük problemin spor tesislerine ulaşım olduğunu düşünüyorum. Son yıllarda ülkemizde devasa spor tesisi yatırımları gerçekleşmiştir. Bu tesisler büyük spor organizasyonları için tabi ki gereklidir. Ancak bu yatırımların önemli bir kısmı, gerekli konum, büyüklük ve ihtiyaç fizibilitesi yapılmadan şehirler arasındaki rekabet gibi sebeplerle verilen kararlar yüzünden verimsiz kullanılmaktadır” (YT8).

Sağlıklı Yaşamı Destekleyen Tesislere Yönelik Öneriler kategorisinde katılımcıların görüş bildirdikleri diğer kod tesislerin farklı kullanım alanlarının olmasıdır. Katılımcılar yapılan tesislerin birden fazla kullanım alanlarının olması gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili YT8, YT16 katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Spor salonu mantığı yerine, spor tesisi inşa edersek çok amaçlı olarak bu modelin Türk sporuna katkısı olacağı kanaatindeyim” (YT8).

“Tesislerin her yaş grubunun ve engel gruplarının kullanıma uygun niteliklerde olmalıdır ve bu tesisleşmeler mümkün oldukça tüm branşların yapılabildiği standartlarda olmalıdır. Aynı zamanda sadece sportif tesis olarak düşünülmemeli, vatandaşın sosyal aktivitelerden yararlanabileceği donatılarda yer almalı. Sosyal aktivite yapmak için bu tesise gelen vatandaşların sporla tanışabilmeleri sağlanabileceği kanaatindeyim” (YT16).

Sağlıklı Yaşamı Destekleyen Tesislere Yönelik Öneriler kategorisinde katılımcılar görüş bildirdikleri diğer kod nüfus yoğunluğuna göre inşa edilmesi olmuştur. Katılımcılar yapılan tesislerin bölgenin nüfus yoğunluğu göz önünde bulundurularak gerekli fizibilite çalışmalarının yapılması gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili YT6, İM24 katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Anket çalışması-Anket sonuçlarına göre, O bölgedeki çocuk, Genç, Yaşlı, Kadın, Erkek, Engelli oranına göre tesis yapımı” (YT6).

“Spor tesisleri modeli inşasında demografik özellikler dikkate alınması gereken bir özellik olmakla birlikte, bu tip bir sistem mimarisinin oluşturulmasında; iklim, erişebilirlik, sürdürülebilirlik, arz-talep ilişkisi, uluslararası standartlara uyum koşulları, maliyet-fayda ilişkisi gibi pek çok etkende dikkate alınarak çok kapsamlı değerlendirmeler ve çalışmalar yapılmalıdır” (İM24).

Sağlıklı Yaşamı Destekleyen Tesislere Yönelik Öneriler kategorisinde katılımcılar görüş bildirdikleri diğer kod iklim ve coğrafi koşullar dikkate alınarak inşa edilmesi olmuştur. Katılımcıların, yapılacak tesislerin bölgenin iklim ve coğrafi özellikleri dikkate alınarak yapılması gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili İM2, İM3 katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Bölgemize iklim ve coğrafi olarak bakıldığında Karadeniz iklimi hâkim, sahil şeridinde yer alan, geniş ormanlık alanlara sahip bolca yağış alan ve şehrin birçok yerinden debisi yüksek yatağı geniş ırmaklar akan bir konuma sahip. Dolayısıyla bölgemizde kano, yelken, kürek, yüzme gibi su sporları başta olmak üzere izcilik, kros vb. atletizmin birçok alt branşı için elverişli konumdadır. Gerek yerel yönetimlerce gerekse merkezi yönetim eliyle yapılacak

yatırımların bu branşlar öncülüğünde olması hem bölge halkı hem de spor adına faydalı olacaktır” (İM2).

“Tam da bu noktada yaşadığımız coğrafyaya uygun spor politikasının geliştirilmesi sporda ulusal başarıyı arttıracaklarını düşünüyorum. Bölge insanın atletik olduğu, atletizm ve dövüş sporları gibi branşlarda uluslararası başarı getireceğine inanıyorum” (İM3).

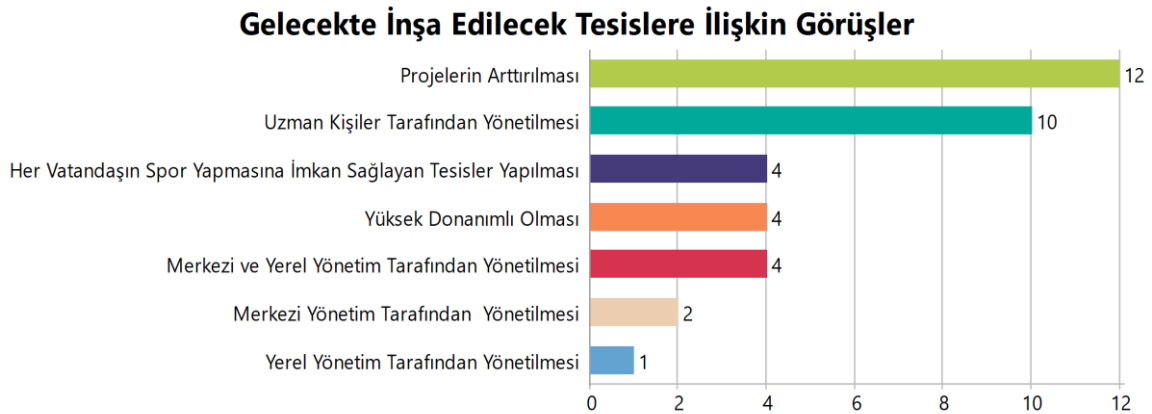
Sağlıklı Yaşamı Destekleyen Tesislere Yönelik Öneriler kategorisinde katılımcıların görüş bildirdikleri diğer kod belirli standardizasyonun olmasıdır. Katılımcılar, yapılacak tesislerin belirli standartlarının olması gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili İM9, İM11 katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Var olan ve yapılması planlanan tesislerin işletilmesi noktasında belirli bir standart sağlanması adına tesislerde görevlendirilecek tüm çalışanların özellikle halkla ilişkiler eğitimi almasında fayda görülmektedir” (İM9).

“Spor hizmetlerinin sunulduğu tesislerin işletilmesinde standart bir programlar oluşturulmalı” (İM11).

Gelecekte İnşa Edilecek Tesislere İlişkin Görüşler

Gelecekte İnşa Edilecek Tesislere İlişkin Görüşler kategorisinde katılımcılar 7 koddan bahsetmiştir. Bunlar; projelerin arttırılması, uzman kişiler tarafından yönetilmesi, her vatandaşın spor yapmasına imkân sağlayan tesisler yapılması, yüksek donanımlı olması, merkezi ve yerel yönetim tarafından yönetilmesi, merkezi yönetim tarafından yönetilmesi, yerel yönetim tarafından yönetilmesidir.

Şekil 4.19. Gelecekte İnşa Edilecek Tesislere İlişkin Görüşler Kodunun Frekans Değeri.

Gelecekte İnşa Edilecek Tesislere İlişkin Görüşler kategorisinde katılımcılar projelerin arttırılması ile ilgili yoğun görüş bildirmişlerdir. Katılımcılar tesis projelerinin arttırılması gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili YT10, İM6 katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Bölgede bulunan insanların spor faaliyetlerine katılabilmesi, spor alanında yapılacak hizmetlerden faydalanabilmesi ve her yaştan bireyin faydalanabileceği yeterli sayıda spor tesislerinin inşa edilmesinin sağlıklı bireyler yetişmesine katkısı olacağı düşüncesindeyiz.” (YT10).

“Spor hizmetinin üretilmesini sağlayacak tesislerin inşa edilmesinde son yirmi yılda oldukça büyük kaynak sağlanmış ve kullanılmıştır. Mevcut yapılmış tesisler bu durumu ortaya koymaktadır. Ancak, spor hizmetinin doğası gereği yapılan her spor tesisi spor yapan kişi sayısını artırdığı gibi yeniden spor tesisi ihtiyacını da ortaya çıkarmaktadır” (YT6).

Gelecekte İnşa Edilecek Tesislere İlişkin Görüşler kategorisinde katılımcılar uzman kişiler tarafından yönetilmesi kodundan da bahsetmiştir. Katılımcılar, gelecekte yapılacak tesislerin yönetiminde uzman kişilerin yer alması gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili YT3, YT10 katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Liyakatli ve konularında uzman kişilerin bir araya gelip yönetim şekli oluşturması gerekmektedir” (YT3).

“Spor tesislerinin işletiminin her bölgede ve her ilde alanında yetkin kurum ve kişilerce işletilmesi, bu konuda kalifiyeli bireylerle oluşturulacak bir standart yönetim şeklinin oluşturulması gerektiğini düşünüyoruz” (YT10).

Gelecekte İnşa Edilecek Tesislere İlişkin Görüşler kategorisinde katılımcılar ayrıca Her Vatandaşın Spor Yapmasına İmkân Sağlayan Tesisler Yapılması kodundan da bahsetmiştir. Katılımcılar, gelecekte yapılması planlanan tesislerin her vatandaşın yararlanabileceği tesisler olması gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili, YT10, YT5 katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Bölgenin nüfus yoğunluğu ve demografik özellikleri dikkate alınarak, her kesimden vatandaşların yararlanabileceği tesisler kurulmalıdır” (YT5).

“Bölgede bulunan insanların spor faaliyetlerine katılabilmesi, spor alanında yapılacak hizmetlerden faydalanabilmesi ve her yaştan bireyin faydalanabileceği yeterli sayıda spor tesislerinin inşa edilmesinin sağlıklı bireyler yetişmesine katkısı olacağı düşüncesindeyiz” (YT10).

Gelecekte İnşa Edilecek Tesislere İlişkin Görüşler kategorisinde katılımcılar ayrıca yüksek donanımlı olması kodundan da bahsetmiştir. Katılımcılar, yapılacak tesislerin fonksiyonel ve donanımlı olması gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili İM1, İM19 kodlu katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Yapılacak tüm tesisler, alternatif branşlarda antrenman yapılacak şekilde oluşturulmalıdır. Bu yapılarda antrenör ve diğer yardımcı elemanlara alanlar yapılmalıdır. Ayrıca tesis içerisinde sosyal alanlar oluşturulmalıdır. Bütün tesislerin giriş ve çıkışlarını kayıt altına alarak sayım yapacak donanımlar sağlanmalıdır” (İM1).

“Çevre dostu yenilenebilir ve kendine yeten spor tesisleri inşa edilmelidir. En az 50 yıllık spor planına hizmet eden dijital dönüşüme açık tesisler olmalıdır” (İM19).

Gelecekte İnşa Edilecek Tesislere İlişkin Görüşler kategorisinde katılımcıların bahsettiği diğer kod merkezi ve yerel yönetim tarafından yönetilmesi olmuştur. Katılımcılar gelecekte yapılacak tesislerin merkezi ve yerel yönetim tarafından ortaklaşa yönetilmesi gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili YT1, İM26 katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Merkezi hükümet nezdinde bakanlık bünyesinde il müdürlükleri tesis ihtiyacını yerelde yapacağı çalışmalarla tespit ederek ihtiyaca göre tesis politikası geliştirmeli yerelden de arsa ve projede ortak girişim sağlamalı” (YT1).

“Yerel yönetimler ve Merkezi yönetim spor alanlarını paylaşmalı” (İM26).

Gelecekte İnşa Edilecek Tesislere İlişkin Görüşler kategorisinde katılımcıların bahsettiği diğer kod merkezi yönetim tarafından yönetilmesi olmuştur. Katılımcılar gelecekte yapılacak tesislerin merkezi yönetim tarafından yönetilmesi gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili İM9 şundan bahsetmiştir;

“Merkezi yönetin kontrolünde yerel yönetimler marifetiyle yürütülmesi daha sağlıklı olacaktır. Merkezi yönetim, yerelde şehrin dinamiklerini hesaplayarak planlama yapmalı” (İM9).

Gelecekte İnşa Edilecek Tesislere İlişkin Görüşler kategorisinde katılımcıların bahsettiği diğer kod yerel yönetim tarafından yönetilmesi olmuştur. Katılımcılar, gelecekte inşa edilecek tesislerin yönetiminin yerel yönetim tarafından sağlanması gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili YT4 katılımcı şundan bahsetmiştir;

“Spor tesislerinin işletilmesinde standart sağlayabilmek zordur. Çünkü yine bölgesel koşullar, insani davranışlar ve refleksler devreye girer. Spor politikasının ana hedeflerini sağladıktan sonra bölgeler arası gelişmişlik ve diğer faktörleri göz ardı etmeden her bölge kendi standardizasyonunu sağlayabilir” (YT4).

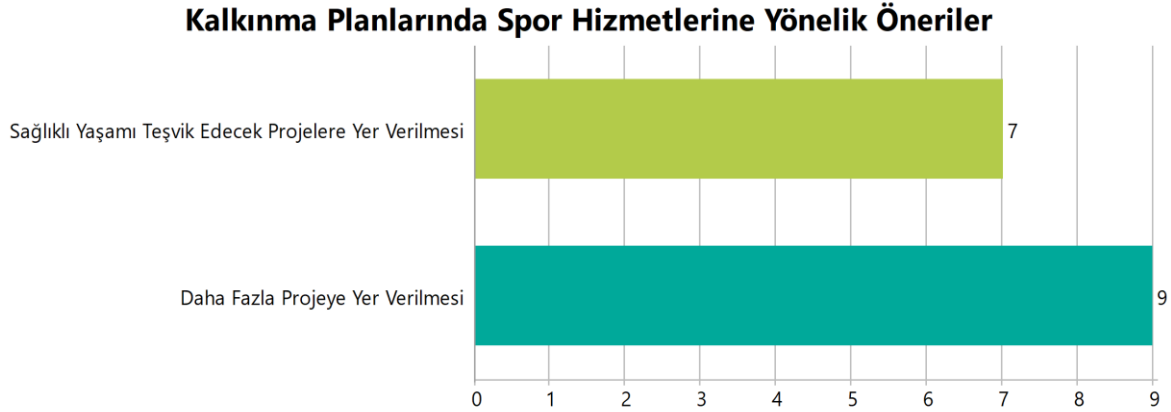
Kalkınma Planlarında Spor Hizmetlerine Yönelik Öneriler

Kalkınma Planlarında Spor Hizmetlerine Yönelik Öneriler kategorisinde katılımcılar 2 koddan bahsetmiştir. Bunlar; daha fazla projeye yer verilmesi, sağlıklı yaşamı teşvik edecek

projelere

yer

verilmesidir.

Şekil 4.20. Kalkınma Planlarında Spor Hizmetlerine Yönelik Öneriler Kodunun Frekans Değeri.

Kalkınma Planlarında Spor Hizmetlerine Yönelik Öneriler kategorisinde katılımcılar daha fazla projeye yer verilmesi ile ilgili yoğun görüş bildirmişlerdir. Katılımcılar spor tesisi ihtiyacının olduğunu dolayısıyla projelerin artması gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili İM6, İM27 katılımcılar şunlardan bahsetmiştir;

“Ancak, spor hizmetinin doğası gereği yapılan her spor tesisi spor yapan kişi sayısını artırdığı gibi yeniden spor tesisi ihtiyacını da ortaya çıkarmaktadır” (İM6).

“Tesis yetersizliğinden dolayı çocuklar ve gençlerin ulaşabileceği mekân ve spor tesisi olmalıdır” (İM27).

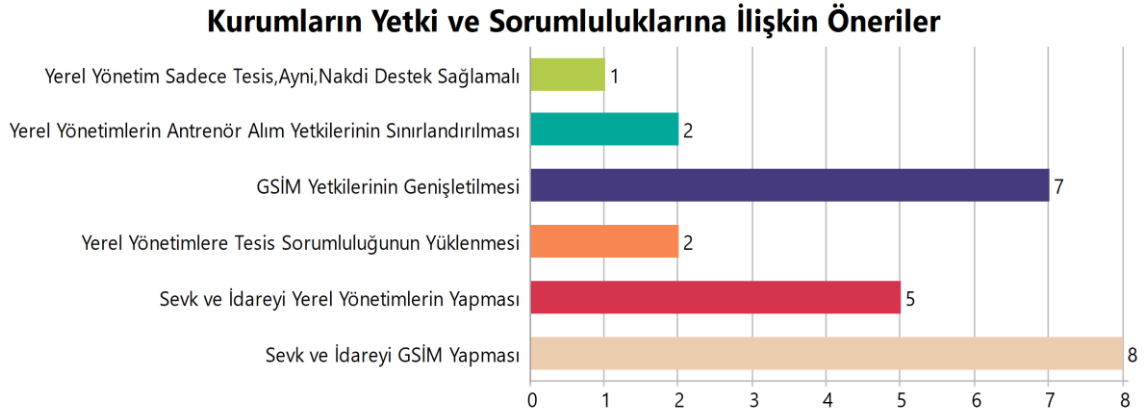
Kalkınma Planlarında Spor Hizmetlerine Yönelik Öneriler kategorisinde katılımcılar ayrıca sağlıklı yaşamı teşvik edecek projelere yer verilmesi gerektiğinden bahsetmiştir. Katılımcılar kişilerin yaşam kalitesini arttıracak tesislerin yapılması gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili YT9 kodlu katılımcı şundan bahsetmiştir;

“Bölgenin nüfus yoğunluğu dikkate alınarak spor hizmeti ihtiyacının karşılanabilecek spor tesisleri; bir bölgenin yoğun olup olmadığına bakılmaksızın her bölgede yeteri kadar spor merkezlerinin veya tesislerinin olması gerekmektedir. Spor tesislerinin varlığı sağlıklı yaşam kalitemizi artırmak için spor yapmaya, spor yapmak için de gerekli spor tesislerinin hayata geçirilmesi gerekmektedir” (YT9).

Kurumların Yetki ve Sorumluluklarına İlişkin Öneriler

Kurumların Yetki ve Sorumluluklarına İlişkin Öneriler kategorisinde katılımcılar 6 koddan bahsetmiştir. Bunlar; sevk ve idareyi GSİM yapması, GSİM yetkilerinin genişletilmesi, sevk ve idareyi yerel yönetim yapması, yerel yönetimlerin antrenör alım yetkilerinin

sınırlandırılması, yerel yönetimlere tesis sorumluluğunun yüklenmesi, yerel yönetim sadece tesis, aynı, nakdi, destek sağlamalı olmuştur.

Şekil 4.21. Kurumların Yetki ve Sorumluluklarına İlişkin Öneriler Kodunun Frekans Değeri.

Kurumların Yetki ve Sorumluluklarına İlişkin Öneriler kategorisinde katılımcılar sevk ve idareyi GSİM yapması kodu ile ilgili yoğun görüş bildirmiştir. Katılımcılar sevk ve idarenin merkezi yönetim tarafından yapılması gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili, YT9, YT3 şunlardan bahsetmiştir;

“Sevk ve idare konusunda merkezi yönetimin tarafından yürütülmesi uygundur” (YT3).

“Spor hizmetleri merkezi birim üzerinden takip, kontrol ve idare edilmeli, sorunlar tek kanal üzerinden çözülmeli” (YT9).

Kurumların Yetki ve Sorumluluklarına İlişkin Öneriler kategorisinde katılımcılar GSİM Yetkilerinin Genişletilmesi kodundan da bahsetmiştir. Katılımcılar, merkezi yönetimin yetkilerinin genişletilebileceğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili İM3, İM10 katılımcılar şunlardan bahsetmiştir.

“Spor politikası konusunda merkezi hükümetin ortak hedefleri konusunda yerel yönetimden çok kurumumuzun yetkilerinin genişletilmesi, sporun tüm kesimlere yaygınlaştırılması konusunda ise yine merkezi hükümetin denetiminde olmak üzere yerel yönetimlerin bu konuda teşvik edilip yetkilendirilmesi gerektiğini düşünüyorum” (İM3).

“Spor hizmetlerinin yürütülmesinde kurumumuzun yetki ve sorumlulukları hızlı kararlar alınması, ödenek işlemleri vs. konularda genişletilmelidir” (İM10).

Kurumların Yetki ve Sorumluluklarına İlişkin Öneriler kategorisinde katılımcılar Sevk ve İdareyi Yerel Yönetimlerin Yapması kodundan da bahsetmiştir. Katılımcılar sevk ve idarenin

yerel yönetim kanalıyla yapılması gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili İM4 katılımcı şundan bahsetmiştir;

“Sevk ve idare bakımından Spor Hizmetlerini Bölge özelinde değerlendirmizde özelde zaman kazanma ve maliyet gibi durumlardan ötürü yerel yönetimlerinin idaresi fayda sağlayacaktır” (İM4).

Kurumların Yetki ve Sorumluluklarına İlişkin Öneriler kategorisinde katılımcılar ayrıca Yerel Yönetimlerin Antrenör Alım Yetkilerinin Sınırlandırılması kodundan da bahsetmiştir. Katılımcılar yerel yönetimlerin antrenör alımlarının sınırlandırılması gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili YT5 katılımcı şundan bahsetmiştir;

“Tesis yapma, işletme ve personel alma konusunda sınırlandırılmalı” (YT5).

Kurumların Yetki ve Sorumluluklarına İlişkin Öneriler kategorisinde katılımcılar ayrıca Yerel Yönetimlere Tesis Sorumluluğunun Yüklenmesi kodundan bahsetmiştir. Katılımcılar tesislerin yönetimi, sorumluluğu yerel yönetim tarafından üstlenilmesi gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili İM7 katılımcı şundan bahsetmiştir;

“İşletme yönetmeliği yeniden değerlendirilmeli, stadyum, havuzlar ve büyük salonların, işletimi yerel yönetimlere verilmelidir” (İM7).

Kurumların Yetki ve Sorumluluklarına İlişkin Öneriler kategorisinde katılımcılar Yerel Yönetim Sadece Tesis, Ayni, Nakdi Destek Sağlamalı kodundan da bahsetmiştir. Katılımcılar yerel yönetimlerin görevlerinin sınırlandırılması gerektiği sadece tesis, ayni, nakdi yardımlar sağlaması gerektiğinden bahsetmiştir. Konuyla ilgili İM2 katılımcı şundan bahsetmiştir;

“Yerel yönetimlerin spor hizmeti vermesi yapmakta zorunlu olduğu birçok kamu hizmetinden yalnızca bir tanesidir. İl ve ilçe bazında düşünecek olursak belediyelerin spor hizmetlerinin sevk ve idaresini İl Müdürlüklerine bırakması yalnızca tesisleşme, ayni veya nakdi yatırımlarla spor hizmetlerinin içerisinde olması daha verimli olacaktır” (İM2).

Tablo 4.2. Katılımcılara Göre Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Öneriler Tablosu.

Kod Sistemi	İl Müdürleri	Yerel Temsilciler	TOPLAM
▼ Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Öneriler			0
▼ Spor Hizmetlerinin Özelleştirilmesine İlişkin Görüşler			0
Özelleştirme Fikrini Desteklememe	13	7	20
Özelleştirme Fikrini Destekleme	10	1	11
▼ Sevk ve İdareye İlişkin Öneriler			0
Merkezi ve Yerel Yönetim Tarafından Yürütülmesi	17	8	25
Merkezi Yönetim Tarafından Yürütülmesi	5	4	9
Yerel Yönetim Tarafından Yürütülmesi	7	1	8
▼ Fırsat Eşitliğine Yönelik Öneriler			0
Kolay Ulaşılabilir Tesisler Olması	9	3	12
Aynı Standarlarda Tesisler İnşa Etmek	9	1	10
▼ Kaynak Tahsisine Yönelik Öneriler			0
Kaynakların Arttırılması	17	15	32
Sağlıklı Yaşamı Teşvik Edici Tesislere Kaynak Ayrılması	1	1	2
▼ İstihdam ve Eğitime İlişkin Öneriler			0
Fırsat Eşitliği Sağlanması	23	13	36
Eğitim Faaliyetlerinin Düzenlenmesi	12	10	22
Mevcut Personellere Eğitimler Verilmesi	5	2	7
Okulların İlgili Bölümünden İstihdam Sağlanması	4		4
Antrenör Sayılarının Arttırılması	2	1	3
Sportif Başarı Özgeçmişli Personel İstihdam Edilmesi	1	2	3
▼ Sportif Başarıya İlişkin Görüşler			0
Sportif Başarıya Daha Fazla Önem Verilmesi	5	6	11
Sportif Başarı Öncelikli Projeler Yapılması	2		2
▼ Sağlıklı Yaşamı Destekleyen Tesislere Yönelik Öneriler			0
İklim ve Coğrafi Koşullar Dikkate Alınarak İnşa Edilmesi	9	1	10
Belirli Standardizasyonun Olması	7	3	10
Doğru Konuma Yapılması	16	9	25
Tesislerin Farklı Kullanım Alanlarının Olması	14	4	18
Nüfus Yoğunluğuna Göre İnşa Edilmesi	13	5	18
▼ Gelecekte İnşa Edilecek Tesislere İlişkin Görüşler			0
Projelerin Arttırılması	6	6	12
Uzman Kişiler Tarafından Yönetilmesi	7	3	10
Her Vatandaşın Spor Yapmasına İmkân Sağlayan Tesisler Yapılması	1	3	4
Yüksek Donanımlı Olması	3	1	4
Merkezi ve Yerel Yönetim Tarafından Yönetilmesi	2	2	4
Merkezi Yönetim Tarafından Yönetilmesi	1	1	2
Yerel Yönetim Tarafından Yönetilmesi		1	1
▼ Kalkınma Planlarında Spor Hizmetlerine Yönelik Öneriler			0
Sağlıklı Yaşamı Teşvik Edecek Projelere Yer Verilmesi	4	3	7
Daha Fazla Projeye Yer Verilmesi	4	5	9
▼ Kurumların Yetki ve Sorumluluklarına İlişkin Öneriler			0
Yerel Yönetim Sadece Tesis,Aynı,Nakdi Destek Sağlamalı	1		1
Yerel Yönetimlerin Antrenör Alım Yetkilerinin Sınırlandırılması	1	1	2
GSİM Yetkilerinin Genişletilmesi	5	2	7
Yerel Yönetimlere Tesis Sorumluluğunun Yüklenmesi	2		2
Sevk ve İdareyi Yerel Yönetimlerin Yapması	4	1	5
Sevk ve İdareyi GSİM Yapması	4	4	8
Σ TOPLAM	246	130	376

Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Öneriler teması katılımcılara göre incelenmiştir. Buna göre il müdürleri fırsat eşitliğinin sağlanması, kaynakların arttırılması, merkezi ve yerel

yönetim tarafından yönetilmesi, doğru konuma yapılması, tesislerin farklı kullanım alanlarının olması kodları üzerine yoğunlaşmıştır. Yerel Temsilciler ise kaynakların arttırılması, fırsat eşitliğinin sağlanması, eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi kodu üzerine yoğunlaşmıştır.

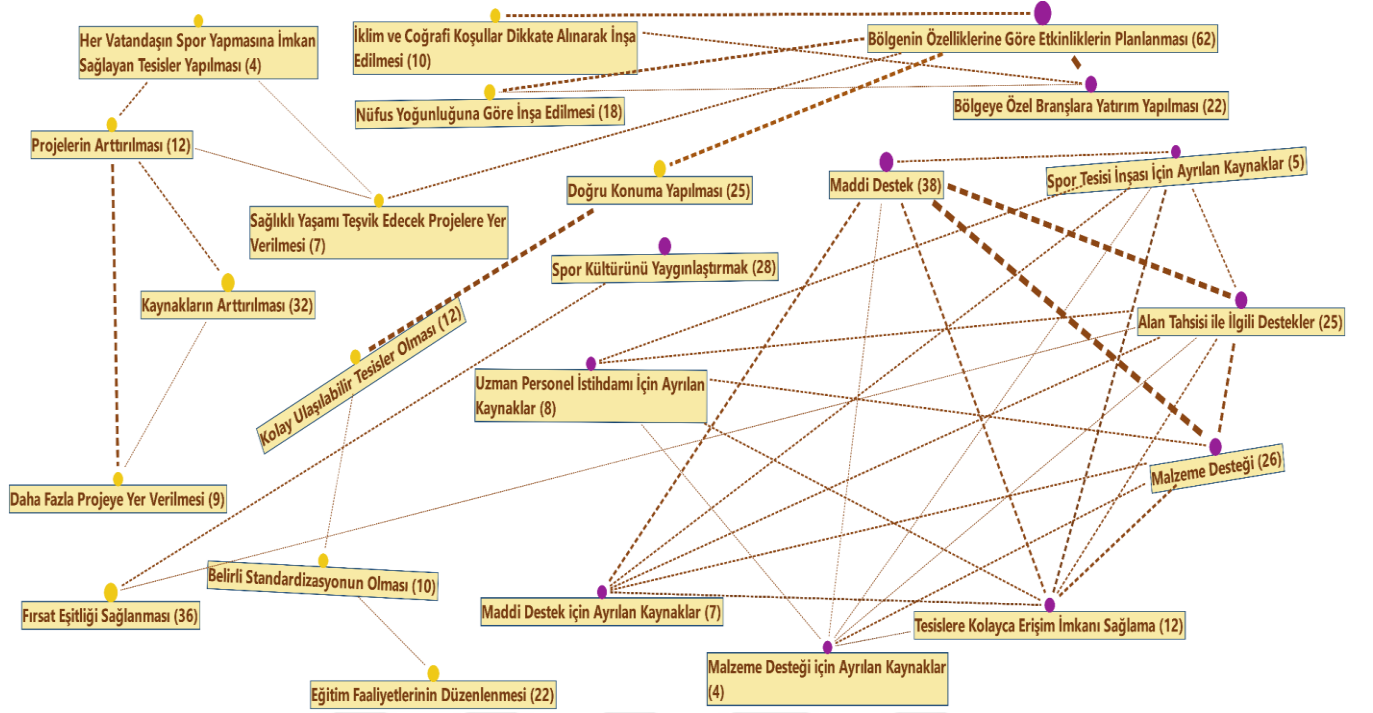
4.3. İlişkisel Analizler

Bölgenin Özelliklerine Göre Etkinliklerin Planlanması

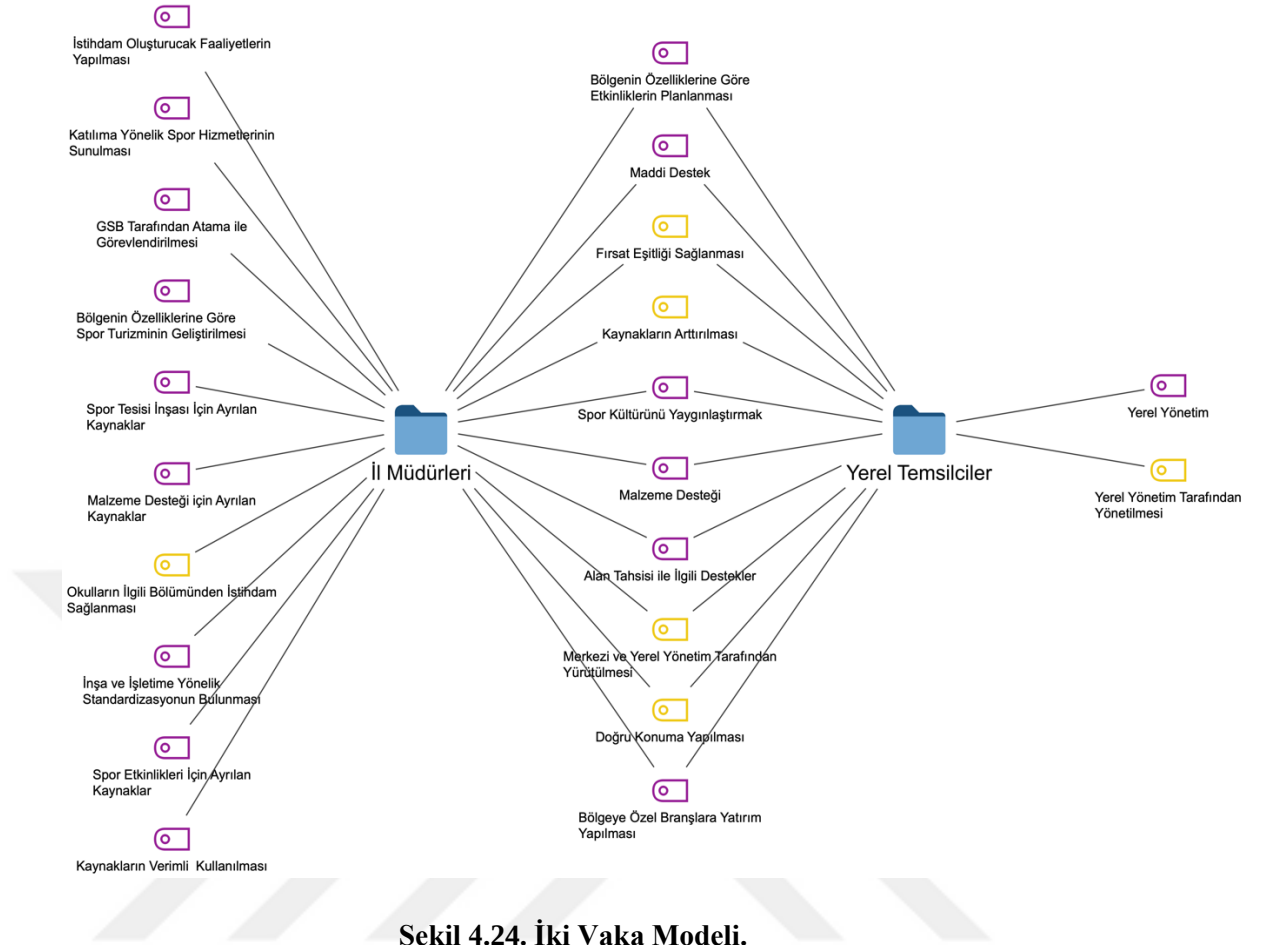
Şekil 4.22. Kod Bulutu.

Katılımcı ifadelerinin yoğunluğa göre dağılımı Şekil 22’te gösterilmektedir. Daha büyük puntolu olarak gösterilen kodlar daha yoğun olarak kullanılan ifadeleri gösterirken, daha küçük puntolu olan ifadeler, kodların daha az yoğun olarak kullanıldığını göstermektedir.

Şekil 4.23. Kod Haritası.

Katılımcıların sıkça birlikte bahsettiği kodlar Şekil 23'te gösterilmektedir. Birlikte bahsedilen daha sık bahsedilen kodların ilişkisini yansıtacak şekilde çizgiler daha geniş gösterilmiştir. Spor tesisi için ayrılan kaynaklar kodundan bahseden katılımcılar, alan tahsisi ile ilgili destekler, tesislere kolayca erişim imkânı sağlama malzeme desteği için ayrılan kaynaklar, maddi destek için ayrılan kaynaklar, uzman personel desteği için ayrılan kaynaklar, maddi destek kodlarından da bahsetmiştir.

Çalışmaya katılan katılımcı gruplarının yoğunlaştığı kodlar şekildeki gibidir. Buna göre: il müdürleri, istihdam oluşturacak faaliyetler yapılması, katılıma yönelik spor hizmetlerinin sunulması, GSB tarafından atama ile görevlendirilmesi, bölgenin özelliklerine göre spor turizminin geliştirilmesi, spor tesis inşası için ayrılan kaynaklar, malzeme desteği için ayrılan kaynaklar, okulların ilgili bölümünden istihdam sağlanması, inşa ve işletme yönelik standardizasyonun bulunması, spor etkinlikleri için ayrılan kaynaklar ve kaynakları verimli kullanmak kodları; yerle temsilciler ise yerel yönetim ve yerel yönetim tarafından yönetilmesi kodları üzerine yoğunlaşmıştır. Her iki katılımcı grubu da bölgenin özelliklerine göre etkinlikler planlaması, maddi destek, fırsat eşitliği sağlanması, kaynakların arttırılması, spor kültürünü yaygınlaştırmak, malzeme desteği, alan tahsisleri ile ilgili destekler, merkezi ve yerel yönetim tarafından yürütülmesi, doğru konuma yapılması ve bölgeye özel branşlarla yatırım yapılması kodları üzerine yoğunlaşmıştır.

5. TARTIŞMA

Bu bölümde, araştırmanın amacı kapsamında elde edilen bulgular, konunun kavramsal boyutları ve ortaya çıkan kodlara göre tanımlanıp yorumlanmıştır. Türkiye’deki mevcut spor hizmet politikalarına ilişkin eleştirel bir bakış açısı ortaya konarak, sağlık ve zindeliğe yönelik spor hizmet politikalarının nasıl yapılması gerektiği konusu genel hatlarıyla tartışılmıştır. Literatürdeki araştırmaların sonuçları ile karşılaştırıldıktan sonra araştırmanın problem cümlesi ve alt problemlerine yanıtlar aranmaya çalışılmıştır.

5.1. Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Mevcut Durumun Değerlendirilmesi

Araştırma bulgularında oluşturulan birinci tema olan “Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Mevcut Durum” temasında 8 kategori ve bu kategorilerin altında oluşturulmuş 31 kod bulunmaktadır. Bu tema altındaki kategori ve kodlar katılımcıların spor hizmet politikalarına ilişkin mevcut durumla ilgili verdikleri bilgiler doğrultusunda oluşturulmuştur.

Spor hizmetleri politikalarının uygulayıcıları kategorisine bakıldığında merkezi yönetim kodunun frekans değeri 20, merkezi ve yerel yönetim kodunun frekans değeri 12, yerel yönetim kodunun frekans değeri ise 1’dir. Katılımcıların çoğunluğu görev yaptıkları illerde spor hizmet politikalarının uygulayıcısı olarak merkezi yönetimin, yani gençlik spor il müdürlüklerinin aktif olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. İlgili literatür incelendiğinde Türkiye’deki illerde spor hizmet politikalarının uygulayıcıları olarak merkezi yönetim adına gençlik spor il müdürlüğünün mü daha aktif, yoksa yerel yönetimlerin mi daha aktif olduğunu destekleyecek pozitif ya da negatif yönde bilimsel bir dayanak bulunmamıştır. Ancak, Albayrak (2012) SGM merkez ve taşra örgütlerinde görev yapan yöneticilere uyguladığı anket çalışmasından elde ettiği sonuçlara göre, “SGM merkez ve taşra örgüt yöneticilerinin, spor hizmetlerinde en etkili ve başarılı yönetim biçiminin merkezi ve yerel yönetim biçiminin olması gerektiği, yerelleşme kapsamı konusunda hizmetlerin bir bölümünün devredilmesi gerektiğini, spor hizmetlerinde yerelleşmenin yararları olacağı görüşünde oldukları ancak sakıncaları konusunda ise kararsız kaldıklarını” ifade edilmektedir. Atalay (2013) ise, yaptığı araştırmada “yörede spor hizmetlerinin yerel yönetim birimlerince sunulması görüşünün ağırlık kazandığını, belediye, il özel idare, valilik gibi yerel yönetim birimleri, spor hizmetlerinin

kendileri tarafından sunulması durumunda hizmetlerin verimliliğinin artacağı sonucuna ulaşmıştır. Spor hizmetlerinin yerel idare birimleri tarafından sunulmasının ve yerel yönetimlere bu konuda daha çok sorumluluk verilmesi gerektiğini” ifade etmiştir.

Spor tesislerinde standardizasyon kategorisine bakıldığında katılımcılar her ne kadar tesislerde gerekli standartların sağlandığını belirtmiş olsalar da katılımcıların bahsettikleri tesislerin müsabaka sporlarında kullanılan tesisler olduğu anlaşılmaktadır. Tesislerin, hizmet ettiği branşların zaten belli standartlarda olması zorunluluğu bulunduğu için bu tesislerin belli standartlarda olduğu katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Katılımcıların temsil ettikleri illerin muhtelif yerlerinde sağlıklı yaşam ve egzersiz amacıyla kullanılan, belirli bir standardizasyona sahip olarak inşa edilmiş tesislerin varlığıyla ilgili bilgiye rastlanılmamıştır.

Spor hizmeti veren personellerin istihdamı ve eğitim durumları kategorisinde, üniversitelerin ilgili bölümlerinden mezun olma kodunun frekans değeri 7, GSB tarafından atama ile görevlendirilme kodunun frekans değeri 5, en az lise mezunu kodunun frekans değeri 5, kurum tarafından sınava tabi tutularak görevlendirme kodunun frekans değeri 1’dir. Buna göre, katılımcılar yoğun olarak kurumlarında çalışan personellerin üniversitelerin ilgili bölümlerinden mezun olduğunu ifade etseler de lise mezunu personellerin istihdamının da söz konusu olduğu görülmektedir. Tablo 1 incelendiğinde lise mezunu personellerin istihdam edildiğini beyan eden katılımcıların yerel yönetim temsilcileri olduğu görülmektedir. Türkiye’de beden eğitimi ve spor alanında ihtiyaç duyulan uzman personelleri yetiştiren spor bilimleri fakülteleri ile beden eğitimi ve spor yüksekokulları bulunmaktadır. Literatür incelendiğinde Dinç ve diğerleri (2018) tarafından yapılan çalışmada, 4 yıllık lisans eğitimi veren bu fakülte ve yüksekokulların ilgili bölümlerinden mezun olan kişiler kamu kurumlarında görev alabilmek için 657 sayılı Devlet Memuru Kanunun emrettiği şartları yerine getirmek durumunda olduğunu, buna göre Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi eliyle gerçekleştirilen Kamu Personeli Seçme Sınavlarından elde ettikleri başarı sırasına göre kamu görevlerine yerleştirildiklerini, ancak konu belediyeler ve büyükşehir belediyelerinde istihdama geldiğinde bu alanlardan mezun olan kişilerin mezuniyet unvanlarının karşılığını göremediklerini ifade etmiştir. Belediyelerde kadro düzenlemelerinin 5393 Sayılı Belediye Kanunu’nun 49. maddesi uyarınca gerçekleştirildiği için ilgili alandan mezun olmayan kişilerinde spor hizmetlerinin yürütülmesinde görevlendirilebildiklerini belirtmiştir. Turaç tarafından yapılan çalışmanın sonuçları bu ifadeyi destekleyecek kanıtları sağlamaktadır. Mevcut durumda lise mezunu bir

kişinin ilgili branşta antrenörlük belgesi olması halinde belediyelerde görevlendirilme imkanının bulunduğu söylenebilir.

Kurumun yetki ve sorumlulukları kategorisinde, katılımcıların verdiği yanıtlar doğrultusunda oluşturulan kodlar ve frekans değerlerine Tablo 1'deki gibi GSİM ve Yerel Yönetim Temsilcileri olarak ayrı ayrı bakıldığında, GSİM'lerinin halihazırda yürütülen spor hizmet ve faaliyetlerinde yerel yönetimlere göre daha fazla yetkiye sahip oldukları gibi daha fazla sorumluluk aldıkları görülmektedir. Yetki ve sorumlulukları çerçevesinde katılımcıların en çok değindikleri hususlardan oluşturulan bu kategorideki; spor kültürünü yaygınlaştırmak kodunun frekans değeri 28, seyir sporlarının gerçekleşmesini sağlamak kodunun frekans değeri 7, sportif başarının artmasına katkı sağlamak kodunun frekans değeri 5, sağlık ve zindeliğe yönelik tesisler inşa etmek kodunun frekans değeri 3, spor etkinleri düzenlemek kodunun frekans değeri 1'dir. Katılımcılar kurumun yetki ve sorumlulukları ile ilgili spor kültürünü yaygınlaştırmak konusunda yoğun görüş bildirirken, sağlık ve zindeliğe yönelik tesisler inşa edilmesi hususundan daha az bahsetmişlerdir. Halbuki spor kültürünün yaygınlaştırılması ve halkın hareket ihtiyacının karşılanması için amaca uygun spor tesisleri inşa etmek merkezi teşkilata bağlı spor kurumlarının ve yerel yönetimlerin yetki ve sorumlulukları çerçevesindedir. Karataş ve diğerleri (2011) Malatya'da sporun yaygınlaşmasında spor tesislerinin yeterlilik düzeyi ve saklanan spor özelliklerini incelemek amacıyla 2020 katılımcıya anket uygulaması yapmış ve spor yapılmasına engel teşkil eden faktörlerin başında yeterli spor hizmetinin sağlanmadığı ve kamu kurumlarının yeterince spor tesislerine sahip olmadığı tespit edilmiştir. Bu durumun, spor hizmeti veren kurumların yetki ve sorumlulukları çerçevesinde sağlık ve zindeliğe yönelik spor tesisleri inşa etme noktasında eksik kalmalarının bir sonucu olduğu söylenebilir.

Bölgenin iklim ve coğrafi koşullarına göre spor politikaları kategorisinde, bölgenin özelliklerine göre etkinliklerin planlanması kodunun frekans değeri 62, bölgeye özel branşlara yatırım yapılması kodunun frekans değeri 22, bölgenin özelliklerine göre spor turizminin geliştirilmesi kodunun frekans değeri 5, sağlıklı yaşamı teşvik eden tesisler inşa etme ve işletme kodunun frekans değeri 2'dir. Buna göre iklim ve coğrafi koşullara göre spor politikası denildiğinde katılımcıların en çok yoğunlaştıkları konu bölgenin özelliklerine göre etkinliklerin planlanması olmuştur. Katılımcıların verdikleri bilgiler doğrultusunda bölgenin iklim ve coğrafi koşullarına uygun branşlara yapılan yatırımlar ve spor turizmi konularında da spor kurumlarının önemli çalışmaları olduğu anlaşılmaktadır. Fakat, sağlıklı yaşamı teşvik eden

tesisler inşa etme ve işletme konusu en az görüş bildirilen konu olmuştur. Katılımcıların temsil ettiği spor kurumlarının çoğunun bölgenin iklim ve coğrafi koşullarını dikkate alarak vatandaşların dört mevsim boyunca sağlık ve zindeliğe yönelik hareket ihtiyaçlarını karşılayacakları tesislerin inşası ve işletimi ile ilgili planlamalara, spor politikalarının bir parçası olarak yer vermedikleri söylenebilir. Spor tesislerinin inşası kurumların spor politikalarında yer vermeleri gereken önemli bir husustur. Öyle ki, Hallmann ve arkadaşları (2012) spor alt yapısı ile ilgili yaptıkları çalışmada spor altyapısının toplum üyelerinin spora katılımını sağladığını, spor tesislerinin de spor altyapısının bir parçası olarak spora katılımı kolaylaştırmak için gereken temel fiziksel ve organizasyonel bir yapı olduğunu belirtmiştir. Bir toplumdaki spora katılımın spor tesislerinin mevcudiyeti ile doğrudan ilgili olduğunu ifade etmiştir. Başka bir çalışmada Ewing ve diğ. (2003) spor sahalarının, spor salonlarının ve fitness merkezlerinin mevcudiyetinin 19-28 yaş arasındaki kişilerin spora katılımı açısından önemli olduğu sonucuna ulaşmışlardır (Ewing ve diğ., 2003). Albayrak (2012), spor hizmetlerinin yerelleşmesine ilişkin yaptığı araştırmada yerel idare birimlerinin birincil görevleri arasında yer alan spor hizmetlerinin halka en yakın ve uygun yerlerde sunulmasının gerekliliğinden bahsetmiştir. Kars, Ardahan ve Ağrı örneğini vererek bu illerin bulundukları coğrafya itibari ile yoğun kış koşullarının yaşandığı bir yöre olmasından dolayı merkezi idarenin hizmetlerinin etkinliğinin zaman zaman sekteye uğradığını ve beklenen faydanın sağlanamadığını belirtmiştir. Bu nedenle spor hizmetlerinin ilgili beldelerde yerel yönetimlerin görevli birimlerince sunulmasının önemli olduğunu vurgulamıştır. Literatür incelemelerinden de anlaşıldığı üzere spor hizmetlerinin işlevselliği spor tesislerinin varlığı ile mümkündür. Türkiye coğrafi konumu ve yer şekilleri nedeniyle bölgelere göre farklı özellikteki iklim tiplerine sahiptir. Bu nedenle bölgelerin coğrafi koşulları ve iklim tipi dikkate alınarak tasarlanmış, halkın egzersiz ihtiyacını karşılayacak tesislere ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Spor hizmetleri için kurum bütçesinden ayrılan kaynaklar kategorisinde, uzman personel istihdamı için ayrılan kaynaklar kodunun frekans değeri 8, maddi destek için ayrılan kaynaklar kodunun frekans değeri 7, spor tesis inşası için ayrılan kaynaklar kodunun frekans değeri 5, malzeme desteği için ayrılan kaynaklar kodunun frekans değeri 4, spor etkinlikleri için ayrılan kaynaklar kodunun frekans değeri 2'dir. Buna göre spor hizmetlerinin gerçekleştirilmesi için kurum bütçesinden en fazla kaynak uzman personel istihdamı için, en az kaynak ise spor etkinlikleri için ayrılmıştır. Spora katılımın gerçekleşmesi için ihtiyaç duyulan spor tesislerinin inşası için ayrılan kaynaklara bakıldığında Tablo 1'e göre bu kaynakların GSİM'leri tarafından ayrıldığı anlaşılmaktadır. Bergsgard ve diğ. (2019) İskandinav

lkelerindeki spor tesislerine yönelik yaptığı araştırmada belediyelerin hem mevcut hem de henüz inşa edilmemiş spor tesislerine eşit erişim sağlama ve yasal ereve içerisinde takip etme noktasında daha fazla olanaklara sahip olduklarını, dolayısıyla belediyelerin hem finansör hem de mülk sahibi olarak spor tesisleri ile ilgili politikalarda ne çıktıklarını ifade etmiştir. Türkiye’de ise mevcut durumda Kayseri, İstanbül ve Erzurum illerinde belediyenin iştiraki olarak kurulan şirketler bünyesinde İskandinav lkelerindeki modele benzer şekilde spor tesisleri inşa ve işletiminin yapıldığını söylemek mümkündür.

Kurum stratejik planlarında spor hizmeti kategorisinde, spor turizm faaliyetleri kodunun frekans değeri 11, istihdam oluşturacak faaliyetlerin yapılması kodunun frekans değeri 8, katılıma yönelik spor hizmetlerinin sunulması kodunun frekans değeri 6, kaynakların verimli kullanılması kodunun frekans değeri 2’dir. Buna göre katılımcıların temsil ettiği kurumların bulunduğu illerde hem merkez yönetim hem de yerel yönetimlerin spor turizm faaliyetlerine oldukça önem verdikleri görülmektedir. Türkiye’de özellikle bölgeye has spor etkinliklerinin turizmi canlandıracağı düşüncesiyle spor turizminin ilin tanıtımına, ticari faaliyetlerine, ekonomik olarak kalkınmasına, istihdam alanlarının yaratılmasına, spora olan ilginin artmasına ve o illerin spor turizmi sayesinde tanınırılığının artmasına katkı sunacağı bilinmektedir. Bu nedenle gerek yerel yönetimler gerekse merkeze bağlı taşra teşkilatları spor turizmi adına önemli çalışmalar yapmaktadırlar. Literatür incelendiğinde Türkiye genelindeki illerde yapılan spor turizmine ilişkin birçok çalışma mevcuttur. Yeşil (2015) lkemizde hemen hemen her bölgede değişik branşlarda ve çeşitli büyüklüklerde spor turizmi faaliyetlerinin yürütüldüğünü, birçok şehirde, imkânlar dahilinde belirli spor turizmi faaliyetlerine odaklandıklarını, kentlerin sahip olduğu birtakım avantajları değerlendirerek spor turizmi altyapısını oluşturduklarını ifade etmiştir. Gürsoy (2016)’un Giresun ilini spor turizmi açısından değerlendirdiği araştırma, Güdük’n (2019) Mersin ilinin spor potansiyelini swot analizi yaparak incelediği çalışma ve Eroğlu ve Kaynar (2021)’ın Muş ilinin spor turizmindeki yeri ve önemini açıklamaya yönelik yaptığı çalışmalara bakıldığında ülkede doğudan batıya hemen hemen her bölgede spor turizmini canlandırmaya yönelik faaliyetlerin yapılmaya çalışıldığı söylenebilir. Doğar (2019) yaptığı araştırmada mahalli düzeyde çok sayıda görev ve sorumlulukları olan il merkez ilçe belediyelerinin stratejik planlarında sporla ilgili görev ve sorumluluklarını tespit etmek amacıyla, büyük şehir belediyesi statüsünde olmayan 51 il merkez ilçe belediyesinde inceleme yapmış ve bu belediyelerin 2015 – 2019 stratejik planlarında yer verilen spor faaliyetlerini irdelemiştir. Elde ettiği sonuçlara göre bu belediyeler stratejik planlarında performans sporları, rekreatif faaliyetler ve sosyal kültürel faaliyetler olarak üç ana konu üzerinde durmuşlardır.

Sonuç olarak belediyeler stratejik planlarında sporla ilgili mevzuatta yer vermek zorunda oldukları görevleri yanında, performansa dayalı, rekreatif, sosyal ve kültürel farklı konulara da yer vermişler ancak, sporu ağırlıklı olarak şehrin tanıtımında önemli ve etkili bir araç olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Doğar (2019)’ın yaptığı çalışmanın sonuçları bu araştırmanın bulgularını desteklemektedir. Literatürde araştırma sonuçlarını destekleyen birçok çalışma bulunmaktadır.

Kurumun spor kulüplerine sağladığı destekler kategorisinde, maddi destek kodunun frekans değeri 38, malzeme desteği kodunun frekans değeri 26, alan tahsisi ile ilgili destekler kodunun frekans değeri 25, tesislere kolayca ulaşma imkânı sağlama kodunun frekans değeri 12’dir. Araştırma bulgularına göre kurumların en fazla maddi yardımı amatör spor kulüplerine yaptıkları görülmektedir. Özellikle 2015 yılında yapılan yasal düzenlemeden sonra belediyelerin amatör spor kulüplerine nakdi yardım yapmalarının önü açılmasıyla birlikte malzeme, alan tahsisi ve ulaşım gibi yardımlara ek olarak yasaların belirlediği oranda maddi yardım da yapılabilmektedir. Literatürdeki güncel çalışmalar incelendiğinde araştırmanın bulgularını destekler nitelikte birçok çalışma olduğu görülmektedir (Mert, 2018; Berkün, 2017; Arslan, Koçak, & Eti, 2017; Doğar, 2019; Karabulut, & Açak 2016).

5.2. Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Önerilerin Değerlendirilmesi

Araştırma bulgularında oluşturulan ikinci tema olan “Spor Hizmet Politikalarına İlişkin Öneriler” temasında 10 kategori ve bu kategorilerin altında oluşturulmuş 37 kod bulunmaktadır. Bu tema altındaki kategori ve kodlar katılımcıların spor hizmet politikalarına ilişkin görüş ve önerileri doğrultusunda oluşturulmuştur.

Spor hizmetlerinin özelleştirilmesine ilişkin görüşler kategorisi, özelleştirme fikrini desteklememe kodunun frekans değeri 20, özelleştirme fikrini destekleme kodunun frekans değeri 11’dir. Buna göre katılımcıların büyük bir çoğunluğu spor hizmetlerinin kamu hizmeti olarak değerlendirmiş özelleştirilmesi fikrine karşı çıkmıştır. Literatür incelendiğinde spor hizmetlerinin özelleştirilmesi fikrine ilişkin Türkiye’de yapılmış güncel çalışmalara rastlanmamıştır. Ancak araştırma sonuçlarıyla anlamlı bir fark bulunan Ekenci ve Gözen (2000) yaptığı çalışmada Ankara ilinde “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünden 50 yöneticiye, iki farklı üniversiteden 35 spor bilimleri, 80 iktisadî ve idari bilimler akademisyenine anket uygulaması yapmıştır. Katılımcıların büyük çoğunluğunun özelleştirmenin gerekliliğini, kamu spor tesislerinde sunulan hizmetlerin yetersizliğini ve özelleştirmenin bu alanda

uygulanabileceğini, öncelikle müsabaka için yapılan tesislerin özelleştirilmesi gerektiğini ifade ettikleri” sonucuna ulaşmıştır (Ekenci ve Gözen, 2000). Aynı çalışmada “katılımcıların %38’ine göre özelleştirmede yap-işlet-devret modeli uygulanmalı, %27’sine göre spor tesis ve hizmetleri kâr amacı gütmeyen kuruluşlara devredilmeli, %25’ine göre tesislerin işletme hakkı özel sektöre devredilmeli, %7’sine göre tesisler kiraya verilmeli, %2’sine göre tesisler satılabilmeli fikrini savunmuşlardır (Ekenci ve Gözen, 2000). Başka bir çalışmada Kurtoğlu (2006) halka yaptığı anket uygulamasında belediyelerin yaptırmış olduğu spor tesislerinin veya rekreasyon alanlarının işletmesi özelleştirilmelidir görüşüne halkın katılım durumunu katılımcıların %31,3 (472 kişi) katılıyorum, %24,7 (373 kişi) katılmıyorum olarak tespit etmiştir (Kurtoğlu, 2006).

Sevk ve idareye ilişkin öneriler kategorisi, merkezi ve yerel yönetim tarafından yürütülmesi kodunun frekans değeri 25, merkezi yönetim tarafından yürütülmesi kodunun frekans değeri 9, yerel yönetim tarafından yürütülmesi kodunun frekans değeri 8’dir. Buna göre katılımcılardan hem GSİM’leri hem de yerel yönetim temsilcilerinin yoğun olarak spor hizmetlerine ilişkin sevk ve idareyi merkezi ve yerel yönetimin birlikte yapması gerektiğine ilişkin görüş bildirmişlerdir. Literatürdeki benzer araştırmaların sonuçları bu araştırmanın bulgularını desteklemektedir. Albayrak (2012) yaptığı çalışmada “SGM merkez ve taşra örgütlerinde görev yapan yöneticilere anket uygulamış ve SGM merkez ve taşra örgüt yöneticileri spor hizmetlerinde en etkili ve başarılı yönetim biçiminin merkezi ve yerel yönetim biçiminin olması gerektiğini, yerelleşme kapsamı konusunda hizmetlerin bir bölümünün devredilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Aynı çalışmaya katılan yerel idare temsilcilerinin büyük bir çoğunluğu spor hizmetlerinin yerel yönetimlerce sunulması gerektiğini ifade ederken, bir kısmı bu hizmetlerin merkezi idare tarafından sunulması, diğer bir kısmı da merkezi idare ile yerel idare birimlerinin ortaklaşa sunulması gerektiğini belirtmiştir” (Albayrak, 2012). Literatürde mevcut araştırma sonuçlarını desteklemeyen çalışmalar da bulunmaktadır. Yenel ve İmamoğlu (1998)’nin yaptığı araştırmanın sonuçlarına göre, Türk Spor Örgütünde görev yapan yöneticiler söz konusu faaliyet alanlarında genellikle merkez örgütünün yetkili olmasını istediklerini ve Türk Spor Örgütünde merkeziyetçi bir yönetim anlayışının egemen olduğunu ifade etmiştir. Başka bir çalışmada Çoban ve Devecioğlu (2006)’nin “Türkiye genelinde 61 il belediye başkanının katılımı ile yaptıkları araştırmanın sonuçlarına göre, belediye başkanlarının büyük bir çoğunluğunun spor hizmetlerine talip olduklarını, spor hizmetlerinin yerel yönetim birimlerince sunulması durumunda idari açıdan verimliliğin artacağına vurgu yaptıklarını” ifade etmişlerdir (Çoban & Devecioğlu, 2006).

Fırsat eşitliğine yönelik öneriler kategorisi, kolay ulaşılabilir tesisler olması kodunun frekans değeri 12, aynı standartlarda tesisler inşa etmek kodunun frekans değeri 10'dur. Buna göre katılımcılar vatandaşlara spor hizmeti sunarken fırsat eşitliği sağlamak adına tesislerin kolay erişilebilir yerlerde ve her birinin aynı standartlarda inşa edilmiş olması konusuna dikkat çekmişlerdir. Tesislerin kolay ulaşılabilir tesisler olması konusunda yoğun görüş bildiren katılımcılardan özellikle GSİM'leri her iki kod için de yerel temsilcilere göre daha fazla görüş bildirmişlerdir (Tablo 2). Tesislerin vatandaşların kolay erişebileceği yerlerde konumlanması ve farklı tesisleri kullanan bireylerin aynı standart hizmeti almasının mümkün olması konusu, spor hizmeti sunulurken halkın tamamına fırsat eşitliği sağlanması bakımından önemlidir. Literatürdeki spor tesislerine erişilebilirlik konusunda yapılan çalışmalar incelendiğinde Uzun (2018), "şehirlerdeki spor alanları varlığının tespiti, yeterliliği, dağılışı analizi ve erişebilirlik durumunu Kocaeli'nin Karamürsel şehri ölçeğinde incelemiştir. Çalışmanın spor hizmeti sağlarken halka fırsat eşitliği sunma konusunda önemli olduğu düşünülmektedir. Karamürsel şehir merkezinde bulunan spor alanlarını uydu görüntüleri ve imar planlarından tespit ederek coğrafi bilgi sistemine aktarmış ve sınıflandırmıştır. Alansal hesaplamalar ve istatistikî veriler dışında, spor alanlarının dağılışı, erişebilirlik analizlerini yapmış ve bunların haritalarını üretmiştir. Alansal verileri nüfus verileriyle karşılaştırarak ve kişi başına düşen spor alanlarını tespit etmiştir. Çalışma sonucunda Karamürsel şehir merkezinde spor alanlarının düzensiz bir dağılışı gösterdiğini, erişebilirlik sorununun bazı alanlarda farklı spor tesisleri için mevcut olduğunu tespit etmiştir (Uzun, 2018). Benzer bir çalışmayı Haijuan ve arkadaşları (2012) Çin'in Yangzhou ilindeki kamuya ait spor tesislerini coğrafi bilgi sistemi teknolojisiyle inceleyerek yapmıştır. Çalışmada, coğrafi bilgi sistemi ağ analizi yöntemi esas alınarak, şehrin kamuya ait spor tesisi alanlarını Yangzhou şehir merkezinde şehir ada birimlerine 2,5 km yürüme mesafesindeki kentsel spor tesislerinin erişilebilirliğini analiz etmiştir. Yangzhou şehrinin merkezinin üç farklı bölgesinde %44, %29 ve %5,6'sının sırasıyla 30 dakika, 20 dakika ve 10 dakika yürüme mesafesinde olduğunu tespit etmiştir.

Kaynak tahsisine yönelik öneriler kategorisi, kaynakların arttırılması kodunun frekans değeri 32, sağlıklı yaşamı teşvik edici tesislere kaynak ayrılması kodunun frekans değeri 2'dir. Buna göre, katılımcıların kaynak tahsisine yönelik olarak kaynakların yetersiz olduğu ve artırılması gerektiğine ilişkin görüş birliğinde oldukları tespit edilmiştir. Konu ile ilgili literatür incelendiğinde, Albayrak (2012) yaptığı araştırmadan elde ettiği sonuçlara göre "spor hizmetlerinin merkezi idare tarafından sunulması gerektiği görüşünün temelinde ekonomik yetersizlikler ve siyasallaşma riskinin yattığını, özellikle yerel yönetimlerin ekonomik olarak

yetersiz olduğu için, malzeme, araç, gereç ve tesislerin bakımı konusunda önemli problemler yaşandığını” ifade etmiştir (Albayrak, 2012). Başka bir çalışmada İmamoğlu ve Ekenci (1993), yerel yönetimlerin sporla ilgili görevleri arasında özellikle tesis yapımı ve işletilmesi, sporun yaygınlaştırılması ve ilgili kurum ve kuruluşlar ile iş birliğinin sağlanması gerektiğini fakat, mali sıkıntıların bu görevleri yerine getirme noktasında problem olarak görüldüğünü belirtmiştir. Şahin ve İmamoğlu (2011) ise yapmış olduğu çalışmada, “araştırmaya katılan milletvekillerinin %57,8’i devletin spor faaliyetlerine ayırdığı bütçeyi yetersiz buldukları sonucuna ulaşmıştır” (Şahin & İmamoğlu, 2011). Bu sonuçlar, mevcut araştırma sonuçlarını desteklemektedir.

İstihdam ve eğitime ilişkin öneriler kategorisi, istihdamda fırsat eşitliğinin sağlanması kodunun frekans değeri 36, eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi kodunun frekans değeri 22, mevcut personellere eğitimler verilmesi kodunun frekans değeri 7, okulların ilgili bölümünden istihdam sağlama kodunun frekans değeri 4, antrenör sayılarının artırılması kodunun frekans değeri 3, sportif başarı özgeçmişine sahip personel istihdam edilmesi kodunun frekans değeri 3’tür. Buna göre katılımcılar spor kurum ve kuruluşlarında istihdam edilmek üzere personel alınırken herkese fırsat eşitliği sağlanması görüşünde birleşmişlerdir. Hizmet içi eğitim faaliyetlerine de önemle vurgu yapmışlardır. İstihdam edilen personellerin ilgili alanda eğitim almış olması da dikkat çekilen bir diğer konu olmuştur. Konu ile ilgili literatür incelendiğinde personel istihdamı sağlanırken fırsat eşitliğinin sağlanmasına yönelik yapılmış araştırmalara rastlanmamıştır. Eğitim faaliyetleri ve okulların ilgili bölümlerinden istihdam sağlama konusunda sınırlı sayıda güncel çalışma bulunmaktadır. Donuk (2005) yapmış olduğu araştırma sonuçlarına göre “farklı branşlardan spor ve yönetim formasyonu ile donatılmış spor yöneticilerinin de spor eğitimi almış, sporcu kökenli yöneticilerle beraber çalışmaları, spor teşkilat ve yönetimlerine daha geniş bir perspektifin kazandırılmasını sağlayacağını” belirtmiştir. Ancak Türk Spor Teşkilatında spor eğitimi görmüş insanların yönetim kademelerinde çok düşük oranda temsil edilmesinin bir handicap olacağını değerlendirmiş ve görev alan yöneticilerin içerisinde spor eğitimi alanlara daha fazla istihdam sağlanması gerektiğini ifade etmiştir. Bu araştırmanın sonuçları, mevcut araştırmanın okulların ilgili bölümünden istihdam sağlama ve sportif başarı özgeçmişine sahip personel istihdam edilmesi kodlarından elde edilen bulgularla karşılaştırıldığında araştırma sonuçlarını desteklediği görülmektedir.

Sportif başarıya ilişkin öneriler kategorisi, sportif başarıya daha fazla önem verilmesi kodunun frekans değeri 11, sportif başarı öncelikli projeler yapılması kodunun frekans değeri 2'dir. Buna göre katılımcılar sportif başarıyı ilgilendiren spor hizmetlerine yeterince önem verilmediğini ifade etmişlerdir. İlgili literatür incelendiğinde, Aykın ve Bilir (2013) yaptıkları araştırmada Türkiye'deki lisanslı sporcu sayısının nüfus oranı ile uluslararası başarı grafiğinin düşük olduğunu, bunun en önemli nedeninin ise sporun bir yaşam biçimine dönüşmemesi ve spor politikalarının belirlenen düzeyde hayata geçirilememesi olduğunu ifade etmiştir. Başka bir araştırmada Tosun Tunç (2014), 1063 spor elemanının (494 sporcu, 276 antrenör, 82 spor yöneticisi, 20 spor gazetecisi, 143 beden eğitimi öğretmeni ve 48 akademisyen) katıldığı çalışmada, Türkiye'de sporcu beslenmesi ve sağlığı konusuna yeterince önem verilmediğini, kayıtlı ve popüler olan spor branşlarının dışında birçok spor dalının halihazırda tanıtımının ve yaygınlığının tam olarak sağlanmadığı sonucuna ulaşmıştır. Düzenlenen spor etkinliklerine katılımın düşük düzeyde olduğunu ifade etmiştir. Literatürdeki benzer araştırmaların sonuçları mevcut araştırma bulgularını desteklemektedir.

Sağlıklı yaşamı destekleyen tesislere yönelik öneriler kategorisi, doğru konuma yapılması kodunun frekans değeri 25, tesislerin farklı kullanım alanlarının olması kodunun frekans değeri 18, nüfus yoğunluğuna göre inşa edilmesi kodunun frekans değeri 18, iklim ve coğrafi koşullar dikkate alınarak inşa edilmesi kodunun frekans değeri 10, belirli standardizasyonun olması kodunun frekans değeri 10'dur. Literatür incelendiğinde katılımcıların en yoğun görüş bildirdikleri tesislerin doğru konuma yapılması önerisi ile paralellik gösteren çalışmalar mevcuttur. Sağlıklı yaşamı destekleyen tesislerin mevcudiyeti Albayrak (2012)'ın da çalışmasında ifade ettiği gibi halka en yakın ve uygun yerlerde sunulması spor hizmetleri için önemli bir konu olarak görülmektedir. Araştırmanın katılımcılarının yoğun olarak görüş bildirdiği bir diğer konu da tesislerin farklı kullanım alanlarının olması, yani çok amaçlı kullanıma yönelik olarak kitle sporuna hitap eder nitelikte olması hususudur. Öğüt (2014) yaptığı araştırmada spor politikalarında kitle sporuna yönelik tesislerden ziyade futbol stadyumlarına yatırım yapıldığı, Dünya Kupası, Olimpiyat Oyunları gibi dev spor organizasyonlarına ev sahipliği yapılırsa kullanılacak kamu kaynaklarıyla yerel ve küresel sermaye için yeni değerlendirme alanlarının harekete geçirilebileceği sonucuna ulaşmıştır. Bütün bunların sporun ticarileştirildiğine ve neoliberal bir anlayışla ekonomik bir olgu olarak görüldüğüne işaret ettiğini belirtmiştir. Çalışmanın sonuçları araştırma bulgularında yer alan katılımcıların tesislerin farklı kullanım alanlarının olması önerisini destekler niteliktedir. Sağlıklı yaşamı destekleyen tesislere yönelik bir diğer öneri olan tesislerin nüfus yoğunluğuna

göre inşa edilmesi ile ilgili literatür incelendiğinde Uzun (2018)'un alansal verileri nüfus verileriyle karşılaştırarak kişi başına düşen spor alanlarını tespit ettiği çalışmada” kişi başına düşen spor alanı miktarının, dünya standardının (kişi başına 4 m²) altında olduğunu ve bu miktara ulaşılması için daha fazla spor alanına ihtiyaç olduğunu” tespit ettiği görülmektedir. Buna göre katılımcıların tesislerin nüfus yoğunluğuna göre inşa edilmesi ile ilgili önerisi anlamlı bulunmaktadır. Atalay (2013) spor hizmetlerine ilişkin araştırma yaptığı bölgede coğrafya itibari ile yoğun kış koşullarının yaşandığını ve bu nedenle spor hizmetlerinin zaman zaman yetersiz kaldığını ifade etmiştir. Çalışma, araştırma bulgularında yer alan tesislerin iklim ve coğrafi koşullar dikkate alınarak inşa edilmesi önerisini destekler niteliktedir. Sağlıklı yaşamı destekleyen tesislere yönelik bir diğer öneri olan belirli standardizasyonun olması konusunda ilgili literatürde bir çalışma bulunmamakla birlikte, tesislerde belirli bir standardizasyonun olmasının her yöredeki vatandaşlara aynı standartlarda, eşit hizmet sunulması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

Gelecekte inşa edilecek tesislere yönelik görüşler kategorisi, projelerin arttırılması kodunun frekans değeri 12, uzman kişiler tarafından yönetilmesi kodunun frekans değeri 10, her vatandaşın spor yapmasına imkân sağlayan tesisler yapılması kodunun frekans değeri 4, yüksek donanımlı olması kodunun frekans değeri 4, merkezi ve yerel yönetim tarafından yönetilmesi kodunun frekans değeri 4, merkezi yönetim tarafından yönetilmesi kodunun frekans değeri 2, yerel yönetim tarafından yönetilmesi kodunun frekans değeri 1’dir. Literatür incelendiğinde katılımcıların en yoğun görüş bildirdikleri tesis inşasına yönelik projelerin arttırılması önerisini destekleyen birçok çalışma olduğu görülmektedir. Ramazanoğlu (2005) yaptığı çalışmada “sporun gelişmesi ve toplumda yaygınlaşmasının spor tesislerinin varlığı ile mümkün olacağını, kitle sporunun yaygınlaştırılması için kamu kurum ve kuruluşlarına ait spor tesislerinden halkın da rahatlıkla faydalanmasının sağlanması için gerekli çalışmaların yapılması” gerektiğini ifade etmiştir (Ramazanoğlu, 2005). Katılımcıların yoğun görüş bildirdikleri bir diğer konu gelecekte inşa edilecek tesislerin uzman kişiler tarafından yönetilmesine ilişkindir. Donuk (2012) spor teşkilatlarında görev alan yöneticilerin içerisinde spor eğitimi almış olanlara daha yüksek oranda şans tanınması gerektiğini, iş bulabilme imkânı son derece sınırlı olan spor yöneticiliği bölümü mezunu öğrencilerin aldıkları eğitim doğrultusunda mezun olduklarında spor teşkilatlarının ilgili birimlerinde görevlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Gelecekte her vatandaşın spor yapmasına imkân sağlayan tesisler yapılması ve bu tesislerin yüksek donanımlı olması ise öneri olarak sunulan bir diğer hususlardır. Olcay (2020) çalışmasında topluma en iyi şekilde spor hizmeti verilmesinde spor

tesislerinin niteliğinin kilit rol oynadığını ifade etmiştir. Gelecekte inşa edilecek tesislere yönelik görüşler kategorisi ile ilgili literatür incelendiğinde katılımcılar tarafından öneri olarak sunulan kodları destekleyen birçok araştırmanın mevcut olduğu görülmektedir.

Kalkınma planlarında spor hizmetlerine yönelik öneriler kategorisi, daha fazla projeye yer verilmesi kodunun frekans değeri 9, sağlıklı yaşamı teşvik edecek projelere yer verilmesi kodunun frekans değeri 7'dir. Buna göre katılımcılar, 1963 yılından bu yana hazırlanan 11 kalkınma planında yer verilen spor hizmetleri ile ilgili maddelere ek olarak spor hizmetlerine ilişkin daha fazla projeye yer verilmesini ve özellikle sağlıklı yaşamı teşvik edecek projelerin de yer almasını önermişlerdir. İlgili literatür incelendiğinde Mumcu ve diğerleri (2021) "kalkınma planları ve hükümet programları yapılırken basit ve ilkel fikirlerden sıyrılıp günümüzde bireylerin ve sporcuların ihtiyaç duydukları kaynakları tahsis etmeleri için çağdaş fikirler çerçevesinde planların ve programların ana hatlarının belirlenerek çalışılmaya başlanması, daha sonra uygulamaların vatandaşlara hizmet olarak sunulması için ilke ve hedeflerin öncelik olarak belirlenmesi gerektiğini vurgulamıştır (Mumcu & diğ., 2021). Başka bir çalışmada Yıldız (2018), kalkınma programları ve yerel yönetimlerin bir bütün olarak planlanması, sporun yerelde yaygınlaşması için düzenli olarak değil dağıtmaya yönelik kalıcı spor politikalarının oluşturulması ve harekete geçirilmesinin devamlılığı sağlayacağını ifade etmiştir. Aydın ve diğerleri (2007) yaptıkları araştırmada "Türk Spor Politikalarının temelini oluşturan Anayasa, Kanunlar, Kalkınma Planları ve Hükümet Programlarında sporla ilgili öngörülen hedeflerin gerçekleşme düzeylerini tespit etmek amacıyla yaptıkları araştırmada, Türk Spor Politikalarında öngörülen hedeflerin istenilen düzeyde gerçekleşmediğini tespit etmişlerdir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu, sporun topluma yeterli bir şekilde yaygınlaştırılmadığını belirtirken, tesislerin nitelik ve nicelik bakımından yetersiz olduğu ve var olan tesislerin halkın kullanımına yeterli bir şekilde sunulmadığı, özel sektörün katkısının artırılmadığı ve olimpiyatlarla ilgili çalışmaların yetersiz olduğu yönünde görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır (Aydın & diğ., 2007). Literatürdeki çalışmaların sonuçlarına bakıldığında araştırma sonuçlarında ortaya konan kalkınma planlarında spor hizmetleri ile ilgili önerilerin mevcut kalkınma planlarında halihazırda var olduğunu fakat uygulamaya ve gerçekleştirmeye yönelik problemler olduğu anlaşılmaktadır.

Kurumların yetki ve sorumluluklarına yönelik öneriler kategorisi, sevk ve idareyi GSİM yapması kodunun frekans değeri 8, GSİM yetkilerinin genişletilmesi kodunun frekans değeri 7, sevk ve idareyi yerel yönetim yapması kodunun frekans değeri 5, yerel yönetimlerin

antrenör alım yetkilerinin sınırlandırılması kodunun frekans değeri 2, yerel yönetimlere tesis sorumluluğunun yüklenmesi kodunun frekans değeri 2, yerel yönetim sadece tesis, aynı, nakdi, destek sağlamalı kodunun frekans değeri 1'dir. Buna göre katılımcıların yetki ve sorumluluklara yönelik olarak sevk ve idareyi GSİM'lerinin yapması konusunda yoğun görüş bildirmişlerdir. Burada sevk ve idarenin gerçekleştirilmesi kodu ile açıklanmak istenen husus spor hizmetlerinin sunulduğu tesislerin GSİM'leri tarafından koordine edilmesidir. Yoğun görüş bildirilen diğer konular ise GSİM'lerinin yetkilerinin genişletilmesi, yerel yönetimlerin istihdam konusunda antrenör alım yetkilerinin sınırlandırılması, yerel yönetimlere tesis sorumluluğunun yüklenmesi, yerel yönetimlerin spor hizmetlerinde sadece tesis, aynı ve nakdi destek sağlaması gerektiğine ilişkin önerilerdir. Literatür incelendiğinde Albayrak (2012) yaptığı araştırmada yetki ve görev paylaşımında kesin çizgilerin olmayışının yerel idarelerin elini zayıflattığını belirtmiştir. Ülke geneline yayılan tek tip tesis politikasının yerelde özel neticeler vermesinin zorlaştığını, yöresel niteliklerin göz ardı edildiğini vurgulamıştır. Dolayısı ile uygulamada birçok aksak oluştuğunu ve istenen sonucun elde edilmesinin engellendiğini ifade etmiştir (Albayrak, 2012). Yine aynı çalışmada katılımcıların “spor hizmetlerinde en etkili ve başarılı yönetim biçiminin merkezi ve yerel yönetim (işbirliği) biçiminin olması gerektiğini, yerelleşme kapsamı konusunda hizmetlerin bir bölümünün devredilmesi gerektiğini, devredilmesi gereken öncelikli hizmetin “spor saha, tesis yapım, bakım, onarım, işletme ve işletme” hizmetlerinin olduğunu, devredilmemesi gereken öncelikli hizmetin ise “her türlü taşınır taşınmaz malların, kadro ve personelin, alacak ve bütçeler” olduğu görüşüne sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır. Cohen (2012) kamu sektöründe karar alma sürecinin merkezi olmayan bir yapıya kavuşturulmasına yönelik küresel eğilim, yerel hizmetler ve altyapının sağlanması açısından belediyelerin artan sorumlulukları göz önüne alındığında, yerel yönetimlerin performans değerlendirmelerinin önemli olduğunu vurgulamıştır. Ateş (2011) “mahalli ve müşterek nitelik taşıyan spor hizmetlerinin, belediyeler ve diğer yerel yönetim birimlerinin gücüyle halka ulaşması halinde etkisini daha çabuk göstereceğini” ifade etmektedir (Ateş, 2011). Literatürde yer alan araştırma sonuçlarında kurumların yetki ve sorumlulukları ile ilgili Gençlik Spor İl Müdürlüklerinin idare ve koordinasyonu, yerel yönetimlerin ise tesis yapım ve bakımı konusundaki destekleriyle spor hizmetlerinin ortaklaşa yürütülmesi gerektiği fikrinin öne çıktığı görülmektedir. Araştırmadan elde edilen sonuçların mevcut araştırma sonuçlarını desteklediği görülmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma kapsamında Türkiye’de spor hizmeti politikaları kapsamında herkes için spor ve yaşam boyu spor ilkelerine bağlı olarak herkese fırsat eşitliği sunacak şekilde, vatandaşların spor istek ve ihtiyaçlarını karşılayan bir sistem içerisinde planlanmış spor tesisleri modeline ilişkin görüşler değerlendirilmiş ve araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara göre araştırmanın alt problemlerine ve problem cümlesine yanıtlar oluşturulmuştur.

Araştırmanın alt problemleri;

Türkiye’de devletin bir kamu görevi olarak her yörenin nüfus yoğunluğu ve demografik özelliklerine göre spor hizmeti ihtiyacını karşılayabilecek spor tesislerine sahip midir?

Türkiye’de devlet, ülkenin farklı bölgelerindeki nüfus yoğunluğu, demografik özellikler ve spor ihtiyaçlarına göre spor tesisleri inşa etmekte ve spor hizmetleri sunmaktadır. Ancak bu tesislerin içerisinde sağlık ve zindelik amacıyla, vatandaşların hareket ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak inşa edilmiş olan tesislerin dağılımı ve kalitesi, bölgesel olarak farklılıklar göstermektedir. Türkiye’nin az sayıdaki bazı büyük şehirleri, nüfus yoğunluğuna ve taleplere göre daha fazla spor tesisine sahip olma eğilimindedir. Bu şehirlerde spor kompleksleri, stadyumlar, spor salonları ve yüzme havuzları gibi çeşitli spor tesislerin yanı sıra özellikle yerel yönetimler tarafından inşa edilmiş sağlık ve zindeliğe yönelik spor tesisleri bulunmaktadır. Ancak kırsal bölgelerde, bu tür tesislerin sayısının ve kalitesinin daha düşük ya da hiç olmadığı görülmektedir. Nüfus yoğunluğu ve demografik özelliklere göre sağlık ve zindeliğe yönelik spor tesislerinin dağılımı ve kalitesi sürekli olarak güncellenmekte ve iyileştirilmektedir. Fakat bu konudaki gelişmelerin, Türkiye’deki yerel yönetimlerin spor politika ve bütçe kararlarına bağlı olarak değişebildiği anlaşılmaktadır. Sağlıklı yaşamı destekleyen tesislere yönelik öneriler kategorisinde daha fazla spor tesisine ihtiyaç olduğu ve spor tesislerinin nüfus yoğunluğuna göre inşa edilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Türkiye’de her ilde spor hizmetinin üretilmesini sağlayacak tesislerin inşa edilmesi için kaynak ihtiyacına ilişkin görüşler nelerdir?

Türkiye’de sağlık ve zindeliğe yönelik kamu kurumlarına ait spor tesisleri inşası yerel yönetimler ve merkezi hükümet tarafından finanse edilmektedir. Bu kaynaklar projeye, coğrafi bölgeye ve tesisin türüne göre değişmektedir. Özellikle büyük şehirlerde ve turistik bölgelerde

spor tesisleri inşası için daha fazla kaynak bulunabilirken, daha küçük şehirlerde bu kaynaklar sınırlıdır. Merkezi yönetim tarafından kaynak ayrılan spor tesislerinin çoğu ise spor kompleksleri, stadyumlar, spor salonları ve yüzme havuzları türündedir. Türkiye'de sporun teşvik edilmesi için birçok projeye ve programlara yatırım yapılmakta ve spor tesislerinin inşası ve bakımı için belli bir bütçe ayrılmaktadır. Ancak her ilde aynı ölçüde kaynak sağlanması konusunda problemler olduğu görülmektedir. Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara göre spor tesislerinin inşası için ayrılan kaynak tahsisine yönelik olarak kaynakların yetersiz olduğu ve artırılması gerektiği, bu kaynakların özellikle sağlıklı yaşamı teşvik edici tesislerin inşası için kullanılması gerektiği açıktır.

Türkiye'de kamu kurum ve kuruluşları tarafından spor hizmetinin sunulduğu tesislerin işletimine yönelik bir standardizasyon var mıdır?

Türkiye'de kamu kurumları tarafından sunulan spor hizmetlerinin sunulduğu tesislerin işletimi ile ilgili bir standardizasyon bulunmamaktadır. Müsabaka sporlarının yapıldığı spor tesislerinin işletimi ve yönetimi için belirli standartlar ve yönergeler genellikle ilgili spor federasyonları, spor bakanlığı ve yerel yönetimler tarafından oluşturulmaktadır. Bu standartlar aynı zamanda tesislerin güvenliği, temizliği, bakımı, personel yönetimi ve hizmet kalitesini düzenleyen kuralları da içermektedir. Tesis işletim standartları ve yasal düzenlemeler hem profesyonel spor tesisleri hem de kamu spor tesisleri için geçerlidir. Ancak sağlık ve zindeliğe yönelik olarak spor hizmeti verilen, vatandaşların hareket ihtiyacını karşılamak için gerek yerel yönetimler gerekse gençlik spor il müdürlüklerine bağlı olarak faaliyet gösteren spor tesislerinin işletimi ve inşasına yönelik olarak belli bir standardizasyon bulunmamaktadır.

Türkiye'de spor hizmeti veren kamu kurum ve kuruluşlarına ait spor tesislerinde istihdam edilen spor eğitmeni, antrenör ve spor yöneticilerinin eğitim durumları nedir?

Türkiye'de spor hizmeti veren kamu kurum ve kuruluşlarına ait spor tesislerinde istihdam edilen spor eğitmenleri, antrenörler ve spor yöneticilerinin eğitim durumları, Gençlik Spor İl Müdürlüğünde istihdam edilenlerde yasal düzenlemeler ve yönetmeliklere tabi olup, üniversitelerin beden eğitimi ve spor alanında ihtiyaç duyulan uzman personelleri yetiştiren spor bilimleri fakülteleri ile beden eğitimi ve spor yüksekokullarından en az lisans düzeyinde mezuniyete sahip personellerden oluşmaktadır. Ancak, yerel yönetimlerde ilgili alandan mezun olmayan kişilerin de spor hizmetlerinin yürütülmesinde (antrenörlük, yöneticilik vb.) görevlendirilebildikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Türkiye’de spor hizmetlerini yürüten merkezi idare ve yerel yönetimlerin yetki ve sorumlulukları net bir şekilde belirlenmesine ilişkin görüşler nelerdir?

Türkiye’de spor hizmetlerinin merkezi idare ve yerel yönetimler arasındaki yetki ve sorumluluklarının net bir şekilde belirlenmesi, sporun gelişimine ve toplumun daha fazla kesiminin spor hizmetlerinden faydalanmasına katkıda bulunabilecektir. Yetki ve sorumlulukların dağılımı yerel ihtiyaçlar, mevcut altyapı ve politika hedeflerine göre farklılık gösterebilir. Bu nedenle, etkili bir spor hizmet modeli oluşturmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Spor hizmetinin daha iyi yönetilmesi ve ulusal politikaların uygulanmasının sağlanması için merkezi idarenin güçlendirilmesi merkezi hükümetin ulusal düzeydeki spor politikalarını belirlemesi, büyük projeleri desteklemesi ve gençlik spor il müdürlükleri aracılığıyla illerdeki spor hizmetlerini koordine etmesi gerekmektedir. Yerel ihtiyaçları daha iyi anlayıp spor tesislerinin inşası, bakımı ve yerel spor kulüplerinin desteklenmesi gibi konularda daha etkili olabileceği düşüncesinden hareketle yerel yönetimlerin spor hizmetlerine katkı sunması beklenmektedir. Araştırma sonuçları, Türkiye’de spor hizmetlerini yürüten merkezi idare ve yerel yönetimlerin yetki ve sorumluluklarının net bir şekilde belirlenmesinin, spor hizmetlerinin geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve daha etkili bir şekilde yönetilmesi açısından son derece önemli olduğunu açıkça ortaya koymuştur. Hangi düzeyde hangi spor hizmetinin yönetileceği, finanse edileceği, tesislerin inşa ve işletiminin sağlanacağı konusunda net kuralların ve yasal düzenlemelerin oluşturulması gerekmektedir. Bu düzenlemelerin, karmaşık bir iş birliği ağı oluşturmadan hem merkezi hem de yerel yönetimlerin rollerini daha iyi belirlemelerine yardımcı olabileceği düşünülmektedir.

Türkiye’de her vatandaşa fırsat eşitliği sunacak şekilde planlanmış bir spor hizmeti politikasına ilişkin görüşler nelerdir?

Türkiye’de fırsat eşitliği sunacak şekilde planlanmış bir spor hizmeti politikasının, toplumun genel refahını artıracak açıktır. Bu politikanın başarıya ulaşması için ciddi bir çaba ve kaynak ayrılması gerekmektedir. Fırsat eşitliği sunacak şekilde planlanacak bu tür bir spor hizmet politikası oluşturulurken dikkate alınması gereken kaynak tahsisi, altyapı oluşturma, sağlık ve zindeliğe yönelik olarak spor tesisleri inşa etme ve erişilebilirlik gibi faktörler vardır. Araştırma sonuçlarına göre, vatandaşlara spor hizmeti sunarken fırsat eşitliği sağlamak adına tesislerin kolay erişilebilir yerlerde ve her birinin aynı standartlarda inşa edilmiş olması gerekmektedir. Bir vatandaşın faydalandığı spor tesisinin, diğer vatandaşın kullandığı spor tesisleriyle aynı nitelik, standart ve kalitede olması gerekmektedir. Ayrıca, belirlenen spor hizmet politikasının uygulanması ve etkinliğinin izlenmesi de önemlidir.

Sonuç olarak araştırmanın problem cümlesini oluşturan Türkiye’de spor hizmeti politikaları kapsamında herkes için spor ve yaşam boyu spor ilkelerine bağlı olarak herkese fırsat eşitliği sunacak şekilde, vatandaşların spor istek ve ihtiyaçlarını karşılayan bir sistem içerisinde planlanmış bir spor tesisleri modelinin bulunmadığı, halkın hareket ihtiyacının karşılanması ve sağlıklı bir toplumun oluşumu için sağlık ve zindeliğe yönelik olarak çerçeve bir plana ihtiyaç duyulduğu tespit edilmiştir. Spor hizmet politikaları kapsamında oluşturulacak bu çerçeve planın temel konusunun ise, sağlık ve zindeliğe yönelik olarak hizmet verecek bir spor tesisleri modelinin oluşturulması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Öneriler

Anayasanın Sosyal ve Ekonomik Hak ve Ödevler bölümünde yer alan 58 ve 59. Maddeleri uyarınca devletin spor hizmetlerini vatandaşlara temel bir hizmet olarak ulaştırması ve toplumda sporun yaygınlaşması için gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Kalkınma planlarında ve hükümet programlarında olimpik veya elit spora yönelik olmayan spor hizmetlerinin öne çıkarılması, stadyumlar, spor salonları ve yüzme havuzları gibi çeşitli spor tesislerinin dışında vatandaşların hareket ihtiyacını karşılamaya ve sağlıklı bir toplum hedefine ulaşmaya destek olacak sağlık ve zindelik tesislerine yer verilmesi gerekmektedir.

Spor politikaları kapsamında ülkenin iklim ve coğrafi özellikleri de dikkate alınarak dört mevsim hizmet vermeye uygun sağlık ve zindeliğe yönelik kapalı spor tesislerinin planlanması gerekmektedir. Planlanacak bu sağlık ve zindelik tesisleri, ülkenin her yerindeki vatandaşlara fırsat eşitliği sunması bakımından belli bir standardizasyona sahip olmalıdır.

Şehirlerde sağlık ve zindeliğe yönelik olan spor tesislerinin dağılımı ve erişilebilirliğinin haritası çıkarılmalı, nüfus verileriyle karşılaştırılarak ihtiyaç duyulan tesis sayısının tespit edilmesi gerekmektedir. Buna göre şehrin muhtelif yerlerine nüfus yoğunluğuna göre sağlık ve zindelik tesisleri inşa edilerek halkın kullanımına sunulmalıdır.

Devlet aygıtı, sağlık ve zindeliğe yönelik olarak ülkenin iklim ve coğrafi durumunu da dikkate alarak dört mevsim kullanılacak şekilde planlayacağı standart bir kapalı spor tesisleri modelinin yapım, bakım ve onarımı konusundaki sorumluluğunu net bir şekilde yerel yönetimlere devredilmesi konusunda çalışmalar yapmalı, işlevselliğini araştırmalıdır.

Merkezi yönetimin ülke geneline yayılan spor tesislerine yönelik yatırım ve hizmet politikalarının yansırı yerel yönetimlerin, spor hizmetlerinde kaynakların etkin kullanılmasının sağlanması noktasında sorumluluk alması gerekmektedir.

Yerel yönetimlerin illerdeki nüfus yoğunluğuna göre imar planlarında, sağlık ve zindeliğe yönelik spor tesislerine yer vermeleri gerekmektedir.

Yerel yönetimlerdeki spordan sorumlu birimlerde istihdam edilen idareci ve personellerin spor alanında eğitim görmüş kimselerden oluşturulması gerekmektedir. Yerel yönetimlerin spor tesislerinde çalışmak üzere görevlendirilen antrenörlerin sadece antrenörlük belgelerine sahip olmalarının istihdam için yeteli olmaması (ilgili branşta milli sporcu değilse), üniversitelerin spor alanında eğitim veren bölümlerinden mezun olmaları şartı aranması gerekmektedir. Belediyelerin spor hizmeti veren tesislerinde çalışan personellerin GSB tarafından atanmaları konusunda hukuki düzenlemeler ve çalışmalar yapılmalıdır.

Yerel yönetimlerin büyükşehir belediyelerinde spor hizmetlerinden sorumlu Spor Daire Başkanlıkları veya Gençlik ve Spor Müdürlükleri faaliyet göstermektedir. Büyükşehir kapsamında olmayan belediyelerde ise Spor Şube Müdürlükleri veya Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlıklarına bağlı faaliyet gösteren spor birimleri bulunmaktadır. Fakat özellikle kırsal bölgelerdeki illerde bu birimlerin sadece yasal zorunluluktan kaynaklanan sebeplerle varlıklarından söz etmek mümkündür. Bu birimlerin uzman personeller eliyle aktif hale getirilmeleri gerekmektedir.

Spor Genel Müdürlüğü'nün merkez ve taşra teşkilatı (gençlik spor il müdürlükleri) ve yerel yönetimlerin yetki ve sorumluluklarında özellikle spor hizmetlerinin sevk ve idare edilmesi, tesis yapım, işletim, onarım ve bakımı, spor hizmetlerindeki faaliyet alanları, gibi konularda net bir görev ayrımı yapılması gerekmektedir.

Spor Genel Müdürlüğünü'nün taşra teşkilatlarına yaptığı görevlendirmelerde alanında uzman personelleri yönetici olarak görevlendirmesi gerekmektedir.

Yerel yönetimlerin stratejik planlarında nüfus yoğunluğuna göre planlama yaparak sağlık ve zindelik tesisleri inşa etmeye yer vermelerinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Yerel yönetimlerin belediyeler bünyesinde “spor bilim kurulları” oluşturarak spor hizmetlerini yürütürken alanda uzman akademisyenlerden destek almaları gerekmektedir.

Sağlık ve zindelik tesisleri modeli kapsamında ülkenin her yerinde aynı standartlarda tesis inşa edilmesi için örnek bir tesis modeli üzerinde çalışma yapılabilir.

Sağlık ve zindelik tesisleri modeline ilişkin spor bilimleri alanında uzman akademisyenlerin görüş ve önerilerine yönelik bir araştırma yapılabilir.

Gelişmiş ülkelerde kamu kurumları tarafından sağlık ve zindelik tesisleri modeline benzer uygulamaların olup olmadığı, varsa işlevselliği araştırılabilir.

KAYNAKLAR

Albayrak, A.Y., (2012). *Spor Hizmetlerinde Yerelleşme: Spor Genel Müdürlüğü Merkez ve Taşra Teşkilatı Yöneticilerinin Görüşlerinin Değerlendirilmesi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Akbulut Hükümeti, (09.11.1989-29.06.1991). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:16 Ekim 2022.

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı, (1990-1994). <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari>., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023.

Akbulut Hükümeti, (09.11.1989-29.06.1991). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:16 Ekim 2022.

Atalay, A., (2013). *Kars Ardahan Ağrı Merkez-Yerel Yöneticilerinin Spor Hizmetlerine Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Ateş Y., (2011). Mahalli İdarelerin Sporla İlgili İşlevleri ve Spor Kulüplerine Yardımları, *Dış Denetim Dergisi*, 254-259.

Aykın, A.G. & Bilir, Y.F.P., (2013). Hükümet Programları ve Spor Politikaları, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22 (2), 239-254. <https://dergipark.org.tr/en/pub/cusosbil/issue/4393/60458> adresinden erişildi.

Aydın, A. D., Demir, H. & Yetim, A., (2007). Türk Spor Politikalarında Öngörülen Hedeflerin Gerçekleşme Düzeylerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma Gsgm Örneği, *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1 (2), 87-96. <https://dergipark.org.tr/en/pub/bsd/issue/53634/715564>

Altıncı Demirel Hükümeti, (12.11.1979-12.09.1980). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022.

Batmaz, N. Y., (2014). *Kamu ve Özel Sektör Yönetimi İçin Yönetim Sözlüğü* içinde, M. A. Özer (Ed.), Adalet Yayınevi, Ankara, 240-241.

Belediye Kanunu. Resmî Gazete, Kanun No: 5393. Kabul Tarihi: 03.07.2005. Resmî Gazete Sayısı: 25874. Resmî Gazete Yayımlanma Tarihi: 13.07.2005. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5393.pdf> Erişim Tarihi: 10 Ocak 2023.

Bergsgard, N. A., S. I. Nødland, And Q. Seippel., (2009). For Den Som Har, Skal Fa? Makt Og Avmakt I Lokal Anleggspolitikk ‘For Unto Every One That Hath Shall Be Given?’ Power And Powerlessness İn Local Facility Policy, In *Kampen Om İdrettsanleggene: Planlegging, Politikk Og Bruk*, Edited By K. Rafoss And J. O. Tangen, Bergen: Fagbokforlaget, 125–155.

Berkün, S., (2017). Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Anlayışı, *Şarkiyat*, 9(2), 582-598.

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, (1985-1989). <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari>., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023.

Beşinci İcra Vekilleri Heyeti Hükümeti Programı, (14.08.1923-27.10.1923). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi: 11 Ekim 2022.

Beşinci Demirel Hükümeti, (21.07.1977-05.01.1978). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi: 14 Ekim 2022.

Bülent Ulusu Hükümeti, (20.09.1980-13.11.1983). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi: 14 Ekim 2022.

Bilgin, N., (2006). *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi Teknikler ve Örnek Çalışmalar*, Siyasal Kitabevi, Ankara.

Boyatzis, R.E., (1998). *Transforming qualitative information: thematic analysis and code development*, Sage Publications, London.

Braun, V., & Clarke, V., (2019). Psikolojide tematik analizin kullanımı, S. N. Şad, N. Özer ve A. Atli (Çevirenler). *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 7(2), 873-898. doi: 10.14689/issn.2148-2624.1.7c.2s.17m

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, (1963-1967). <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari>., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023.

Birinci Bayar Hükümeti Programı, ((01.11.1937-11.11.1938). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:11 Ekim 2022.

Birinci Demirel Hükümeti, (27.10.1965-03.11.1969). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022.

Birinci Ecevit Hükümeti, (26.01.1974-17.11.1974). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022.

Birinci Özal Hükümeti, (13.12.1983-21.12.1987). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022.

Birinci Erdoğan Hükümeti, (19.03.2003-2007). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:20 Ekim 2022.

Birinci Davutoğlu Hükümeti, (62.-63. Hükümet, 2014-2015). www.resmigazete.gov.tr/, Erişim tarihi:21 Ekim 2022

Beşinci Ecevit Hükümeti, (04.06.1999-23.11.2002). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:20 Ekim 2022.

Cohen, S., Doumpos, M., Neofytou, E. & Zopounidis, C., (2012). Assessing financial distress where bankruptcy is not an option: an alternative approach for local municipalities, *European Journal of Operational Research*, **218**(1), 270–279. <https://doi.org/10.1016/j.ejor.2011.10.021>

Creswell J.W., (2018). *Nitel Araştırma Yöntemleri: Beş Yaklaşım Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni*, M. Bütün & S.B. Demir (Çev.) (4. baskı), Siyasal Kitabevi, Ankara.

Ceyhun, S., (2008). Spor Tesislerinin Rekreatif Açıdan Kullanımı, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1), 325-332.

Colebatch, H.K., (2002). *Concepts in Social Sciences: Policy*, 2nd Edition, Open University Press, Philadelphia.

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi. (2018).
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180710-1.pdf>, Erişim Tarihi: 10 Ocak 2023.

Çiller Hükümeti, (29.06.1993-20.09.1995). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:16 Ekim 2022.

Donuk, B., (2006). *Spor Yöneticiliği ve İstihdam Alanları*, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 156, ISBN: 975-437-505-4.

Doğu, G., ve Ark., (2013). Büyükşehir Belediyesi Spor Politikalarına Yönelik Hizmetlerin İncelenmesi (Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği), *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25 (97), 111.

Dinç, F., Çolakoğlu, T., & Kurtipek, S., (2018). Büyükşehir belediyelerinin spor hizmetlerinde çalışmakta olan personelin kadro tanımları ve istihdam problemlerine yönelik derleme bir çalışma, *Journal of Human Sciences*, 15(4), 2533- 2552. doi:10.14687/jhs.v15i4.5616.

Doğar, Y., (2019). İl Merkez İlçe Belediyelerinin Stratejik Planlarında Spor, *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 14-23.

Dokuzuncu İnönü Hükümeti, (25.06.1962-25.12.1963). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022.

Dördüncü Demirel Hükümeti, (31.03.1975-21.06.1977). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022.

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı, (1979-1983). <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari>., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023.

Dünya Nüfus Günü, 2023 <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dunya-Nufus-Gunu-2023-49688> Erişim Tarihi: 10 Temmuz 2023.

Eleren, A. Kılıç, B., (2007). Turizm Sektöründe SERVQUAL Analizi ile Hizmet Kalitesinin Ölçülmesi ve Bir Termal Otelde Uygulama, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 1, 235-263.

Erbakan Hükümeti, (03.07.1996- 07.07.1997). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:20 Ekim 2022.

Erem, N.G., (2003). *Toplam Kalite Yönetiminin Hizmet İşletmelerinde Uygulanması ve Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Araştırma ve Uygulama Hastanesinde Bir Örnek Uygulama*, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı.

Eroğlu, O. & Kaynar, Ö., (2021). Muş İlinin Spor Turizmindeki Yeri ve Önemi, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 12(46), 1041-1059. DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.3028>.

Ekenci, G. & Gözen, M., (2000). Türkiye'de Spor Tesis ve Hizmetlerinin Özelleştirilmesi, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5 (2), 67-78. <https://dergipark.org.tr/en/pub/gbesbd/issue/27964/300959>

Ewing, R., Schmid, T., Killingsworth , R. , Zlot , A. and Raudenbush , S., (2003) . Relationship between urban sprawl and physical activity, obesity, and morbidity. *American Journal of Health Promotion*, 18 (1), 47 – 57 . doi: 10.4278/0890-1171-18.1.47

Gençlik ve Spor Bakanlığı. (2019). <https://gsb.gov.tr/mevzuat.html> Erişim Tarihi: 10 Ocak 2023.

Girginer, N. ve Şahin, B., (2007). Spor Tesislerinde Kuyruk Problemine Yönelik Bir Benzetim Uygulaması, *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 18(1), 13-30.

Güçlü, M., (1998). Spor Tesislerinin İşletmesi: Ankara Özel Yükseliş Koleji Spor Tesisleri, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (4), 33.

Günday, M., (2004). *İdare Hukuku*, İmaj Yayınevi, Ankara, 301-304.

Günday, M., (2004). *İdare Hukuku*, İmaj Yayınevi, Ankara, 299.

Günday, M., (2003). *İdare Hukuku* (Yedinci Baskı), İmaj Yayınları, Ankara, 285.

Gürsoy, Y., (2016). Giresun İlinin Spor Turizmi Açısından Değerlendirilmesi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt. 9 Sayı 45, 1080-1088.

Güdük, T., (2019). *Mersin İlinin Spor Turizmi Potansiyelinin Swot Analizi Yöntemiyle İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilimdalı.

Gözübüyük, A. Ş., (2010). *Türkiye'nin Yönetim Yapısı* (On birinci Baskı), Turhan Kitabevi, Ankara, 27-28.

Grönross, C., (1984). A Service Quality Model and It's Market Implications, *European Journal of Marketing*, 18 (4), 36–44.

Gülan, A., (1988). Kamu Hizmeti Kavramı, *İHİD (Prof. Dr. Lutfi Duran'a Armağan Özel Sayısı)*, Yıl 9, 1-3, 148.

Gül Hükümeti, (18.11.2002-19.03.2003). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:20 Ekim 2022.

Hallmann, K., Wicker, P., Breuer, C. & Schönherr, L., (2012). Understanding the importance of sport infrastructure for participation in different sports – findings from multi-level modeling, *European Sport Management Quarterly*, 12:5, 525-544, DOI: 10.1080/16184742.2012.687756

Haijuan, L., Yangyang, Z., Yannan, X., Xinyue, L., and Mingrui, X., (2012). Evaluation of Accessibility to Urban Public Sports Facilities: A GIS Approach Based on Network Analysis Model, *Fifth International Conference on Information and Computing Science*, Liverpool, UK, 52-55, doi: 10.1109/ICIC.2012.21.

İslamoğlu, A. H., Candan, B., Hacıfendioğlu, G., Aydın, K., (2006), *Hizmet Pazarlaması*, Beta Yayıncılık, 1. Basım, İstanbul.

İç, O., (2017). *Spor Tesisleri ve Malzeme Bilgisi Ders Kitabı*. Milli Eğitim Yayınları, Ankara.

İl Özel İdaresi Kanunu, (2005). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5302.pdf> ., Erişim Tarihi: 10 Ocak 2023.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, (1968-1972). <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari>., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023.

İkinci Demirel Hükümeti, (03.11.1969-06.03.1970). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022.

İkinci Erim Hükümeti, (11.12.1971-22.05.1972). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022.

İkinci Ecevit Hükümeti, (21.06.1977-21.07.1977). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022.

İkinci Özal Hükümeti, (21.12.1987-09.11.1989). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022.

İkinci Yılmaz Hükümeti, (12.03.1996-03.07.1996). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:20 Ekim 2022.

İkinci Davutoğlu Hükümeti, (64. Hükümet, 25.11.2015-24.05.2016). kutuphane.tbmm.gov.tr/, Erişim tarihi:21 Ekim 2022.

İktisat Terimleri Sözlüğü, <http://www.tdk.gov.tr>, Erişim Tarihi 06.01.2020

Koçak, O., Arslan, H. & Eti, S., (2017). Belediyelerde Sosyal Politika Uygulamaları ve Pendik Belediyesi Örneği, *OPUS – Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(12), 119-144.

Koçoğlu, C. M., Aksoy, R., (2012). Hizmet Kalitesinin SERVPERF Yöntemi ile Ölçülmesi: Otobüs İşletmeleri Üzerinde Bir Uygulama, *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı: 29, Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E- Dergisi <http://www.akademikbakis.org>, s.1-20.

Karahanoğulları, O., (2004). *Kamu Hizmeti (Kavram ve Hukuksal Rejim)*, Turhan Kitabevi, Ankara. <http://80.251.40.59/politics.ankara.edu.tr/karahan/makaleler/kamuhizmeti.pdf> Erişim tarihi: 19.11.2020 s.277-278

Kurt, A. ve Onağ, Z., (2019). Yerel Yönetimlerin spor politikalarının incelenmesi (Manisa büyükşehir Belediyesi Örneği), *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 59-78.

Karabulut, R. & Açak, M., (2016). Amatör spor kulüplerinin kuruluşu, kuruluş maliyeti ve vergilendirilmesi: bir amatör futbol takımı kuruluş örneği. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 7(1), 270-283.

Karataş, Z., (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.

Kuckartz, U. & Radiker, S., (2019). *Analyzing Qualitative Data with MAXQDA: Text, Audio, and Video*. The USA: Springer.

Kurtoğlu, T., (2006). *Halkın yerel yönetimlerden spor hizmetleri konusunda beklentileri (Mersin örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Lee, Y.L., Hing, N., (1995). Measuring Quality in Restaurant Operations: An Application of The SERVQUAL Instrument, *Int. J. Hospitality Management*, Volume: 14, No: 3/4, 293-310.

Mumcu, H. E., Çeviker, A., & Güder, E. N., (2021). Kalkınma Planları ve Hükümet Programlarında Sporun Ekonomik, Sosyal ve Siyasal Analizi, *Turkish Studies-Social Sciences*, 16(4).

Midilli, Ö., (2011). *Hizmet Sektöründe Müşteri Memnuniyetinin Pazarlamaya Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Kadir Has Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Bölümü, İstanbul.

Melen Hükümeti, (22.05.1972-15.04.1973). www.tbmm.gov.tr, Erişim tarihi:14 Ekim 2022.

Mert, Y. L., (2018). Belediyelerde Kurumsal Sosyal Sorumluluk Uygulamaları: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği, *Journal Of International Social Research*, 11(61).

Onar, S., (1966). *İdare Hukukunun Umumî Esasları*, Hak Kitabevi, İstanbul.

Olçay, A., Sürme, M. & Dağlıoğlu, T. (2020). Spor ve Rekreatif Amaçlı Tesislerde Hizmet Kalitesinin Değerlendirilmesinde Demografik Değişkenlerin Rolü, *İktisadi ve İdari Yaklaşımlar Dergisi*, 2 (2), 223-235. DOI: 10.47138/jeaa.826401

Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı, (2014-2018). <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari>., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023.

On birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, (2019-2023). <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari>., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023.

Özel Beden Eğitimi ve Spor Tesisleri Yönetmeliği, (1999). <https://www.mevzuat.gov.tr/File/Generatepdf?Mevzuatno=4191&Mevzuattur=Kurumvekurulusyonetmeligi&Mevzuattertip=5> Erişim Tarihi: 11 Ocak 2022.

Öztürk, S. A., (2010), *Hizmet Pazarlaması*, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 10.Baskı, Bursa.

Öksüz, A. S., (2010). *Hizmet Kalitesinin Hasta Memnuniyeti Üzerine Etkisi ve Bir Uygulama Araştırması*, Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sağlık Kurumları İşletmeciliği Ana Bilim Dalı, Ankara.

Özay, İ., (1998). Türkiye’deki Klasik Kamu Hizmeti Anlayışı: “Çok Yaşa” ya da “A Tes Amour”, *İÜHFM*, C. 56, 1-4, 295.

Öğüt, E., (2014). Türkiye’de Spor Yönetiminin Neoliberal Dönüşümü, *Amme İdaresi Dergisi*, 47(4).

Papatya, G., Papatya, N., Hamşioğlu, A. B., (2012), Sağlık İşletmelerinde Algılanan Hizmet Kalitesi ve Hasta Memnuniyeti: İki Özel Hastanede Karşılaştırmalı Bir Araştırma, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2-1, 87-108.

Peker Hükümeti Programı, (07.08.1946-10.09.1947). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:11 Ekim 2022.

Ramazanoğlu F. & Öcalan M., (2005). Spor İşletmelerinde İşletmecilik ve Personel Yönetimi Anlayışı, *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi*, 4(1): 36-40.

Rolland, L., (1947). *Precis de Droit Administratif*, Paris, 1-2.

Sadi Irmak Hükümeti, (17.11.1974-31.03.1975). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022.

Sayıştay, (2020). <https://www.sayistay.gov.tr/reports/download/3561-genclik-ve-spor-bakanligi>, Erişim Tarihi: 10 Ocak 2023.

Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönergesi <https://shgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/254/241/mevzuat-yonergeler.aspx> Erişim Tarihi: 10 Ocak 2023.

Sezer, Ö., (2008). Kamu Hizmetlerinde Müşteri (Vatandaş) Odaklılık: Türkiye’de Kamu Hizmeti Anlayışı Açısından Bir Değerlendirmek, *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(8), 147-171 <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1123507> Erişim tarihi: 18.11.2021

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, (2001-2005). <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari>., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023.

Sekizinci İnönü Hükümeti Programı, (20.11.1961-25.06.1962). www.tbmm.gov.tr., Erişim tarihi:14 Ekim 2022.

Torlak, Ö. & Özdemir, Ş., (1999). Hizmet Kalitesini İyileştirmede Kamu Görevlilerinin Tatminin Rolü, *Kamu Yönetiminde Kalite 2. Ulusal Kongresi*, Ankara, TODAİE Yayını, 323-331.

Tosun Tunç, G., (2014). *Türk Sporunun Başarısının Belirlenmesinde Bazı Spor Elemanlarının Ayrıntılarının Belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, (1982). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2709.pdf>

Uzun, M., (2018). Spor Alanlarının Coğrafi Bilgi Sistemleri (Cbs) Teknikleri ile Coğrafi Dağılım Analizi: Karamürsel (Kocaeli) Örneği, *Marmara Coğrafya Dergisi*, (37), 194-203. DOI: 10.14781/mcd.386367

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı, (1973-1977). <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari>., Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023.

Ürgüplü Hükümeti, (20.02.1965-27.10.1965). www.tbmm.gov.tr, Erişim tarihi:14 Ekim 2022.

Üçüncü Demirel Hükümeti, (06.03.1970-12.03.1971). www.tbmm.gov.tr, Erişim tarihi:14 Ekim 2022.

Üçüncü Ecevit Hükümeti, (05.01.1978-12.11.1979). www.tbmm.gov.tr, Erişim tarihi:14 Ekim 2022.

Üçüncü Yılmaz Hükümeti, (07.07.1997-12.01.1999). www.tbmm.gov.tr, Erişim tarihi:20 Ekim 2022.

Üçüncü Erdoğan Hükümeti, (61. Hükümet, 2011-2014). www.tbmm.gov.tr, Erişim tarihi:20 Ekim 2022.

Wenyun, L. & Henry, I.P., (2011). Historical Review of Sports Policy in Rural China (1949–2008), *International Journal of Sports History*, 28:7, 1055-1071.

Yeşil, M., (2015), *Antalya'da Spor Turizmi: Mevcut Durumun Tespiti*, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yenel, İ. F. & İmamoğlu, A. F., (1998). Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Bazı Çalışma Alanlarında Yetkili Olması Gereken Yönetimsel Birimlerin Yönetim Kademelerince Belirlenmesi, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3 (4), 65-80. <https://dergipark.org.tr/en/pub/gbesbd/issue/27958/305199>

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, (1996-2000). <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari>, Erişim Tarihi: 5 Şubat 2023.

Yılmaz Hükümeti, (29.06.1991-24.11.1991). www.tbmm.gov.tr, Erişim tarihi:16 Ekim 2022.

Yedinci Demirel Hükümeti, (25.11.1991-29.06.1993). www.tbmm.gov.tr, Erişim tarihi:16 Ekim 2022.

Yıldız, K. (2018). Yerel Yönetimler ve Kalkınma Planları Çerçevesinde Spor Hizmetleri, *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3 (1), 64-80. <https://dergipark.org.tr/en/pub/gaunjs/issue/35918/396926> adresinden erişildi.

EKLER

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

1. Türkiye’de her vatandaşa fırsat eşitliği sunacak şekilde planlanacak bir spor hizmeti politikası hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
2. Bölge özelinde değerlendirildiğinde spor hizmetlerinin sevk ve idaresinin yerel yönetimler tarafından mı, merkezi yönetim tarafından mı yoksa ortaklaşa mı yürütülmesi gerektiğine ilişkin görüşleriniz nelerdir?
3. Bölgenin nüfus yoğunluğu ve demografik özellikleri dikkate alınarak spor hizmeti ihtiyacını karşılayabilecek spor tesisleri modeli inşa edilmesine ilişkin görüşleriniz nelerdir?
4. Spor hizmetinin sunulduğu halihazırda mevcut olan ve gelecekte inşa edilecek olan tesislerin işletimine yönelik bir standardizasyon oluşturulması için neler yapılması gerektiğine dair görüşleriniz hakkında bilgi veriniz.
5. Spor hizmeti veren kurumunuza ait spor tesislerinde istihdam edilen spor eğitmeni, antrenör ve spor yöneticilerinin eğitim durumları ve istihdam sürecine yönelik görüşleriniz nelerdir?
6. Spor hizmetlerini yürüten merkezi idare ve yerel yönetimlerin yetki ve sorumlulukları ile ilgili net bir şekilde görev ayırımı yapılması durumunda, kurumunuzun yetki ve sorumlulukları hangi konularda genişletilmeli veya sınırlandırılmalıdır?
7. Bölgenin iklimi ve coğrafi koşulları dikkate alınarak yöreye has oluşturulması gereken spor hizmet politikaları hakkında görüşleriniz nelerdir?
8. Spor hizmetlerine ilişkin konuların kalkınma planlarında ne şekilde yer alması gerektiği ile ilgili görüşleriniz hakkında bilgi veriniz.
9. Bölgede spor hizmetinin üretilmesini sağlayacak tesislerin inşa edilmesi için yeterli kaynak sağlanmakta mıdır?
10. Kurum bütçesinden bölgede spor hizmet faaliyetlerinin gelişimine yönelik ayrılan kaynaklar hakkında bilgi veriniz.
11. Kurumunuz stratejik planlarındaki bölgesel spor hizmet politikaları hakkında bilgi veriniz.
12. Kurumunuzun ildeki diğer spor kulüplerine sağladığı destekler hakkında bilgi veriniz.
13. Spor hizmetlerinin özelleştirilmesi hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

T.C. İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM FORMU

Sizi Gökrem TURAÇ tarafından yürütülen ‘Türkiye’de Spor Hizmet Politikaları: Sağlık ve Zindelik Tesisleri Modeli’ başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmanın amacı Türkiye’de sporun kitlelere yayılması, spor kültürünün oluşturulması ve daha sağlıklı bir toplum için mümkün olduğunca daha çok kişinin spor hizmetlerinden yararlanmasını sağlayacak spor tesisleri modelinin araştırılmasıdır. Araştırmada sizden tahminen 40-60 dk. ayırmanız istenmektedir. Araştırmaya siz dahil tahminen 42 kişi katılacaktır. Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahipsiniz. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir. İletişim bilgileriniz ise sadece izninizle bağlı olarak ve farklı araştırmacıların sizinle iletişime geçebilmesi için “ortak katılımcı havuzuna” aktarılabilir. Eğer araştırmacının amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız araştırmacıya şimdi sorabilir veya gorkemturac@gmail.com e-posta adresi ve numaralı telefondan ulaşabilirsiniz. Araştırma tamamlandığında genel/size özel sonuçların sizinle paylaşılmasını istiyorsanız lütfen araştırmacıya iletiniz.

Bu araştırmanın amacı Türkiye’de sporun kitlelere yayılması, spor kültürünün oluşturulması ve daha sağlıklı bir toplum için mümkün olduğunca daha çok kişinin spor hizmetlerinden yararlanmasını sağlayacak spor tesisleri modelinin araştırılmasıdır.

Bu araştırmada nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde betimsel analiz yöntemi kullanılacaktır. Veri toplama yöntemi olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılacaktır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde katılımcılara 13 soru yöneltilmektedir.

Görüşmeler COVID-19 Pandemi salgını nedeniyle katılımcıların uygun görmesi halinde çevrimiçi platformda yapılarak video kaydı alınacak veya yüz yüze görüşme gerçekleştirilerek ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınacaktır. Kayıt altına alınan görüşmeler cd/dvd ortamına aktarılacak suretiyle muhafaza edilecektir.

Veri toplama araçlarının imhası tezin yayımlanmasından 5 yıl sonra kurulacak en az 3 kişiden oluşan imha komisyonu tarafından düzenlenecek iki nüsha tutanakla tespit edilip, başkaları tarafından görülüp incelenmesi mümkün olmayacak şekilde özel makinelerle kırılarak imha edilecektir.

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama yukarıda adı belirtilen araştırmacı tarafından yapıldı. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı. Kişisel bilgilerimin özenle korunacağı konusunda yeterli güven verildi.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının :

Adı-Soyadı:.....

İmzası: İletişim Bilgileri: e-posta:

Telefon:

İletişim bilgilerimin diğer araştırmacıların benimle iletişime geçebilmesi için “ortak araştırma havuzuna” aktarılmasını;

| kabul ediyorum | kabul etmiyorum (lütfen uygun seçeneği işaretleyiniz)

İNTİHAL RAPORU İLK SAYFASI

TÜRKİYE'DE SPOR HİZMET POLİTİKALARI: SAĞLIK VE ZİNDELİK TESİSLERİ MODELİ

ORJİNALLİK RAPORU

% 18	% 17	% 3	% 4
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	acikerisim.msgsu.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
2	dosyalar.nevsehir.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
3	acikerisim.dicle.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	% 1
4	www.gezenbilir.com İnternet Kaynağı	% 1
5	avesis.gazi.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
6	cije.cumhuriyet.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
7	sites.google.com İnternet Kaynağı	<% 1
8	opendata.uni-halle.de İnternet Kaynağı	<% 1
9	www.bilgisayarkurdu.com İnternet Kaynağı	<% 1